ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

ΕΤΟΣ
Αρ. 37/157

Πατριωτική Δημοτική [illegible]
[illegible]
Κεντητές μαθήτριες

Τι είναι τα Παιδιά

Ἡ πλέον περιζήτητος εἰς ὅλον τὸν κόσμον γιὰ τὸ μεθυστικό ἄρωμά της.

Γενικοὶ Ἀντιπρόσωποι καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα
ΖΩΓΡΑΦΟΣ-ΒΑΚΗΣ & Σία
ΑΘΗΝΑΙ Ἀθηνᾶς 27

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ

Ἀσφαλίζει τὰ χρήματά σας 5% Ἱκανοποιεῖ τοὺς κόπους σας

ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΔΕΝ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΖΟΜΑΙ ΠΛΕΟΝ ΕΙΜΗ ΤΗΝ ΚΡΕΜΑ SIAMOISE...

Τὴν λατρεύω, λέγει ἡ Δεσποινὶς MISTINGUETT.

Ποίος θὰ ὡμιλοῦσε τόσον σαφῶς, ὅσον ἡ δεσποινὶς MISTINGUETT δι' ὅλα ὅσα ἀφοροῦν τὴν περιποίησιν τῆς καλλονῆς; Καθεὶς δύναται νὰ βεβαιώσῃ πῶς ὁ διάσημος αὐτὸς ἀστὴρ ἐδοκίμασεν ὅλα τὰ προϊόντα, ἀκόμη καὶ τὰ πλέον θαυμάσια καὶ τὰ πλέον ἀκριβά, συμπεριλαμβανομένων καὶ ἐκείνων τὰ ὁποῖα παρεσκευάσθησαν εἰδικῶς δι' αὐτήν.

Ἔ. λοιπόν! Σήμερον ἡ δεσποινὶς MISTINGUETT μεταχειρίζεται ἀποκλειστικῶς τὴν Κρέμα SIAMOISE — ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς — καὶ ὁ ἐνθουσιασμός της κροτεῖ: ἡ ἰδέα τῶν δύο κρεμῶν, χρησιμοποιουμένων ἀλληλοδιαδόχως, φαίνεται δι' αὐτὴν ὡς τὸ πλέον εὐτυχὲς εὕρημα, ὅπερ δύναταί τις νὰ ἔχῃ εἰς τὸ εἶδος τῶν προϊόντων τούτων.

«Ὅπως εἰς τὴν πόλιν, οὕτω καὶ εἰς τὴν σκηνήν, ἡ Κρέμα τῆς νυκτὸς τυγχάνει ἐξαίρετος διὰ τὴν ἀποψιμμυθίωσιν καὶ τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ προσώπου ἀπὸ ὅλας τὰς ἀκαθαρσίας. Αἱ γυναῖκες δὲν γνωρίζουν τὴν βλάβην ποὺ προξενοῦν εἰς τὸ δέρμα των ἀποφεύγουσαι τὴν νυκτερινήν των τουαλέτταν. Ὅσον διὰ τὴν Κρέμα τῆς ἡμέρας, δίδει ἀληθῶς εἰς τὸ πρόσωπον μίαν ἀσύγκριτον λάμψιν καὶ δροσερότητα».

Αὐτὰ λέγει ἡ δεσποινὶς MISTINGUETT καὶ αὐτὴ εἶνε ἀκριβῶς ἡ γνώμη ὅλων τῶν γυναικῶν, αἵτινες μεταχειρίζονται τὴν Κρέμα SIAMOISE τοῦ JEAN DE PARYS.

ΚΡΕΜΑ
SIAMOISE

Γενικοὶ ἀντιπρόσωποι διὰ τὴν Ἑλλάδα
τοῦ Οἴκου JEAN DE PARYS
Ἑταιρεία Γενικῶν Ἀντιπροσωπειῶν
Μέγαρον Ἠλεκτρικοῦ Σιδηροδρόμου
Σ. Α. Π. - Ἐν Πειραιεῖ.
Ἀποθήκη:
Ὁδὸς Κρατίνου 11, — Ἀθῆναι.

ΓΕΩΡ. Ν. ΜΟΥΜΟΥΤΖΗΣ

Ἰατρὸς Δερματολόγος. Ἐπὶ δεκαεξαετίαν Ἐπιμελητὴς τῆς Ἰδιαιτέρας Κλινικῆς τοῦ καθηγητοῦ κ. Γεωργίου Φωτεινοῦ. Δέχεται καθ' ἑκάστην ὁδὸς Κεφαλληνίας 80.
Ὧραι 8—11 π.μ. καὶ 4—7 μ.μ.
Ἀριθ. Τηλ. 7—62 (Παλαιόν).

ΖΩΝΕΣ
ΚΟΡΣΕΔΕΣ
MAILLOTS

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ
Π. ΜΠΑΚΑΚΟΥ (ΟΜΟΝΟΙΑ)

ΔΙΑ ΤΑ ΟΦΘΑΛΜΙΚΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ

συνιστῶμεν τὴν τελειοτέραν Ὀφθαλμολογικὴν Κλινικὴν τοῦ κ.
ΣΠΗΛΙΟΥ ΧΑΡΑΜΗ
Ὑφηγητοῦ τῆς Ὀφθαλμολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ.
27 Μενάνδρου 27 - Ἀθῆναι. Τηλ. 1-68

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Τὸ Ἐργοστάσιον ΚΟΡΣΕΔΩΝ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΖΩΝΩΝ κλπ. ΠΑΠΟΥΛΙΑ, Ἑρμοῦ 24α, εἰδοποιεῖ τὴν ἀξιότιμον πελατείαν του ὅτι ἐξακολουθεῖ κανονικῶς τὰς ἐργασίας του.

ΣΑΠΟΥΝΙ - ΚΡΕΜΑ - ΠΟΥΔΡΑ
EDELWEISS (ΕΝΤΕΛΒΑΪΣ)

Εἶναι τὸ ἀπαραίτητον Τρίο διὰ τὴν τουαλέττα τῶν Κυριῶν.

Δίδουν ὡραιότητα, δροσερότητα καὶ ἀπαλότητα εἰς τὸ δέρμα καὶ ἀφίνουν ἕνα γλυκύτατο ἄρωμα.

ΓΕΝΙΚΗ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ
ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ Π. ΜΠΑΚΑΚΟΥ
ΑΘΗΝΑΙ (ΟΜΟΝΟΙΑ)

ΓΑΛΑ ΒΛΑΧΑΣ
ΠΗΓΗ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΥΝΑΜΕΩΣ ΔΙΑ ΜΙΚΡΟΥΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΥΣ

ΒΑΦΕΤΕ ΤΑ ΦΟΡΕΜΑΤΑ ΣΑΣ ΜΟΝΑΙ ΣΑΣ ΜΕ ΓΕΡΜΑΝΙΚΑΣ ΒΑΦΑΣ ARTI
Ἀντιπρόσωπος μετὰ διαρκοῦς παρακαταθήκης Π. ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ, Ἀθῆναι Λέκκα 21α

ΕΤΟΣ Δ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'.—ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 87 (187) ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΑΧΜ. 2.50

Οἰκογένεια

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ	ΔΡΑΧ.	130
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	ΛΙΡΑΙ ΑΓΓΛΙΑΣ	1
ΑΜΕΡΙΚΗΣ	ΔΟΛΛΑΡΙΑ	5
ΑΦΡΙΚΗΣ	ΣΕΛΙΝΙΑ	24
ΒΕΛΓΙΚΟΥ ΚΟΓΚΟ	» »	24

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤ. Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΚΥΡΙΑΚΗ 15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1929

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΛΕΚΑ ΑΡΙΘ. 7
ΤΥΠΟΓΡ.: ΓΕΡΜΑΝΟΥ ΠΑΛ. ΠΑΤΡΩΝ 5
ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ 52 - 63

ΓΕΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΗΣ «ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ»: Ἐν Ἀμερικῇ M. D. STROYMBOS 261 w. 85th Str New-York U.S A., ἐν Αἰγύπτῳ Σουδὰν ὁ κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ΣΑΡΑΦΗΣ 12 Cheikh Solliman Pacha, Alexandrie καὶ ἐν Βελγικῷ Κογκὸ ὁ κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ B. P. ELISABETHVILLE CONGO-BELGE

Γενικοὶ Πράκτορες ἐν Ἀμερικῇ διὰ τὴν κατὰ φύλλον πώλησιν τῆς «ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ»
NEW YORK NEWS AGENCY
General P. O. Box 497
NEW YORK CITY
Ὅπου δέον ν' ἀπευθύνωνται οἱ ἐνδιαφερόμενοι

ΑΠΟ ΟΤΙ ΒΛΕΠΩ ΚΑΙ ΑΚΟΥΩ

Η ΠΑΝΩΛΗΣ

Πανωλικὰ κρούσματα ἐσημειώθησαν κατ' αὐτὰς εἰς τὸν Πειραιᾶ. Μέτρα ἐλήφθησαν, διετάχθη μυοκτονία καὶ ἐμβολιασμός, κλπ. Τί χρειάζονται ὅμως ὅλα αὐτὰ στὴ στιγμὴ ποὺ ὑπάρχουν μέρη τοῦ Πειραιῶς, ἀπὸ τὰ ὁποῖα δὲν μπορεῖ νὰ περάσῃ κανεὶς ἂν δὲν κλείσῃ τὴν μύτη του; Ἐπέρασε τάχα κανεὶς ἀπὸ τοὺς ἁρμοδίους τοῦ Ὑπουργείου Ὑγιεινῆς ποὺ κατῆλθον εἰς τὸν Πειραιᾶ διὰ τὰ μέτρα ἐναντίον τῆς Πανώλους, ἀπὸ τὴν πρὸ τῆς Τραπέζης Πειραιῶς γωνίαν καὶ ἀπὸ τὴν στενὴν πάροδον μεταξὺ ἀγορᾶς καὶ τοῦ ἀνεγειρομένου μεγάρου τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης; Ἀσφαλῶς ὄχι. Ἂν ἐπερνοῦσε θὰ ἔβλεπε ποῦ ὑπάρχουν αἱ μόνιμοι μολυσματικαὶ ἑστίαι κάθε νόσου καὶ ἐπιδημίας, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν αἶσχος διὰ μιὰν πόλιν ὅπως ὁ Πειραιεύς.

……

Ο ΗΡΩΣ

Ἔφτασε ἡ πρώτη φθινοπωρινὴ μπόρα γιὰ νὰ καταντήσῃ ἡ Ἀθήνα σὲ χάλι. Ποταμοί, παραπόταμοι, λίμναι, καταρράχτες! Ἂν δηλαδὴ δὲν ληφθῇ ἐγκαίρως μέριμνα τὸν χειμῶνα, πολλὰ καὶ διάφορα δεινά, τὰ γνωστά, τὰ αἰώνια, τὰ ἀθεράπευτα, δεινὰ τῆς πόλεως αὐτῆς, διὰ τὴν ὁποίαν δὲν ὑπάρχει ἔλεος. Θὰ ρθοῦν δηλαδὴ τὰ νερὰ τοῦ Μαραθῶνος καὶ θὰ μᾶς κατακλύσουν, πρὶν τὰ φέρῃ ἡ Οὔλεν. Πρὸ τοῦ κακοῦ αὐτοῦ μόνον οἱ γαλατάδες χαίρουν, ἀγάλλονται καὶ πανηγυρίζουν. Ἄφθονο νερό, χρυσὲς δουλειές, πολλὰ κέρδη. Ἡμᾶς ὅμως τοὺς ἄλλους ποιὸς θὰ μᾶς σώσῃ; Ποιὸς θἆναι ὁ ἥρως ἠ μᾶλλον ὁ... Σπ... ἥρως ποὺ θὰ γλυτώσῃ τὴν πρωτεύουσα ἀπ' τὶς πλημμύρες; Ὁ κ. Δήμαρχος; Τὸ εὐχόμεθα ἐκ βάθους καρδίας.

……

ΠΑΝΙΚΟΣ

Βαρυσυννεφιά, βροντές, ἀστραπές, κατακλυσμός!.. Καὶ οἱ παραθερίζοντες κατελήφθησαν ὑπὸ πανικοῦ. Οἱ περισσότεροι ἐγύρισαν πειὰ στὴν πόλι. Στὴν Γλυφάδα, στὴν Βουλιαγμένην, στὴν Βούλα, θλίψις καὶ μελαγχολία ἔχει ἁπλωθῇ.

Σπάνιοι οἱ περιπατηταί...
Σπάνιοι οἱ Ρωμαντικοί...
Σπάνιοι οἱ ἐκδρομεῖς.

Κι' ἂν ρωτήσετε τοὺς ἐκεῖ καταστηματάρχας τί ἔγιναν οἱ παραθερίζοντες σᾶς ἀπαντοῦν.

— Πῆραν τὰ... **Βρεγμένα τους** κ' ἔφυγαν!..

ΤΑ ΠΑΡΑΔΟΞΑ

Η ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΨΥΛΛΩΝ

Ἡ πρωτοτυπώτερη ἔκθεσι τοῦ κόσμου εἶνε ἐκείνη ποὺ ἔγινε πρὸ ἀρκετῶν ἐτῶν στὸ Παρίσι καὶ ἡ ὁποία ὠφείλετο σὲ κάποιον ὑπομονητικώτατο ἄνθρωπο ποὺ εἶχε κατορθώσει νὰ ἀσκήσῃ τοὺς ψύλλους σὲ διάφορα γυμνάσια ὁρατὰ μονάχα μὲ μικροσκόπιο. Ἡ ἔκθεσι αὐτὴ περιελάμβανε ἕνα ἁμάξι, θαῦμα μικροτεχνίας, τὸ ὁποῖον ἐσύρετο ἀπὸ τέσσερες ψύλλους δεμένους στὸ ζυγὸ μὲ ἐλαφροὺς ζωστῆρας. Στὴ θέσι τοῦ ἁμαξᾶ καθόταν πέμπτος ψύλλος, στὸ πόδι τοῦ ὁποίου εἶχε ἀναρτηθῇ ἕνα μικροσκοπικὸ ἀντικείμενο ποὺ ἔμοιαζε μὲ μαστίγιο. Στὸ πίσω μέρος τοῦ ἁμαξιοῦ καθόταν ἕκτος ψύλλος. Οἱ ψύλλοι οἱ ὁποῖοι ἐκτελοῦσαν χρέη ἀλόγων, μολονότι ἤθελαν νὰ πηδήσουν, ἐμποδίζονταν ἀπὸ τὰ μικρὰ λουριὰ καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν νὰ κινᾶν τὸ ἁμάξι πρὸς τὰ μπρὸς κανονικά. Δίπλα στὸ ἁμάξι ἦσαν δυὸ ἄλλοι ψύλλοι δεμένοι, οἱ ὁποῖοι μονομαχοῦσαν μὲ πεῖσμα κινῶντας δυὸ ξύλινα καὶ μόλις ὁρατὰ ξιφίδια. Ἄλλος ψύλλος ἔσερνε μόνος του ἕνα μικρὸν τεχνητὸν ἐλέφαντα ἀπάνω στὸν ὁποῖο καθόταν μακαρίως ἕνας ἄλλος ψύλλος. Πιὸ πέρα ἕνας μικροσκοπικὸς ἀνεμόμυλος ἐτίθετο σὲ κίνησι ἀπὸ ἕναν ψύλλο, ὁ ὁποῖος κινοῦσε μὲ τὰ πόδια του ἕναν μικρὸ κύλινδρο κι' ἔκανε τὰ φτερὰ νὰ γυρίζουν. Ἕνας ἄλλος ψύλλος εἶχε δεμένη στὸ πόδι του μὲ μιὰ μετάλλινη ἁλυσσιδίτσα μιὰ μικροσκοπικὴ σφαῖρα, τὴν ὁποίαν ἄλλοτε ἀνύψωνε καὶ ἄλλοτε τραβοῦσε περπατῶντας. Λίγο παρέκει ὑπῆρχε ἕνα μικρότατο πηγάδι, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἔβγαζε νερὸ ἕνας ψύλλος καὶ τὸ φόρτωνε σ' ἕναν ἄλλον ποὺ χρησίμευε ὡς ἄλογο!

ΚΟΥΒΕΝΤΟΥΛΕΣ

Κουβεντοῦλες τῆς ἐποχῆς:

— Ἔκοψες ἐπανωφόρι;
— Ὄχι... ἔκοψα τὸ ράφτη μου!

* * *

Σκέψεις φτωχοϋλογίου:
— Νὰ γράψῃ κανεὶς δρᾶμα δὲν εἶνε τίποτε, νὰ... γ—ράψῃ ἐπανωφόρι εἶνε τὸ πᾶν!...

ΠΕΝΝΙΕΣ

Τὸ φθινόπωρο εἰσῆλθε πειὰ μὲ ὅλη του τὴν ἀκολουθία. Βροχὲς ραγδαῖες, θύελλες, ἄνεμοι, τρικυμίαι μαστίζουν ἀπὸ δεκαπενθημέρου ὁλόκληρη τὴν Ἑλλάδα, σὰν νὰ βρισκόμαστε τοὐλάχιστον στὸ Νοέμβριο.

— Ἄλλοτε αὐτὴ τὴν ἐποχὴ εἴχαμε μεγάλες ζέστες, ἂν καὶ πολλοὶ ἐλπίζουν, ἢ μᾶλλον φοβοῦνται, ὅτι τὸ καλοκαίρι δὲν μᾶς ἐγκατέλειψε ἀκόμη καὶ ὅτι γρήγορα θὰ μᾶς κάνῃ νὰ τὸ αἰσθανθοῦμε μὲ καμμιὰ ἀπότομη ὕψωσι τῆς θερμοκρασίας.

— Ἐντωμεταξὺ οἱ χειμερινοὶ κινηματογράφοι ἑτοιμάζονται καὶ οἱ ἀναρίθμητοι κινηματογραφόφιλοι τῶν δύο πόλεων τρίβουν τὰ χέρια τους ἀπὸ τὴ χαρά τους, γιατὶ θὰ ξαναδοῦν, ὕστερ' ἀπὸ πεντάμηνον, τοὺς προσφιλεῖς των ἀστέρας καὶ τῶν δύο φύλων.

— Τὰ φροῦτα ἀρχίζουν νὰ ἐξαφανίζωνται σιγὰ-σιγὰ ἀπὸ τὰ ὀπωροπωλεῖα, τῶν ὁποίων ὅλα σχεδὸν τὰ κοφίνια καταλαμβάνουν ἀποκλειστικῶς τὰ σταφύλια. Ἐν τούτοις οἱ ἐκλεκτοὶ ροδῖτες δὲν ἔκαναν ἀκόμη τὴν ἐμφάνισί τους. Οἱ πωλούμενοι εἶνε κατωτέρας ποιότητος.

— Οἱ ἀθληταί μας προετοιμάζονται ἐσπευσμένως διὰ τοὺς Παμβαλκανικοὺς ἀγῶνας, οἱ ὁποῖοι ἀρχίζουν στὶς 22 τρέχοντος. Πρέπει ὁπωσδήποτε νὰ μᾶς βγάλουν ἀσπροπρόσωπους, γιατὶ θὰ εἶνε ντροπή, ἡ Ἑλλάς, ἡ κοιτὶς τοῦ ἀθλητισμοῦ, νὰ νικηθῇ ἀπὸ τοὺς γείτονάς της μέσα εἰς αὐτὸ τὸ Ἀθηναϊκὸν Στάδιον!...

— Ὁ θίασος τῆς «Ἐλευθέρας Σκηνῆς», χωρισμένος εἰς δύο, συνεχίζει ἐπιτυχῶς εἰς τὸ «Κοτοπούλειον» καὶ τὸ «Τριανὸν» τὰς παραστάσεις, μὲ τὰ ἐκλεκτὰ δραματικὰ ἔργα «Τὸ τέλος τοῦ ταξειδιοῦ» καὶ ὁ «Γυρισμός», τὰ ὁποῖα ἐσημείωσαν μεγάλην ἐπιτυχίαν.

— Εἰς τὸ θέατρον τοῦ Παγκρατίου πάλιν ἀναβιβάζονται, κάθε Τετάρτην, κατὰ... ντουζίνας τὰ μονόπρακτα τῶν Νέων, οἱ ὁποῖοι, φαίνεται, ἔχουν μεγάλην παρακαταθήκην ἀπ' αὐτά!...

ΙΣΤΟΡΙΚΑ

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΧΟΣΡΟΗ

Ρώτησαν μιὰ μέρα τὸν Χοσρόη πῶς ἔμαθε νὰ κυβερνᾷ μὲ δικαιοσύνη.

— Ὅταν ἤμουν νέος, εἶπε αὐτός, συνήθιζα νὰ πηγαίνω τακτικὰ στὸ κυνῆγι. Μιὰ μέρα εἶδα ἕναν ἄνθρωπο στὸ δρόμο νὰ ρίχνῃ μιὰ πέτρα καὶ νὰ σπάῃ τὸ πόδι ἑνὸς σκύλλου. Σὲ λίγη ὅμως ὥρα πέρασε ἀπὸ τὸ ἴδιο μέρος κάποιος καβαλλάρης. Τ' ἄλογό του, ἔτσι καθὼς ἔτρεχε, ἔδωσε μιὰ δυνατὴ κλωτσιὰ κ' ἔσπασε τὸ πόδι τοῦ σκληροῦ ἀνθρώπου. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἄλογο, μόλις προχώρησε παραπέρα γλύστρησε κι' αὐτὸ σ' ἕνα λάκκο κ' ἔσπασε τὸ πόδι του. Ἀπὸ κείνη τὴ στιγμὴ σκέφτηκα ὅτι κάθε ἄνθρωπος ἀμείβεται ἀναλόγως τῶν πράξεών του. Γι' αὐτὸ λοιπὸν ἔβαλα ὡς σκοπὸ τῆς ζωῆς μου νὰ ἀποφεύγω τὴν ἀδικία μὲ κάθε τρόπο, γιὰ νὰ μὴ μετανοήσω ἀργότερα σκληρά.

***

Ὅταν ὁ Χοσρόης βρισκόταν στὴν ἀκμὴ τῆς δυνάμεώς του, ἔγραψε ἀπάνω στὴ βασιλική του κορῶνα τὰ ἀκόλουθα:

«Ἡ μακρὰ ζωὴ καὶ ἡ ἔνδοξη βασιλεία περνοῦν σὰν ὄνειρο. Οἱ διάδοχοί μας ἔρχονται βιαστικοὶ καὶ μᾶς σπρώχνουν πέρα μὲ περιφρόνησι. Ἡ κορῶνα αὐτὴ ποὺ κληρονόμησα ἀπὸ τὸν πατέρα μου, σὲ λίγο θὰ κοσμῇ τὴν κεφαλὴ ἑνὸς ἄλλου».

Στὸν Χοσρόη ἐπίσης ἀποδίδεται καὶ τὸ ἑξῆς σοφὸ γνωμικό:

«Ἡ μέρες τῆς εὐτυχίας μας βαστοῦν μιὰ στιγμή, ἡ μέρες τοῦ πόνου μας βαστοῦν ὁλόκληρους μῆνες»!

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ὁ νέος ποιητὴς κ. Μίνως Ζῶτος ἐξέδωσε πρό τινος ποιητικὴν συλλογὴν μὲ τὸν τίτλον «Βήματα», ἡ ὁποία ἀσφαλῶς τὸν κατατάσσει εἰς τὴν πρώτην σειρὰν τῶν ποιητῶν τῆς γενεᾶς του. Τὰ ποιήματα τοῦ κ. Ζώτου ὄχι μόνον διαπνέονται ἀπὸ εἰλικρινὲς αἴσθημα, ἀλλὰ καὶ παρουσιάζουν τεχνικὴν ἀρτίαν, πρᾶγμα σπανιώτατον εἰς ἐποχήν, ὅπου οἱ περισσότεροι νέοι καταφεύγουν εἰς τὰ ἐλεύθερα λεγόμενα μέτρα διὰ νὰ κρύψουν τὴν στιχουργικήν των ἀμάθειαν.

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΑΙ

ΠΑΡΜΑΝΤΙΕ, Ο ΕΥΕΡΓΕΤΗΣ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΟΣ

'Ο μικρὸς βοηθὸς φαρμακείου μὲ τὰ μεγάλα ὄνειρα. 'Ο Παρμαντιὲ αἰχμάλωτος στὴ Γερμανία. Φιλοσοφία καὶ χιοῦμορ. 'Ο σοφὸς Μάγερ καὶ ἡ κόρη του. 'Ο καυγᾶς μὲ τὶς καλόγρηες. 'Η δυστυχία τῆς Γαλλίας συγκινεῖ τὸν Παρμαντιέ. Ὅπου ἐμφανίζονται ἡ... πατάτες γιὰ νὰ σώσουν τὸ λαό. 'Ο βασιλεὺς μὲ τὸ ἄνθος τῆς πατάτας στὴν κομβιοδόχη. 'Η μεγάλες ἐργασίες τοῦ Παρμαντιέ. 'Η δίωξίς του ἐπὶ Τρομοκρατίας. Τὰ θύματα τῶν Ναπολεοντείων πολέμων, κλπ.

'Ο 'Αντώνιος Αὔγουστος Παρμαντιὲ γεννήθηκε τὸ 1737 στὸ Μοντιντιὲ τῆς Γαλλίας. 'Απὸ παιδάκι ἔννοιωθε νὰ τὸν φλογίζη ἡ δόξα τῆς μαθήσεως, μά, ἐπειδὴ ἡ οἰκογένειά του δὲν ἦταν εὔπορη, ἀναγκάστηκε νὰ διακόψη πολὺ γρήγορα τὶς σπουδές του καὶ νὰ πάη ὡς βοηθὸς σὲ κάποιο φαρμακεῖο, γιὰ νὰ μπορῆ νὰ βγάζη μόνος του τὸ ψωμί του. Ὅλες ὅμως αὐτὲς ἡ δυσκολίες, ἀντὶ νὰ τὸν ἀποθαρρύνουν, τὸν ἐνίσχυαν ἀκόμη περισσότερο καὶ δὲν ἀνέκοπταν τὴν πρόοδό του. Ἔτσι, σὲ ἡλικία εἴκοσι χρόνων, ὁ Παρμαντιὲ κατώρθωσε νὰ διορισθῇ στρατιωτικὸς φαρμακοποιὸς καὶ νὰ τοποθετηθῇ στὴ στρατιὰ τοῦ 'Αννοβέρου, ἡ ὁποία πολεμοῦσε κατὰ τῶν Γερμανῶν. Δυστυχῶς ὅμως οἱ Γάλλοι νικήθηκαν τότε στὸ Ρόσμπαχ καὶ ἑπτὰ χιλιάδες ἀπ' αὐτοὺς συνελήφθησαν αἰχμάλωτοι.Μεταξὺ τῶν τελευταίων ἦταν καὶ ὁ νεαρὸς Παρμαντιέ, ὁ ὁποῖος, μαζὺ μὲ τοὺς ἄλλους συντρόφους του, ὁδηγήθηκε στὴ Γερμανία, ἀφοῦ προηγουμένως ἀπογυμνώθηκε κυριολεκτικῶς ἀπὸ τοὺς νικητάς. Περιγράφοντας τὴν ἀπογύμνωσί του αὐτή, ὁ Παρμαντιὲ λέει, μὲ τὴν καλωσύνη ποὺ τὸν διέκρινε πάντοτε, τὰ ἑξῆς : «Οἱ Γερμανοὶ οὐσσάροι εἶνε οἱ καλύτεροι... θαλαμηπόλοι τοῦ κόσμου! Μ' ἔγδυσαν τόσο γρήγορα, ὅσο δὲν θὰ γδυνόμουνα ποτὲ μόνος. 'Εξ ἄλλου εἶνε πολὺ τίμιοι ἄνθρωποι, γιατὶ δὲν μοῦ πῆραν παρὰ μόνο τὰ ροῦχα μου καὶ τὰ χρήματά μου!...»

Μὲ τὸ ἴδιο φιλοσοφικὸ πνεῦμα, ὁ Παρμαντιὲ πέρασε ὅλες τὶς θλίψεις καὶ τοὺς ἐξευτελισμοὺς τῆς αἰχμαλωσίας. Σὰν ἄνθρωπος δὲ ἀνώτερος, ποὺ ξέρει κι' ἀπὸ ἕνα δυσάρεστο ἀκόμη γεγονὸς νὰ κερδίζη κάτι, ἐπωφελήθη τῆς διαμονῆς του στὴ Γερμανία, ὅπου ἡ χημεία ἦταν πολὺ ἐξελιγμένη, γιὰ νὰ συμπληρώση τὴ μόρφωσί του. Κατώρθωσε μάλιστα ν' ἀποκτήση τὴ φιλία τοῦ σοφοῦ Μάγερ, ὁ ὁποῖος τὸν προσέλαβε ὡς μαθητή του, κ' ἔτσι τελειοποίησε τὶς γνώσεις του στὴ χημεία. 'Ο Μάγερ τὸν εἶχε ἐκτιμήσει τόσο, ὥστε ἐσκόπευε νὰ τοῦ δώση τὴν κόρη του γυναῖκα, μὰ ὁ Παρμαντιὲ ποὺ ἦταν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, καὶ μεγάλος πατριώτης, δὲν θέλησε νὰ παντρευθῇ μὲ τὴν κόρη ἑνὸς ἀπὸ τοὺς νικητὰς τῆς πατρίδος του, ἂν καὶ ἡ πρότασις τοῦ Μάγερ τὸν τιμοῦσε ἐξαιρετικά. Μὲ τὴν ἄρνησί του αὐτὴ ἔχασε ὅλα τὰ προνόμια ποὺ εἶχε, χάρις στὴ φιλία του μὲ τὸν σοφό, καὶ ξαναγύρισε κοντὰ στοὺς ἄλλους αἰχμαλώτους.

**

Ὅταν, ὕστερ' ἀπὸ πέντε χρόνια αἰχμαλωσίας, ὁ Παρμαντιὲ ἐπέστρεψε τὸ 1763 στὸ Παρίσι, ρίχτηκε ἀμέσως στὴ δουλειὰ καὶ κατώρθωσε, κατόπιν διαγωνισμοῦ, νὰ διορισθῇ φαρμακοποιὸς στὸ Μέγαρο τῶν 'Απομάχων. 'Εκεῖ νόμιζε πὼς θὰ μποροῦσε νὰ ἐργασθῇ μ' ὅλη του τὴν ἄνεσι καὶ ν' ἀρχίση νὰ πραγματοποιῇ τὶς μεγάλες ἰδέες, ἡ ὁποῖες εἶχαν ὡριμάσει πειὰ μέσα στὸ μυαλό του. Μὰ λογάριαζε, χωρὶς νὰ λάβη ὑπ' ὄψη του τὶς καλόγρηες τοῦ 'Ασύλου, ἡ ὁποῖες ἤθελαν νὰ κανονίζουν αὐτὲς τὶς δουλειές του. Ἔτσι ἕνας ἄγριος ἀγὼν ἄρχισε μεταξύ τους ποὺ τελείωσε μὲ τὴ νίκη τοῦ Παρμαντιέ, χάρις στὴν ἐπέμβασι τοῦ Σαμουσσέ, γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν φιλανθρωπικῶν ἱδρυμάτων, ὁ ὁποῖος, ἐπειδὴ εἶχε ἐκτιμήσει τὸν Παρμαντιέ, τὸν ὠνόμασε γενικὸ ἀποθηκάριο τοῦ 'Ασύλου. Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο ὁ Παρμαντιὲ γίνηκε προϊστάμενος τῶν καλογρηῶν. Μὰ αὐτὲς δὲν θέλησαν νὰ παραδεχτοῦν πὼς νικήθηκαν, καὶ κατέφυγαν στὸν βασιλέα, ζητῶντας τὴν ἐπέμβασί του. Μὰ ὁ Λουδοβῖκος 15ος ἀνεγνώρισε ἀμέσως τὸ δίκηο τοῦ Παρμαντιέ.

'Ο Παρμοντιὲ

Ἔτσι ὁ Παρμαντιὲ θὰ μποροῦσε τώρα ν' ἀφοσιωθῇ ὁλόκληρος στὸ ἐπιστημονικό του ἔργο, τὸ ὁποῖο βαθύτερο σκοπὸ εἶχε ν' ἀνακουφίση τὶς λαϊκὲς τάξεις ἀπὸ τὴ δυστυχία ποὺ τὶς ἐβασάνιζε.

Γιὰ νὰ καταλάβη ὅμως κανεὶς καλύτερα τὸ ἀνθρωπιστικὸ ἔργο τοῦ Παρμαντιέ, πρέπει προηγουμένως νὰ ξέρη τὴν κατάστασι τῆς Γαλλίας κατὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ἡ ὁποία δὲν ἦταν καθόλου περίφημη. 'Η γῆ ἀπέδιδε ἐλάχιστα καὶ τεράστιες ἐκτάσεις ἔμεναν ἐντελῶς ἀκαλλιέργητες. Κτήνη καὶ ὑλικὰ γιὰ τὴν καλλιέργεια δὲν ὑπῆρχαν καὶ ἡ συγκοινωνίες μεταξὺ πόλεων καὶ χωριῶν ἦσαν ἐλεεινές. Προσθέσετε σ' αὐτὰ καὶ τοὺς τεραστίους φόρους ποὺ ἐπέβαλε τὸ κράτος, γιὰ ν' ἀντιληφθῆτε ὁλότελα τὴ δυστυχία ποὺ ἐμάστιζε κυρίως τοὺς χωρικούς, οἱ ὁποῖοι πεινοῦσαν.

Τότε ἕνας ἀκαδημαϊκός, μὲ τὴν πρόθεσι νὰ καταπολεμήση τὴ δυστυχία αὐτή, προκήρυξε ἕνα διαγωνισμὸ μὲ θέμα τὴν ὑπόδειξι διαφόρων ἀγνώστων θρεπτικῶν οὐσιῶν, ἡ ὁποῖες θὰ μποροῦσαν νὰ ἐξουδετερώσουν τὴν σιτοδεία.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων, ἔλαβε μέρος στὸ διαγωνισμὸ αὐτὸν κι' ὁ Παρμαντιέ, στέλνοντας στὴν ἐπιτροπὴ ἕνα σύγγραμμά του — πόρισμα τῶν πολυετῶν μελετῶν του — διὰ τοῦ ὁποίου ὑπεδείκνυε πρῶτος ὅτι τὸ καλαμπόκι, τὰ κάστανα καὶ ἡ πατάτες θὰ μποροῦσαν ν' ἀντικαταστήσουν ἐξαίρετα τὸ σιτάρι. 'Η πατάτα δὲν ἦταν ἄλλωστε ἄγνωστη τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ὅπως πιστεύεται γενικῶς, καὶ ὁ Παρμαντιὲ ὁ ἴδιος ἀνέφερε στὸ ἔργο του ὅτι καλλιεργεῖτο στὴ Γαλλία ἀπὸ τοῦ 16ου αἰῶνος· μὰ ἡ χρῆσις της ἦταν ἐλάχιστα διαδεδομένη. Καὶ ξέρετε γιατί ; Γιατὶ οἱ ἀμαθεῖς γιατροὶ τῆς ἐποχῆς διέδοσαν ὅτι ἡ πατάτες προκαλοῦσαν τὸν... πυρετὸ καὶ τὴ... λέπρα! 'Η δὲ μεγάλη ἐπιτυχία τοῦ Παρμαντιὲ εἶνε ὅτι κατώρθωσε νὰ ἐξαλείψη ἀπὸ τὸ λαὸ τὴν ἐσφαλμένη αὐτὴ ἀντίληψι.

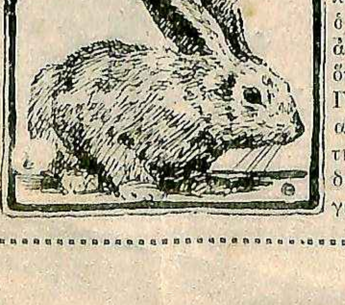

Μά, γιὰ νὰ τὸ κατορθώση αὐτὸ καὶ νὰ πείση τὸν κόσμο ὅτι ἡ πατάτα εἶνε ὠφέλιμη, χρειάστηκε ν' ἀναπτύξη ὅλη του τὴν ἐνεργητικότητα, ὅλη του τὴ μόρφωσι. Καὶ δημοσίευσε, ἐν πρώτοις, τὸ ἔργο του «'Η χημικὴ ἀνάλυσις τῶν γεωμήλων», τὸ ὁποῖο, παρ' ὅλη του τὴ μεγάλη ἀξία, πέρασε σχεδὸν ἀπαρατήρητο. Τότε, διὰ μιᾶς, ὁ συνεσταλμένος αὐτὸς ἐπιστήμων, ἔγινε ἄξαφνα ἄλλος ἄνθρωπος. Κατελήφθη ἀπὸ ἕνα εἶδος τρελλοῦ ἐνθουσιασμοῦ καί, γιὰ νὰ ἐπιβάλη στὸν πεινασμένο λαὸ τὴν πατάτα, χρησιμοποίησε ὅλα τὰ μέσα καὶ πρὸ πάντων τὴν ὑποστήριξι τοῦ βασιλέως.

Καὶ εἶδαν τότε, χαμογελῶντας εἰρωνικά, οἱ αὐλικοὶ τὸν καλὸν αὐτὸν φαρμακοποιό, μὲ τὸ κάπως ἀγροῖκο ἐξωτερικό, μὲ τὰ χοντρὰ παπούτσια καὶ μὲ τὰ ροῦχα τὰ φαγωμένα ἀπὸ τὰ διάφορα ὀξέα νὰ προσπαθῆ νὰ μπῆ μέσα στ' ἀνάκτορα καὶ νὰ παρουσιαστῇ στὸ βασιλέα.

Μὲ ποιὸ μέσον τὸ πέτυχε αὐτό, εἶνε ἄγνωστο. Μὰ ἕνα καλὸ πρωὶ τοῦ 1787 ὁ Παρμαντιὲ ἔβγαινε, λάμποντας ὅλος, ἀπὸ τὸ 'Ανάκτορο τῶν Βερσαλλιῶν, ἔχοντας μαζύ του ἔγγραφη τὴν ἐπιδοκιμασία τοῦ βασιλέως καὶ τὴν ἄδεια νὰ φυτέψη στὸ Νεϊγὺ 50 στρέμματα γῆς μὲ πατάτες!

Μερικὲς βδομάδες ἀργότερα ἡ φυτεῖες του αὐτὲς εἶχαν ἀνθίσει. Τότε ὁ Παρμαντιὲ ἔκανε κάτι ἐξυπνότατο. Ἔκοψε τὸ πρῶτο λουλοῦδι καὶ τὸ πρόσεφερε στὸ βασιλέα, τὴν ὥρα ποὺ ἐκεῖνος ἔβγαινε ἀπὸ τὴν ἐκκλησία. 'Αμέσως ὁ βασιλεὺς τὸ πέρασε ἐπιδεικτικὰ στὴν μπουτονιέρα του. Αὐτὴ ἡ χειρονομία ἔφτασε! Ἂν δὲν τὴν ἔκανε ὁ Λουδοβῖκος 15ος ἴσως ἡ πατάτα νὰ ἦταν ἀκόμα ἄγνωστη. 'Απὸ ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἡ πατάτες ἔγιναν τῆς... μόδας καὶ τὸ πλῆθος ἔτρεχε ἀθρόο στοὺς κάμπους τοῦ Νεϊγύ, ὅπου ἐκαλλιεργοῦντο καὶ τοὺς ὁποίους φύλαγαν στρατιῶτες. Μιὰ νύχτα ὁ πονηρὸς Παρμαντιὲ ἀπέσυρε ἐπίτηδες τὴ φρουρὰ κι' ἀμέσως τοῦ ἔκλεψαν ὅλες τὶς πατάτες!

—'Επὶ τέλους! φώναξε χαρούμενος ὁ Παρμαντιὲ μόλις ἔμαθε αὐτὴ τὴν εἴδησι. 'Επέτυχα!

Καὶ πράγματι, εἶχε δίκηο νὰ τὸ πῆ αὐτό, γιατί μέσα σὲ μερικοὺς μῆνες ἡ πατάτα εἶχε γίνει μιὰ ἀπὸ τὶς πρῶτες τροφὲς τοῦ λαοῦ. Τότε ὁ εὐτυχισμένος Παρμαντιὲ παρέθεσε στοὺς κυριωτέρους σοφοὺς τῆς ἐποχῆς του ἕνα γεῦμα ἀποκλειστικῶς ἀπὸ πατάτες.

Μόλις ἐπέτυχε τὸ σκοπό του, ὁ μετριόφρων φαρμακοποιός, μὴ θέλοντας οὔτε τὶς δόξες οὔτε τὶς τιμές, ξαναγύρισε στὸ ἐργαστήριό του γιὰ νὰ συνεχίση ἥσυχα τὶς ἐπιστημονικές του ἔρευνες καὶ ἀναζητήσεις. 'Εκεῖ ἐμελέτησε ὅλες τὶς θρεπτικὲς οὐσίες, ἀνέλυσε τὰ νερὰ τοῦ Σηκουάνα, ἔγραψε τόμους ὁλοκλήρους γιὰ τὸ γάλα καὶ τὴν ὠφέλειά του, γιὰ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο γίνονται ἡ κονσέρβες καὶ ἐνδιαφέρθηκε καὶ γι' αὐτὲς τὶς ἐκκενώσεις τῶν βόθρων, γιατὶ τίποτε ἀπ' ὅ,τι θὰ μποροῦσε νὰ συντελέση στὴν καλυτέρευσι τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου δὲν τοῦ ἦταν ἀδιάφορο. Εἶχε ὡς ἔμβλημά του τοὺς ἀκολούθους στίχους τῆς Φαίδρας : «'Ο ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἐργάζεται γιὰ τὸ γενικὸ καλό. Τὸ νὰ ἐργάζεται γιὰ τὴ δόξα του, εἶνε τρέλλα».

Παρ' ὅλα ὅμως τὰ μεγάλα καλὰ ποὺ εἶχε κάνει, ὁ Παρμαντιέ, λίγο ἔλειψε νὰ καρατομηθῇ ἐπὶ Τρομοκρατίας. 'Επειδὴ ἄλλοτε πήγαινε στὸ παλάτι, οἱ ἐπαναστάται τὸν ἐθεώρησαν ὕποπτο καὶ ἐξέδωσαν ἔνταλμα συλλήψεως ἐναντίον του. Μὰ τὴν τελευταία στιγμή, χάρις στὴν εὐνοϊκὴ ἐπέμβασι δύο μελῶν τῆς Γεωπονικῆς 'Εταιρείας, ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἀνεκάλεσε τὸ ἔνταλμα, ὑπὸ τὸν ὅρο ὅμως νὰ φύγη ἀπὸ τὸ Παρίσι. Τότε ὁ Παρμαντιὲ ἔκανε μιὰ μεγάλη περιοδεία στὴν ἐπαρχία τῆς Καμάργκ, ἀναζητῶντας τὰ θειοῦχα καὶ ποτασσοῦχα φυτά.

**

Μετὰ τὴν πτῶσι τοῦ Ροβεσπιέρου, ὁ Παρμαντιὲ ἐξελέγη μέλος τῆς 'Ακαδημίας τῶν 'Επιστημῶν καὶ πρόεδρος τοῦ 'Υγειονομικοῦ Συμβουλίου. 'Ο μεγάλος αὐτὸς σοφὸς ἐγέρασε ἐργαζόμενος συνεχῶς. 'Επειδὴ — ὅπως ἔλεγε ὁ ἴδιος — δὲν τοῦ ἔμενε καιρὸς ἀπὸ τὴ δουλειά του γιὰ νὰ παντρευθῇ, ζοῦσε μαζὺ μὲ τὴν ἀδελφή του. Αὐτὴ τὸν ἐνεθάρρυνε πάντοτε στὶς ἐργασίες του καὶ ἀπεμάκρυνε ἀπ' αὐτὸ τοὺς ὀχληρούς, οἱ ὁποῖοι παρουσιαζόντουσαν κάθε μέρα γιὰ νὰ τοῦ ζητήσουν κάτι.

Τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του τὰ πέρασε μέσα στὴ θλίψη, γιατὶ συλλογιζόταν μὲ φρίκη τὶς χιλιάδες τῶν θυμάτων, μὲ τὰ ὁποῖα οἱ τρελλοὶ πόλεμοι τοῦ Ναπολέοντος εἶχαν γεμίσει ὅλη τὴν Εὐρώπη. Πέθανε, λατρευόμενος ἀπὸ ὅλους στὰ 1813.

ΕΞΥΠΝΟΙ ΜΥΘΟΙ

Η ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΩΝ

Κάποτε παρουσιάστηκαν στὸν Καδῆ δυὸ ἀντίδικοι γιὰ νὰ τοὺς λύση κάποια διαφορά. Προηγουμένως ὅμως ὁ ἕνας ἀπ' αὐτοὺς τοῦ εἶχε στείλει ὡς δῶρο ἕνα πολύτιμο χαλί. 'Αλλὰ κι' ὁ ἄλλος εἶχε φροντίσει νὰ γεμίση τὸ στόμα του μὲ φλωριά. καὶ μόλις ἄρχισε ἡ δίκη, ἄρχισε νὰ φωνάζη :

—'Αμάν, ἐφέντημ!... δείχνοντας στὸν Καδῆ τὰ φλωριὰ ποὺ κρατοῦσε στὸ στόμα του.

'Ο ἄλλος πάλι τοῦ ἔλεγε :

—Κύτταξε, ἐφέντημ, τὸ χάλι μου (ἐννοῶντας τὸ χαλὶ ποὺ τοῦ εἶχε χαρίσει), καὶ δός μου τὸ δίκηο μου!...

Σ' αὐτὰ τὰ λόγια, ὁ Καδῆς, ποὺ βρέθηκε σὲ δύσκολη θέσι, ἀπάντησε στὸ δεύτερο :

—Μωρὲ καὶ τὸ δικό σου τὸ χάλι τὸ βλέπω, ἀλλὰ κι' αὐτουνοῦ τοῦ καϋμένου φωτιὲς βγάζει τὸ στόμα του!...

ΑΠΟ ΔΩ ΚΙ' ΑΠΟ ΚΕΙ

ΠΟΛΛΑ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑ

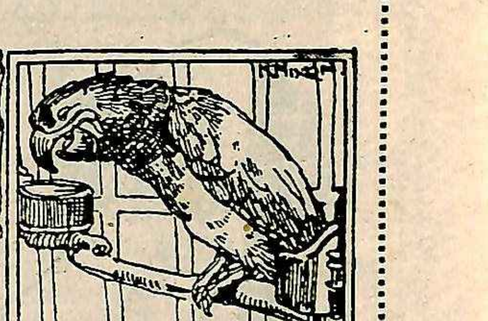

— 'Ιστορία τοῦ Καραγκιόζη

Στὰ παληὰ χρόνια ζοῦσε στὰ βάθη τῆς 'Ασίας ἕνας Τοῦρκος πασσᾶς πολὺ πλούσιος. Κάποτε ὁ πασσᾶς αὐτὸς θέλησε νὰ χτίση ἕνα μεγάλο παλάτι καί, γιὰ νὰ τὸ τελειώση γρήγορα, μάζεψε ὅσους ἐργάτες μποροῦσε. Μὲ μεγάλη του λύπη ὅμως παρατηροῦσε ὅτι, παρ' ὅλο τὸ πλῆθος τῶν ἐργατῶν, ἡ οἰκοδομὴ δὲν προχωροῦσε. Μιὰ μέρα, τέλος, ἐκάλεσε τὸν πρωτομάστορα καὶ ἀφοῦ τοῦ ἔκαμε δριμύτατες παρατηρήσεις, ζήτησε νὰ τοῦ ἐξηγήση τὸ λόγο τῆς ἀργοπορίας αὐτῆς. 'Εκεῖνος τότε τοῦ φανέρωσε τρέμοντας ὅτι μεταξὺ τῶν ἐργατῶν ὑπῆρχε κάποιος, τοῦ ὁποίου ἡ κινήσεις καὶ τὰ λόγια ἦσαν τόσο κωμικά, ὥστε προκαλοῦσι σ' ὅσους τὸν ἔβλεπαν ἢ τὸν ἄκουαν ἀκράτητα γέλια. 'Ο πασσᾶς, περίεργος ἀπ' αὐτὴ τὴ διήγησι, ἐζήτησε τότε νὰ τοῦ τὸν παρουσιάσουν. Πραγματικὰ δέ, μόλις τὸν εἶδε, δὲν μπόρεσε νὰ κρατήση τὰ γέλια του. 'Ο πασσᾶς, ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη, καταγοητευμένος ἀπὸ τὴν κωμικὴ ἐμφάνισι τοῦ ἐργάτου του, πήγαινε κι' αὐτὸς κάθε μέρα στὸ μέρος τῆς οἰκοδομῆς καὶ διεσκέδαζε μαζὺ μὲ τοὺς ἐργάτες. 'Επειδὴ ὅμως ἡ ἐργασία εἶχε πειὰ παραλύσει ἐντελῶς, ὁ πασσᾶς ἀναγκάστηκε νὰ διατάξη τὴν ἀποκεφάλισι τοῦ κωμικοῦ ἐργάτου. Μόλις ὅμως ἔλειψε ὁ περίεργος αὐτὸς ἄνθρωπος, ὁ πασσᾶς βυθίστηκε σὲ βαθειὰ μελαγχολία, ἡ ὁποία εἶχε φτάσει σὲ ἐπικίνδυνο βαθμό. Τότε ἕνας ἔξυπνος αὐλικός του, γιὰ νὰ τὸν διασκεδάση, κατεσκεύασε ἕνα χάρτινο ὁμοίωμα τοῦ ἀποκεφαλισθέντος κωμικοῦ καί, προβάλλοντάς το μέσ' ἀπὸ ἕνα φωτισμένο πανί, ἄρχισε νὰ μιμῆται τὴ φωνή του καὶ τὰ ἀστεῖα του. 'Ο πασσᾶς ἀμέσως ξαναβρῆκε τὴν προηγούμενη εὐθυμία του κ' ἔτσι ἀπὸ τότε γεννήθηκε ὁ Καραγκιόζης, ὁ ὁποῖος ἔγινε σὲ λίγον καιρὸ δημοφιλέστατος καὶ ἀποτελεῖ, καὶ σήμερα ἀκόμα, μιὰ ἀπ' τὶς πιὸ εὐχάριστες ψυχαγωγίες τοῦ λαοῦ.

— 'Η ἀπληστία τοῦ Καλιγούλα

Κάποτε ὁ αὐτοκράτωρ τῶν Ρωμαίων Καλιγούλας ἐξέδωκε διάταγμα διὰ τοῦ ὁποίου πληροφοροῦσε τὸ λαὸ ὅτι τὴν πρωτοχρονιὰ τοῦ ἔτους ἐκείνου θὰ στεκόταν ὁ ἴδιος μπρὸς στὴν πύλη τῶν ἀνακτόρων του, ἀπὸ τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ, καὶ θὰ μάζευε τὰ δῶρα ποὺ θὰ τοῦ προσέφεραν ὑποχρεωτικῶς οἱ ὑπήκοοί του, γιὰ νὰ μπορέση ἔτσι νὰ προικίση τὴν ἀνύπαντρη κόρη του.

Ὅταν ἦρθε ἡ πρωτοχρονιά, οἱ Ρωμαῖοι, ἀπὸ φόβο, ἔσπευσαν νὰ τοῦ παρουσιάσουν ὅ,τι εἶχε ὁ καθένας. Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἔφτασε κ' ἕνας χωρικός, ὁ ὁποῖος τοῦ προσέφερε μιὰ κόττα. 'Ο αὐτοκράτωρ, μόλις εἶδε τὸ δῶρο αὐτό, ἔβαλε τὰ γέλια καὶ ρώτησε τὸ χωρικό :

— Γεννάει αὐτὴ ἡ κόττα ;

— Μάλιστα, μεγαλειότατε. Τὸ μεσημέρι μάλιστα γέννησε ἕνα αὐγό.

— Ἄ, ἔτσι εἶνε!... Καὶ τότε γιατὶ δὲν μοῦ τὴν ἔφερνες πρὶν ἀπὸ τὸ μεσημέρι, ἀχρεῖε ;...

— Τὸ βάρος τοῦ ἀνθρωπίνου ἐγκεφάλου

'Ο ἐγκέφαλος τῶν ἀρτιγεννήτων παιδιῶν στὰ μὲν ἀρσενικὰ ζυγίζει περίπου 116 δράμια, στὰ δὲ θηλυκὰ 113. Μετὰ ἓν ἔτος ὁ ἐγκέφαλος τῶν ἀρρένων γίνεται 302 δράμια καὶ τῶν θηλέων 279. Κατὰ τὸ τρίτο ἔτος τὸ ἀρχικὸ βάρος τοῦ ἐγκεφάλου τριπλασιάζεται, ἀπὸ κεῖ καὶ πέρα δὲ ἡ αὔξησις τοῦ βάρους προχωρεῖ πολὺ ἀργά. 'Ο ἐγκέφαλος ἀποκτᾶ τὸ μεγαλείτερο βάρος στὸν μὲν ἄνδρα μεταξὺ τοῦ 19ου καὶ 20οῦ ἔτους, στὴν δὲ γυναῖκα μεταξὺ τοῦ 16ου καὶ 18ου. Σ' αὐτὴ τὴν ἡλικία τοῦ ἀνδρὸς ὁ ἐγκέφαλος ζυγίζει 438 δράμια, τῆς δὲ γυναικὸς 398. Τὸ βαρύτερο μυαλὸ ἀπὸ τοὺς μεγάλους ἄνδρας τὸ εἶχε ὁ μεγάλος Ρῶσσος συγγραφεὺς Τουργκένιεφ. Ζύγιζε 687 δράμια! Καὶ τὸ μικρότερο ὁ πολιτικὸς Γαμβέττας. Ζύγιζε μόλις 363 δράμια!...

— 'Η σιτοθεσία τῶν χηνῶν

Μιὰ μέρα, ἐνῶ μερικὲς χῆνες κολυμποῦσαν ἥσυχα στὸ Λευκὸ ποταμὸ τοῦ 'Αρκανσάς, ἕνας πελώριος ἀετὸς ὥρμησε ἐναντίον τους. Τὴν ἴδια στιγμὴ ὅμως ἡ χῆνες βυθίστηκαν ὅλες μέσα στὸ νερό κι' ὁ ἀετὸς δὲν πρόφτασε νὰ πιάση καμμιά. Σὲ λίγο ὅμως, ὅταν ἡ χῆνες ξαναβγῆκαν στὴν ἐπιφάνεια, ὁ ἀετός, ποὺ καιροφυλακτοῦσε, ἅρπαξε μιὰ κ' ἑτοιμάστηκε νὰ πετάξη. 'Αμέσως ὅμως τὸν περικύκλωσαν ὅλες μαζὺ ἡ ἄλλες χῆνες κι' ἄρχισαν νὰ τοῦ δαγκάνουν τὰ φτερά, ἐμποδίζοντάς τον ν' ἀνυψωθῇ μὲ τὸ θῦμα του. 'Ο ἀετὸς ἀπέκρουε βέβαια τὶς ἐπιθέσεις μὲ τὸ ράμφος του, ἀλλὰ ἦταν τόση ἡ ὁρμὴ καὶ ἡ ἐπιμονὴ τῶν χηνῶν, ὥστε, ἔπειτα ἀπὸ μισῆς ὥρας ἀπεγνωσμένον ἀγῶνα, ἀναγκάστηκε νὰ πετάξη, ἀφίνοντας κάτω τὴ λεία του. Τὸ μέρος τοῦ ποταμοῦ στὸ ὁποῖο συνήφθη ἡ πάλη κοκκίνισε ἀπὸ τὰ αἵματα, καμμιὰ χήνα ὅμως δὲν πληγώθηκε σοβαρά.

— Μιὰ εὐσπλαχνικὴ κουροῦνα

Σὲ κάποιο χωριὸ τῆς 'Ελβετίας εἶχε παρατηρηθῆ ὅτι μιὰ κουροῦνα ἔκανε τακτικὲς ἐπισκέψεις σ' ἕνα μακρυνὸ ἐγκαταλελειμένο κοτέτσι. Δυὸ παιδιὰ τὴν παρακολούθησαν τότε ἀπὸ περιέργεια καὶ τί νομίζετε ὅτι ἀνεκάλυψαν ; Μέσα στὸ κοτέτσι βρισκόταν μιὰ κόττα, τῆς ὁποίας ὁ λαιμὸς εἶχε πιαστῇ ἀνάμεσα ἀπὸ δυὸ ξύλα καὶ δὲν μποροῦσε νὰ τὸν βγάλη ἀπὸ κεῖ. 'Η κουροῦνα λοιπὸν τῆς ἐπήγαινε τροφή, δυὸ καὶ τρεῖς φορὲς τὴν ἡμέρα, καὶ μ' αὐτὸν τὸν τρόπο τὴν ἔσωσε ἀπὸ βέβαιο θάνατο. Ὅταν ἡ κόττα ἐλευθερώθηκε, ἡ κουροῦνα ἔτρεξε κοντά της καὶ τὴν ὡδήγησε σὲ μιὰ δεξαμενή, γιὰ νὰ σβύση τὴ δίψα της.

—Πῶς ἀγαπιοῦνται τὰ περιστέρια

Κάποιος χωρικὸς ἀπὸ τὴν Οὑγγαρία βρῆκε μιὰ μέρα μπρὸς στὸν περιστερεῶνα του ἕνα ἀρσενικὸ περιστέρι νεκρό, δίπλα στὸ ὁποῖο καθόταν περίλυπο ἕνα θηλυκὸ περιστέρι. 'Ο χωρικὸς πέταξε τότε τὸ νεκρὸ πουλὶ στὰ χωράφια, ἀλλὰ τὸ θηλυκὸ ἀκολούθησε κ' ἐκεῖ τὸ σύντροφό του, ἀπὸ τὸν ὁποῖο δὲν ἐννοοῦσε ν' ἀποχωριστῇ. Βλέποντάς το αὐτὸ ὁ χωρικός, ἀναγκάστηκε νὰ κλείση σ' ἕνα κλουβὶ τὸ θηλυκὸ περιστέρι, γιὰ νὰ θάψη τὸ ἀρσενικό. Ὅταν, μετὰ μισὴ ὥρα, τὸ ἄφησε ἐλεύθερο, τὸ θηλυκὸ ἄρχισε νὰ τρέχη ἀπελπισμένο ἐδῶ κ' ἐκεῖ, γυρεύοντας τὸ ταίρι του. Τέλος πέταξε ἀπάνω σὲ μιὰ στέγη, ἀπὸ τὴν ὁποία μὲ κανένα τρόπο δὲν ἤθελε νὰ κατεβῇ. 'Εκεῖ ἀπάνω ἔμεινε ἀκίνητο ἐπὶ πέντε μέρες, τὸ δὲ πρωὶ τῆς ἕκτης τὸ βρῆκαν νεκρό!...

ΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΜΑΞΙΜΙΛΙΑΝΟΥ ΠΕΡΡΕΝ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΑΠΗ

('Απ' τὸ 'Ημερολόγιο μιᾶς νέας ποὺ ἀγάπησε μ' ὅλη της τὴν καρδιὰ καὶ ποὺ πόνεσε ὅσο κανεὶς γιὰ τὴν ἀγάπη !...)

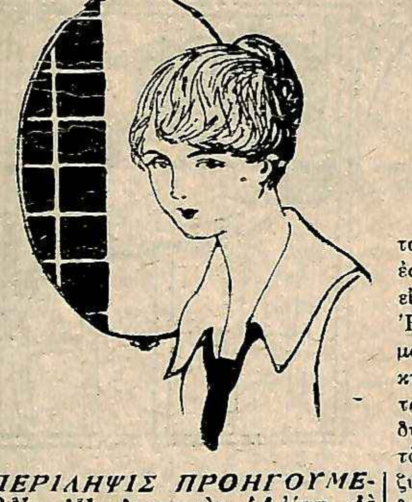

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ: 'Η δεσποινὶς 'Αλίκη δὲ Μερβίλ, ὑπερβολικὰ ὡραία, μὰ κι' ἀρκετὰ φτωχή, διηγεῖται τὰ πρῶτα χρόνια τῆς ζωῆς της. Πῶς πέθανε ὁ πατέρας της, πῶς ἀποτραβήχτηκαν μὲ τὴ μητέρα της σὲ μιὰ ἐξοχή, πῶς γνωρίστηκαν ἐκεῖ μὲ τὴν οἰκογένεια τοῦ πλουσίου ἐμπόρου Δουκάστελ, στὸν πύργο τοῦ ὁποίου ἐγκατεστάθησαν κατόπιν προσκλήσεως τῆς κ. Δουκάστελ καὶ τῆς κόρης της 'Αντωνίνας. Στὸν πύργο αὐτὸ ἡ 'Αλίκη γνωρίζει τὸ νεαρὸ δικηγόρο Γουσταῦο Πρεβάλ, τὸν ὁποῖον ἡ γραία θεία του κ. Μπωπρὲ προορίζει γιὰ σύζυγο τῆς 'Αντωνίνας Δουκάστελ. Μὰ ἀπὸ τὴν πρώτη τους συνάντησι σὲ μιὰ ἑορτὴ στὸν πύργο, ὁ Γουσταῦος καὶ ἡ 'Αλίκη Μερβὶλ ἀγαπιοῦνται τρελλά.

Εἶνε πειὰ νύχτα κ' ἡ δυὸ φίλες μιλοῦν στὴν κρεββατοκάμαρά τους γιὰ τὸ Γουσταῦο, γιὰ τοὺς ἄνδρες, γιὰ τὴν ἀγάπη γενικῶς.

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωῒ ἡ 'Αλίκη κατεβαίνει μόνη στὸν κῆπο, ὅπου συναντᾶ τυχαίως τὸ Γουσταῦο, ὁ ὁποῖος εἶχε βγεῖ περίπατο πάνω στ' ἄλογό του. 'Ο Γουσταῦος τῆς μιλάει μὲ τρυφερότητα καὶ καλωσύνη, ὥς ποὺ φτάνει ἔξαφνα ἡ 'Αντωνίνα, ἡ ὁποία κατσουφιάζει βλέποντάς τους μαζύ... Μολαταῦτα ἡ συμπάθεια μεταξύ τους ἔχει μεγαλώσει. Λατρεύουν ὁ ἕνας τὸν ἄλλο. Τὴν ἑπομένη δίδεται γεῦμα στὸν πύργο. Γιορτάζει ὁ κ. Δουκάστελ κ' οἱ προσκαλεσμένοι εἶνε πολλοί. Τὴν 'Αλίκη τὴν βασανίζει ἡ ζήλεια της, γιατί ἔβαλαν τὸν Γουσταῦο νὰ καθήσῃ πλάϊ στὴν 'Αντωνίνα. Αὐτὴ κάθεται μεταξὺ ἑνὸς γραφέως εἰρηνοδικείου κ' ἑνὸς κομψευομένου νεαροῦ ἠλιθίου, ὀνομαζομένου Μενοῦ, ὁ ὁποῖος τὴν ἐνοχλεῖ διαρκῶς κι' ὅταν ἀκόμα τελείωσε τὸ γεῦμα καὶ κατέβηκαν στὸν κῆπο.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

— Δὲν ξέρετε, μοῦ εἶπε μ' ἕνα ἠλίθιο χαμόγελο, πόσο εἶμαι εὐτυχισμένος ποὺ σᾶς βλέπω.

— Τὸ ξέρω, κύριε, τοῦ εἶπα, θέλοντας νὰ τὸν ξεφορτωθῶ, ἀλλά...

— 'Εκεῖνο ὅμως ποὺ δὲν ξέρετε, ἐξακολούθησε αὐτὸς μὲ τὸ ἴδιο ὕφος, εἶνε ὅτι ἡ ὀμορφιὰ καὶ ἡ χάρις σας μὲ πλήγωσαν ἀγιάτρευτα στὴν καρδιά. 'Απὸ τὴν πρώτη στιγμὴ ποὺ σᾶς γνώρισα, σᾶς ἀγάπησα μ' ὅλη μου τὴν ψυχή, κι' ὅταν βρίσκωμαι μακρυά σας λυώνω ἀπ' τὸν καϋμό...

— 'Ελᾶτε, καλέ!... τοῦ εἶπα ἐγὼ εἰρωνικά.

— Ναί, δεσποινίς, σᾶς βεβαιώνω μὲ τὸ λόγο τῆς τιμῆς μου...

— Λοιπόν ;...

— Λοιπὸν ἔβαλα κάτω τὰ πράγματα κ' εἶπα στὸν ἑαυτό μου : Μενοῦ, ἐσὺ καὶ ἐξυπνάδα ἔχεις καὶ τὸ ἐτήσιο εἰσόδημά σου φτάνει τὶς 25 χιλιάδες. 'Εκτὸς αὐτοῦ, εἶσαι ὁ μόνος κληρονόμος τοῦ θείου σου, τοῦ κυρίου εἰσπράκτορος, καί, τέλος πάντων, συγκεντρώνεις τόσα προσόντα, ὥστε ὁποιαδήποτε γυναῖκα τοῦ καλοῦ κόσμου θὰ τὸ θεωροῦσε τιμή της νὰ σὲ κάμῃ σύζυγό της. Γιατὶ λοιπὸν νὰ μὴν καταθέσῃς ὅλ' αὐτὰ μπρὸς στὰ πόδια τῆς ἐκλεκτῆς σου, ἐξ αἰτίας τῆς ὁποίας ὑποφέρεις τόσο πολύ ; Ὕστερα ἀπ' αὐτὲς τὶς σκέψεις, δεσποινίς, πῆρα τὴν ἀπόφασι ἐπὶ τέλους νὰ τρέξω στὸν πύργο, νὰ σᾶς δῶ, νὰ σᾶς μιλήσω, νὰ σᾶς ἐξομολογηθῶ τὸν ἔρωτά μου καὶ τὸ μέλλον μου.

— 'Η ἀπροσδόκητη πρότασίς σας, κύριε Μενοῦ, ὁμολογῶ ὅτι μὲ **τιμᾷ** ὑπερβολικά. Φαίνεται ὅμως ὅτι ἀγνοεῖτε πῶς εἶμαι πτωχὴ καὶ δὲν ἔχω ἄλλη περιουσία ἐκτὸς ἀπὸ τὴ μικρὴ σύνταξι τῆς μητέρας μου, ποὺ μόλις μᾶς ἐπαρκεῖ γιὰ νὰ ζήσουμε.

— Γνωρίζω καλὰ τὴν κατάστασί σας δεσποινίς, καὶ ἐπιμένω στὴν ἀπόφασί μου.

— 'Εδῶ ὅμως, κύριε, ὑπάρχει καθὼς γνωρίζετε, καὶ μιὰ ἄλλη κοπέλλα, ἡ 'Αντωνίνα, ἡ ὁποία, ἐκτὸς τῶν ἐξαιρετικῶν της προσόντων, ἔχει καὶ μεγάλη περιουσία. Γιὰ ποιὸ λόγο δὲν ἀπευθύνεσθε σ' αὐτὴν καὶ προτιμᾶτε ἐμένα ;...

— Γιατὶ σᾶς ἀγαπῶ, 'Αλίκη, γιατὶ σᾶς λατρεύω, γιατὶ σᾶς ἔχω μέσα στὴν καρδιά μου. 'Απάντησέ μου, ὡραία μου, πές μου δυὸ λόγια. Πρέπει νὰ ἐλπίζω ἐκ μέρους σας ;

— Ὄχι καὶ πολλὰ πράγματα, κύριε. 'Ο τίτλος τῆς δεσποινίδος, τὸν ὁποῖον ἡ μεγαλοψυχία σας ζητεῖ νὰ μοῦ ἀφαιρέσῃ, μοῦ ἀρέσει πολὺ ἀκόμα. Ἄλλωστε πῶς μπορῶ νὰ σᾶς ἀπαντήσω σὲ μιὰ ἐρώτησι τόσο ξαφνική, ἀφοῦ μόλις πρὸ ὀλίγου σᾶς ἐγνώρισα;

— Σᾶς δίνω τὸν καιρὸ νὰ τὸ σκεφθῆτε, 'Αλίκη, ἀλλὰ μὴ λησμονῆτε πῶς πεθαίνω ἀπὸ ἀγάπη καὶ ἀνυπομονησία...

— Δὲν θὰ πεθάνετε καθόλου, κύριε, γιατὶ ὑπάρχουν κι' ἄλλες πολλὲς γυναῖκες ποὺ ἀξίζουν, ἀσφαλῶς, περισσότερο ἀπὸ μένα, γιὰ νὰ τιμηθοῦν μὲ τὸ ὄνομά σας...

Λέγοντας αὐτὰ τὰ λόγια, ἀπομακρύνθηκα γρήγορα ἀπὸ κοντά του, ἀφίνοντας μόνο του τὸν δυστυχισμένο τὸ Μενοῦ, ποὺ ἐξακολουθοῦσε νὰ μουρμουρίζῃ καὶ νὰ ἱκετεύῃ.

'Ανακατεύθηκα μέσα στὸ πλῆθος τῶν προσκεκλημένων κι' ἄρχισα τὴ φλυαρία μὲ τοὺς διαφόρους γνωστούς μου. Εἶχε νυχτώσει πειὰ κ' ἔλαβα κ' ἐγὼ μέρος στοὺς χορούς. 'Ο Μενοῦ, σὲ ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα δὲν μὲ ἄφησε ἥσυχη καθόλου, μὲ κυνηγοῦσε παντοῦ καὶ μ' ἐνοχλοῦσε διαρκῶς μὲ τὶς ἐρωτικὲς ἐξομολογήσεις του.

Ὥς τὰ μεσάνυχτα εἶχα χορέψει τρεῖς φορὲς μὲ τὸ Γουσταῦο...

Ἤμουν εὐτυχισμένη, πετοῦσα ἀπ' τὴ χαρά μου, ἔνοιωθα τὴν καρδιά μου πλημμυρισμένη ἀπὸ μιὰ ἀνέκφραστη εὐτυχία... Τὰ λόγια του μοῦ χάιδευαν τ' αὐτιὰ μὲ μιὰ οὐράνια μουσικὴ καὶ τὸ βλέμμα του μὲ μεθοῦσε...

"Ἔβαζα ὅλα τὰ δυνατά μου γιὰ νὰ φανῶ ἀκόμη ἀνωτέρα μὲ τὴν εὐλυγισία καὶ τὴ χάρι μου...

Μόλις εἶχα τελειώσει τὸν τρίτο χορὸ καὶ εἶχα καθίσει παράμερα ν' ἀναπαυθῶ, μὲ πλησίασε πάλι ἐκεῖνος ὁ ἠλίθιος ὁ Μενοῦ, ποὺ μὲ καιροφυλακτοῦσε ὅλη τὴν ὥρα.

— Εἶμαι ὁ ταπεινὸς θαυμαστὴς καὶ λάτρης σας, μοῦ εἶπε μὲ καταφανῆ ταραχή, κ' ἔρχομαι νὰ σᾶς ζητήσω ἕνα μικρὸ γύρο γιὰ χάρι μου...

Δὲν ὑπῆρχε κανένας τρόπος νὰ τὸν ἀποφύγω κ' ἤμουν ἀναγκασμένη νὰ ὑποχωρήσω γιὰ νὰ μὴν προκαλέσω τὴν περιέργεια τῶν ἄλλων μὲ τὴν ἐπιμονή του καὶ γίνω καταγέλαστη.

— Εὐχαρίστως, κύριε, τοῦ εἶπα. Εἶμαι στὴ διάθεσί σας.

Μολονότι στὸ χορὸ διακρινόμουν ἀπ' ὅλες, κατὰ τὴν κοινὴ ὁμολογία, ἐν τούτοις ἔβαζα ὅλα τὰ δυνατά μου γιὰ νὰ φανῶ ἀκόμη ἀνωτέρα καὶ νὰ τὶς ἐπισκιάσω ὅλες μὲ τὴν εὐλυγισία καὶ τὴ χάρι τῶν κινήσεών μου. Δὲν ξεχνοῦσα οὔτε μιὰ στιγμὴ ὅτι ἐκεῖνος ἦταν ἐκεῖ καὶ μὲ παρακολουθοῦσε, χωρὶς νὰ μὲ χάνῃ καθόλου ἀπὸ τὸ βλέμμα του. Ὅταν ἔρριχνα καμμιὰ ματιὰ πρὸς τὸ μέρος του, ἐδιάβαζα καθαρὰ στὴν ἔκφρασι τοῦ προσώπου του τὴ ζήλεια ποὺ αἰσθανόταν, ἐπειδὴ μοῦ ἔσφιγγε ἕνας ἄλλος τὴ μέση...

Σὲ λίγο, λόγῳ τῆς ὑπερβολικῆς ζέστης, βγῆκα στὸν κῆπο νὰ πάρω λίγο ἀέρα καὶ νὰ δροσιστῶ. 'Ο Γουσταῦος, μόλις μὲ εἶδε νὰ βγαίνω, μὲ πῆρε ἀπὸ πίσω. Μὲ πλησίασε καὶ θέλησε νὰ μ' ἐπιπλήξῃ.

— Μ' αὐτὴ τὴ ζέστη βγαίνετε ἱδρωμένη ἔξω, μοῦ εἶπε τρυφερά, καὶ δὲν φοβᾶσθε μὴν κρυώσετε; Τί ἀσυλλόγιστη ποὺ εἶσθε ! Γυρίστε γρήγορα στὴ σάλα καὶ μὴν ἐκτίθεσθε στὸ ρεῦμα. Δὲν ξέρετε πόσο θὰ λυπηθῶ, ἂν τύχῃ ν' ἀρρωστήσετε...

Καί, λέγοντας αὐτὰ τὰ λόγια, ζύγωσε περισσότερο κοντά μου καὶ μ' ἔπιασε ἀπ' τὸ χέρι. Ἔφερε τὸ ἄλλο του χέρι γύρω στὴ μέση μου καὶ μ' ἔσφιξε ἐλαφρὰ πάνω στὸ στῆθος του. Ἕνα γλυκὸ ἀνατρίχιασμα πέρασε τότε ἀπ' ὅλο μου τὸ σῶμα κ' ἡ καρδιά μου ἄρχισε νὰ χτυπᾷ δυνατώτερα. 'Ωστόσο βρῆκα τὴ δύναμι νὰ τοῦ πῶ μὲ φωνὴ ξεψυχισμένη :

— Σᾶς εὐχαριστῶ, κύριε, γιὰ τὸ ἐνδιαφέρον σας. Σᾶς βεβαιώνω ὅμως ὅτι δὲν διατρέχω κανένα κίνδυνο, γιατὶ ἀπόψε δὲν κάνει καὶ τόσο πολὺ κρύο...

'Εκεῖνος ὅμως προσποιήθηκε πὼς δὲν ἄκουσε τὰ λόγια μου καί, καρφώνοντας ἀπάνω μου τὰ μάτια του, τὰ τόσο γοητευτικά, μοῦ εἶπε γλυκά :

— 'Αλίκη ! Γιατὶ εἶσθε τόσο ὄμορφη ; Τὸ πρόσωπό σας δείχνει πὼς μοιάζετε μὲ θεά!... 'Η φωνή σας ξυπνάει μέσα μου τὰ πιὸ εὐχάριστα συναισθήματα, τὸ βλέμμα σας μοῦ ἀποκαλύπτει ἀγνώστους κόσμους ὀνειρεμμένους, ἡ παρουσία σας μοῦ πλημμυρίζει τὴν καρδιὰ ἀπὸ χαρά... 'Αλίκη ! Λατρευτή μου 'Αλίκη ! Σ' ἀγαπῶ ! Σὲ λατρεύω !

Καί, λέγοντας αὐτά, κόλλησε ξαφνικὰ τὰ χείλη του στὰ δικά μου καὶ μοῦ ἔδωσε ἕνα φλογερό, ἡδονικώτατο φιλί, ποὺ ποτέ μου δὲν θὰ τὸ ξεχάσω. Κι' ὅλα αὐτὰ σὲ μιὰ στιγμή, χωρὶς νὰ προφτάσω νὰ τὸν ἐμποδίσω...

Τὴν ἴδια στιγμὴ ἀκριβῶς ἀκούστηκε ἡ φωνὴ τῆς 'Αντωνίνας ποὺ μὲ ζητοῦσε, κι' ὁ Γουσταῦος ἀπομακρύνθηκε γρήγορα ἀπὸ κοντά μου.

'Εγὼ ἔμεινα ἐκεῖ, στὴν ἴδια θέσι, ἀμίλητη καὶ κατασυγχισμένη ἀπ' τὴ συγκίνησι ποὺ μοῦ εἶχε προξενήσει τὸ πρῶτο ἐκεῖνο φιλί...

('Ακολουθεῖ)

ΡΩΣΣΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΤΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΤΣΕΧΩΦ

ΤΙ ΚΑΝΕΙ Η ΠΕΡΙΕΡΓΕΙΑ !...

ΛΑ γύρω ἐφλέγοντο! 'Ο ἥλιος τοῦ ἀπομεσήμερου ἔκαιγε μὲ τόση δύναμι, ὥστε τὸ βαρόμετρο τοῦ Ρεωμύρου, ποὺ ἦταν κρεμασμένο μέσα στὸ γραφεῖο τῶν φόρων, ἀφοῦ ἔφτασε στὸ 350,8, στάθηκε σὰν ξετρελλαμένο, σὰν νὰ μὴν μποροῦσε κι' αὐτὸ ἀπὸ τὴ ζέστη ν' ἀνεβῇ παραπάνω. 'Ο ἱδρῶτας ἔτρεχε ποτάμι ἀπὸ τὸ κορμὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ στέγνωνε ἀπάνω τους, γιατὶ δὲν εἶχαν τὴ δύναμι νὰ τὸν σκουπίσουν.

Στὴ μεγάλη πλατεία τῆς ἀγορᾶς, ἀπέναντι στὰ σπίτια ποὺ εἶχαν τὰ παντζούρια τους ἑρμητικὰ κλεισμένα, δυὸ ντόπιοι, ὁ ὑπάλληλος τοῦ Ταμείου Ποτσετσικὶν καὶ ὁ δημοσιογράφος 'Οπτίμωφ, περπατοῦσαν.

Περπατοῦσαν καὶ σώπαιναν, ἐξ αἰτίας τῆς ζέστης. 'Ο 'Οπτίμωφ θὰ ἤθελε νὰ κατακρίνῃ τὸ δήμαρχο γιὰ τὴ σκόνη καὶ τὴν ἀκαθαρσία τῆς πλατείας, μά, ξέροντας τὸ φιλήσυχο χαρακτῆρα καὶ τὴ μετριοπάθεια τοῦ συντρόφου του, σώπαινε.

Στὴ μέσῃ τῆς πλατείας, ὁ Ποτσετσικίν, στάθηκε ἄξαφνα κι' ἄρχισε νὰ κυττάζῃ τὸν οὐρανό.

— Τί κυττάζεις ἔτσι, Ποτσετσικίν; ρώτησε ὁ 'Οπτίμωφ.

— Κυττάζω τὶς μπεκάτσες ποὺ ξαναγύρισαν... Σύννεφα ὁλόκληρα ἀπ' αὐτὲς πέρασαν τώρα ἀπὸ τὸν οὐρανό... Ἂν τοὺς ἔρριχνε κανείς, ἔτσι, μιὰ τουφεκιά, δὲν θὰ εἶχε ἔπειτα παρὰ νὰ μαζεύῃ... Τράβηξαν κατὰ τὸ περιβόλι τοῦ ἀρχιερέως...

— Ὄχι, δὲν ἔχεις δίκηο! ἀντέτεινε ὁ 'Οπτίμωφ. Δὲν τράβηξαν κατὰ τὸ περιβόλι τοῦ ἀρχιερέως, ἀλλὰ κατὰ τὸ περιβόλι τοῦ ἀρχιδιακόνου... Κι' ἂν ἔρριχνε κανεὶς ἀπάνω τους, δὲν θὰ σκότωνε καμμιά... Πέρασαν τόσο ψηλά, ὥστε τὰ σκάγια δὲν θὰ τὶς ἔφταναν. Κ' ἔπειτα, γιατὶ νὰ ρίξῃ; Τὰ πουλιά, εἶν' ἀλήθεια, τρῶνε τὰ φροῦτα, μὰ εἶνε πλάσματα, δημιουργήματα τοῦ Θεοῦ... Τραγουδοῦν καὶ ὑμνοῦν τὸν Κύριο... Μὰ ὄχι!... Μοῦ φαίνεται πὼς ἔχεις δίκηο! Τράβηξαν κατὰ τὸν κῆπο τοῦ ἀρχιερέως.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη τρεῖς γρηὲς καλόγρηες, μὲ τὰ δισάκκια τους στὸν ὦμο καὶ μὲ σανδάλια, πέρασαν ἀθόρυβα μπρὸς ἀπὸ τοὺς συνομιλητάς. 'Αφοῦ κύτταξαν μὲ ὕφος ἐρωτηματικὸ τὸν Ποτσετσικὶν καὶ τὸν 'Οπτίμωφ, οἱ ὁποῖοι κύτταζαν προσεκτικά, χωρὶς νὰ ξέρουν κι' αὐτοὶ γιατί, τὸ σπίτι τοῦ ἀρχιερέως, ἐβράδυναν τὸ βῆμα τους καί, προχωρῶντας λίγο, κύτταξαν ἀκόμα μιὰ φορὰ τοὺς δυὸ φίλους κ' ἔπειτα στάθηκαν κι' ἄρχισαν νὰ κυττάζουν κι' αὐτὲς τὸ σπίτι τοῦ ἀρχιερέως.

— Ναί, συνέχισε ὁ 'Οπτίμωφ, ἔχεις δίκηο... 'Η μπεκάτσες τράβηξαν κατὰ τὸ σπίτι τοῦ ἀρχιερέως. Στὸ περιβόλι του ἡ κερασιὲς ὡρίμασαν κιόλας... Πᾶνε νὰ φᾶνε τὰ πρῶτα κεράσια...

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἀπὸ τὸ πορτάκι τῆς πόρτας τοῦ κληρικοῦ, βγῆκε ὁ ἴδιος ὁ ἀρχιερεύς, ὁ Βοσσμιστίεφ, καὶ μαζύ του καὶ ὁ διάκος. Βλέποντας τὴν προσοχὴ τῶν δυὸ φίλων προσηλωμένη πρὸς τὰ ἐκεῖ καὶ μὴν καταλαβαίνοντας τί κυττάζουν, στάθηκε, καί, μαζὺ μὲ τὸ διάκο, ἄρχισε νὰ κυττάζῃ στὸν ἀέρα γιὰ νὰ καταλάβῃ.

— 'Ο παπᾶς πηγαίνει στὴν ἐκκλησία! εἶπε ὁ Ποτσετσικίν. 'Ο Θεὸς μαζύ του!

Τὴν ἴδια στιγμὴ οἱ ὑπάλληλοι ἑνὸς ἐργοστασίου, ποὺ γύριζαν ἀπὸ τὸ μπάνιο, πέρασαν ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς δυὸ φίλους καὶ τὸν ἀρχιερέα. Βλέποντάς τους νὰ κυττάζουν πρὸς τὰ οὐράνια ὕψη, καί, παραπέρα, τὶς καλόγρηες ἀκίνητες, μὲ τὰ μάτια στηλωμένα στὸν οὐρανό, στάθηκαν κι' αὐτοὶ κι' ἄρχισαν νὰ κυττάζουν πρὸς τὴν ἴδια διεύθυνσι. Τὸ ἴδιο ἔκανε σὲ λίγο κ' ἕνα μικρὸ παιδὶ ποὺ ὁδηγοῦσε ἕναν τυφλό, καθὼς κ' ἕνας μουζίκος ποὺ κυλοῦσε ἕνα βαρέλι μὲ σάπιες ρέγγες καὶ τὸ ὁποῖο σκόπευε ν' ἀδειάσῃ στὴ μέσῃ τῆς πλατείας.

Τότε, γιὰ πρώτη φορά, οἱ δυὸ φίλοι ἀντελήφθησαν γύρω τους ὅλους αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ κύτταζαν μὲ περιέργεια πρὸς μιὰ ὡρισμένη διεύθυνσι.

— Μπᾶ!... Τί εἶν' ὅλος αὐτὸς ὁ κόσμος ποὺ κυττάζει ; εἶπε ὁ Ποτσετσικίν. Κάτι θὰ συμβαίνῃ χωρὶς ἄλλο! Καμμιὰ πυρκαϊὰ ἴσως... Μὰ δὲν βλέπω καπνό...

Καί, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν μουζίκο, ποὺ ἦταν σταματημένος μὲ τὸ βαρέλι του, τοῦ φώναξε :

— Ἔ, Κοσμᾶ, τί εἶν' ἐκεῖ κάτω ;

'Ο μουζίκος ἀπάντησε κάτι, τὸ ὁποῖο ὅμως ὁ Ποτσετσικὶν κι' ὁ 'Οπτίμωφ δὲν ἄκουσαν.

'Εντωμεταξύ, σιγὰ σιγά, εἶχαν προβάλει στὶς πόρτες τῶν μαγαζιῶν τῆς πλατείας ὅλοι οἱ ὑπάλληλοί τους καὶ κύτταζαν. Οἱ ἐλαιοχρωματιστές, ποὺ χρωμάτιζαν τὸ κατάστημα τοῦ ἐμπόρου Φετικουλίν, ἐγκατέλειψαν τὶς σκαλωσιές τους καί, ἀφοῦ κατέβηκαν στὴν πλατεία, ἑνώθηκαν μὲ τοὺς ἄλλους περιέργους. Σὲ λίγο ἔφτασαν καὶ μερικοὶ χωροφύλακες κ' ἕνας πυροσβέστης ξυπόλυτος, ὁ ὁποῖος ἄρχισε νὰ ρωτᾷ ἀνήσυχος, σπρώχνοντας τὸν κόσμο :

— Μήπως ἔπιασε πουθενὰ πυρκαϊά;

...Μὰ μὴν πατᾶτε, διαβόλοι!...

— Ποῦ βλέπεις τὴν πυρκαϊά ;... Τί πυρκαϊά ;... τοῦ ἀπάντησαν οἱ χωροφύλακες.

Καί, ἀπευθυνόμενοι πρὸς τὸ πλῆθος, διέταξαν :

— Διαλυθῆτε, κύριοι, διαλυθῆτε!... Σᾶς τὸ λέμε μὲ εὐγένεια...

— Μπορεῖ νἄπιασε φωτιὰ κανένα μαγαζὶ ἀπὸ μέσα, εἶπε ὁ πυροσβέστης.

— Μιλᾶνε γιὰ εὐγένεια καὶ σὲ σπρώχνουν μ' ὅλη τὴ δύναμί τους, εἶπε ἕνας πολίτης ἀπαντῶντας στοὺς χωροφύλακες. Δὲν ἔχετε κανένα δικαίωμα ν' ἁπλώνετε τὸ χέρι ἀπάνω στοὺς ἐλευθέρους πολίτας.

— Μοῦ πατήσατε τὸν κάλο ! φώναξε ὁ ξυπόλυτος πυροσβέστης. Μὲ σκοτώσατε!...

Τότε μερικοὶ πολίτες ἄρχισαν νὰ ρωτοῦν μ' ἀνησυχία :

— Ποιὸν ἐσκότωσαν;... Ποιὸν ἐσκότωσαν ;... 'Αδελφοί, σκοτώνουν τὸν κόσμο!...

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη φάνηκε κι' ὁ διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας, ἀνήσυχος καὶ καταϊδρωμένος.

Κύτταζαν μὲ περιέργεια πρὸς μιὰ ὡρισμένη διεύθυνσι...

— Τί τρέχει ; ρώτησε. Γιατί αὐτὴ ἡ συγκέντρωσις ;

— 'Εξοχώτατε, τοῦ ἀπάντησε κάποιος, σκότωσαν ἕναν ἄνθρωπο!...

— Ποῦ ;... Διαλυθῆτε, κύριοι, διαλυθῆτε!...

Καί, σπρώχνοντας μερικοὺς πολίτες ποὺ ἦσαν μπροστά του :

— Διαλυθῆτε, κτήνη!... Σᾶς μιλάω μ' εὐγένεια!...

— Μπορεῖς νὰ σπρώχνῃς τοὺς μουζίκους, τοῦ ἀπάντησε ἕνας πολίτης, μὰ ὄχι καὶ τοὺς εὐγενεῖς!... Τράβα τὸ χέρι σου...

— Ἄνθρωποι εἶν' αὐτοὶ ἢ μουλάρια ;... Τοὺς λὲς μιὰ κουβέντα μ' εὐγένεια καὶ δὲν σ' ἀκοῦνε...

Καί, ἀπευθυνόμενος στὸν πυροσβέστη, τὸν διέταξε :

— Σιντορώφ, πήγαινε στὸ πυροσβεστεῖο νὰ πῇς τοῦ ἀρχηγοῦ σου νάρθῃ γρήγορα μὲ τὶς ἀντλίες τους... Ἅμα θάρθουν ἡ ἀντλίες, θἄχουμε ἄσχημα ξεμπερδέματα... Διαλυθῆτε! Διαλυθῆτε!... Καὶ σύ, Παρφιόν, εἶσαι ἐδῶ ;... Τί θέλεις ἐσύ, στραβὸς ἄνθρωπος ;... Δὲν βλέπεις, κι' ὅμως πᾶς κ' ἐσὺ μὲ τὸν ἄλλο κόσμο καὶ δὲν μ' ἀκοῦς... Χωροφύλακα, κράτα τὸ ὄνομα τοῦ Παρφιόν...

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἡ μπεκάτσες, σ' ἕνα πυκνὸ κοπάδι, πέταξαν ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ ἀρχιερέως, μὰ οὔτε ὁ Ποτσετσικίν, οὔτε ὁ 'Οπτίμωφ μπόρεσαν, ἐξ αἰτίας τοῦ πλήθους, νὰ τὶς ἰδοῦν. Κύτταζαν πάντα πρὸς τὸν ἀέρα, προσπαθῶντας νὰ καταλάβουν γιὰ ποιὸ λόγο εἶχε συγκεντρωθῆ ὅλος αὐτὸς ὁ κόσμος καὶ τί κύτταζε.

Σὲ λίγο ὁ 'Ακὶμ Ντανίλιτς, ἀρχηγὸς τῶν πυροσβεστῶν, ἔφτασε μὲ τὴν ξεχαρβαλωμένη ἀντλία του. Μασσοῦσε κάτι καί, σκουπίζοντας τὰ χείλη του, οὔρλιαζε καθὼς διέσχιζε τὸ πλῆθος :

— Πυροσβέστες, ἑτοιμασθῆτε!... Κύριοι, διαλυθῆτε!... Κύριε 'Οπτίμωφ, τράβα γιατὶ θὰ σὲ καταβρέξω καὶ σένα!... 'Αντὶ νὰ γράφῃς στὶς ἐφημερίδες διάφορες κριτικὲς γιὰ τὸν κόσμο, θὰ ἔπρεπε νὰ συμπεριφέρεσαι καλύτερα... 'Η ἐφημερίδες δὲν μᾶς μαθαίνουν τίποτε καλό...

— Σᾶς παρακαλῶ νὰ μὴ θίγετε τὸν Τύπο! εἶπε ὁ 'Οπτίμωφ ἀνάβοντας. Εἶμαι δημοσιογράφος καὶ δὲν σᾶς ἐπιτρέπω νὰ θίγετε τὸ ἐπάγγελμά μου...

— Πυροσβέστες, καταβρέξτε! διέταξε ὁ Ντανίλιτς.

— Δὲν ὑπάρχει νερό, ἐξοχώτατε!...

— Δὲν δέχομαι ἀντιρρήσεις!... Πηγαίνετε νὰ βρῆτε νερό!... Γρήγορα! Γρήγορα!...

— Δὲν ἔχουμε ἄλογα, ἐξοχώτατε! Τὰ πῆρε ὁ συνταγματάρχης καὶ τἄζεψε στὸ ἁμάξι του γιὰ νὰ βγάλῃ περίπατο τὴ θεία του...

— Διαλυθῆτε!... ποὺ νὰ σᾶς πάρῃ ὁ διάβολος!... Χωροφύλακα, γράψε τὰ ὀνόματα αὐτῶν ποὺ δὲν φεύγουν....

— Ἔχασα τὸ μολῦβι μου, ἐξοχώτατε...

Τὸ πλῆθος μεγάλωνε ὁλοένα, μεγάλωνε διαρκῶς... Δὲν ἤξερε κανεὶς πόσο θὰ γινότανε, ἄν, στὴ γειτονικὴ ταβέρνα τοῦ Γκρίσκιν, δὲν τοὺς ἐρχόταν ἡ ἔμπνευσις νὰ βάλουν νὰ παίξῃ τὸ καινούργιο ὀργανέττο, ποὺ μόλις εἶχε ἔρθει ἀπὸ τὴ Μόσχα. 'Ακούγοντας τ' ὀργανέττο, τὸ πλῆθος, ἐνθουσιασμένο, ὥρμησε πρὸς τὴν ταβέρνα.

Ἔτσι κανεὶς δὲν μπόρεσε νὰ μάθῃ γιατὶ τὸ πλῆθος εἶχε συγκεντρωθῆ, ὁ δὲ 'Οπτίμωφ καὶ ὁ Ποτσετσικὶν εἶχαν ξεχάσει πειὰ τὶς μπεκάτσες, τὴν ἀληθινὴ αἰτία τῆς συγκεντρώσεως.

Μετὰ μιὰ ὥρα ἡ πλατεῖα εἶχε γίνει ἥσυχη καὶ γαλήνια. Δὲν ἔβλεπε κανεὶς σ' αὐτὴν παρὰ ἕνα μόνον ἄνθρωπο, τὸ σκοπὸ χωροφύλακα ποὺ ἔκοβε βόλτες...

Τὸ ἴδιο βράδυ, ὁ ἀρχηγὸς τῶν πυροσβεστῶν, 'Ακὶμ Ντανίλιτς, καθισμένος στὸ ποτοπωλεῖο τοῦ Φερτικουλίν, ἔπινε μιὰ λεμονάδα μὲ κονιὰκ κ' ἔγραφε τὰ ἑξῆς στὸν προϊστάμενό του :

«*'Εκτὸς ἀπὸ τὴν ἐπίσημη ἀναφορά μου τολμῶ νὰ ὑποβάλω καὶ μιὰ ξεχωριστὴ σημείωσι στὴν ἐξοχότητά σας. Ὅπως θὰ εἴδατε, ἡ τάξις τῆς πόλεώς μας διεσαλεύθη εἰς ἐπικίνδυνο σημεῖο καὶ ἀσφαλῶς θὰ γινόταν ἐπανάστασις, ἂν ἡ πυροσβεστικὴ ὑπηρεσία τὴν ὁποίαν ἔχω τὴν τιμὴ νὰ διοικῶ, δὲν διέλυε ἐγκαίρως τὰ ἔνοπλα καὶ ἐξαγριωμένα πλήθη. Ἐλπίζω ὅτι ἡ ἐξοχότης σας θὰ λάβῃ ὑπ' ὄψη της τὰς ἐξαιρετικὰς αὐτὰς ὑπηρεσίας μου πρὸς τὸν Τσάρον καὶ θὰ εἰσηγηθῇ καταλλήλως τὴν προαγωγή μου !...*»

ΓΑΛΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΕΡΝΕΣΤΟΥ ΖΩΜΠΕΡ

Η ΑΓΑΠΗ ΤΗΣ ΓΗΣ

—Φραγκίσκο! Φραγκίσκο! Ξύπνα, πέρασε πειὰ ἡ ὥρα! Ὁ πατέρας σου εἶνε ἕτοιμος... Κάθεται στὸ τραπέζι... Κ' ἐσύ, Μαρία, παιδί μου, κάνε σύντομα! Τί τεμπελιὰ σᾶς ἔπιασε σήμερα; Μπᾶ, σὲ καλό σας!...

Καί, λέγοντας αὐτά, ἡ Ἀλζίνα πῆρε ἕνα μεγάλο σιταρένιο ψωμί, ἔκοψε μιὰ φέτα, τὴν ἔβαλε ἐμπρὸς στὸν ἄνδρα της, τὸν Ὀντιλὸν λὲ Μάρ, τοῦ γέμισε τὴ γαβάθα σοῦπα κι' ἀκούμπησε στὸ τραπέζι καὶ τὸ πήλινο λαγῆνι μ' ἕνα ποτῆρι νερό.

Ὁ Ὀντιλὸν ἄρχισε τότε νὰ τρώη, σκυμμένος μὲ τὸ κεφάλι ἀπάνω ἀπὸ τὴ γαβάθα του. Φοροῦσε μιὰ μπλὲ μπλοῦζα κ' ἕνα παληὸ γκρίζο παντελόνι. Τὰ μαλλιά του ἦσαν κοντοκομμένα καὶ τὸ δέρμα τοῦ προσώπου του τραχύ, ἡλιοκαμμένο.

Τέλειος τύπος Γάλλου ἀγρότου ἀνθρώπου ποὺ πέρασε τὴ ζωή του μοχθῶντας ἀπάνω στὴ γῆ.

Ἡ Ἀλζίνα, ἡ γυναῖκα του, ἄρχισε νὰ σιγυρίζη τὸ φτωχικὸ δωμάτιο, μὲ τὰ ἁπλᾶ, ἀγροτικὰ ἔπιπλα. Ἦταν μιὰ ὑψηλόσωμη καὶ ρωμαλέα γυναῖκα, ποὺ διατηροῦσε ἀκόμη μερικὰ ἴχνη παληᾶς ὠμορφιᾶς.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη μπῆκε μέσα ὁ Φραγκῖσκος, ὁ πρωτότοκος γυιὸς τοῦ Ὀντιλὸν — ἕνα παλληκάρι εἰκοσιπέντε ἐτῶν, μὲ κόκκινα μαλλιὰ καὶ γένεια — νυσταγμένος ἀκόμα καὶ ἀκολουθούμενος ἀπὸ τὴν ἀδελφή του, τὴ Μαρία, ἕνα φλύαρο καὶ εὔθυμο κορίτσι δεκαέξη χρονῶν.

Ἐκάθησαν τότε ὅλοι στὸ τραπέζι καὶ ἄρχισαν νὰ τρῶνε ἀμίλητοι. Φαινόνταν σὰν βυθισμένοι σὲ σκέψεις. Μὰ ὁ νοῦς τους δὲν γυρνοῦσε πουθενά. Ἦσαν ἀμίλητοι καὶ σκεπτικοί, χωρὶς λόγο, ὅπως εἶνε ὅλοι οἱ χωρικοὶ τῆς Γαλλίας...

Μόλις ἀπόφαγαν, ἡ Μαρία πῆγε νὰ δώση στὰ ζῶα νὰ φᾶνε, ἡ μητέρα της ἀνέβηκε στὸ πατάρι νὰ φτιάξη τὰ στρώματα καὶ οἱ δυὸ ἄνδρες ἐφόρεσαν τὰ μεγάλα ψάθινα καπέλλα τους, πῆραν τὰ δρεπάνια τους καὶ τράβηξαν γιὰ τὸ χωράφι.

Ὁ ἥλιος εἶχε ἀνεβῆ ἀρκετὰ ψηλὰ στὸν γαλανὸ οὐρανό, ὅταν οἱ δυὸ ἄνδρες ἔφτασαν στὸ χωράφι τους, ποὺ βρισκότανε σὲ μικρὴ ἀπόστασι ἀπὸ τὸ σπίτι τους.

Τὸ χωράφι αὐτὸ ἦταν κοντὰ στὸν κόλπο τῆς Χάβρης. Γιὰ νὰ τὸ προφυλάξη ἀπὸ τὶς παλίρροιες ποὺ γινόντανε τακτικά, τέσσερες φορὲς τὸ χρόνο, ὁ Ὀντιλὸν εἶχε φτιάξει ἕνα ψηλὸ πρόχωμα ἀπὸ πέτρες... Μερικὲς ἀχλαδιὲς ἦσαν φυτρωμένες ἐκεῖ κοντά....

Οἱ δυὸ ἄνδρες ἐδούλεψαν, χωρὶς νὰ σταματήσουν καθόλου, ὥς τὸ μεσημέρι. Ὁ ἱδρὼς ἔσταζε ποτάμι ἀπὸ τὰ ἡλιοκαμμένα πρόσωπά των καὶ ὅμως ἦσαν εὐχαριστημένοι, βλέποντας τὰ δεμάτια τὰ στάχυα ποὺ εἶχαν σωριάσει καταγῆς.

Τὸ μεσημέρι ἔφτασε στὸ χωράφι ἡ Μαρία, μὲ τὸ κεφάλι τυλιγμένο σ' ἕνα μαντῆλι. Τοὺς ἔφερε σ' ἕνα καλάθι ψωμὶ καὶ τυρὶ νὰ φᾶνε καὶ κρασὶ νὰ πιοῦνε, καὶ ὕστερα ἔφυγε.

Οἱ δυὸ ἄνδρες ἐκάθησαν κάτω ἀπὸ μιὰ ἀχλαδιά, ἔφαγαν καὶ ὕστερα ξάπλωσαν νὰ κοιμηθοῦν. Ὁ Φραγκῖσκος ἀποκοιμήθηκε ἀμέσως, καθὼς ἦταν πτῶμα ἀπὸ τὴν ἐργασία. Μὰ ὁ Ὀντιλὸν δὲν εἶχε ὄρεξι γιὰ ὕπνο ἐκείνη τὴν ἡμέρα.

Ξαπλωμένος κάτω ἀπὸ τὸν ἴσκιο τῆς ἀχλαδιᾶς, μὲ τὸ κεφάλι του ἀκουμπισμένο στὰ δυό του χέρια, ἐκύτταζε τὸ χωράφι του ποὺ ἁπλωνότανε μπροστά του κ' ἔννοιωθε μιὰ ἀπέραντη ἀγαλλίασι νὰ πλημμυρίζη τὴν καρδιά του.

**

Τὸ χωράφι αὐτὸ ἦταν γιὰ τὸν Ὀντιλὸν ὁλόκληρη ἡ ζωή του. Τὸ ἀγαποῦσε περισσότερο κι' ἀπὸ τὴ γυναίκα του κι' ἀπὸ τὰ παιδιά του. Τὸ ἀγαποῦσε μὲ τὸ πάθος ἑνὸς Νορμανδοῦ, κολλημένου σὰν στρεῖδι στὴ γῆ, στὴ γῆ ποὺ τὴν ἐπότισε ὁ ἵδρωτας τῶν προγόνων του.

— Πίσω !... πίσω ! ἐφώναξε ἄγρια τῆς θάλασσας.

Ἀπὸ μικρὸ παιδί, τὄνειρό του ἦταν ν' ἀγοράση ἕνα χωράφι. Ἐδούλεψε εἴκοσι ὁλόκληρα χρόνια παραγυιὸς σ' ἕνα κτῆμα καὶ μὲ τὶς οἰκονομίες του κατώρθωσε ν' ἀγοράση λίγα μέτρα γῆ. Ἀργότερα, μὲ τὰ λίγα χρήματα ποὺ τοῦ ἔδωσε ἡ γυναῖκα του προῖκα, μεγάλωσε τὸ χωράφι του καὶ σιγὰ-σιγά, μὲ τὴν βοήθεια τῶν παιδιῶν του, μπόρεσε νὰ τὸ καλυτερέψη ἀκόμα, νὰ τὸ κάνη ὅπως ἦταν σήμερα.

Τίποτε ἄλλο δὲν εἶχε νὰ ἐπιθυμήση ὁ ἀγαθὸς Ὀντιλόν. Ὁ μεγάλος πόθος τῆς ζωῆς του εἶχε ἱκανοποιηθῆ: πεθαίνοντας, θ' ἄφινε ἕνα κομμάτι γῆ κ' ἕνα γυιό, ἄξιο δουλευτή, γιὰ νὰ τὸ καλλιεργήση...

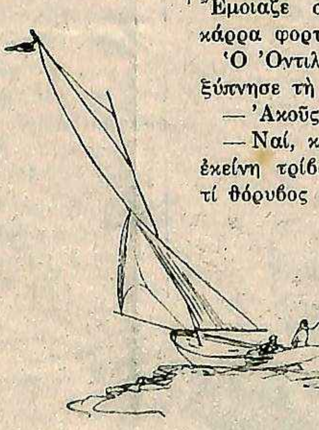

Ὅταν ξύπνησε ὁ Φραγκῖσκος, σηκώθηκαν καὶ οἱ δυὸ καὶ ξανάρχισαν τὴ δουλειά, ὥς τὶς ἔξη, ὥς τὴν ὥρα ποὺ πῆρε ὁ ἥλιος νὰ βασιλέψη.

Τότε σταυροκοπήθηκαν — καὶ τράβηξαν γιὰ τὸ σπίτι τους, ὅπου τοὺς περίμενε καλὸ καὶ ζεστὸ φαῒ καὶ ἡ ἄδολη εὐθυμία τῆς Μαρίας.

Ἔφαγαν, κουβέντιασαν λίγο, καὶ στὶς ὀκτὼ ἦσαν ξαπλωμένοι στὰ στρώματά τους. Ὕστερ' ἀπὸ λίγο, ὅλοι κοιμόντανε βαθειά, ἕναν βαρὺ ὕπνο, χωρὶς ὄνειρα καὶ ἀνησυχίες.

**

Κατὰ τὰ μεσάνυχτα, ὁ Ὀντιλὸν ξύπνησε ἀπότομα ἀπὸ ἕναν δυνατὸ καὶ παράξενο θόρυβο. Ὁ θόρυβος αὐτὸς ἀκουγότανε ἀπὸ πολὺ μακρυὰ καὶ ἦτανε συνεχὴς καὶ ἀπειλητικός.

Ὁ Ὀντιλὸν νόμισε γιὰ μιὰ στιγμὴ ὅτι εἶχε ὀνειρευτῆ κ' ἑτοιμαζότανε νὰ ξανακοιμηθῆ.

Ξαφνικὰ ὅμως, ὁ θόρυβος ἐκεῖνος ἀκούστηκε πιὸ ἄγριος, πιὸ δυνατός.

Ὁ Ὀντιλὸν πετάχτηκε τότε ἀλαφιασμένος ἀπὸ τὸ κρεββάτι του καὶ προσπάθησε νὰ καταλάβη τί εἴδους θόρυβος ἦταν αὐτός...

Μά, περίεργο! Δὲν ἔμοιαζε μὲ κανένα ἀπὸ τοὺς γνωστοὺς θορύβους... Ἔμοιαζε σὰν νὰ ἄδειαζαν διαρκῶς κάρρα φορτωμένα κοτρώνια.

Ὁ Ὀντιλὸν ἄναψε τὴν καντήλα καὶ ξύπνησε τὴ γυναίκα του.

—Ἀκοῦς τίποτα; τὴ ρώτησε.

—Ναί, κάτι ἀκούω, τοῦ ἀποκρίθηκε ἐκείνη τρίβοντας τὰ μάτια της. Μά, τί θόρυβος εἶνε αὐτός;...

—Ξέρω κ' ἐγώ;... Μοιάζει σὰν φουρτουνιασμένη θάλασσα... Γιὰ νὰ πάω νὰ δῶ!...

Καὶ ὁ Ὀντιλὸν πέρασε τὸ παντελόνι του, φόρεσε τὰ τσόκαρά του καὶ βγῆκε ἔξω.

Ὕστερ' ἀπὸ τρία λεπτὰ τῆς ὥρας ἐπέστρεψε, κίτρινος σὰν τὸ λεμόνι, τρέμοντας ὁλόκληρος...

**

—Ἡ θάλασσα! Ἡ θάλασσα!... ἐκραύγασε μὲ βραχνὴ φωνή... Μοῦ φαίνεται ὅτι δέρνει τώρα τὸ πρόχωμα ποὺ προστατεύει τὸ χωράφι μας!...

Ἡ δυνατὲς φωνές του ξύπνησαν καὶ τὸ Φραγκίσκο καὶ τὴ Μαρία. Τὸν ἄκουγαν καὶ οἱ τρεῖς παγωμένοι ἀπ' τὸ φόβο τους. Ἂν ἡ παλίρροια ἔσπαζε τό πρόχωμα, τότε... Θεέ μου! τί θὰ γινότανε τότε;...

—Ποτὲ ἡ παλίρροια δὲν ἔκανε τόσο θόρυβο σὰν καὶ σήμερα! ψιθύρισε ὁ Φραγκῖσκος.

—Πρέπει νὰ πᾶμε νὰ δοῦμε, εἶπε ἡ μητέρα του.

Ντύθηκαν γρήγορα - γρήγορα καὶ οἱ τέσσερες κι' ἀφοῦ περπάτησαν λίγο μέσ' στὸ σκοτάδι τῆς νύχτας — ἐνῶ ἡ καρδιές τους χτυποῦσαν δυνατὰ ὅσο ἄκουγαν τὸν συνεχῆ τρομακτικὸ θόρυβο — ἔφτασαν σ' ἕνα μικρὸ ψήλωμα, ἀπὸ τὸ ὁποῖο μπορούσανε νὰ δοῦνε τὸ χωράφι τους, ποὺ ἁπλωνόταν μπρὸς στὰ πόδια τους.

Καὶ τότε, οἱ τέσσερες λὲ Μάρ, ὄρθιοι στὸ ψήλωμα, ὁ ἕνας κοντὰ στὸν ἄλλον, κύτταξαν μὲ μάτια ὀρθάνοιχτα ἀπὸ τὴ φρίκη, τὴν καταστροφὴ ποὺ ἀπειλοῦσε τὴν περιουσία τους....

Ποτὲ δὲν θυμόντουσαν νὰ εἶχαν δῆ τέτοια ἀγριεμμένη παλίρροια. Τακτικά, τέσσερες φορὲς τὸ χρόνο, τὰ κύματα φούσκωναν λίγο, ἔφταναν ὥς τὰ πόδια τοῦ προχώματος καὶ κατόπιν γυρνούσανε πίσω, ἥσυχα - ἥσυχα, σὰν ἥμερα προβατάκια.

Αὐτὴ ὅμως τὴ φορά, λὲς καὶ ἡ μανιασμένη θάλασσα βάλθηκε νὰ πλημμυρίση τὸ χωράφι τῶν λὲ Μάρ, νὰ καταποντίση αὐτὸ τὸ μικρὸ κομμάτι τῆς γῆς, ποὺ τὸ εἴχανε καλλιεργήσει μὲ τόσο κόπο, μὲ τόσες φροντίδες....

Καὶ οἱ λὲ Μὰρ — ἁπλοῖ χωριάτες, μὲ προλήψεις καὶ δεισιδαιμονίες, εἶδαν τότε τὴ θάλασσα σὰν ἕνα τέρας ποὺ τὸ ἔβαλαν τὰ πνεύματα τοῦ κακοῦ νὰ σπείρη τὸν ὄλεθρο, νὰ τοὺς ἀφανίση. Μέσα στὸν τρομακτικὸ θόρυβο ποὺ ἔκαναν τὰ κύματα, τοὺς φάνηκε ὅτι ἄκουγαν πολεμικὲς κραυγές, στριγγλιὲς μαγισσῶν, φωνὲς δαιμόνων, οὐρλιάσματα φαντασμάτων.

—Πάει! ἦρθε τὸ τέλος τοῦ κόσμου! ψιθύρισε παραζαλισμένος ὁ Ὀντιλὸν κ' ἔκανε τὸ σταυρό του...

**

Στὸ μεταξὺ τὰ κύματα χτυποῦσαν ὁλοένα καὶ μὲ περισσότερη δύναμι τὸ πρόχωμα. Οἱ λὲ Μὰρ ἔβλεπαν τὸν ἀφρὸ τῶν κυμάτων νὰ πηδάη ψηλά, κάτασπρος, μέσα στὴ νύχτα, καὶ ν σκεπάζη τὴ γκρίζα γραμμὴ ποὺ σχημάτιζε στὸ βάθος τοῦ ὁρίζοντος τὸ πρόχωμα...

—Πάει, θὰ πέση τὸ πρόχωμα! Θὰ πέση τὸ πρόχωμα! ἄρχισε τότε νὰ σκούζη μὲ ξαφνικὴ ἀπελπισία καὶ ἡ Μαρία, ποὺ δὲν εἶχε βγάλει ὥς τότε ἄχνα ἀπὸ τὸ στόμα της.

Καὶ τότε συνέβη κάτι τρομερό....

Θὰ μποροῦσε νὰ πῆ κανεὶς ὅτι ἡ θάλασσα περίμενε ν' ἀκούση αὐτὰ τὰ λόγια γιὰ νὰ χυθῆ μὲ περισσότερη μανία πάνω στὸ πρόχωμα, ποὺ δὲν ἦταν τόσο γερὸ γιὰ ν' ἀνθέξη στὴν ὀργισμένη ἐπιδρομὴ τῶν κυμάτων.

Καὶ τὸ πρόχωμα ἔπεσε μὲ θόρυβο, ἀφίνοντας τὴ θάλασσα ἐλεύθερη νὰ πλημμυρίση τὸ χωράφι, νὰ τὸ σκεπάση ὁλόκληρο μέσα σὲ πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας καὶ νὰ φτάση σχεδὸν ὥς τὰ πόδια τοῦ ψηλώματος, ἀπὸ τὸ ὁποῖο οἱ λὲ Μὰρ παρακολουθοῦσαν, τρελλοὶ ἀπὸ τὴν ἀπελπισία τους, τὴν τελικὴ τὴν ἀνεπανόρθωτη καταστροφή...

Τὸ χωράφι τῶν λὲ Μὰρ εἶχε πλημμυρίσει, εἶχε καταστραφῆ!...

**

Τότε ὁ Ὀντιλὸν ἄφησε ἀπὸ τὰ στήθη του μιὰ βραχνή, παραπονετικὴ κραυγή, σὰν πληγωμένου ταύρου. Τ λογικό του σαλεύτηκε — καὶ ἡ παραφροσύνη ἅπλωσε μέσ' στὸ κρανίο του τὰ μαῦρα φτερά της.

—Πίσω! πίσω! φώναξε ἄγρια τῆς θάλασσας. Κάνε πίσω, λέω! Λυπήσου τὸ χωράφι μου, λυπήσου τὸ βιός μου!

Μὰ ἡ θάλασσα εἶχε ἁπλωμένα ἤδη τὰ νερά της πάνω στὸ χωράφι τοῦ Ὀντιλόν. Ὁ γέρω - χωριάτης νόμισε ὅτι τὸν κυττοῦσε εἰρωνικὰ κι' ὅτι χαμογελοῦσε...

Τρελλὴ χαρὰ τὸν κυρίευσε τότε. Καί, χωρὶς νὰ ξέρη τί κάνει, ὥρμησε ἀπὸ τὸ ψήλωμα κ' ἔπεσε στὸ κενό, στὴν ἀγκαλιὰ τῆς θάλασσας, γιὰ νὰ στοιδιώξη τὸ καταστρεπτικὸ ὑγρὸ στοιχεῖο ἀπὸ τὸ ἀγαπημένο χωράφι του...

ΕΡΝΕΣΤΟΣ ΖΩΜΠΕΡ

ΕΣΘΟΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΑΊΝΟ ΚΑΛΛΑΣ

Ο ΜΑΥΡΟΣ ΘΑΝΑΤΟΣ

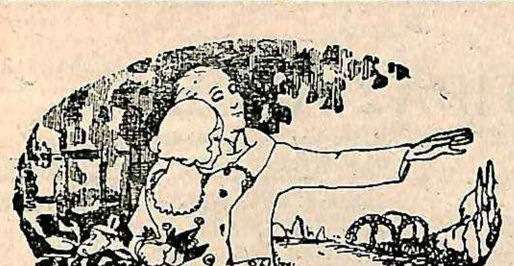

Β'.

Ἡ Γερτρούδη περίμενε. Μὰ ἡ ὧρες περνοῦσαν καὶ ὁ θάνατος δὲν ἐρχότανε.

Πρὸς τὸ βράδυ, θυμήθηκε ἔξαφνα, ὅτι κάποια γρηὰ ζοῦσε ἀκόμα σὲ μιὰ καλύβα, ἐκεῖ κοντά. Εἶχε περάσει, πρὶν ἀπὸ λίγες μέρες, ἀπὸ τὴν καλύβα της καὶ εἶχε ἰδῆ ὅτι κάπνιζε τὸ τζάκι της. Ἄρχισε ἀμέσως νὰ τρέχη πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος. Ἔτρεχε μὲ λαχτάρα, λαχανιασμένη, γιατὶ ποθοῦσε νὰ βρῆ μιὰ ζωντανὴ ὕπαρξι. Ὅταν ἔφτασε στὴν καλύβα της, εἶδε πὼς ἡ πόρτα της ἦταν κλειστὴ καὶ πὼς ἀπ' τὸ τζάκι δὲν ἔβγαινε πειὰ καπνός. Καί, ὅταν ἄνοιξε τὴν πόρτα, εἶδε μπροστά της ἕνα θέαμα, στὸ ὁποῖο εἶχε συνηθίσει πειὰ τὸν τελευταῖο καιρό. Ἀπάνω στὸ κρεββάτι κείτοταν ἡ γρηὰ νεκρὴ καὶ τὸ πτῶμα της εἶχε ἀρχίσει ν' ἀποσυντίθεται.

Καὶ τότε, σὰν νὰ τὴν εἶχαν χτυπήση κατάκαρδα, ἡ Γερτρούδη ἔφυγε κι' ἄρχισε νὰ τρέχη μέσα στὸ δάσος, χωρὶς νὰ ξέρη τί ἔκανε...

**

Ἡ Γερτρούδη δὲν κατάλαβε ἀργότερα ποτέ της πόσον καιρὸ περιπλανήθηκε ἀπὸ τὴν ὥρα ἐκείνη μέσα στὰ δάση καὶ στὰ βαλτοτόπια τῆς Σααρεμάας. Στὸ τέλος, ἀφοῦ ἀπόστασε πειά, στάθηκε στὴν ἀκτὴ τῆς θάλασσας. Στάθηκε ἐκεῖ μὲ τὴν ἀπόφασι νὰ πεθάνη...

Κ' ἔκανε ἕνα βῆμα γιὰ νὰ πέση στὴ θάλασσα. Μὰ ἔξαφνα διέκρινε ἀπάνω στὴν ὑγρὴ ἄμμο ἴχνη ἀπὸ πατημασιὲς ἀνθρώπου... Ναί, δὲν γελιότανε: ἦσαν ἀνθρώπινες πατημασιές...

Ἡ Γερτρούδη κόντεψε νὰ πεθάνη ἐκείνη τὴ στιγμή. Πατημασιὲς ἀνθρώπου! Ὥστε ἡ γῆς εἶχε κι' ἄλλους ἀνθρώπους ἀκόμα! Καὶ ἡ Γερτρούδη ἔσκυψε τότε ταπεινὰ καὶ φίλησε ἀπάνω στὴν ἄμμο τὸ ἴχνος ποὺ εἶχε ἀφήσει τὸ ἄγνωστο πόδι!... Ἔπειτα σωριάστηκε κάτω... Ἦταν τρομερὰ ἐξαντλημένη καὶ κοιμήθηκε...

Ὅταν ξύπνησε, ὁ ἥλιος εἶχε κάνει πολὺ δρόμο ἀπάνω στὸν οὐρανό. Δίπλα της στεκόταν ἕνας νέος. Ἦταν ντυμένος ὅπως συνηθίζουν νὰ ντύνουνται οἱ χωριάτες, μὲ μιὰ χοντροκομμένη μπλοῦζα ἀπὸ κανάβι καὶ μὲ ζώνη στὴ μέση. Δὲν φοροῦσε παπούτσια στὰ πόδια του. Ἦταν πολὺ ἀδύνατος, τὰ μαλλιά του ἦταν ξανθὰ καὶ μακρυὰ καὶ τὰ μάτια του γκριζογάλανα. Ὅταν ἄνοιξε τὰ μάτια της ὁ νέος ἐκεῖνος τῆς εἶπε ἥσυχα:

—Πεινᾶς;

Ἡ Γερτρούδη τοῦ ἀποκρίθηκε μ' ἕνα νόημα. Τότε ὁ νέος ἔβγαλε ἀπὸ ἕνα σακκοῦλι ποὺ εἶχε μαζύ του ἕνα ψάρι καὶ τῆς τὸ ἔδωσε. Ἡ Γερτρούδη ἄρχισε νὰ τρώη.

—Ὅλοι πεθάνανε στὸν τόπο σου; τὴ ρώτησε ἔπειτα ὁ νέος.

—Ὅλοι, ὅλος ὁ κόσμος, ἀπάντησε ἐκείνη.

—Κ' ἐδῶ τὰ ἴδια, εἶπε αὐτός.

Ἔμειναν κάμποση ὥρα σιωπηλοί.

—Μὲ λένε Λαές, εἶπε ἔπειτα ὁ νέος, Καδαρικὸν Λαές. Ἡ καλύβα μου εἶνε ἐκεῖ κάτω. Καὶ σένα πῶς σὲ λένε;

—Γερτρούδη Καρπονάϊ, ἀποκρίθηκε ἡ νέα.

—Κατάλαβα ἀπὸ τὰ ροῦχα ποὺ φορεῖς πὼς εἶσαι Γερμανίδα. Μὰ δὲν ἔχει σημασία αὐτό. Εἴμαστε οἱ μόνο ζωντανοὶ σ' αὐτὸν ἐδῶ τὸν κόσμο.

Ἔπειτα σηκώθηκαν καὶ τράβηξαν πρὸς τὸ ἄλλο μέρος τῆς ἀκρογιαλιᾶς. Κόντευε πειὰ νὰ βραδυάση. Ὁ ἥλιος βασίλευε καὶ βυθιζόταν πρὸς τὸ μέρος τῆς Ὀζουμάας. Κατέβηκαν στοὺς πρόποδες τῶν βράχων ποὺ τοὺς ἔλουζε τὸ ἀφρισμένο κῦμα τῆς θάλασσας κι' ἄρχισαν νὰ πιάνουν καβούρια. Ἔπειτα, ὅταν ἔπιασαν μερικά, κάθησαν ἀπάνω στὶς πέτρες καὶ κυτταζόντουσαν.

Οὔτε ὁ ἕνας, οὔτε ὁ ἄλλος τους δὲν ἀναρωτιότανε, τί θὰ γινόταν ἀπ' ἐδῶ καὶ μπρός. Μὰ ἡ Γερτρούδη νόμιζε πὼς εἶχε ξαναγεννηθῆ σ' ἕναν κόσμο ὁλότελα καινούργιο. Αὐτὸν τὸν κόσμο δὲν τὸν εἶχε ξαναδῆ ἄλλοτε ποτέ της. Ὅπως στὸν ἄλλο κόσμο, ἔτσι κ' ἐδῶ, ὑπῆρχε ἀέρας, γῆ, θάλασσα, μὰ οἱ μόνοι θνητοὶ ποὺ ὑπῆρχαν ἦσαν αὐτοί. Μονάχα αὐτοί, ὁ Καδαρικὸν Λαὲς καὶ ἡ Γερτρούδη Καρπονάϊ. Δὲν ὑπῆρχαν πειὰ οὔτε σκλάβοι, οὔτε Γερμανοὶ ἀριστοκράται, οὔτε χωριάτες...

Ἔξαφνα, κάτω ἀπὸ μιὰ πέτρα, πολὺ κοντά τους, φάνηκε ἕνα φεῖδι. Ὁ Λαὲς τὸ εἶδε τὴν ἴδια στιγμὴ ποὺ τὸ εἶδε καὶ ἡ Γερτρούδη. Ἔκοψε ἕνα κλωνάρι ἀπὸ κάποιο δέντρο, τὸ χάραξε στὴν ἄκρη κ' ἔπιασε μ' αὐτό, σὰν μὲ τσιμπίδα, τὸ φεῖδι ἀπὸ τὸ κεφάλι. Ἡ Γερτρούδη εἶδε τὸ φεῖδι νὰ κουλουριάζεται στὴν ἄκρη τοῦ κλωναριοῦ, νὰ ἀναποδογυρίζη τὴ χρωματιστὴ κοιλιά του καὶ νὰ βγάζη ἀπὸ τὸ στόμα τὴ διχαλωτή του γλῶσσα.

Μέσα στὸ ἄγριο σφιχταγκάλιασμά τους, μέσα στὸ σκοτάδι τῆς καλύβας...

Ὁ Λαὲς τὸ σήκωσε τότε στὸν ἀέρα μὰ δὲν τὸ σκότωσε. Τὸ πέταξε μονάχα μακρυά, ἀπὸ πίσω του.

—Ἂν σκοτώσης φεῖδι, δὲν φυτρώνουν τὰ σπαρτά, εἶπε, γιὰ νὰ ἐξηγήση αὐτὸ ποὺ ἔκανε.

Μὰ καθὼς ὁ Λαὲς ἔρριχνε μακρυὰ τὸ φεῖδι, ἡ Γερτρούδη τὸν κύτταξε σὰν νὰ τὸν ἔβλεπε γιὰ πρώτη φορά. Κύτταξε τὸ νεανικό του σῶμα, τὸ ἀδυνατισμένο ἀπ' τὶς στερήσεις, τὴν ὡραία γραμμὴ ποὺ σχημάτιζε τὸ πηγοῦνι του, μιὰ ἐπουλωμένη πληγὴ ποὺ εἶχε στὸ μέτωπο, τὰ γερά του μπράτσα. Ἡ κάθ του κίνησις ἦτανε ζωηρή, καλὰ ὑπολογισμένη, ἁρμονική.

Συγχρόνως ὅμως παρετήρησε ὅτι καὶ ὁ Λαὲς τὴν πρόσεχε καὶ τὴ μελετοῦσε. Καὶ κάτω ἀπὸ τὸ βλέμμα του ἔννοιωσε τὸ αἷμα νὰ πλημμυρίζη στὸ πρόσωπό της. Καὶ σχεδὸν τὴν ἴδια στιγμὴ καὶ οἱ δυό τους γύρισαν τὰ μάτια τους ἀλλοῦ.

Κ' ἔπειτα δὲν κυττάχτηκαν πειά.

Σηκώθηκαν καὶ ξεκίνησαν. Δὲν ἦτανε παρὰ οἱ δυό τους μονάχα σὲ ὅλη τὴν ἀπέραντη χώρα, μὲ τὰ δάση καὶ μὲ τὰ βαλτοτόπια.

Ὁ ἥλιος εἶχε δύσει πειά, ὅταν γύρισαν στὴν καλύβα τοῦ Λαές. Ὁ Λαές, ὁ ψαρᾶς, ἄνοιξε τότε τὴν πόρτα καὶ ἡ Γερτρούδη Καρπονάϊ, ἡ ἀριστοκράτισσα, μπῆκε μέσα. Καὶ μέσα στ ἄγριο σφιχταγκάλιασμά τους, μέσα στὸ σκοτάδι τῆς καπνισμένης καλύβας ἡ φρίκη ποὺ εἶχαν κ' οἱ δυό τους ἀπ τὸ θάνατο, ἔσμιξε μὲ τὸν πόθο νὰ [illegible]σουν ζωὴ σὲ μελλοντικὲς γενεές. Ὁ κόσμος ἦταν ἄδειος καὶ στὶς δυὸ αὐτὲς ὑπάρξεις ἔμπαινε τὸ καθῆκον ν τοῦ ξαναδώσουν κατοίκους. Ἦσαν μόνοι, ὅπως τὸ ζευγάρι τῶν Πρωτοπλάστων...

***

Αὐτὴ εἶνε ἡ ἱστορία τῆς Γερτρούδης Καρπονάϊ. Οἱ ἄνθρωποι λένε ὅτι ὅλο οἱ κάτοικοι τῆς χώρας αὐτῆς, ποὺ εἶνε σήμερα κάπου πέντε χιλιάδες, κατάγονται ἀπ' αὐτὴν καὶ τὸν Καδαρικὸν Λαές, τὸ μόνο ζευγάρι ποὺ εἶχε ἀφήσει ἡ πανοῦκλα ποὺ θέρισε τότε τοὺς ἀνθρώπους. Γιατὶ ἡ πανοῦκλα ποὺ τὴ λένε καὶ Μαῦρο Θάνατο, ἁπλώθηκε τότε ἀπ' τὸ ἐσωτερικὸ τῆς χώρας πρὸς τὰ νησιά, στὴν ἀρχὴ σ Χιϊουμάα, ἔπειτα στὴ Σααρεμάα κι ἀπ' ἐκεῖ, περνῶντας τὸ μικρὸ πορθμὸ στὸ Μουχοῦ, γιὰ νὰ φτάση στὸ τέλος στὸ ξεμοναχιασμένο νησὶ τοῦ Ρουχοῦ. Καὶ σ' ὅλες αὐτὲς τὶς χῶρες καὶ τὰ νησιὰ δὲν ἔμεινε ψυχὴ ζωντανὴ τότε ἔξω ἀπὸ τὸν Καδαρικὸν Λαὲς καὶ τ Γερτρούδη Καρπονάϊ.

Α·Ι·ΝΟ ΚΑΛΛΑΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΜΕΣΑ ΣΤΗ ΛΥΠΗ

Μέσα στὴ λύπη ποὺ μὲ σβύνει
ἦρθες, γλυκειὰ παρηγοριά,
σὰ χελιδόνι ποὺ μᾶς δίνει
τὴ χλοερὴ καλοκαιριά.

Κρυφοκυττῶ τὰ δυό σου μάτια
καὶ μέσ' στὰ βάθη τους θωρῶ
τῆς εὐτυχίας τὰ παλάτια
ὅπου ἔζοῦσα ἕναν καιρό.

Καὶ δυὸ λογάκια λέγω μόνα
γιὰ σένα, ἀγάπη μου χρυσῆ:
Μὲς στῆς καρδιᾶς μου τὸ χειμῶνα
τὸ χελιδόνι μου εἶσαι ἐσύ.

† Ι. ΠΟΛΕΜΗ

Τὰ προηγούμενα φύλλα τῆς «Οἰκογενείας» τιμῶνται πρὸς 3 δραχμ. ἕκαστον.

ΙΠΠΟΤΙΚΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΩΣ

ΤΟΥ **ΑΛΕΞ. ΔΟΥΜΑ** (ΠΑΤΡΟΣ)

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

—Φαίνεται, ἀπάντησε ἡ 'Ελένη μὲ κάποιο παράπονο, ὅτι ὁ Γάστων δὲν μὲ ἔκρινε ἄξια γιὰ νὰ μοῦ φανερώση τὸ μυστικό του.

—Τόσο τὸ καλύτερο! εἶπε δυνατὰ ὁ ἀντιβασιλεύς. Καὶ τώρα, παιδί μου, ἄκουσε τὶς συμβουλὲς ἑνὸς εἰλικρινοῦς φίλου σου, ἑνὸς ἀνθρώπου μὲ πεῖρα, ποὺ σὲ ἀγαπᾶ σὰν δικό του παιδί. Ἄφησε πειὰ τὸν ἱππότη μὲ τὸν ἐπικίνδυνο δρόμο ποὺ πῆρε, ἐνόσῳ εἶνε ἀκόμα καιρός.

—Τί εἴπατε, κύριε; φώναξε ἡ 'Ελένη ταραγμένη. Νὰ ἐγκαταλείψω τὸν Γάστωνα τὴ στιγμὴ πού, καθὼς ἄκουσα ἀπὸ τὸ στόμα σας πρὸ ὀλίγου, τὸν ἀπειλεῖ ἕνας μεγάλος κίνδυνος; Ἄ, ὄχι, ὄχι! Ποτέ! Τίποτε δὲν θὰ μπορέση νὰ μᾶς χωρίση. Ἐκεῖνος ἔχει ἐμένα κ' ἐγὼ ἔχω ἐκεῖνον, κανένας ἄλλος δὲν ἐνδιαφέρεται γιὰ μᾶς. Οἱ συγγενεῖς μου θὰ μ' ἔχουν ξεχάσει πειὰ ὁλωσδιόλου, ὕστερα ἀπὸ δεκαὲξ ἐτῶν ἀπουσία. Κανένας δεσμὸς ἐπομένως δὲν μᾶς ἑνώνει μὲ τοὺς ἄλλους, κι' ἂν χαθοῦμε, κανένας δὲν θὰ κλάψη τὸ θάνατό μας... Ἐδῶ καὶ λίγη ὥρα σᾶς εἶπα ὅτι δὲν γνωρίζω τὰ συνωμοτικὰ σχέδια τοῦ Γάστωνος. Ἔ λοιπόν, σᾶς ἐγέλασα... Ἂν θέλετε νὰ μάθετε τὴν ἀλήθεια, εἶμαι κ' ἐγὼ συνένοχός του σ' ὅλες τὶς πράξεις του, καὶ στὸ παρελθὸν καὶ στὸ μέλλον...

—Ἄ! ψιθύρισε σιγανὰ ὁ ἀντιβασιλεὺς χωρὶς ν' ἀκουστῆ. Ἔχασα κάθε ἐλπίδα πειά, τὸν ἀγαπᾶ ὅσο δὲν ἐφανταζόμουν. Φτωχὸ κορίτσι!...

'Η 'Ελένη παρετήρησε τὴν ἀνεξήγητη ταραχὴ τοῦ ξένου καὶ τὸν ἐκύτταξε στὰ μάτια ἐρευνητικά.

'Ο ἀντιβασιλεὺς ὅμως ξαναβρῆκε ἐντωμεταξὺ ὅλη τὴν ψυχραιμία του κ' ἐξακολούθησε:

—Κι' ὅμως, δὲν εἴχατε ἀποφασίσει, νομίζω, κάποτε ν' ἀπομακρυνθῆτε ἀπὸ κοντά του; Ν' ἀφήσετε τὸν ἱππότη;

—Μάλιστα, κύριε, ἀπάντησε ἡ 'Ελένη πειραγμένη. Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ὅμως τὸν θεωροῦσα εὐτυχῆ καὶ δὲν εἶχα κανένα φόβο γιὰ τὴν ἐλευθερία του καὶ τὴ ζωή του. Τότε βέβαια θὰ πονοῦσε ἡ καρδιά μου, μὰ ἡ συνείδησίς μου θἄταν ἥσυχη. Τώρα ὅμως ποὺ βλέπω τὸν Γάστωνα νὰ κινδυνεύη, δὲν ἔχω τὴ δύναμι νὰ τὸν ἀποχωρισθῶ κ' εἶμαι ἀποφασισμένη νὰ μοιρασθῶ μαζύ του ὅλες τὶς περιπέτειες.

—Πάρα πολὺ ὑπερβολικὸ τὸν παρουσιάζετε αὐτὸν τὸν ἔρωτά σας πρὸς τὸν ἱππότη, εἶπε ὁ ἀντιβασιλεὺς θέλοντας νὰ βεβαιωθῆ ἀκόμη περισσότερο γιὰ τὸ αἴσθημα τῆς κόρης του. 'Η γνώμη ἡ δική μου εἶνε ὅτι, ὅταν πάψης νὰ τὸν βλέπης, θὰ τὸν λησμονήσης σιγὰ-σιγά.

—Τίποτε δὲν εἶνε ἱκανὸ στὸν κόσμο νὰ μοῦ ἐξαλείψη αὐτὸν τὸν ἔρωτα! φώναξε μὲ πάθος ἡ 'Ελένη. Μόνη μου, δυστυχισμένη, παρατημένη ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς μου, στὴ μοναξιά μου δὲν εἶχα ἄλλη ἐλπίδα καὶ χαρὰ ἀπὸ τὴν ἀγάπη του!...

Σταμάτησε λίγο κ' ἔπειτα ἐξακολούθησε μὲ περισσότερη θέρμη στὴν φωνή της:

—Ἂν ἔχετε, κύριε, κάποια ἐπιρροὴ στὸ Γάστωνα, προσπαθῆστε μὲ ὅλη σας τὴ δύναμι νὰ τὸν πείσετε νὰ παραιτηθῆ ἀπὸ τὰ παράτολμα σχέδιά του, τὰ ὁποῖα ὑπάρχει φόβος νὰ τὸν ὁδηγήσουν στὴν καταστροφή. Νὰ τοῦ πῆτε ἀκόμη ὅτι ἐξακολουθῶ νὰ τὸν ἀγαπῶ ὅπως καὶ πρῶτα καὶ ὅτι τίποτε δὲν θὰ μ' ἐμποδίση νὰ τὸν ἀκολουθήσω ὅπου κι' ἂν πάη, εἴτε στὴ φυλακή, εἴτε στὴν ἐξορία, εἴτε στὸ θάνατο... Κι' ἀφοῦ τοῦ τ' ἀναφέρετε ὅλα αὐτά, προσθέστε του στὸ τέλος ὅτι ἐγὼ δὲν τολμῶ νὰ τοῦ τὰ πῶ μόνη μου...

—Δυστυχισμένη κοπέλλα! ψιθύρισε μὲ πόνο ὁ ἀντιβασιλεύς.

Καὶ πραγματικά, ἡ 'Ελένη ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἦταν ἀξιολύπητη. Τὸ πρόσωπό της εἶχε γίνει κατάχλωμο κι' ἀπὸ τὰ μάτια της κυλοῦσαν ἄφθονα δάκρυα. Στὴν ὄψι της ἦταν ζωγραφισμένη ἡ ἀποφασιστικότητα καὶ κάθε λόγος φαινόταν πὼς ἔβγαινε ἀπὸ τὴν καρδιά της.

—Καλά, δεσποινίς, τῆς εἶπε σὲ λίγο ὁ ἀντιβασιλεύς. Σᾶς ὑπόσχομαι νὰ κάμω ὅ,τι περνάει ἀπ' τὸ χέρι μου γιὰ νὰ σώσουμε τὸν ἱππότη.

'Η 'Ελένη ἑτοιμάστηκε νὰ γονατίση μπρὸς στὰ πόδια τοῦ ἀγνώστου γιὰ νὰ τοῦ ἐκδηλώση τὶς εὐχαριστίες της, ἀλλὰ ἐκεῖνος ἐπρόλαβε καὶ τὴν πῆρε στὴν ἀγκαλιά του. Καθὼς τὴν ἔσφιγγε στὰ στήθη του, ἡ νέα αἰσθάνθηκε ἕνα ρῖγος ἀνεξήγητο σ' ὅλο τὸ κορμί της. 'Ο ἄνθρωπος αὐτός, ποὺ οὔτε τ' ὄνομά του δὲν ἤξερε ἀκόμα, τῆς φαινόταν ὅτι εἶχε κάποιο στενό, μυστηριώδη σύνδεσμο μαζύ της.

Ὕστερα ἀπὸ λίγο τὴν ἄφησε ἀπὸ τὰ χέρια του καὶ τῆς εἶπε:

—Τώρα ἂς σκεφθοῦμε τί πρέπει νὰ γίνη μὲ σᾶς. 'Ο Γάστων, ὅπως σᾶς εἶπα, διατρέχει κίνδυνο, ὄχι ἄμεσον ὅμως. Ἐπομένως ἂς τὴν ἀναβάλουμε λίγο αὐτὴ τὴν ὑπόθεσι κι' ἂς φροντίσουμε γιὰ σᾶς. Πρῶτα-πρῶτα πρέπει νὰ μοῦ ἀπαντήσετε εἰλικρινῶς σ' αὐτὸ ποὺ θὰ σᾶς ρωτήσω. Δεσποινίς, ἔχετε ἐμπιστοσύνη σ' ἐμένα;

—Ὤ! ναί, ἀποκρίθηκε ἀμέσως ἐκείνη. Ἄλλωστε δὲν ξεχνῶ ὅτι σᾶς ἀνέθεσε τὴν προστασία μου ὁ Γάστων.

'Ο ἀντιβασιλεὺς συνεκράτησε μὲ δυσκολία κάποιο κίνημα δυσαρεσκείας κ' ἐξακολούθησε:

—Λοιπόν, σᾶς παραχωρῶ αὐτὸ τὸ σπίτι, ὅπου θὰ εἶσθε ἐντελῶς ἐλεύθερη. Θὰ περνᾶτε τὶς ὧρες σας διαβάζοντας ὡραῖα βιβλία καί, ἂν ἡ παρουσία μου δὲν σᾶς ἐνοχλῆ, θἄρχωμαι καμμιὰ φορὰ νὰ σᾶς βλέπω.

'Η 'Ελένη, στὰ τελευταῖα λόγια ἔδειξε κάποια ἔκπληξι ποὺ τὴν ἀντιλήφθηκε ἀμέσως ὁ συνομιλητής της. Γι' αὐτὸ τῆς εἶπε μὲ μαλακώτερη φωνή:

—Ἄλλωστε ἔτσι θ σᾶς δίδεται ἀφορμὴ νὰ μοῦ μιλᾶτε καὶ γιὰ τὸν ἀγαπημένο σας ἱππότη.

'Η κόρη κοκκίνισε κι' ὁ ἀντιβασιλεὺς συνέχισε:

—'Η ἐκκλησία τῆς γειτονικῆς μονῆς θἆναι γιὰ σᾶς ἀνοιχτὴ κάθε ὥρα. 'Η ἡγουμένη εἶνε πολὺ φίλη μου καὶ κοντά της μπορεῖτε νὰ βρῆτε ἀσφαλὲς ἄσυλο, μόλις συλλάβετε ὑπόνοιες καὶ γιὰ τὸν νέο σας κηδεμόνα.

—Ὤ, κύριε, ἀπάντησε μὲ εἰλικρίνεια ἡ 'Ελένη, ἀπέναντί σας ἔχω τυφλὴ ἐμπιστοσύνη. Σᾶς βεβαιώνω ὅτι ἡ παρουσία σας θὰ μοῦ εἶνε ὑπερβολικὰ εὐχάριστη καὶ θὰ σᾶς ὀφείλω διαρκῆ εὐγνωμοσύνη γιὰ τὶς ἐκδουλεύσεις ποὺ προσεφέρατε σὲ μένα καὶ στὸν Γάστωνα...

—Λοιπόν, δεσποινίς, ἀπ' αὐτὴ τὴ στιγμὴ ὑποθέσατε ὅτι βρίσκεσθε στὸ σπίτι σας. Ἀπὸ τὸ μοναστῆρι θὰ σᾶς στείλω δυὸ καλόγρηες, τὶς ὁποῖες ὑποθέτω ὅτι προτιμᾶτε ἀπὸ τὶς κοινὲς ὑπηρέτριες.

—Ὤ, βέβαια.

—Ὥστε λοιπόν, προσέθεσε τέλος μὲ κάποιο δισταγμὸ ὁ ἀντιβασιλεύς, ἀπαρνεῖσθε ἐντελῶς... τὸν πατέρα σας; Δὲν μὲ ρωτᾶτε γι' αὐτόν;

—Μὰ δὲν καταλαβαίνετε, κύριε, ὅτι φέρομαι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον γιατὶ ἀκριβῶς φοβοῦμαι μήπως δὲν εἶνε ὁ πραγματικὸς πατέρας μου;

—Ἐν τούτοις δὲν ὑπάρχει καμμία ἀπόδειξις ποὺ νὰ σᾶς πείθη περὶ τοῦ ἐναντίου. Μονάχα ἐκεῖνο τὸ σπίτι... ἀλλὰ μπορεῖ καὶ νὰ μὴν τὸ εἶχε δῆ ὁ ἄνθρωπος...

—Ἀδύνατον, κύριε...

—Τί θὰ κάνατε ὅμως ἂν αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ζητοῦσε πάλι νὰ σᾶς ξαναδῆ, ἂν ἀνεκάλυπτε τὴ νέα κατοικία σας, ἂν ἀπαιτοῦσε νὰ τὸν ἀκολουθήσετε;

—Ἂν συμβῆ αὐτὸ ποὺ λέτε, θὰ εἰδοποιήσω τὸν Γάστωνα. Καί, ἂν μοῦ τὸ ἐπιτρέψη, θ' ἀκολουθήσω τὸν κηδεμόνα μου. Διαφορετικά...

Στὰ λόγια αὐτὰ ὁ ἀντιβασιλεὺς χαμογέλασε θλιβερά. Τὸν λυποῦσε τὸ ὅτι ἡ 'Ελένη δὲν ἔδειχνε μεγάλη ἀγάπη γιὰ τὸν πατέρα της.

Τέλος τῆς ἔσφιξε τὸ χέρι, τὴν χαιρέτησε καὶ τράβηξε πρὸς τὴν πόρτα.

—Κύριε..., φώναξε τότε ἡ 'Ελένη μὲ τρεμάμενη φωνή, γεμάτη ταραχὴ καὶ συγκίνησι.

—Θέλετε τίποτε;... ρώτησε ὁ ἀντιβασιλεὺς γυρίζοντας πίσω.

—Κ' ἐκεῖνος;... ὁ Γάστων;... ποῦ εἶνε ὁ Γάστων;... ρώτησε ἡ νέα. Θὰ τὸν ἰδῶ;...

—Μάλιστα, εἶπε ὁ ἀντιβασιλεύς, ἀλλὰ ὄχι ἀμέσως, γιατὶ ὁ Γάστων ἀνεχώρησε ἀπ' τὸ Παρίσι καὶ θὰ γυρίση ὕστερα ἀπὸ λίγες μέρες ἴσως.

—Ὅταν ἐπιστρέψη θὰ τὸν ἰδῶ βέβαια, εἶπε ἡ 'Ελένη κοκκινίζοντας ἐλαφρά.

—Μάλιστα, σᾶς δίνω τὸ λόγο μου γι' αὐτό, ἀπάντησε ὁ ἀντιβασιλεύς.

Ὕστερ' ἀπὸ δέκα λεπτὰ δυὸ νεαρὲς μοναχὲς μαζὺ μὲ μιὰ δόκιμο ἔμπαιναν στὰ δωμάτια τῆς 'Ελένης, γιὰ τὴν ὑπηρεσία της, κατ' ἐντολὴν τοῦ ἀντιβασιλέως.

'Ο ἀντιβασιλεύς, βγαίνοντας ἀπὸ τὴν καινούργια κατοικία τῆς κόρης του, ζήτησε ἀμέσως τὸν Ντυμπουᾶ. Μόλις ἔμαθε πὼς ὁ πρωθυπουργός του βρισκόταν πρὸ μισῆς ὥρας στὸ Παλαὶ Ρουαγιάλ, ἔτρεξε ἀμέσως ἐκεῖ. Βρῆκε τὸν πρωθυπουργό του νὰ ἐργάζεται μαζὺ μὲ τοὺς γραμματεῖς του σ' ἕνα τραπέζι, ἀπάνω στὸ ὁποῖο ὑπῆρχε ἕνα μεγάλο χαρτοφυλάκιο γεμᾶτο ἔγγραφα.

—Σᾶς ζητῶ συγγνώμην ποὺ ἔφυγα, ὑψηλότατε, εἶπε ὁ Ντυμπουᾶ μόλις τὸν εἶδε νὰ μπαίνη. Σᾶς περίμενα μισὴ ὥρα, ἀλλὰ ἐπειδὴ φοβήθηκα μήπως ἡ συνομιλία σας βαστάξη πολύ, ἐτόλμησα νὰ παρακούσω στὴ διαταγή σας καὶ νὰ ἔλθω ἐδῶ γιὰ νὰ ἐργασθῶ.

—Καλὰ ἔκαμες. Θέλω ὅμως νὰ σοῦ μιλήσω.

(Ἀκολουθεῖ)

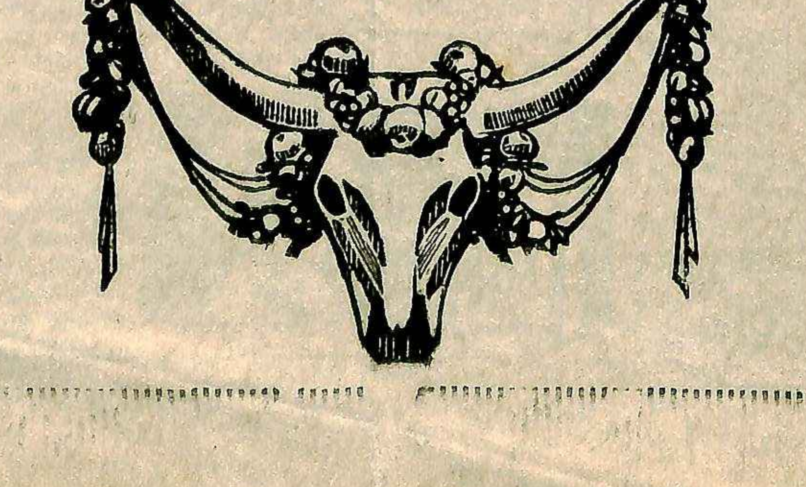

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ

Ο ΓΑΜΟΣ ΣΤΗ ΛΕΥΚΑΔΑ

Στὴν βρύση τοῦ χωριοῦ... Τὸ στόλισμα τῆς νύφης. Ἡ τελετὴ τοῦ στεφανώματος ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς νύφης στὸ σπίτι τοῦ γαμπροῦ. Τὰ τραγούδια τοῦ γάμου. Περίεργες συνήθειες. Τὸ τσεκοῦρι καὶ τὸ ρόϊδο. Ὁ χορὸς τῆς νύφης. Τὸ τραπέζι τοῦ γάμου. Στὸ πηγάδι γιὰ νερό. Μετὰ τὸ γάμο. Γλέντια καὶ διασκεδάσεις. Τὸ τραγοῦδι τοῦ κουμπάρου. Τὰ «πιστρόφια».

Μόλις ξημερώσει ἡ Κυριακή, κατὰ τὴν ὁποία γίνονται πάντοτε οἱ γάμοι στὴν Λευκάδα, ἡ νύφη πηγαίνει μαζὺ μ' ἄλλες κοπέλλες φιληνάδες της στὴ βρύση τοῦ χωριοῦ, γιὰ νὰ κουβαλήση στὸν πατέρα της νερὸ γιὰ τελευταία φορά. Ἔπειτα, ὅταν γυρίση στὸ σπίτι, ἡ φίλες της τὴ στολίζουν τραγουδῶντας τὸ τραγοῦδι αὐτό:

Μπᾶ χαρά στον τὸν πατέρα
πὤχει τέτοια θυγατέρα,
μπᾶ χαρὰ στηνε τὴ μάνα
πὤχει τέτοια μαντζουράνα!

Τὴν ἴδια ὥρα περίπου ξυρίζουν καὶ τὸ γαμπρὸ στὸ σπίτι του κι' ἀφοῦ ἑτοιμαστοῦν ὅλοι, παίρνουν τὸν κουμπάρο καὶ ξεκινοῦν γιὰ τὸ σπίτι τῆς νύφης. Μπροστὰ πάει ὁ «μπαϊραχτάρης», αὐτὸς δηλαδὴ ποὺ βαστάει τὸ φλάμπουρο κι' ἔχει στὸν ὦμο του κρεμασμένο ἕνα μεταξωτὸ μαντῆλι. Τὸ παιδὶ μὲ τὰ στέφανα, προπορεύεται ὅλων καὶ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ γυρίση πίσω τὸ κεφάλι του. Ὅταν ἡ πομπὴ φτάση στὸ σπίτι τῆς νύφης, μπαίνει μέσα ὁ γαμπρὸς μαζὺ μὲ τὸν κουμπάρο, ἐνῶ οἱ ἄλλοι μένουν ἀπ' ἔξω καὶ χορεύουν. Ἔπειτα ἐπακολουθεῖ ἡ τελετὴ τοῦ στεφανώματος, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ νύφη φορεῖ τὰ παπούτσια ἑνὸς θείου της γιὰ νὰ μὴν τῆς πέσουν τὰ μαλλιά, ἔχοντας μπροστὰ τὸ δεξὶ πόδι της, γιὰ νὰ κάνη ἀρσενικὰ παιδιά. Τὴν ὥρα ποὺ βγαίνει ἡ νύφη ἀπ' τὸ σπίτι τῶν γονικῶν της, οἱ συμπέθεροι λὲν τὸ τραγοῦδι αὐτό:

Ἄνοιξε πόρτα δίφυλλη καὶ πόρτα
[μαρμαρένια
γιὰ νἄβγη ἡ νυφοῦλα μας ἡ μαργα-
[ριταρένια.
Εὐτοῦ ποὺ πᾶς, νυφοῦλα μου, ἀρ-
[γότερα τὸ βῆμα
καὶ κλαῖνε τ' ἀδελφάκια σου, εἶνε
[μεγάλο κρῖμα.
Εὐτοῦ ποὺ πᾶς, νυφοῦλα μου, κα-
[νέλλα μὴ μασσήσης,
γαρούφαλλο μὴ μυριστῆς καὶ μᾶς ἀ-
[λησμονήσης.
Τέσσεροι τοῖχοι τοῦ σπιτιοῦ ντυθῆ-
[τε, στολισθῆτε,
Τὴ νύφη ποὺ σᾶς φέρνουμε καλὰ νὰ
[τὴ δεχθῆτε.
Εἴκοσι χρόνια πότιζα μηλίτσα στὴν
[αὐλή μου,
σήμερα σ' τὴν παράδωκα, γαμπρέ,
[μὲ τὴν εὐχή του.

Ἔπειτα στέλνουν στὸ σπίτι τοῦ γαμπροῦ τὰ προικιά. Ἡ γυναῖκες ποὺ τὰ κουβαλοῦν δὲν γυρίζουν καθόλου τὸ κεφάλι τους πίσω, γιατὶ ὑπάρχει πρόληψις πὼς ἂν γυρίσουν, θὰ πεθάνη ἡ νύφη καὶ τὰ προικιὰ θὰ ἐπιστρέψουν στὸ μέρος ἀπὸ τὸ ὁποῖο τὰ πῆραν. Ὅταν ἡ νύφη πλησιάση στὸ σπίτι τοῦ γαμπροῦ, τὴν καρτεροῦν ἡ γυναῖκες τοῦ συγγενολογιοῦ του καὶ τῆς λὲν τὸ τραγοῦδι αὐτό:

Μὴ σᾶς ἐκακοφάνηκε, καλοί μου
[συμπεθέροι,
ποὺ πήραμε τὴν πέρδικα τὴν πεν-
[ταπλουμισμένη,
κι' ἔμεινε ἡ γειτονούλα σας σὰν χώ-
[ρα γκρεμισμένη.

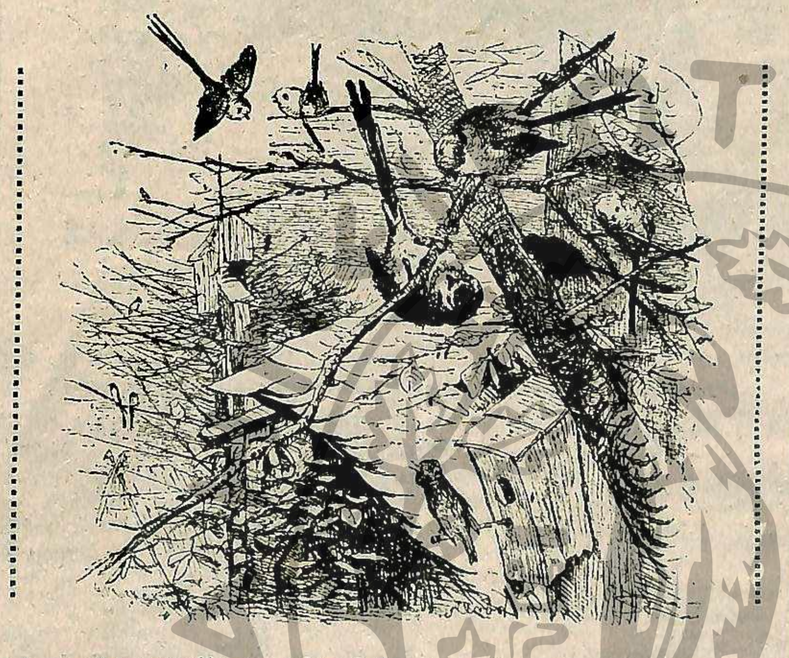

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ βγαίνει στὴν πόρτα ὁ πεθερός της κρατῶντας ἕνα ποτῆρι γεμᾶτο μέλι καὶ τρεῖς μικρὲς φέτες ψωμὶ καὶ δίνει ἀπ' αὐτὰ στοὺς νεονύμφους γιὰ νὰ φᾶνε καὶ νὰ πιοῦν, ἐνῶ οἱ συγγενεῖς τραγουδοῦν:

Σὰ γλυκό, κυρά, τὸ μέλι,
σὰ γλυκὸ καὶ τὸ καρύδι,
σὰν καλὸς κι' ὁ πεθερός,
ὅπου τήνε ταΐζει.

Ὕστερα δίνουν στὴ νύφη ἕνα τσεκοῦρι, μὲ τὸ ὁποῖο χτυπᾶ σταυρωτὰ τρεῖς φορὲς τὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ. Τὸ ἴδιο κάνει καὶ μ' ἕνα ρόϊδο ποὺ τὸ πετάει κατόπιν ἔξω στὸ δρόμο. Ἔπειτα τῆς δίνουν ἕνα κουλοῦρι καί, ἀφοῦ σταυροκοπηθῆ τρεῖς φορὲς τὸ πετάει ψηλὰ πρὸς τὰ πίσω. Μόλις δρασκελίση τὸ κατῶφλι καὶ προχωρήση πρὸς τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ σπιτιοῦ, πρέπει νὰ πατήση ἕνα ὑνὶ ποὺ τὸ ἔχουν ἐπίτηδες τοποθετημένο ἐκεῖ καὶ νὰ περάση βάζοντας τὸ πόδι της μέσα σὲ μιὰ σιδηρένια στεφάνη.

Μόλις μπῆ μέσα στὸ σπίτι, τῆς προσφέρουν καφὲ κι' ἔπειτα πιάνουν τὸ χορό, στὸν ὁποῖο πρέπει νὰ λάβη μέρος κι' αὐτὴ καὶ νὰ κάμη τρεῖς γύρους ἐνῶ οἱ ἄλλοι τραγουδοῦν:

Ἐμπῆκε ἡ νύφη στὸ χορὸ μὲ γειά
[της, μὲ χαρά της,
νὰ ζήση μὲ τὸ ταῖρι της ὅσο ἀγα-
[πάει ἡ καρδιά της.
Νἆναι ὁ γαμπρὸς πολύχρονος κι' ἡ
νύφη καλομοῖρα,
νὰ κάμη σερνικὰ παιδιὰ σὰν τοῦ
[Μαγιοῦ τὰ μῆλα.

Ἔπειτα κάθονται ὅλοι στὸ τραπέζι γιὰ τὸ ὁποῖο κάθε καλεσμένος ἔχει φέρει καὶ τὰ φαγητά του, δηλαδὴ κρέας, κρασί, κουλοῦρες, πιπέρι, ἀλάτι, πηρούνια, πιᾶτα κλπ.

Τὴν ὥρα ποὺ στρώνεται τὸ τραπέζι λὲν τὸ τραγοῦδι αὐτό:

Μπᾶ Χριστέ, καὶ τί μ' ἀρέσει
τοῦ καλοῦ γαμπροῦ ἡ τάβλα
ποὖναι ὥμορφα στρωμένη
καὶ καλὰ τραπεζωμένη.
Τὰ μεσσάλια ἀπὸ μετάξι
καὶ στρωμένα μὲ τὴν τάξι,
τὰ κουτάλια ἀσημένια,
τὰ πηρούνια ἀτσαλένια,
τὰ μαχαίρια μεταλλένια
καὶ τὰ πιᾶτα φιρφιλένια,
τὰ ποτήρια κρουσταλλένια,
καὶ τὰ χέρια ποὺ τὴ στρώνουν
εἶνε μαργαριταρένια.

Στὸ τραπέζι ἡ νύφη κι' ὁ γαμπρὸς τρῶν ἀπ' τὸ ἴδιο πιάτο. Τὸ δειλινὸ γίνεται μεγάλος χορός, στὸ ὁποῖο λαβαίνει μέρος ὅλο τὸ χωριό. Στὴν ἀρχὴ ὅμως χορεύουν μόνο ἡ νύφη, ὁ νουνὸς κι' ὁ γαμπρός.

Τὴν ἄλλη μέρα ἡ νύφη μόλις σηκωθῆ ἀλλάζει καὶ παρουσιάζεται στὰ πεθερικά της μὲ καινούργια φορεσιά.

Τὴν Τρίτη ἡ νύφη πηγαίνει γιὰ νερὸ στὸ πηγάδι, στὸ ὁποῖο ἀφοῦ κάνει τρεῖς γύρους καὶ προσκυνήσει τρεῖς φορές, πετάει μερικὰ κουλούρια, μέσα στὰ ὁποῖα ἔχει βάλει νομίσματα. Καθὼς γυρίζει στὸ σπίτι της ὑποχρεώνει ὅποιον πρωτοανταμώσει στὸ δρόμο νὰ πιῆ ἀπ' τὸ νερό της.

Τὴν Τρίτη τὸ μεσημέρι στὸ σπίτι τοῦ γαμπροῦ γίνεται τραπέζι στὸ ὁποῖο ὑπηρετεῖ τοὺς προσκαλεσμένους ἡ ἴδια νύφη μὲ σερβίτσια ἀπὸ τὴν προῖκα της. Τότε τραγουδοῦν τὸ ἀκόλουθο τραγοῦδι:

Στοῦ κυρῆ νουνοῦ τὸ γόνα
κάθονται πουλιὰ κι' ἀηδόνια,
τὄνα τρώει, τ' ἄλλο πίνει,
τ' ἄλλο κελαηδεῖ καὶ λέει:
— Ἔχει τὸ λαιμὸ χυτόνε,
μαστραπᾶ πελεκητόνε,
ἔχει μύτη κουτυλένια,
δόντια μαργαριταρένια,
ἔχει φρύδια σὰν γαϊτάνι
ποὺ ζωγράφος δὲν τὰ κάνει,
ἔχει τὰ μαλλιὰ μετάξι
καὶ φτιασμένα μὲ τὴν τάξι.
Σ' ὅσους γάμους κι' ἂν ἐπῆγα
τέτοιονε νουνὸ δὲν εἶδα.

Τὴν ἀκόλουθη Κυριακὴ γίνονται τὰ λεγόμενα «πιστρόφια», κατὰ τὰ ὁποῖα οἱ νεόνυμφοι πηγαίνουν στὸ πατρικὸ σπίτι τῆς νύφης καὶ γευματίζουν ἐκεῖ.

Η ΤΡΑΓΩΔΙΕΣ ΤΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΟΣ

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΟΥ "ΜΕΓΑΛΟΥ ΚΑΣΤΡΟΥ,,

Ἡ περίεργη διαθήκη τῆς κομήσσης ντὲ Μερσέ. Ἡ κατάπληξις τῶν κατοίκων τῆς Βαντώμ. Ἡ ἀποκάλυψις τῆς ἑτοιμοθάνατης. Ὁ ὡραῖος Ἱσπανὸς ἀξιωματικός. Ἕνα τρυφερὸ εἰδύλλιο μὲ τὴν κόμησσα. Ἡ ὑποψίες τοῦ συζύγου. Ἡ ἀπροσδόκητη ἐπιστροφή. Στιγμὲς τρομερῆς ἀγωνίας. Θαμμένος ζωντανὸς κλπ.

ΜΙΑ παγερὴ νύχτα τοῦ Ὀκτωβρίου 1816, ὁ συμβολαιογράφος Ντυβιβιὲ τῆς μικρῆς πόλεως Βαντώμ, τὴν ὥρα ποὺ ἑτοιμαζόταν νὰ πλαγιάση, ἄκουσε νὰ σταματάη ἔξω ἀπ' τὴν πόρτα του ἕνα μεγάλο ἀρχοντικὸ ἁμάξι. Σὲ λίγα λεπτὰ ἀνέβαινε ἐπάνω στὸ σπίτι του ἕνας ὑπηρέτης τῆς κομήσσης ντὲ Μερσέ, ἡ ὁποία κατοικοῦσε σ' ἕναν γειτονικὸ μεσαιωνικὸ πύργο, ποὺ τὸν ἔλεγαν «Μεγάλο Κάστρο».

—Κύριε συμβολαιογράφε, τοῦ εἶπε ὁ ὑπηρέτης, ἡ κόμησσα εἶνε ἑτοιμοθάνατη καὶ σᾶς ζητάει γιὰ νὰ σᾶς παραδώση τὴν διαθήκη της.

Ἡ κόμησσα ἦταν πελάτισσά του κι' ὁ συμβολαιογράφος ἀμέσως, χωρὶς νὰ συλλογίζεται πειὰ τὸν ὕπνο του, ξαναντύθηκε, ἀνέβηκε στὸ ἁμάξι καί, ἔπειτα ἀπὸ μιὰ ὥρα, ἔφτασε στὸν πύργο, ὅπου βρῆκε τὴν κόμησσα πράγματι ἑτοιμοθάνατη. Ἐκείνη τοῦ παρέδωσε ἀμέσως τὴ διαθήκη της, λέγοντάς του:

—Σᾶς ὁρίζω ἐκτελεστή της...

Ἔπειτα ἔγειρε στὸ μαξιλάρι της καὶ σὲ λίγο ξεψύχησε...

Ὅταν τὴν ἑπομένη, στὸ συμβολαιογραφεῖο τοῦ Ντυβιβιέ, ἀνοίχτηκε ἐπισήμως ἡ διαθήκη, ὅλη ἡ κοινωνία τῆς Βαντὼμ ξαφνιάστηκε μὲ τὶς τελευταῖες θελήσεις τῆς κομήσσης.

«Ἀφίνω — ἔγραφε — ὅλη τὴν κινητὴ καὶ ἀκίνητη περιουσία μου, στὸ νοσοκομεῖο τῆς Βαντώμ, ἐκτὸς τοῦ πύργου «Μεγάλο Κάστρο», τὸν ὁποῖον κληροδοτῶ στὸν ἐκτελεστὴ τῆς διαθήκης μου συμβολαιογράφο Ντυβιβιέ, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι δὲν θὰ μπῆ μέσα σ' αὐτὸν παρὰ μόνον ἔπειτα ἀπὸ πενῆντα χρόνια. Στὸ διάστημα αὐτὸ ὅλα τὰ δωμάτια τοῦ πύργου θὰ μείνουν κλειστὰ καὶ δὲν θὰ γίνη οὔτε ἡ παραμικρὴ ἐπισκευὴ σ' αὐτόν. Ἂν ὁ συμβολαιογράφος δὲν τηρήση τοὺς ὅρους τῆς διαθήκης μου, ὁ πύργος νὰ περιέλθη στὸν πλησιέστερο συγγενῆ μου ὑπὸ τοὺς ἰδίους πάντοτε ὅρους καὶ ὑπὸ τὸν ὅρον ἀκόμη ὁ συγγενής μου αὐτὸς νὰ συμμορφωθῆ μὲ τοὺς ὅρους ποὺ περιλαμβάνει ὁ σφραγισμένος κωδίκελλος, ὁ ὁποῖος βρίσκεται μέσα στὸν φάκελλο τῆς διαθήκης. Ὁ κωδίκελλος αὐτὸς ὅμως δὲν πρέπει νὰ ἀνοιχτῆ παρὰ μόνον ἔπειτα ἀπὸ πενῆντα χρόνια».

Ἡ παράξενη αὐτὴ διαθήκη ἐξάφνισε, ὅπως εἴπαμε, τὴν κοινωνία τῆς Βαντώμ. Ὅλοι ἤξεραν ὅτι, πρὶν ἀπὸ δυὸ χρόνια, ὁ κόμης ντὲ Μερσὲ εἶχε ἀφήσει στὸν πύργο τὴ γυναίκα του καὶ πῆγε στὸ Παρίσι χωρὶς νὰ ξαναγυρίση ποτὲ πειὰ ἀπὸ ἐκεῖ, ὅσπου, ἔπειτα ἀπὸ ἐνάμισυ χρόνο, πέθανε.

Ἀλλὰ ποιὸς ἦταν ὁ λόγος τῆς διαστάσεως ἐκείνης, μεταξὺ τῶν δύο συζύγων; Γιατί ἡ κόμησσα εἶχε ζήσει δυὸ ὁλόκληρα χρόνια στὸν πύργο, χωρὶς ποτὲ νὰ βγῆ ἀπ' τὸ διαμέρισμά της; Καὶ γιατί ὥριζε στὴ διαθήκη της, μὲ τόση ἐπιμονή, νὰ μὴν μπῆ κανεὶς στὸν πύργο ἐπὶ 50 χρόνια; Καί, τέλος, τί μυστικὸ περιεῖχε ὁ κωδίκελλος, ὁ ὁποῖος μόνο ἔπειτα ἀπὸ 50 χρόνια ἔπρεπε ν' ἀνοιχτῆ;

Ἡ κοινὴ περιέργεια εἶχε σκανδαλισθῆ καὶ θὰ ἔμενε ἀνικανοποίητη ἕως τὸ 1866, ὡς ὅτου δηλαδὴ συμπληρωνόντουσαν τὰ πενῆντα χρόνια, ἂν, ξαφνικά, ἔπειτα ἀπὸ κάμποσον καιρό, κάποια Ροζαλία Λεμπάλ, ἡ ὁποία εἶχε ὑπηρετήσει ἄλλοτε στὸν πύργο «Μεγάλο Κάστρο» ὡς ἔμπιστη καμαριέρα τῆς κομήσσης, λίγη ὥρα πρὶν πεθάνη δὲν προέβαινε σὲ ἀποκαλύψεις.

—'Ιωσηφίνα ! Μήπως ξέχασες τὶς συζυγικές σου ὑποχρεώσεις ;

Ἡ Ροζαλία αὐτή, νοιώθοντας τὸ τέλος της νὰ πλησιάζη, κάλεσε κοντά της τὸν διευθυντὴ τοῦ νοσοκομείου, στὸ ὁποῖο νοσηλευόταν, τὸν συμβολαιογράφο Ντυβιβιὲ καὶ τοὺς πλησιεστέρους συγγενεῖς τῆς κομήσσης ντὲ Μερσὲ καὶ τοὺς ἀπεκάλυψε τὸ τρομερὸ μυστικὸ τοῦ πύργου «Μεγάλο Κάστρο».

Ὁ κόμης καὶ ἡ κόμησσα ντὲ Μερσὲ ζοῦσαν ἁρμονικά, ἂν ὄχι εὐτυχισμένα, καὶ τὸ μόνο σύννεφο στὴν οἰκογενειακή τους γαλήνη ἦταν ὅτι ὁ κόμης ἔφευγε συχνὰ γιὰ τὸ Παρίσι, ὅπου πήγαινε γιὰ δουλειές, ὅπως ἔλεγε στὴν κόμησσα, πραγματικὰ ὅμως γιὰ νὰ γλεντάη.

Κατὰ τὸ 1812 εἶχαν φέρει στὴν Βαντὼμ μερικοὺς Ἱσπανοὺς ἀξιωματικούς, τοὺς ὁποίους εἶχαν αἰχμαλωτίσει τὰ στρατεύματα τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος στὴν ἐκστρατεία τῆς Ἱσπανίας. Τοὺς ἀξιωματικοὺς αὐτοὺς ἡ στρατιωτικὲς ἀρχὲς τοὺς εἶχαν ἀφήσει νὰ κυκλοφοροῦν ἐλεύθερα μέσα στὴν πόλι, ἀφοῦ, ἐννοεῖται, ἔδωσαν τὸ λόγο τῆς τιμῆς τους ὅτι δὲν θὰ δραπετεύσουν. Ἔτσι ἡ ἀριστοκρατία τῆς πόλεως καὶ τῶν γειτονικῶν πύργων τοὺς δέχτηκε πρόθυμα στὰ σπίτια της, ἀφοῦ κι' αὐτοὶ ἦσαν ἀριστοκράτες.

Μεταξὺ αὐτῶν ἦταν καὶ κάποιος νεαρώτατος Ἱσπανὸς ἀξιωματικός, ὁ μαρκήσιος Λεὸν ντὰ Πόντε, ὁ ὁποῖος εἶχε πρόσωπο γλυκύτατο σὰν ἀγγέλου.

Ἡ κόμησσα ντὲ Μερσὲ περιποιότανε ἐξαιρετικὰ τὸν νεαρὸ Ἱσπανό, ὁ ὁποῖος ἐπήγαινε καὶ τὴν ἔβλεπε σχεδὸν κάθε μέρα καὶ ἡ σχέσεις τους εἶχαν γίνει τόσο στενές, ὥστε νὰ κινήσουν, ὅπως ἦταν φυσικό, τὶς ὑποψίες τοῦ κόμητος.

Κάποτε ὁ κόμης ντὲ Μερσὲ ἔφυγε γιὰ τὸ Παρίσι καὶ εἶπε ὅτι θὰ ξαναγύριζε ἔπειτα ἀπὸ τέσσερες μέρες. Γύρισε ὅμως μιὰ μέρα νωρίτερα ἀπ' ὅ,τι εἶχε πῆ καὶ φρόντισε νὰ φτάση στὸν πύργο χωρὶς νὰ τὸν ἀντιληφθῆ κανείς. Μόλις μπῆκε μέσα, τράβηξε κατ' εὐθεῖαν στὸ διαμέρισμα τῆς συζύγου του, χωρὶς νὰ στείλη τὸν καμαριέρη του νὰ τὴν εἰδοποιήση γιὰ τὴν ἐπίσκεψί του, ὅπως ἔκανε συνήθως. Ἡ κόμησσα τὴν ὥρα ἐκείνη βρισκόταν στὴν κρεββατοκάμαρά της, ἡ ὁποία εἶχε μιὰ μεγάλη κρυστάλλινη πόρτα ποὺ ὁδηγοῦσε στὸ πάρκο τοῦ πύργου. Δίπλα στὴν κρεββατοκάμαρα βρισκόταν ἕνα μικρὸ προσευχητήριο, τὸ ὁποῖο δὲν εἶχε κανένα παράθυρο καὶ καμμιὰ ἄλλη πόρτα, ἐκτὸς ἀπ' αὐτὴ ποὺ ὁδηγοῦσε στὴν κρεββατοκάμαρα καὶ ἡ ὁποία δὲν εἶχε θυρόφυλλα ἀλλὰ σκεπαζόταν μ' ἕνα βαρύτιμο βελουδένιο παραπέτασμα.

Ὅταν ὁ κόμης μπῆκε στὴν κρεββατοκάμαρα, εἶδε τὸ παραπέτασμα ἐκεῖνο νὰ σαλεύη καὶ συγχρόνως τὴ γυναίκα του νὰ γίνεται πελιδνὴ ἀπὸ τὸν τρόμο της. Τὴν κύτταξε ἐπὶ ἀρκετὰ λεπτὰ ἐπίμονα στὰ μάτια κ' ἔπειτα, μὲ φωνὴ βαρειὰ καὶ τόνο αὐστηρὸ τὴ ρώτησε:

—'Ιωσηφίνα! Μήπως ξέχασες τὶς συζυγικές σου ὑποχρεώσεις; Μήπως βρίσκεται ἐκεῖ μέσα κανένας ἄνθρωπος;

—Ὄχι, ἀποκρίθηκε ἐκείνη μὲ χείλη τρέμοντα.

—Ὁρκίσου το!

—Τ' ὁρκίζομαι.

—Πολὺ καλά! εἶπε μὲ ὕφος αὐστηρὸ ὁ κόμης καὶ χτύπησε τὸ κουδοῦνι καλῶντας τὴν καμαριέρα τῆς συζύγου του, τὴν Ροζαλία Λεμπάλ, ἡ ὁποία ἦταν ἀρραβωνιασμένη μ' ἕναν νεαρὸ χτίστη τοῦ χωριοῦ, τὸν Φίλιππο.

—Ροζαλία, τῆς εἶπε, ξέρω ὅτι ἀγαπιόσαστε μὲ τὸν Φίλιππο καὶ βιάζεστε νὰ παντρευθῆτε. Δὲν μπορεῖτε ὅμως ἀκόμη νὰ τὸ κάνετε αὐτό, γιατὶ δὲν ἔχετε οἰκονομήσει τὰ ἀπαιτούμενα χρήματα. Λοιπόν, αὐτὰ τὰ χρήματα θὰ σᾶς τὰ δώσω ἐγώ. Τρέξε καὶ πές του νάρθῆ ἀμέσως ἐδῶ, μὲ ὅλα τὰ σύνεργά του, καὶ νὰ βάλη τοὺς ὑπηρέτες νὰ τοῦ κουβαλήσουν πέτρες, νερὸ καὶ χῶμα. Θέλω νὰ μοῦ κλείση μιὰ πόρτα μὲ τοῖχο στερεό. Ἂν κάνη καλὰ καὶ γρήγορα τὴ δουλειά του καὶ ἂν δὲν μιλῆστε γι' αὐτὴν σὲ κανέναν, θὰ σᾶς δώσω 6000 φράγκα γιὰ τὰ ἔξοδα τοῦ γάμου σας, κι' ἄλλες ἕξ γιὰ νὰ πᾶτε νὰ μείνετε δυὸ χρόνια στὸ Παρίσι. Ἐπὶ πλέον θὰ σοῦ δώσω ἐσένα ἄλλες ἕξ χιλιάδες φράγκα. Τρέξε!...

Καί, ἐνῶ ἡ καμαριέρα ἔφυγε, αὐτὸς κάθησε σὲ μιὰ πολυθρόνα μὲ τὸ πρόσωπο γυρισμένο πρὸς τὴν πόρτα τοῦ προσευχητηρίου. Ὅταν ἔφτασε ὁ Φίλιππος μὲ τοὺς βοηθούς του, ὁ κόμης τοὺς εἶπε νὰ περιμένουν ἔξω μιὰ στιγμή. Ἔπειτα, γυρίζοντας στὴ γυναίκα του, τὴ ρώτησε:

—'Ιωσηφίνα, σὲ ρωτάω ἄλλη μιὰ φορά. Μήπως ὁ ὅρκος ποὺ μοῦ ἔκανες ἦταν ψεύτικος; Μήπως βρίσκεται κανεὶς ἄνθρωπος ἐκεῖ μέσα;

—Ὄχι, ἀποκρίθηκε ἐκείνη ἔπειτα ἀπὸ μιὰ στιγμὴ δισταγμοῦ.

—Καλά, εἶπε ὁ κόμης.

Ἔπειτα, γυρίζοντας πρὸς τὴν πόρτα τοῦ προσευχητηρίου, φώναξε:

—Ἂν τυχὸν βρίσκεται ἐκεῖ μέσα κανένας ἐλεεινός, ὁ ὁποῖος ἐκηλίδωσε τὴν οἰκογενειακή μου τιμή, ἂς βγῆ νὰ διαψεύση τὴν κόμησσα. Τοῦ δίνω τρία λεπτὰ καιρό, ἔπειτα θὰ ἐκτελεσθοῦν ἡ διαταγές μου ποὺ ἄκουσε!...

Νεκρικὴ σιγὴ ἐπεκράτησε... Ἡ κόμησσα κινήθηκε γιὰ νὰ βγῆ ἔξω ἀπ' τὸ δωμάτιο, ἀλλὰ ὁ σύζυγός της τὴν ἀνάγκασε νὰ μείνη.

Γιὰ μιὰ στιγμὴ ἀκούστηκε κάποιος ἐλαφρὸς θόρυβος μέσ' στὸ προσευχητήριο, ἀλλὰ σὲ λίγα λεπτὰ ἔπαψε.

—Τὰ τρία λεπτὰ πέρασαν!... φώναξε τότε ὁ κόμης. Ἂν εἶνε μέσα κανείς, ἔχει μισὸ δευτερόλεπτο ἀκόμη προθεσμία γιὰ νὰ βγῆ ἔξω...

Μὰ τίποτε δὲν κουνήθηκε, τίποτε δὲν ἀκούστηκε καὶ κανεὶς δὲν βγῆκε ἔξω ἀπὸ τὸ προσευχητήριο.

Τὴν ἴδια στιγμὴ ἡ κόμησσα σωριάστηκε λιπόθυμη στὸ κρεββάτι. Ὁ κόμης φώναξε τὴ Ροζαλία καὶ τὸ Φίλιππο, ἔβαλε τὴν πρώτη νὰ περιποιηθῆ τὴν κόμησσα καὶ τὸν δεύτερο νὰ χτίση τὴν πόρτα τοῦ προσευχητηρίου καὶ νὰ τὴν κλείση.

Στάθηκε ἀπὸ πάνω του ὥσπου τελείωσε τὴ δουλειά. Ἔπειτα ἔδωσε σ' αὐτὸν καὶ τὴ Ροζαλία τὸ ποσὸν ποὺ τοὺς εἶχε ὑποσχεθῆ καὶ τοὺς ἀπεχαιρέτησε.

Μόλις ἐκεῖνοι ἔφυγαν, γύρισε στὴν κόμησσα καὶ τῆς εἶπε:

—Κάτω περιμένει τὸ ταξειδιωτικὸ ἁμάξι. Θὰ φύγης ἀμέσως καὶ θὰ πᾶς στὴ μητέρα σου, ὅπου θὰ μείνης ἕξη βδομάδες. Ἔπειτα ἀπὸ ἕξη βδομάδες ἔχεις δικαίωμα νὰ γυρίσης ἐδῶ...

—Κι' ἂν δὲν θελήσω νὰ φύγω; φώναξε τρέμοντας ἐκείνη ἀπὸ συγκίνησι καὶ ἔξαψι.

—Θὰ σ' ἁρπάξω ἀπ' τὰ μαλλιὰ καὶ θὰ σὲ πάω σέρνοντας, μπροστὰ στοὺς ὑπηρέτες...

Ἡ κόμησσα ἀναγκάστηκε νὰ ὑποκύψη κ' ἔφυγε.

Ὁ κόμης ἐγκαταστάθηκε τότε στὴν κρεββατοκάμαρά της, ἀπ' τὴν ὁποία δὲν βγῆκε οὔτε στιγμὴ στὸ διάστημα τῶν ἕξ ἑβδομάδων. Τότε ἔφυγε γιὰ τὸ Παρίσι καὶ δὲν ξαναγύρισε μέχρις ὅτου πέθανε, ἔπειτα ἀπὸ ἐνάμισυ χρόνο.

Αὐτὸ ἦταν τὸ τρομερὸ μυστικὸ τοῦ «Μεγάλου Κάστρου».

Μετὰ τὶς ἀποκαλύψεις αὐτὲς τῆς Ροζαλίας, ἀμέσως ἡ ἀρχὲς τῆς Βαντὼμ ἄνοιξαν τὸν πύργο, γκρέμισαν τὴν πόρτα τῆς κρεββατοκάμαρας καὶ βρῆκαν μέσα στὸ προσευχητήριο τὸν σκελετὸ τοῦ ὡραίου Ἱσπανοῦ ἀξιωματικοῦ, τοῦ ἐραστοῦ τῆς κομήσσης...

ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

ΡΟΔΟΥΛΑ

Γιατί, Ροδούλα μου, σὰν τ' ἀλαφάκι
στὶς δάφνες κρύβεσαι καὶ στὶς μυρτιὲς
κι' ἀπ' τὰ χαμόκλαδα γέρνεις λιγάκι
καὶ ρίχνεις γύρω σου ἄγριες ματιές;

Τὴ ροδοπράσινη ἄσε μονιά σου,
μὴ φεύγης, πρόβαλε, σ' ἀκαρτερῶ.
Ἔλα καὶ ξάνοιξε τὴν ὠμορφιά σου
μέσα στὸ διάφανο γλυκὸ νερό.

Κι' ὅταν τὰ μάτια σου μέσ' στὸ ρυάκι
γείρης, παιδοῦλα μου, χαρὰ κρυφὴ
θὰ βάψη ρόδινο τὸ μαγουλάκι,
τὴ μαρμαρένια σου λευκὴ μορφή.

Σὰν δῆς τὸν ἴσκιο σου θὲ νὰ γνωρίσης
τί φῶς ὁλόγλυκο γύρω σκορπᾶς,
τὴν ἄγρια γνώμη σου θὰ παραιτήσης,
τὴν πλάσι ὁλόκληρη θὲ ν' ἀγαπᾶς.

Καὶ τότε δάφνινα κλαδιὰ θὰ ἑνώσης
μὲ τ' ἄσπρα χέρια σου τὰ δροσερὰ
τὸ ἄγαλμα τοῦ ἔρωτος νὰ στεφανώσης
μὲ πόθο ἀπόκρυφο καὶ μὲ χαρά.

† Δ. ΜΑΡΓΑΡΗΣ

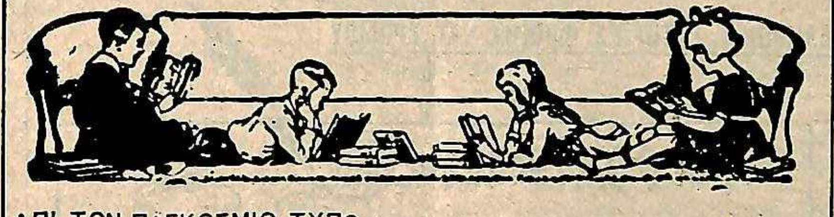

ΑΠ' ΤΟΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΤΥΠΟ

ΙΣΤΟΡΙΟΥΛΕΣ, ΑΝΕΚΔΟΤΑ, ΑΣΤΕΙΑ

—Ἀγαπητέ μου γαμβρέ, ἔλεγε μιὰ μέρα κάποια πεθερὰ στὸ δυστυχισμένο γαμπρό της, σὲ λίγο φτάνει ἡ πρωτοχρονιά. Τί δῶρο θέλεις νὰ σοῦ κάνω; Θέλεις τὴ φωτογραφία τῆς γυναικός σου σὲ φυσικὸ σχῆμα;

—Γιατί ὄχι; ἀπάντησε ὁ γαμβρός. Πρέπει ὅμως κ' ἐγὼ νὰ σοῦ ἀνταποδώσω τὸ δῶρο σου....

—Καὶ τί σκοπεύεις νὰ μοῦ χαρίσης;

—Θὰ κρατήσω τὴ φωτογραφία καὶ θὰ σοῦ στείλω πίσω τὸ πρωτότυπο!...

**

Μιὰ μέρα ἕνας φιλάργυρος ἔλεγε σὲ κάποιον στενό του φίλο:

—Δὲν ξέρω τί νὰ κάμω πειά!... Τἄχω χαμένα. Ὅταν περπατῶ λυώνω τὰ παπούτσια μου κι' ὅταν κάθουμαι τρίβω τὸ πανταλόνι μου....

**

Μιὰ μέρα περνοῦσε ἀπὸ κάποιο χωριὸ ἕνα στρατιωτικὸ ἀπόσπασμα ποὺ εἶχε βγῆ γιὰ τὴν καταδίωξι ληστῶν. Ὅταν τὸ ἀπόσπασμα ἑτοιμαζόταν νὰ φύγη, ὁ πάρεδρος πῆρε ἰδιαιτέρως τὸν ἀποσπασματάρχη καὶ τοῦ εἶπε:

—Στὸ δάσος ποὺ θὰ περάσετε, βρίσκονται κρυμμένοι λησταί. Θέλετε νὰ σᾶς δώσω... γι' ἀσφάλεια τέσσερες ἀγροφύλακες;

**

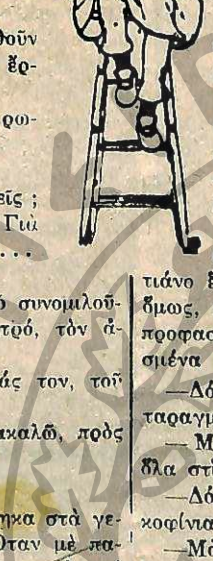

Δυὸ φίλοι παρακολουθοῦν στὸ θέατρο κάποιο ἀνόητο ἔργο.

—Σοῦ ἀρέσει, Παῦλε; ρωτάει ὁ ἕνας τὸν ἄλλον.

—Καθόλου.

—Τότε γιατί χειροκροτεῖς;

—Δὲν καταλαβαίνεις; Γιὰ νὰ μὴ μὲ πάρη ὁ ὕπνος!...

**

Κάποιος κτηνίατρος, ἐνῶ συνομιλοῦσε μὲ ἕναν σπουδαῖο γιατρό, τὸν ἀπεκάλεσε «συνάδελφο».

Τότε αὐτός, διακόπτοντάς τον, τοῦ εἶπε:

—Ὀλίγο σεβασμό, παρακαλῶ, πρὸς τοὺς πελάτας μου!...

**

—Χτές, φίλε μου, πάστηκα στὰ γερὰ μὲ τὴ γυναῖκα μου. Ὅταν μὲ παραφούρκισε, δὲν βάσταξα πειὰ καὶ τὴν ἔστειλα στὸ διάβολο.

—Κ' ἐκείνη τί ἔκαμε;

—Ἐπῆγε, ἁπλούστατα, ἐκεῖ ποὺ τὴν ἔστειλα. Φόρεσε τὸ καπέλλο της καὶ τράβηξε κατ' εὐθεῖαν στὴν πεθερά μου!...

**

Πρὸ πολλῶν ἐτῶν κάποιος ἐπαρχιώτης ἔστειλε τὸ παιδί του στὸ Παρίσι γιὰ νὰ σπουδάση. Ὅταν ἔφευγε, μεταξὺ τῶν ἄλλων, τοῦ συνέστησε νὰ κάνη οἰκονομία γιὰ νὰ τὰ βγάζη πέρα στὰ ἔξοδα. Ὁ νέος, ποὺ ἦταν κατὰ βάθος καλὸ παιδὶ ἀλλὰ λιγάκι κουτός, ἀποφάσισε νὰ ἀκολουθήση πιστὰ τὴ συμβουλὴ τοῦ πατέρα του. Γι' αὐτό, μόλις ἔφτασε στὴν πρωτεύουσα, βρῆκε ἕναν πατριώτη του καὶ τὸν ρώτησε:

—Δὲν μοῦ λές, πόσο πουλιοῦνται ἐδῶ πέρα τὰ βώδια;

—Ἀπάνω - κάτω 150 φράγκα τὸ κεφάλι, τοῦ ἀπάντησε ἐκεῖνος.

—Καὶ τὰ πρόβατα;

—Ἀπὸ 30 ὥς 60 φράγκα.

—Καὶ ἡ πέρδικες;

—Ἀπὸ 2 ὥς 3 φράγκα.

—Ἀφοῦ εἶνε ἔτσι, εἶπε τότε μέσα του ὁ... ἔξυπνος νέος, γιὰ νὰ μὴ χαλάσω τὸ χατῆρι τοῦ πατέρα μου, θὰ τρώω ὅλο πέρδικες!...

**

Σ' ἕνα χωριὸ πλάκωσε κάποτε φοβερὴ χολέρα καὶ ἡ κυβέρνησις, γιὰ νὰ τὴν καταπολεμήση, ἔστειλε ἕνα γιατρό. Μόλις ἔφτασε ἐκεῖ ὁ γιατρός, ρώτησε τὸν πάρεδρο τοῦ χωριοῦ:

—Ἐλάβατε κανένα μέτρον ἐναντίον τῆς ἐπιδημίας;

—Πῶς! ἀπάντησε ὁ ἀγαθὸς πάρεδρος. Διέταξα νὰ σκάψουν ...ἑξακόσια μνήματα ἀκόμα στὸ νεκροταφεῖο!...

**

Γιὰ τὸν Ἀλῆ, τὸν ξάδερφο καὶ γαμβρὸ τοῦ Μωάμεθ, ὑπάρχει ἡ ἑξῆς παράδοσις:

Κάποτε ποὺ ἑτοιμαζόταν νὰ φύγη γιὰ μακρυνὸ ταξεῖδι, παρουσιάστηκε μπροστά του κάποιος ζητιάνος καὶ τοῦ ζήτησε λίγο ψωμί.

Ὁ Ἀλῆς διέταξε ἀμέσως τὸν ἐπιστάτη του νὰ δώση στὸ ζητιάνο ἕνα ὁλόκληρο καρβέλι. Ἐκεῖνος ὅμως, ποὺ ἦταν φοβερὸς φιλάργυρος, προφασίστηκε ὅτι τὰ ψωμιὰ ἦσαν κλεισμένα στὰ κοφίνια.

—Δός του λοιπὸν ἕνα κοφίνι, εἶπε ταραγμένος ὁ Ἀλῆς.

—Μὰ τὰ κοφίνια φορτώθηκαν πειὰ ὅλα στὶς καμῆλες.

—Δός του λοιπὸν μιὰ καμήλα μὲ τὰ κοφίνια της.

—Μὰ ἡ καμῆλες εἶνε δεμένες ὅλες, ἡ μιὰ πίσω ἀπὸ τὴν ἄλλη.

—Τότε δός του ὅλες μαζὺ τὶς καμῆλες, εἶπε ὁ Ἀλῆς μὲ ἀγανάκτησι.

Κ' ἔτσι ὁ ζητιάνος, σὲ μιὰ στιγμή, ἀπέκτησε ὁλόκληρο καραβάνι ἀπὸ καμῆλες, ἐξ αἰτίας τῆς τσιγκουνιᾶς τοῦ ἐπιστάτου.

**

Ἡ Ἀμερικανικὲς ἐφημερίδες δημοσιεύουν τὸ συμβόλαιο, τὸ ὁποῖον ὑπεχρεώθη παρὰ τῆς μελλούσης συζύγου του νὰ ὑπογράψη κάποιος Ἀμερικανὸς πρὸ τῆς τελέσεως τῶν γάμων του.

Τὸ συμβόλαιον αὐτὸ περιέχει τοὺς ἑξῆς ὅρους:

1) Κάθε Σαββατόβραδο θὰ παραδίδω τὸ μισθό μου στὴ γυναῖκα μου.

2) Θὰ γυρίζω κάθε βράδυ στὸ σπίτι μου πρὶν τὶς ἐννιά. Δὲν θὰ πηγαίνω σὲ χορούς ἢ σὲ καμμιὰ ἄλλη διασκέδασι χωρὶς τὴ γυναῖκα μου. Δὲν θὰ χορεύω χωρὶς νὰ πάρω τὴν ἄδειά της. Θὰ φέρωμαι πάντοτε μὲ εὐγένεια πρὸς τὴ μητέρα της καὶ τὸ μικρὸ ἀδερφό της.

3) Δὲν θὰ καπνίζω περισσότερα ἀπὸ τρία τσιγάρα τὶς καθημερινὲς καὶ πέντε τὶς Κυριακές. Θὰ μιλῶ πάντα στοὺς φίλους μας καθὼς πρέπει καὶ θὰ ξεσκονίζω τὰ χαλιὰ χωρὶς ἀντίρρησι.

4) Κάθε βδομάδα θὰ ἑτοιμάζω τὰ ἀσπρόρρουχά μου γιὰ πλύσιμο. Δὲν θὰ πίνω ποτὲ οὔτε οἰνόπνευμα, οὔτε μπύρα. Δὲν θὰ φέρω στὸ σπίτι μου σκυλλιά. Ὑπόσχομαι νὰ φροντίζω γιὰ τὴν ἀνατροφὴ τῶν παιδιῶν μου, νὰ τὰ περιποιοῦμαι ὅταν κλαῖνε τὴ νύχτα, καὶ τὸ πρωὶ ν' ἀνάβω τὴ φωτιὰ γιὰ νὰ μὴν ἔχη πολλὴ δουλειὰ ἡ γυναῖκα μου.

**

Ἡ γυναῖκες εἶνε εὐτυχισμένες, γιατί, ἂν ἦσαν ἄνδρες, θὰ ἦσαν ἀναγκασμένες νὰ παντρευθοῦν... γυναῖκες.

**

Ἡ σεμνοτυφία εἶνε ἡ λεπτότης τῶν γυναικῶν ποὺ στεροῦνται πνεύματος.

**

Ἡ τρέλλα τοῦ ἀνδρὸς εἶνε χίλιες φορὲς προτιμότερη ἀπὸ τὴν φρόνησι τῆς γυναικός.

ΠΟΛΩΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Ο ΙΣΚΙΟΣ

Πεζὰ τραγούδια

Παντοῦ ἀκολουθᾶ τὸν ἄνθρωπο ὁ ἴσκιος καὶ ποτὲ δὲν τὸν ἀφίνει, οὔτε μέρα, οὔτε νύχτα. Συχνὰ ὁ ἄνθρωπος τὸν κυττάζει, ἀλλὰ δὲν τὸν βλέπει, ὅπως δὲν βλέπει κάποτε καὶ τὰ δένδρα, ποὺ μεγαλώνουν μπροστὰ στὸ σπίτι ποὺ χρόνια κατοικεῖ — ὅπως δὲν βλέπει τοὺς διαβάτες στὸ δρόμο, ὅταν εἶνε βυθισμένος σὲ κάποια σκέψι.

Καὶ ὅμως ὁ ἴσκιος αὐτὸς εἶνε πάντα μὲ τὸν ἄνθρωπο — κι' ὅταν εἶνε βυζανιάρικο βρέφος πάνω στὸ στῆθος τῆς μητέρας του, κι' ὅταν κυττάζη τὴ γυναίκα ποὺ λιγοθυμᾶ στὴν ἐρωτική ἀγκαλιά του μὲ μισοκλεισμένα μάτια, κι' ὅταν, τηρώντας τὸ ἀνοιξιάτικο γρασίδι, σκέπτεται [illegible] μὲ τὴν νέαν ἄνοιξι, ἴσως, τὸ χόρτο πρασινίση καὶ πάνω στὸ τάφο του.

Μέρα καὶ νύχτα, πάντα καὶ παντοῦ, ἀκολουθεῖ τὸν ἄνθρωπο ὁ ἴσκιος αὐτὸς καὶ εἶνε πιὸ πιστὸς ἀπὸ τὴ δίψα τῆς εὐτυχίας καὶ πιὸ σίγουρος ἀπὸ τὴν ἀπομόνωσι. Ὁ ἴσκιος αὐτὸς εἶνε ὁ θάνατος!...

ΑΓΟΡΑΖΟΜΕ εἰς ἀπολύτως ἱκανοποιητικὴν τιμὴν παλαιὰ περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδας, πρὸ πεντηκονταετίας. Γράψατε μας: Περιοδικὸν «Οἰκογένεια», Δέκα 7, Ἀθήνας.

ΑΛΗΘΙΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΦΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΜΟΥ

Το ΜΑΤΩΜΕΝΟ ΠΑΝΔΟΧΕΙΟ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ.— Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ὁ πρώην ἠθοποιὸς ἱπποδρομίου Λεμπλὰν καὶ ὁ μιγὰς Φετὶχ ἔχτισαν ἕνα πανδοχεῖο στὸ ἐρημικὸ ὀροπέδιο τοῦ Πιερμπύλ, ὅπου ἀφοῦ ἐπὶ ἀρκετὰ χρόνια ἔζησαν ὡς ἀγαθοὶ νοικοκυραῖοι γιὰ ν' ἀποκτήσουν τὴν ἐμπιστοσύνη τῶν κατοίκων τῶν περιχώρων, ἄρχισαν κατόπιν τὸ λῃστρικό τους στάδιο. Στὴν ἀρχή παρεμόνευαν τοὺς διαβάτες, τοὺς σκότωναν καὶ τοὺς λήστευαν στὸ δημόσιο δρόμο. Ἐπειδὴ ὅμως, μιὰ φορά, λίγο ἔλειψε νὰ τὴν πάθουν, μετέφεραν τὸ πεδίο τῆς δράσεώς των στὸ πανδοχεῖο, ὅπου καὶ συνέχισαν τὴν ἔντιμη ἐργασία τους, κάνοντας ἀρχὴ ἀπὸ κάποιο παραπλανημένο ταξειδιώτη ποὺ τοὺς ζήτησε ἄσυλο μιὰ χειμωνιάτικη νύχτα.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Τί νὰ κάνῃ ὁ δυστυχισμένος ξένος;... Θέλοντας καὶ μή, προηγήθηκε. Ὁ Φετὶχ ἀκολουθοῦσε ἀπὸ πίσω...

Ὅταν ἔφτασε στὴν ἄκρη τοῦ διαδρόμου, ὁ ταξειδιώτης ἐδίστασε νὰ κατέβῃ τὴ σκάλα, μὰ ὁ μιγὰς τότε τοῦ ἔδωσε ἄξαφνα μιὰ σπρωξιὰ μὲ ὅλη τὴ δύναμί του. Ἐκεῖνος κατρακύλησε καὶ βρέθηκε, λιποθυμισμένος, μπροστὰ στὸ Λεμπλάν.

Τότε ὁ ξενοδόχος σήκωσε τὸ τρομερὸ ρόπαλό του καὶ τοῦ κατάφερε μιὰ στὸ κεφάλι, ἀνοίγοντάς το στὰ δύο.

— Τελείωσε! φώναξε τότε χαρούμενα στὸ σύντροφό του. Ἐμπρός, ψάξε τον, νὰ βροῦμε τὰ λεφτά του...

Οἱ δυὸ κακοῦργοι ἔσκυψαν ἀμέσως κοντὰ στὸν ταξειδιώτη κι' ἄρχισαν νὰ ψάχνουν τὶς τσέπες του γιὰ νὰ πάρουν τὴν ἀμοιβὴ τοῦ πρώτου τους ἐγκλήματος...

Η ΦΡΙΚΙΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΗΣ ΜΑΡΙΕΤΤΑΣ

Μόλις ξημέρωσε, πρωΐ-πρωΐ, μετὰ τὴ φρικτὴ αὐτὴ νύχτα, στὸ μεγάλο δρόμο ποὺ ὁδηγεῖ ἀπὸ τὸ Ὠμπενὰς στὸ Μομπεξᾶ, μιὰ νέα προχωροῦσε μὲ ἀργὰ βήματα.

Ἕνα κορίτσι ὁλομόναχο, πάνω στὰ βουνά, καὶ μάλιστα τέτοια ὥρα, ἦταν βέβαια κάτι περίεργο, κάτι ἀσυνήθιστο... Ὑπῆρχε ὅμως κάποιος σπουδαῖος λόγος ποὺ εἶχε ἀναγκάσει τὴ Μαριέττα νὰ βγῇ τόσο νωρίς: Ἡ Μαριέττα ἦταν μοδίστρα καὶ πήγαινε νὰ ἑτοιμάσῃ τὸ φόρεμα μιᾶς φίλης της, τῆς Ἀνίζας, ποὺ ἦταν ἀρραβωνιασμένη καὶ ποὺ ἐπρόκειτο νὰ παντρευθῇ τὶς ἡμέρες ἐκεῖνες μὲ τὸν Πέτρο Φαιλοῦ. Ἡ Ἀνίζα ἦταν κόρη ἑνὸς πλουσίου μυλωνᾶ, κι' ὁ Πέτρος Φαιλοῦ ἦταν ἕνα ἀπὸ τὰ πλουσιώτερα παλληκάρια τοῦ χωριοῦ.

Ἡ Ἀνίζα, ἄλλωστε, καθὼς εἴπαμε, ἦταν φίλη τῆς Μαριέττας. Καί, σὰν φίλη της, τῆς εἶχε κάμει μιὰ σοβαρωτάτη ἐκμυστήρευσι: Πρὸ ἑνὸς ἔτους εἶχε συνδεθῆ ἐρωτικὰ μ' ἕνα νέο, χωριανό της, ὀνομαζόμενο Κάρολο Φερρεόλ. Ὁ Φερρεὸλ αὐτὸς τὴν θεωροῦσε ὡς ἀρραβωνιαστικιά του, κ' ἐπρόκειτο νὰ τὴν ζητήσῃ ἀπὸ τὸν πατέρα της, ὅταν τὸν πῆρε ξαφνικὰ ὁ στρατός... Ἀπὸ τότε εἶχε ἐξαφανιστῆ...

Ἡ ἱστορία αὐτὴ εἶνε βέβαια συνηθισμένη, κι' οὔτε θὰ τὴν ἀναφέραμε, ἂν δὲν συνδεόταν μὲ τὰ τραγικὰ γεγονότα ποὺ θ' ἀφηγηθοῦμε παρακάτω.

Ἡ Μαριέττα, λοιπόν, τρέμοντας ἀπὸ τὸ πρωϊνὸ κρύο, προχωροῦσε τρέχοντας γιὰ νὰ ζεσταθῇ, ὅταν ἔξαφνα ρίχνοντας γύρω της μιὰ ματιά, ἀντίκρυσε τὸ Πανδοχεῖο τοῦ Πιερμπύλ, ἀπὸ τὴν καπνοδόχο τοῦ ὁποίου ἔβγαινε καπνός.

— Δόξα σοι ὁ Θεός! σκέφτηκε. Θὰ πάω στὸ Πανδοχεῖο... Ἐκεῖ θὰ βρῶ ἀσφαλῶς φωτιὰ γιὰ νὰ ζεσταθῶ λίγο!...

Καὶ προχώρησε πρὸς τὸ Πανδοχεῖο.

Τὰ παράθυρά του ἦσαν κατάκλειστα κ' ἡ πόρτα του ἀμπαρωμένη... Ἡ νέα ἐδίστασε νὰ χτυπήσῃ. Ἐκόλλησε ὡστόσο τ' αὐτί της στὴν πόρτα γιὰ ν' ἀντιληφθῇ ἂν εἶχε ξυπνήσει κανένας... Ἀμέσως ὁμιλίες ἔφτασαν ὡς αὐτήν... Μέσα στὴν αἴθουσα κουβέντιαζαν δυνατά... Τὰ λόγια ὅμως ποὺ ἄκουσε ἦταν τρομερά:

—Δὲν μπορῶ, ἔλεγε ὁ Λεμπλάν, νὰ κρατήσω αὐτὸ τὸ πτῶμα στὸ σπίτι... Θὰ μᾶς προδώσῃ... Κι' ἀφοῦ φοβᾶστε νὰ τὸ κάψετε, βοηθῆστε με τοὐλάχιστον νὰ τὸ βγάλω ἔξω!...

— Ἂς τὸ πετάξουμε στὸ ρέμμα, εἶπε ἡ γυναῖκα του.

— Ἔλα, Φετίχ, σήκωσε ἐσὺ τὰ πόδια καὶ ἀκολούθησέ με...

Ἡ φτωχὴ Μαριέττα δὲν μπόρεσε ν' ἀκούσῃ περισσότερα. Χλωμὴ καὶ τρέμοντας ὅλη, ἔκανε νὰ φύγῃ. Τὰ πόδια της ὅμως εἶχαν μουδιάσει ἀπὸ τὸν τρόμο... Ποῦ νὰ πάῃ;... Δὲν θὰ πρόφταινε, γιατὶ ἐντωμεταξὺ θὰ ἔβγαιναν ἀπ' τὸ Πανδοχεῖο καὶ θὰ τὴν ἔβλεπαν... Ξαφνικά, τῆς ἦρθε τότε μιὰ ἰδέα. Τὸ μάτι της ἔπεσε σὲ κάτι βράχους ποὺ ὑψώνουνταν δίπλα ἀπὸ τὸ Πανδοχεῖο. Καί, συγκεντρώνοντας ὅλη τὴ δύναμί της, σύρθηκε ὡς αὐτούς. Ἐκεῖ βρῆκε μιὰ μικρὴ σπηλιὰ καὶ χώθηκε μέσα...

Τὴν ἴδια στιγμὴ ἡ πόρτα τοῦ Πανδοχείου ἄνοιξε καὶ παρουσιάστηκαν ὁ Λεμπλὰν καὶ ὁ Φετίχ, κουβαλῶντας ἕνα πτῶμα. Ἡ γυναῖκα τοῦ Λεμπλὰν στάθηκε στὸ κατῶφλι. Οἱ δυὸ κακοῦργοι διευθύνθησαν πρὸς τοὺς βράχους. Ὅταν ἔφτασαν κοντὰ στὴ σπηλιά, σταμάτησαν, ἀναποφάσιστοι. Ἡ Μαριέττα μαζεύτηκε ὅσο μποροῦσε περισσότερο στὸ βάθος. Ἔννοιωθε ὅτι θὰ πέθαινε ἀπὸ τὸν τρόμο.

—Ξημέρωσε, εἶπε ὁ Λεμπλάν. Δὲν μποροῦμε νὰ προχωρήσουμε περισσότερο... Ἂς τὸν ρίξουμε καλύτερα στὸ ρέμμα... Στὸ βάθος ὑπάρχει νερὸ καὶ μπόλικη λάσπη...

— Τράβα...

Ἡ πένθιμη συνοδεία πέρασε μπρὸς ἀπὸ τὴ σπηλιά.

Ἡ Μαριέττα τοὺς ἄκουσε ποὺ περνοῦσαν δίπλα της καὶ σὲ λίγο ἄκουσε τὸ γδοῦπο τοῦ πτώματος ποὺ τὸ ἔρριξαν στὸν γκρεμό. Οἱ κακοῦργοι σὲ λίγο ξαναπέρασαν ἀπὸ κοντά της καὶ μπῆκαν μέσ' στὸ Πανδοχεῖο.

Ἡ Μαριέττα, τότε, βγῆκε κι' αὐτὴ ἀπὸ τὴ σπηλιὰ κι' ἄρχισε νὰ τρέχῃ σὰν δαιμονισμένη, νομίζοντας διαρκῶς ὅτι τὴν κατεδίωκαν ὁ Λεμπλὰν καὶ ὁ Φετίχ...

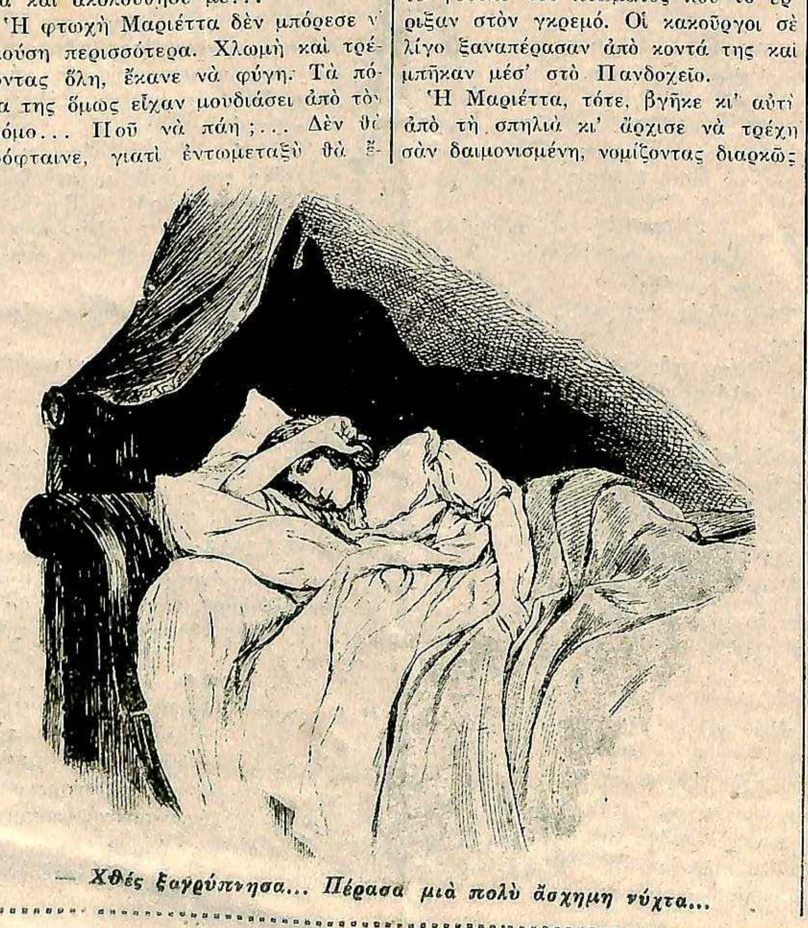

— Χθὲς ξαγρύπνησα... Πέρασα μιὰ πολὺ ἄσχημη νύχτα...

**

— Ἐσὺ εἶσαι, Μαριέττα; Πῶς τόσο πρωΐ;... τὴ ρώτησε χαρούμενα ἡ Ἀνίζα ὅταν τῆς ἄνοιξε τὴν πόρτα.

— Μὰ δὲν εἶνε δὰ καὶ τόσο νωρίς... Ἔχει ὥρα ποὺ ξημέρωσε; ἀπάντησε ἡ Μαριέττα.

— Ἔχεις δίκηο... Ἐγὼ ὅμως τώρα μόλις ξύπνησα... Χθὲς ξαγρύπνησα πολλὲς ὧρες... Πέρασα μιὰ πολὺ ἄσχημη νύχτα... Ἔμπα ὅμως μέσα νὰ ζεσταθῇς... Εἶσαι κατάχλωμη!...

— Ὤ! Γίνηκαν τρομερὰ πράγματα... Ἔλα νὰ σοῦ τὰ πῶ... Θυμᾶσαι ποὺ σοῦ εἶχα μιλήσει γιὰ τὸν Κάρολο Φερρεόλ, μὲ τὸν ὁποῖο εἴχαμε ἀγαπηθῆ πέρυσι;...

— Ναί... Ἔ, λοιπόν; Μήπως σοῦ ἔγραψε;

— Τὸν εἶδα, Μαριέττα μου! Τὸν εἶδα, ὅπως σὲ βλέπω! Τὸ σύνταγμά του ἦταν στὸ Πριβάς, κι' αὐτὸς ἐλιποτάχτησε γιὰ νἄρθῃ νὰ μὲ δῇ!...

— Ἐλιποτάχτησε!... Τὸν δυστυχισμένο!...

— Ναί, Μαριέττα μου... Καὶ δὲν φαντάζεσαι τί λόγια μοῦ εἶπε!... «Ἀφοῦ δὲν μ' ἀγαπᾶς πειά, θὰ πεθάνω!...», ἔτσι μοῦ εἶπε. «Μὰ σ' ἀγαπῶ πάντα!» τοῦ ἀπάντησα. «Ὄχι», μοῦ εἶπε τότε αὐτός, «νόμιζες πὼς μ' ἀγαποῦσες... Δὲν ξέρεις ὅμως ἐσὺ τί θὰ πῇ ἀγάπη...». Ἔσκυψα νὰ τὸν φιλήσω, αὐτὸς ὅμως, ἀπότομα, μὲ τὰ δάκρυα στὰ μάτια, τραβήχτηκε πίσω καὶ χάθηκε μέσα στὸ σκοτάδι τῆς νύχτας...

— Καὶ τί ν' ἀπέγινε τάχα ὁ φτωχὸς ὁ Κάρολος;

— Ὁ Θεὸς μόνο τὸ ξέρει... Ἔχει κάτι συγγενεῖς στὸ Πραντέλ... Ἴσως νὰ πῆγε σ' αὐτούς...

— Εἶνε μακρυὰ ὅμως ἀπὸ δῶ ὡς τὸ Πραντέλ.

— Ναί, μὰ στὸ δρόμο βρίσκεται ἕνα πανδοχεῖο καὶ θὰ ξεκουράστηκε ἴσως ἐκεῖ...

— Τὸ Πανδοχεῖο τοῦ Πιερμπύλ! φώναξε τότε μὲ φρίκη ἡ Μαριέττα.

— Ναί, σ' αὐτό..., ἀπάντησε ἡ Ἀνίζα μ' ἔκπληξι βλέποντας τὸ ὕφος τῆς φίλης της. Γιατί σοῦ φαίνεται περίεργο αὐτό;...

— Δὲν ξέρω... Δὲν τὸ συμπαθῶ διόλου αὐτὸ τὸ πανδοχεῖο..., εἶπε ἡ Μαριέττα κι' ἄλλαξε κουβέντα.

Ἡ Μαριέττα ἔμεινε ὅλη τὴν ἡμέρα στὸ σπίτι τῆς Ἀνίζας, καὶ τελείωσε τὸ φόρεμά της.

Τὴν ἄλλη μέρα, πρωΐ-πρωΐ, ξεκίνησε γιὰ νὰ γυρίσῃ στὸ χωριό της.

— Νᾆταν ἄραγε τὸ πτῶμα τοῦ Καρόλου Φερρεὸλ αὐτὸ ποὺ εἶδα χθές; ἀναρωτιόταν στὸ δρόμο. Δὲν εἶνε δυνατόν!...

Ὁ μεγάλος δημόσιος δρόμος ἦταν ἔρημος. Ἡ Μαριέττα θὰ προτιμοῦσε νἄπαιρνε κανένα ἄλλο μονοπάτι, ὅσο δύσβατο κι' ἂν ἦταν, γιὰ ν' ἀπέφευγε νὰ περνοῦσε ἔξω ἀπὸ τὸ ἀπαίσιο πανδοχεῖο. Δυστυχῶς ὅμως αὐτὸ δὲν ἦταν δυνατό, γατὶ δὲν ὑπῆρχε ἄλλος δρόμος. Ἄξαφνα, σὲ μιὰ στροφή, εἶδε μερικοὺς χωροφύλακες καὶ πολῖτες ποὺ εἶχαν σταματήσει στὴν ἄκρη ἑνὸς γκρεμοῦ καὶ κύτταζαν κάτι περίεργα. Ἡ Μαριέττα προχώρησε πρὸς τὸ μέρος τους γιὰ νὰ δῇ τί συνέβαινε, ὅταν σὲ μιὰ στιγμὴ ἔννοιωσε ἕνα ρῖγος νὰ τὴν περιλούῃ. Εἶδε νὰ πλησιάζουν ὁ Λεμπλὰν καὶ ὁ Φετίχ... Οἱ χωροφύλακες, ὅταν τοὺς εἶδαν, παραμέρισαν γιὰ νὰ τοὺς ἀφήσουν νὰ περάσουν, καὶ τότε ἡ νεαρὰ χωρικὴ διέκρινε, πεσμένο κάτω, τὸ πτῶμα ἑνὸς ἀνθρώπου μὲ στρατιωτικὴ στολή.

— Ὁ Κάρολος!... συλλογίστηκε.

Ὁ Λεμπλὰν καὶ ὁ Φετὶχ πλησίασαν τοὺς χωροφύλακες.

— Κυττάξετε αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο, τοὺς εἶπε ὁ ἐνωμοτάρχης. Τὸν ἀναγνωρίζετε;

— Ναὶ καὶ ὄχι, ἀπάντησε ὁ Λεμπλάν.

— Ἐξηγηθῆτε... Τί θέλετε νὰ πῆτε;...

— Δὲν ξέρω τὄνομά του, μὰ τὸν εἶδα ἀπόψε τὴ νύχτα. Ἦρθε στὸ πανδοχεῖο μου... Φαινόταν πολὺ συλλογισμένος καὶ μελαγχολικός. Τοῦ ἐπρόσφερα ἕνα κρεββάτι, αὐτὸς ὅμως ἀρνήθηκε. Μοῦ εἶπε πὼς εἶχε νὰ γράψῃ ἕνα γράμμα... Ἔκλαιγε, μάλιστα, τὴν ὥρα ποὺ τὄγραφε...

— Πρόκειται περὶ αὐτοῦ ἐδῶ τοῦ γράμματος;

— Μάλιστα.

— Θὰ τἀνοίξῃ ὁ ἀνακριτής. Καὶ τί ὥρα ἔφυγε ἀπὸ τὸ πανδοχεῖο σου;

— Στὰ χαράμματα... Κοιμόμουν ἐκείνη τὴν ὥρα...

— Ἐσὺ τί ὑποθέτεις; Πρόκειται περὶ ἐγκλήματος;...

Ὁ Λεμπλὰν ἔσκυψε καὶ ἐξήτασε τὸ πτῶμα. Τὸ ἀμπέχονό του ἦταν ξεκουμπωμένο καὶ τὸ στῆθος τοῦ νέου ματωμένο. Στὸ χέρι του κρατοῦσε τὸ σπαθί του, γυμνό. Τὸ φυσικώτερο ἦταν νὰ ὑποθέσῃ κανεὶς ὅτι ἐπρόκειτο περὶ αὐτοκτονίας.

Ἐνῷ ὁ Λεμπλὰν καὶ οἱ χωροφύλακες μιλοῦσαν, ἡ Μαριέττα ἐπλησίασε.

— Ὁ Κάρολος! φώναξε μόλις ἀντίκρυσε καλύτερα τὸ πτῶμα. Ὁ Κάρολος Φερρεόλ!...

— Ὁ Κάρολος Φερρεόλ!... Τὸν ἀναγνωρίζεις;... εἶπε ὁ ἐνωμοτάρχης. Ὁ Φερρεὸλ — ἐξήγησε στοὺς παρευρισκομένους — εἶνε ἕνας λιποτάχτης, τοῦ ὁποίου μοῦ ἀπέστειλαν σήμερα τὸ πρωΐ τὰ φύλλα λιποταξίας...

Μὰ τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἡ Μαριέττα ἀντίκρυσε ἔξαφνα τὸ βλέμμα τοῦ Λεμπλὰν καί, βγάζοντας μιὰ κραυγὴ φρίκης, ἔπεσε λιπόθυμη...

('Ακολουθεῖ)

ΚΡΗΤΙΚΕΣ ΜΑΝΤΙΝΑΔΕΣ

Τὴν ἀγαπῶ ἀγαποῦν πολλοί, τὴ θέλω
(θέλουν οὖλοι,
κι' ἂν τὴν κερδέψω μοναχὸς φάσκελα
(νἄχουν οὖλοι.

Ἄμε, μωρή, στὸ διάβολο καὶ σὺ καὶ
(τὸ φιλί σου,
κ' ἐγὼ θυμοῦμαι τσοὶ ραβδιὲς ποὖφα-
(γα στὸ κελλί σου.

Ἤπια κρασὶ καὶ μέθυσα, ρακὶ καὶ λώ-
(λανέ με,
εἶδα καὶ τὴν ἀγάπη μου κι' ἀποκου-
(ζουλανέ με.

Ἂν ἀποθάνω ἀπὸ κρασί, θάψτε με
(στὴν ταβέρνα
νὰ μὲ πατῇ ἡ ταβερναροῦ κ' ἡ κόρη
(ποὺ μ' ἐκέρνα.

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΜΟΥΣΙΚΩΝ

ΕΝΑΣ ΜΕΓΑΛΟΣ ΕΡΩΣ ΤΟΥ ΛΙΣΤ

Ἡ ὡραία κόμησσα ντ' Ἀγκοῦ. Τὸ φιλολογικὸ σαλόνι της. Ἡ προφητεία μιᾶς μάντιδος. Ἡ γνωριμία τῆς κομήσσης μὲ τὸν Λίστ. Ὁ ὅρκος τῶν δύο ἐρωτευμένων. Ἐρωτικὰ ταξείδια. Ὅταν ἀρχίζει ἡ ζήλεια... Μιὰ μεγάλη τραγωδία. Ἡ ἐγκατάλειψις, κλπ.

Ἡ κόμησσα ντ' Ἀγκοῦ ἐθεωρεῖτο, στὰ 1834, ὡς μιὰ ἀπὸ τὶς ὡραιότερες γυναῖκες τῆς Παρισινῆς ἀριστοκρατίας. Ἦταν τότε μόλις εἰκοσιοχτὼ χρονῶν, εἶχε φυσιογνωμία ἐξαιρετικὰ γοητευτική, χαρακτηριστικὰ καθαρώτατα καὶ σῶμα Ἀφροδίτης. Ἐπὶ πλέον, μέσα στὰ στήθη της ἔπαλλε μιὰ καρδιὰ γεμάτη ἐρωτικὴ φλόγα, ἦταν δὲ καὶ πολὺ μορφωμένη.

Στὸ μέγαρό της διατηροῦσε ἕνα ἀπὸ τὰ διασημότερα «φιλολογικὰ σαλόνια» τῆς ἐποχῆς ἐκείνης...

Τὰ νεανικά της χρόνια τὰ εἶχε περάσει μὲ ἀρκετὲς περιπέτειες. Ὁ πατέρας της, ὁ κόμης ντὲ Φλαβινώ, εἶχε ἀναγκασθῆ, κατὰ τὴν Ἐπανάστασι, νὰ μεταναστεύσῃ ἀπὸ τὴ Γαλλία καὶ εἶχε καταφύγει στὴ Γερμανία, ὅπου παντρεύθηκε, στὴ Φραγκφούρτη, μιὰ χήρα Γερμανίδα. Ἔτσι ἡ κόρη του εἶχε στὶς φλέβες της καὶ Γερμανικὸ αἷμα.

Ἡ παιδική της ἡλικία πέρασε μὲ διαρκῆ ταξείδια μεταξὺ Φραγκφούρτης, Τουρραίνης καὶ Παρισίων. Τέλος ἐγκαταστάθηκε μονίμως στὸ Παρίσι, ὅπου καὶ παντρεύθηκε τὸν κόμητα ν' Αγκού, κατὰ εἴκοσι χρόνια μεγαλείτερό της. Μὲ τὸν κόμητα ἀπέκτησε τρία παιδιά... Ἔπληττε ὅμως τρομερὰ μαζύ του καί, γιὰ νὰ ξεχνάῃ τὴν πλῆξι της, ἵδρυσε τὸ περίφημο φιλολογικό της σαλόνι.

Τὸν Ἰούνιο τοῦ 1834, ἡ κόμησσα ντ' Ἀγκοῦ ἐπεσκέφθη μιὰ μέρα τὴν διάσημη μάντιδα τῆς ἐποχῆς δεσποινίδα Λενορμάν.

— Πολὺ γρήγορα, τῆς προφήτευσε ἐκείνη, μιὰ ριζικὴ μεταβολὴ θὰ συντελεσθῇ στὴ ζωή σου. Συνέπεια μάλιστα αὐτῆς τῆς μεταβολῆς θὰ εἶνε ν' ἀλλάξῃς ὄνομα... Τὸ καινούργιο σου ὄνομα θὰ γίνῃ ἔνδοξο στὴν Εὐρώπη, γιατὶ θ' ἀγαπήσῃς κάποιον ποὺ θ' ἀποκτήσῃ μεγάλη δόξα.

**

Ἡ νεωτέρα αὐτὴ Πυθία δὲν ἔπεσε ἔξω στὶς προφητεῖες της, γιατὶ πράγματι ἡ κόμησσα ἀγαποῦσε ἤδη ἕναν ἀπὸ τοὺς μεγαλειτέρους μουσουργοὺς τῶν αἰώνων, τὸν Φρὰντζ Λίστ.

Ἡ γνωριμία της μὲ τὸν Λίστ εἶχε γίνει στὸ σπίτι τῆς μαρκησίας Β... Ἀμέσως κ' οἱ δυὸ ἔννοιωσαν κάτι νὰ τοὺς τραβάῃ τὸν ἕνα πρὸς τὸν ἄλλο καὶ ἡ κυρία ντ' Ἀγκοῦ, χωρὶς νὰ χάσῃ καιρό, προσκάλεσε τὸ μουσικὸ νὰ τὴν ἐπισκεφθῇ στὸ σπίτι της. Ὁ Λίστ δέχτηκε πρόθυμα τὴν πρόσκλησί της, κι' ἀπὸ τότε ἐβλέποντο σχεδὸν καθημερινῶς.

Ἡ κουβέντες των περιεστρέφοντο σὲ μεταφυσικὰ ζητήματα. Μιλοῦσαν γιὰ τὸ Θεό, γιὰ τὴν ψυχή, γιὰ τὴν ἄλλη ζωή...

Τὸ ἴδιο καλοκαῖρι ἡ κυρία ντ' Ἀγκοῦ προσκάλεσε τὸν Λίστ σὲ κάποιο κτῆμα της, στὴν ἐξοχή, ὅπου παρεθέριζε. Ἐκεῖ ὁ μουσουργὸς εἶδε γιὰ πρώτη φορὰ τὰ παιδιά της, πρὸς τὰ ὁποῖα, παραδόξως, φέρθηκε μὲ μεγάλη ψυχρότητα. Ἡ κόμησσα, βλέποντας τὴ στάσι του αὐτὴ ἀπέναντι τῶν τέκνων της, ξέσπασε σὲ κλάμματα. Τότε ὁ Λίστ, συγκινημένος ἀπὸ τὰ δάκρυά της, ἔπεσε στὰ πόδια της καὶ τῆς ἐζήτησε συγγνώμην. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς τρυφερῆς αὐτῆς σκηνῆς ἦταν νὰ ὁρκισθοῦν ὁ ἕνας στὸν ἄλλο αἰωνία ἀφοσίωσι, πίστη καὶ ἀγάπη...

Ὁ σύνδεσμός τους βρισκόταν στὴν ἀρχή του, ὅταν ἕνα ἀπὸ τὰ παιδιὰ τῆς κομήσσης, ἡ μικρὴ Λουΐζα, ἔπεσε ἄρρωστη βαρειά. Ὁ Λίστ, στὴν περίστασι αὐτή, ἔδειξε ὅλη του τὴν ἀφοσίωσι στὴν πονεμένη μητέρα. Μαζὶ της ξενυχτοῦσε πάνω ἀπὸ τὸ προσκέφαλο τῆς ἄρρωστης, κι' ὅταν ἡ Λουΐζα πέθανε, ἐμπνεύσθηκε καὶ συνέθεσε τὴν περίφημη «Σκέψι τῶν νεκρῶν» του...

Ὁ Λίστ

Ἡ τραγικὴ αὐτὴ δοκιμασία συνέδεσε ἀκόμη περισσότερο τοὺς δυὸ φίλους. Ἔφυγαν τότε μαζὺ γιὰ τὴ Γενείη, ὅπου ἀπέκτησαν ἕνα κοριτσάκι, τὴν Μπλαντίνη...

Κατόπιν, ξαναγύρισαν στὸ Παρίσι. Ἐπὶ τρεῖς μῆνες ἐγκατεστάθησαν στὸ Νοάν, ὅπου τοὺς ἐφιλοξένησε ἡ Γεωργία Σάνδη στὴν ἔπαυλί της. Κι' ἀπὸ κεῖ ξεκίνησαν γιὰ τὸ Μπελλάτζιο, ὅπου ἐγκατεστάθησαν σὲ μιὰ πραγματικὴ ἐρωτικὴ φωλιά, κοντὰ στὴ λίμνη τοῦ Κόμο.

Ἐκεῖ πέρασαν μαγευτικὰ τὴν γλυκύτερη περίοδο τοῦ ἔρωτός των.

—Ἐὰν ποτὲ κανένας θελήσῃ νὰ γράψῃ τὴν ἱστορία δυὸ ἐρωτευμένων— γράφει κάπου ὁ ἴδιος ὁ Λίστ — πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ τοποθετήσῃ τοὺς ἥρωές του στὶς ὄχθες τῆς λίμνης τοῦ Κόμο...

Τὴν 25 Δεκεμβρίου 1836 ἀπόκτησαν καὶ δεύτερο παιδί, ἕνα χαριτωμένο κοριτσάκι, ποὺ ἐπρόκειτο, ὕστερ' ἀπὸ χρόνια, νὰ γίνῃ σύζυγος τοῦ Βάγνερ.

Τὴν ἄνοιξι τοῦ 1837 ἐπισκέπτονται τὴ Βενετία, τὴ Βιέννη, τὸ Λουγκάνο, τὴ Φλωρεντία καὶ τέλος τὴ Ρώμη, ὅπου γεννιέται καὶ τρίτο παιδί, ὁ μικρὸς Δανιήλ.

Καὶ τότε ἀρχίζει τὸ δρᾶμα... Ὁ Λίστ, χωρὶς νὰ τολμᾷ νὰ τ' ὁμολογήσῃ οὔτε στὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό του, δὲν ἀγαπᾷ πλέον τὴ Μαρία — ἔτσι ἔλεγαν τὴν κόμησσα. Στὴ Μαρία ὅμως συμβαίνει τὸ ἀντίθετο: μὲ τὸ διάβα τοῦ χρόνου ὁ ἔρως της ἔχει μεγαλώσει κ' ἔχει ριζωθῆ βαθειὰ στὴν καρδιά της... Διαισθάνεται τὴν ἀλλαγὴ ποὺ ἔχει ἐπέλθει στὰ αἰσθήματα τοῦ φίλου της... Καὶ μιὰ τρομερὴ ζήλεια τῆς φαρμακώνει τὴν καρδιά. Ἀρχίζουν ἡ παρεξηγήσεις, τὰ βουβὰ παράπονα, ἡ σιωπηλὴ τραγωδία... Ἐπιχειρεῖ νὰ τὸν ἐμποδίσῃ νὰ τρέχῃ στὰ διάφορα σαλόνια, αὐτὸς ὅμως δὲν ἐννοεῖ νὰ ὑποκύψῃ σὲ καμμιὰ παράκλησί της. Ἀπελπισμένη, τότε, ἡ κόμησσα ντ' Ἀγκοῦ ἀρχίζει νὰ συγγράφῃ κλαίγοντας, γιὰ νὰ παρηγορηθῇ, τὰ «Ἀπομνημονεύματα» της.

Καὶ ὁ Λίστ; Τί κάνει; Ὑποφέρει... Ὑποφέρει τρομερά, γιατὶ ἀντιλαμβάνεται ὅλη τὴν τραγωδία ποὺ ἔχει μόνος του δημιουργήσει... Μὲ ξεσχισμένη τὴν καρδιὰ συνθέτει ἕνα ἀριστούργημα πόνου καὶ ἀπογνώσεως, ἐπάνω στὰ 104ο Σονέττο τοῦ Πετράρχη.

Ἡ ἀφόρητη αὐτὴ κατάστασις, ὡστόσο, ἔπρεπε ὁπωσδήποτε νὰ λάβῃ τέλος... Ὁ Λίστ, γιὰ νὰ γλυτώσῃ ἀπὸ τὴ μαρτυρικὴ αὐτὴ ζωή, ἀρχίζει μιὰ μεγάλη περιοδεία στὴν Εὐρώπη. Στὴ Γερμανία συνάντησε μιὰν Ἀνδαλούζα χορεύτρια μὲ τὴν ὁποία συνδέθη... Ὁ ἔρως αὐτὸς τοῦ μεγάλου μουσουργοῦ ἐπροκάλεσε σκάνδαλο... Καὶ τότε, ἡ κόμησσα ντ' Ἀγκοῦ ἀναγκάστηκε νὰ διακόψῃ πλέον κάθε σχέσι μὲ τὸν ἄνθρωπο ποὺ εἶχε τόσο ἀγαπήσει...

Αὐτὸ τὸ θλιβερὸ τέλος εἶχε μιὰ ἀπὸ τὶς μεγαλείτερες ἐρωτικὲς περιπέτειες τοῦ μεγάλου μουσουργοῦ.

Ἡ κόμησσα ντ' Ἀγκοῦ

ΞΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΓΚΥ ΝΤΕ ΜΩΠΑΣΣΑΝ

ΠΙΚΡΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ...

Ὁ κ. Σαβὰλ μόλις εἶχε σηκωθῆ ἀπὸ τὸ κρεββάτι του. Ἔξω ἔβρεχε. Ἦταν μιὰ θλιβερὴ μέρα τοῦ φθινοπώρου καὶ τὰ φύλλα τῶν δέντρων ἔπεφταν. Ἔπεφταν ἀργά, σὰν μιὰ δεύτερη βροχή, πιὸ βαρειὰ καὶ πιὸ θλιβερή. Ὁ κ. Σαβὰλ δὲν ἦταν καθόλου εὔθυμος ἐκεῖνο τὸ πρωΐ. Ἔκοβε ὁλοένα βόλτες ἀπὸ τὸ τζάκι ὥς τὸ παράθυρο κι' ἀπ' τὸ παράθυρο ὥς τὸ τζάκι. Ἡ ζωὴ δὲν θὰ εἶνε στὸ ἑξῆς γι' αὐτὸν παρὰ πένθιμες καὶ μελαγχολικὲς ἡμέρες, γιατὶ ἦταν πειὰ ἑξηνταδυὸ χρονῶν. Ἦταν μόνος, γεροντοπαλλήκαρο, χωρὶς κανέναν κοντά του. Πόσο θλιβερὸ εἶνε νὰ τελειώνη κανεὶς τὶς ἡμέρες του ἔτσι, ὁλομόναχος, χωρὶς νὰ ἔχη κάποιον ποὺ νὰ τὸν ἀγαπᾶ !

Ὁ κ. Σαβὰλ συλλογιζόταν τὴν ὕπαρξί του, τὴν τόσο γυμνή, τόσο ἀδειανή !... Θυμόταν τὸ παρελθόν του, τὰ παιδικά του χρόνια, τὴ ζωή του στὸ πατρικό του σπίτι μὲ τοὺς γονεῖς του. Θυμόταν ἀκόμα τὸ σχολεῖο, τὸ Πανεπιστήμιο, κ' ἔπειτα τὴν ἀρρώστεια καὶ τὸ θάνατο τοῦ πατέρα του... Ἀπὸ τότε ἄρχισε νὰ ζῇ μόνο μὲ τὴ μητέρα του εἰρηνικὰ καὶ ἥσυχα... Μὰ καὶ κείνη πέθανε κατόπιν!... Τί θλιβερὴ ποὺ εἶνε ἡ ζωή!...

Ἔτσι ἔμεινε μόνος. Καὶ τώρα περιμένει νὰ πεθάνη κι' αὐτὸς σὲ λίγο, μὲ τὴ σειρά του. Θὰ χαθῆ κι' αὐτὸς κι' ὅλα θὰ τελειώσουν. Δὲν θὰ ὑπάρχη πειὰ ὁ κ. Σαβὰλ στὴ γῆ. Τί φρικτὸ πρᾶγμα! Θὰ ὑπάρχουν ὅμως ἄλλοι ἄνθρωποι ποὺ θὰ ζοῦν, θ' ἀγαποῦν, θὰ γελοῦν!...

Νὰ πεθάνη, νὰ πεθάνη ἔτσι, χωρὶς νὰ κάνη τίποτε στὴ ζωή του!... Ὢ! εἶναι τρομερό!... Οὔτε περιπέτειες, οὔτε ἐπιτυχίες εἶχε στὴ ζωή, οὔτε τὶς μεγάλες της ἀπολαύσεις ἐχάρηκε... Δὲν ἔκανε τίποτε, τίποτε, παρὰ νὰ ξυπνάη, νὰ τρώη καὶ νὰ κοιμᾶται, στὶς ἴδιες πάντοτε ὧρες. Κ' ἔφτασε ἔτσι στὴν ἡλικία τῶν ἑξῆντα χρόνων. Δὲν παντρεύθηκε κάν, ὅπως οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι... Γιατί; Ναί, γιατί δὲν παντρεύθηκε ; Θὰ μποροῦσε νὰ τὸ κάνη αὐτό, γιατὶ ἦταν εὐκατάστατος... Μήπως γιατὶ δὲν τοῦ παρουσιάστηκε ἡ κατάλληλη εὐκαιρία ; Ἴσως... Μὰ ἕνας ἄνθρωπος τὶς δημιουργεῖ μόνος του τὶς εὐκαιρίες ! Ὁ κ. Σαβὰλ ὅμως ἦταν βαρετὸς ἄνθρωπος, αὐτὸ εἶν' ὅλο !... Ἡ βαρυεστημάρα, ἦταν τὸ μόνο του μεγάλο ἐλάττωμα, ἡ ἀρρώστεια, τὸ κακὸ τῆς ζωῆς του... Πόσοι ἄνθρωποι καταστρέφονται ἀπὸ τὴ βαρυεστημάρα τους... Τοὺς εἶνε τόσο δύσκολο νὰ σηκωθοῦν, νὰ κινηθοῦν, νὰ ζήσουν μέσα στὸν κόσμο...

Ὁ κ. Σαβὰλ δὲν ἤξερε ἀκόμα τί θὰ πῆ ἡ ἀγάπη μιᾶς γυναίκας. Καμμιὰ γυναῖκα δὲν εἶχε ἀποκοιμηθῆ ποτὲ ἀπάνω στὸ στῆθος του, σὲ μιὰ πλήρη ἐρωτικὴ ἐγκατάλειψι. Δὲν ἤξερε τὴ γοητευτικὴ ἀγωνία τῆς ἐρωτικῆς προσμονῆς, τὴ θεία ἀνατριχίλα ποὺ μᾶς πιάνει ὅταν σφίγγουμε τὸ χέρι τῆς ἀγαπημένης μας, τὴν ἔκστασι τῶν πρώτων ἐρώτων...

Ὁ κ. Σαβὰλ καθόταν τώρα μὲ τὰ πόδια μπροστὰ στὴ φωτιά....

Ὢ, βέβαια, ἡ ζωή του εἶχε καταστραφῆ, εἶχε καταστραφῆ ἀνεπανόρθωτα... Ὡστόσο, αὐτὸς εἶχε ἀγαπήσει κάποτε. Εἶχε ἀγαπήσει μυστικά, πονεμένα καί, ὅπως ἔκανε σὲ ὅλα του, μὲ βαρυεστημάρα. Ναί, εἶχε ἀγαπήσει τὴν παληά του φίλη κ. Σάντρ, τὴ γυναίκα τοῦ παληοῦ του συντρόφου. Ὢ, ἂν τὴν εἶχε γνωρίση ὅταν ἦταν ἀκόμη κόρη! Μὰ τὴν εἶχε γνωρίσει πολὺ ἀργά, ὅταν εἶχε παντρευθῆ πειά. Καὶ ὅμως, πόσο τὴν εἶχε ἀγαπήσει ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα ποὺ τὴν εἶδε!...

Θυμόταν τὴ συγκίνησι ποὺ ἔννοιωθε κάθε φορὰ ποὺ τὴν ξανάβλεπε, τὴ μελαγχολία του ὅταν τὴν ἄφινε καὶ τὶς νύχτες ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ κοιμηθῆ γιατὶ σκεφτόταν ἐκείνη !...

Ξεκίνησαν μαζύ, παίρνοντας τὴν ἀκροποταμιά...

Πόσο χαριτωμένη, πόσο λεπτή, πόσο πρόσχαρη ἦταν ἄλλοτε!... Ὁ Σάντρ δὲν ἦταν ὁ ἄντρας ποὺ τῆς ἐταίριαζε. Σήμερα ἡ κ. Σάντρ θὰ εἶχε περάσει τὰ πενῆντα ὀχτώ. Φαινόταν εὐτυχισμένη... Ὢ, ἂν αὐτὴ τὸν εἶχε ἀγαπήσει ἄλλοτε! Καὶ γιατὶ νὰ μὴν τὸν ἀγαπήση, ἀφοῦ ἐκεῖνος τὴν ἀγαποῦσε ;...

Ὢ! ἂν εἶχε μαντέψη τὸν ἔρωτά του... Μά ἄραγε, δὲν εἶχε μαντέψει, δὲν εἶχε μυριστῆ, δὲν εἶχε καταλάβει ποτὲ τίποτε;...

Καὶ ἂν τὸν ἐμάντευε, τί θὰ σκεφτόταν γι' αὐτόν;... Καὶ ἂν αὐτὸς τῆς μιλοῦσε, τί θὰ τοῦ ἀπαντοῦσε ;...

Καὶ ὁ κ. Σαβάλ, μπροστὰ στὸ τζάκι, συνέχιζε ἔτσι τὶς σκέψεις. Ξαναζοῦσε τὴ ζωή του καὶ τὸ χαμένο του εἰδύλλιο.

Θυμόταν τὶς ἀτελείωτες βραδιὲς ποὺ περνοῦσε στὸ σπίτι τοῦ κ. Σάντρ ὅταν ἡ γυναῖκα του ἦταν νέα καὶ γοητευτικὴ ἀκόμα. Θυμόταν τὰ λόγια της καὶ τὰ χαμόγελά της, τοὺς περιπάτους των, μαζὺ καὶ μὲ τὸ σύζυγό της, κατὰ μῆκος τοῦ Σηκουάνα, τὰ γεύματά τους, τὶς Κυριακές, στὴν ἐξοχή... Καί, ἔξαφνα, τοῦ ἦρθε ἡ ἀνάμνησις ἑνὸς ἀπογεύματος ποὺ τὸ πέρασε μαζύ της μέσα σ' ἕνα μικρὸ δάσος, στὴν ὄχθη τοῦ ποταμοῦ...

Εἶχαν ξεκινήσει ἀπὸ τὸ πρωΐ, κρατῶντας τὶς προμήθειές τους μέσα σὲ μικρὰ πακέτα. Ἦταν μιὰ ὡραία ἀνοιξιάτικη ἡμέρα, μιὰ ἀπὸ τὶς ἡμέρες ἐκεῖνες ποὺ μεθοῦν μὲ τὸν ἥλιο τους καὶ τὸ φῶς τους. Τὰ πουλιά, σχίζοντας γοργὰ τὸν ἀέρα, ἔβγαζαν χαρμόσυνες κραυγές. Εἶχαν γευματίσει στὴ χλόη, κάτω ἀπὸ τὶς ἰτιές, κοντὰ στὰ νερὰ τὰ ζαλισμένα ἀπ' τὸν ἥλιο. Ὁ ἀέρας ἦταν θερμός, γεμᾶτος εὐωδιές, ποὺ τὶς ροφοῦσε κανεὶς ἡδονικά... Πόσο ὡραία ἦταν ἡ ἡμέρα ἐκείνη!...

Μετὰ τὸ γεῦμα, ὁ Σάντρ ἀποκοιμήθηκε στὴ χλόη... Κοιμήθηκε «τὸν καλύτερο ὕπνο τῆς ζωῆς του», ὅπως εἶπε ὅταν ξύπνησε...

Ἡ κ. Σάντρ τότε πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι τὸν Σαβὰλ καὶ ξεκίνησαν μαζύ, παίρνοντας τὴν ἀκροποταμιά.

Ἐκείνη ἀκουμποῦσε ἀπάνω του, γελοῦσε καὶ φλυαροῦσε, ἐπαναλαμβάνοντάς του ὁλοένα : «Εἶμαι μεθυσμένη, φίλε μου, εἶμαι μεθυσμένη...» Αὐτὸς τὴν κυττοῦσε ἀνατριχιάζοντας ὥς τὰ τρίσβαθα τῆς καρδιᾶς του καὶ χλωμιάζοντας ἀπὸ φόβο μήπως ἕνα τρεμούλιασμα τοῦ χεριοῦ του τῆς ἀποκαλύψη τὸ μυστικό του. Μονάχα, σὲ μιὰ στιγμή, ἔκοψε ἀπὸ μιὰ τριανταφυλλιὰ ἕνα ρόδο, καὶ τῆς τὸ προσέφερε.

Ἐκείνη, ἐντωμεταξὺ εἶχε κάνει ἕνα μεγάλο στέφανο ἀπὸ χόρτα καὶ νερόκρινα καὶ τὸν ρώτησε, καθὼς τὸ περνοῦσε στὸ κεφάλι της :

—Σᾶς ἀρέσω ἔτσι ;

Κ' ἐπειδὴ αὐτὸς δὲν τῆς ἀπαντοῦσε — τί νὰ τῆς ἀπαντήση τὴ στιγμὴ ποὺ θὰ ἤθελε νὰ πέση στὰ πόδια της γονατιστὸς — ἡ κ. Σάντρ ἄρχισε νὰ γελᾶ δυσαρεστημένη καὶ τοῦ εἶπε : «Ἀφοῦ δὲν μιλᾶτε, ἂς ἐξακολουθήσουμε τὸ δρόμο μας...»

Ὁ Σαβὰλ λίγο ἔλειψε νἀρχίση νὰ κλαίη μὲ λυγμοὺς τὴ στιγμὴ ἐκείνη...

Θυμόταν ἀκόμα τώρα πόσο τρυφερὰ στηριζόταν ἐπάνω του. Σὲ μιὰ στιγμή, καθὼς ἔσκυψαν νὰ περάσουν κάτω ἀπὸ ἕνα χαμηλὸ δένδρο, ἔννοιωσε τὸ αὐτί της ἀπάνω στὸ μάγουλό του... καὶ τραβήχτηκε πίσω γιὰ νὰ μὴν ὑποθέση πὼς τὸ εἶχε κάνει ἐπίτηδες...

Ὅταν ἔπειτα τῆς εἶπε : «Δὲν εἶνε ὥρα νὰ γυρίσουμε πίσω;», ἐκείνη τοῦ ἔρριξε ἕνα ἀλλόκοτο βλέμμα... Ναί ναί, τὸ θυμόταν καλά... Τὸν εἶχε κυττάξει πολὺ περίεργα... Δὲν τὸ εἶχε προσέξει τότε... Τώρα ὅμως τὸ θυμόταν...

—Ὅπως θέλετε, φίλε μου, τοῦ ἀπάντησε. Ἂν εἶστε κουρασμένος, ἂς γυρίσουμε.

—Δὲν εἶμαι κουρασμένος, τῆς εἶπε τότε ἐκεῖνος. Μὰ ὁ Σάντρ θὰ ἔχη ἴσως ξυπνήσει...

—Ἂν φοβᾶστε ὅτι ὁ σύζυγός μου ξύπνησε, ἀλλάζει τὸ πρᾶγμα, τοῦ ἀπάντησε αὐτὴ ὑψώνοντας τοὺς ὤμους. Ἂς γυρίσουμε....

Σὲ ὅλο τὸ δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς ἐκείνη ἔμεινε σιωπηλὴ καὶ δὲν στηριζόταν πειὰ ἀπάνω στὸ μπράτσο του. Γιατί;... Αὐτὸ τὸ «γιατί» ὁ κ. Σαβὰλ δὲν τὸ σκέφτηκε τότε, μὰ τώρα τοῦ φαινόταν πὼς καταλάβαινε κάτι ποὺ δὲν τὸ εἶχε ποτὲ καταλάβει... Μήπως;...

Ὁ κ. Σαβάλ, κάνοντας τὴ σκέψι αὐτή, κοκκίνισε καὶ σηκώθηκε τόσο ταραγμένος, ὅπως θὰ ταραζόταν ἄν, πρὸ τριάντα χρόνων, ἄκουγε τὴν κ. Σάντρ νὰ τοῦ λέη: «Σ' ἀγαπῶ!»

Μὰ ἦταν δυνατόν; Αὐτὴ ἡ ὑποψία ποὺ εἶχε μπῆ τώρα μέσ' στὴν ψυχή του, τὸν ἐβασάνιζε... Ἦταν δυνατὸν νὰ μὴν τὸ εἶχε μαντέψη τότε;...

Ὢ! ἂν αὐτὸ ἦταν ἀληθινό!... Ὢ! ἂν εἶχε περάση τόσο κοντὰ στὴν εὐτυχία του, χωρὶς νὰ ἐπωφεληθῆ....

Καὶ ἀμέσως εἶπε σχεδὸν δυνατά : «Πρέπει νὰ μάθω... Δὲν μπορῶ νὰ μείνω μέσα στὴν τρομερὴ αὐτὴ ἀμφιβολία. Πρέπει νὰ μάθω...»

Χωρὶς νὰ χάνη καιρὸ ἄρχισε νὰ ντύνεται, ἐνῶ συγχρόνως σκεφτόταν : «Εἶμαι ἑξηνταδυὸ χρόνων, ἐκείνη εἶνε πενηνταοχτώ... Μπορῶ, λοιπόν, νὰ τὴν ρωτήσω τώρα σχετικῶς».

Καὶ βγῆκε ἔξω. Τὸ σπίτι τῆς Σάντρ βρισκόταν στὴν ἄλλη γωνιὰ τοῦ δρόμου, σχεδὸν ἀπέναντι στὸ δικό του. Μιὰ ὑπηρέτρια κατέβηκε καὶ τοῦ ἄνοιξε μόλις χτύπησε.

Ξαφνιάστηκε, βλέποντάς τον τόσο νωρίς, καὶ τὸν ρώτησε:

—Σεῖς, τέτοια ὥρα, κύριε Σαβάλ; Μήπως σᾶς συνέβη τίποτε;

—Ὄχι, κόρη μου, τῆς ἀπάντησε. Πήγαινε μόνο νὰ πῆς στὴν κυρία σου πὼς θέλω νὰ τῆς μιλήσω ἀμέσως....

Ἡ ὑπηρέτρια ἔφυγε καὶ ὁ Σαβὰλ ἄρχισε νευρικὰ νὰ κόβη βόλτες μέσα στὸ σαλόνι. Ὡστόσο δὲν ἔννοιωθε τὸν ἑαυτό του στενοχωρημένο... Πήγαινε νὰ τὴ ρωτήση γιὰ ἕνα τόσο λεπτὸ ζήτημα, ὅπως θὰ τῆς ζητοῦσε τὴ συνταγὴ ἑνὸς γλυκίσματος.

Ἡ πόρτα ἄνοιξε ἄξαφνα κ' ἐκείνη παρουσιάστηκε.... Ἤτανε πειὰ μιὰ παχειὰ γυναῖκα, μὲ ἀγαθὴ φυσιογνωμία καὶ μὲ δυνατὸ γέλιο. Ἀμέσως τὸν ἐρώτησε ἀνήσυχη:

—Τί συμβαίνει, φίλε μου; Δὲν εἶσθε βέβαια ἄρρωστος...

—Ὄχι, ἀγαπητή μου φίλη, τῆς ἀπάντησε αὐτός, μὰ θέλω νὰ σᾶς ρωτήσω κάτι ποὺ ἔχει γιὰ μένα μεγάλη σημασία καὶ ποὺ μοῦ βασανίζει τὴν καρδιά... Μοῦ ὑπόσχεσθε ὅτι θὰ μοῦ ἀπαντήσετε μὲ εἰλικρίνεια;

—Εἶμαι πάντοτε εἰλικρινής. Λέγετε.

—Ἰδοὺ περὶ τίνος πρόκειται. Ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα ποὺ σᾶς εἶδα, σᾶς ἀγάπησα... Τὸ ὑποψιαστήκατε ποτὲ αὐτό;...

Τότε ἡ κ. Σάντρ τοῦ ἀπάντησε γελῶντας:

—Κ' ἐγὼ τὸ ἀντελήφθην ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα.

Ὁ Σαβὰλ ἄρχισε νὰ τρέμη καὶ τραύλισε:

—Τὸ ξέρατε;... Τότε...

Μὰ δὲν μπόρεσε νὰ συνεχίση καὶ σώπασε.

—Τότε;... Τί;... τὸν ἐρώτησε κείνη.

—Τότε... τί σκεφτόσαστε γιὰ τὸν ἔρωτά μου;... Τί... τί... θ' ἀπαντούσατε, ἄν...

Ἐκείνη γέλασε πιὸ δυνατά. Καί, ἐπειδὴ ἐρχόταν ἀπ' τὴν κουζίνα, ὅπου ἑτοίμαζε κάποιο γλύκισμα, σταγόνες ἀπὸ σιρόπι κυλοῦσαν ἀπὸ τὰ δάχτυλά της κ' ἔπεφταν στὸ πάτωμα.

—Ἐγώ;... εἶπε. Μὰ δὲν μ' ἐρωτήσατε ποτὲ τίποτε γιὰ νὰ σᾶς ἀπαντήσω... Δὲν μποροῦσα φυσικὰ ἐγὼ νὰ σᾶς κάνω ἐρωτικὴ ἐξομολόγησι...

Ὁ Σαβὰλ ἔκανε ἕνα βῆμα πρὸς αὐτὴ καὶ τὴ ρώτησε:

—Πέστε μου... πέστε μου... Θυμᾶστε ἐκείνη τὴν ἡμέρα, ποὺ ὁ Σάντρ ἀποκοιμήθηκε στὴ χλόη μετὰ τὸ γεῦμα... καὶ ποὺ ἐμεῖς πήραμε μαζὺ τὴν ἀκροποταμιά;... Θυμᾶστε;...

Ἐκείνη εἶχε πάψει νὰ γελᾶ καὶ τοῦ ἀπάντησε:

—Μὰ βέβαια, τὴν θυμᾶμαι...

Τότε αὐτὸς τὴν ξαναρώτησε ἀνατριχιάζοντας:

—Ἔ, λοιπόν... ἂν ἐκείνη τὴν ἡμέρα... σᾶς ἐξομολογούμην τὸν ἔρωτά μου... σᾶς ἔλεγα ὅτι σᾶς ἀγαπῶ... τί θὰ κάνατε;

—Θὰ σᾶς ἔλεγα κ' ἐγὼ ὅτι σᾶς ἀγαπῶ, τοῦ ἀπάντησε μὲ εἰλικρίνεια καὶ μὲ κάποια εἰρωνεία...

Καί, ἀφήνοντάς τον στὸ σαλόνι, χλωμό, συντριμμένο, ξαναγύρισε στὴν κουζίνα της, στὰ γλυκίσματά της....

Ὁ Σαβάλ, ὅταν βγῆκε στὸ δρόμο ἔννοιωθε τὸν ἑαυτό του σὰν νὰ τοῦ εἶχε συμβῆ κάποια μεγάλη καταστροφή. Περπατοῦσε μὲ μεγάλα βήματα, τραβῶντας κατ' εὐθεῖαν ἐμπρός, κάτω ἀπὸ τὴ βροχή, καὶ διευθυνόμενος πρὸς τὸ ποτάμι. Ὅταν ἔφτασε στὴν ὄχθη, ἔστριψε δεξιὰ καὶ τὴν ἀκολούθησε. Τὰ ροῦχα του καὶ τὸ καπέλλο του ἔσταζαν ἄφθονο νερό. Μὰ αὐτὸς τραβοῦσε, τραβοῦσε πάντοτε ἐμπρός... Κ' ἔτσι ἔφτασε στὸ μέρος ὅπου εἶχαν γευματίσει τὴ μακρυνὴ ἐκείνη ἡμέρα, τῆς ὁποίας ἡ ἀνάμνησις τοῦ βασάνιζε τὴν καρδιά... Ἐκεῖ, παρ' ὅλη τὴ μπόρα, κάθησε κάτω ἀπ' τὰ γυμνὰ δένδρα καὶ ἄρχισε νὰ κλαίη...

ΓΚΥ ΝΤΕ ΜΩΠΑΣΣΑ

ΕΝΑ ΑΤΥΧΗΜΑ

ΣΤΟΝ ΚΟΝΑΝ ΝΤΟ'Υ'Λ

Ὁ σὲρ Ἀρθοῦρος Κόναν Ντόὐλ, ὁ περίφημος Ἄγγλος δημιουργὸς τοῦ Σέρλοκ Χόλμς, ἔπαθε πρὸ ἡμερῶν ἕνα σοβαρὸ ἀτύχημα.

Ἡ μεγαλοπρεπεστάτη βίλλα ποὺ εἶχε σ' ἕνα προάστειο τοῦ Λονδίνου, ἔγινε παρανάλωμα τοῦ πυρός.

Ἀπὸ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας τοῦ συγγραφέως δὲν ἔπαθε κανένα τίποτα. Ἐχάησαν ὅμως πολλὰ χειρόγραφα καὶ ντοκουμέντα τοῦ ἀστυνομικοῦ διηγηματογράφου, **ὁ ὁποῖος εἶνε ἀπαρηγόρητος γιὰ τὴν ἀπώλεια αὐτή.**

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΟΥ 21

ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΙΣ

Τὸ φτωχικὸ καὶ ἀπέριττο σπίτι τοῦ Σισίνη στὴν Τροιζῆνα. Τὸ μοναδικὸ δωμάτιό του καὶ τὰ ἔπιπλά του. Τὴν ὥρα ποὺ ὁ Σισίνης καθάριζε τὰ ψάρια του... Ἡ ἄφιξις τοῦ Ἄγγλου ναυάρχου Ἄμιλτον. Ἡ ἀταραξία καὶ ἡ γαλήνη τοῦ Προέδρου. Οἱ πειραταὶ τοῦ Αἰγαίου. Ὁ θαυμασμὸς τοῦ Ἄμιλτον, κλπ.

Ὁ Σισίνης εἶνε ἕνα ἀπὸ τὰ γνωστότερα πρόσωπα τῆς ἐπαναστατικῆς καὶ τῆς μετεπαναστατικῆς περιόδου, ὑπῆρξε δὲ ὁ πρόεδρος τῆς Γ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία συνεκλήθη στὴν Τροιζῆνα τὸ 1827. Τὸ σπίτι τοῦ Σισίνη, στὴν Τροιζῆνα, δὲν παρουσίαζε καμμιὰ ἀπολύτως διαφορά, εἴτε στὸ ἐξωτερικό, εἴτε στὸ ἐσωτερικό, ἀπὸ τὰ ἄλλα σπίτια τῆς κωμοπόλεως. Ἀπετελεῖτο ἀπὸ ἕνα καὶ μόνο φτωχικὸ ἀνώγειο δωμάτιο, στὸ ὁποῖο ἀνέβαινε κανεὶς μὲ μιὰ μικρὴ σκάλα. Τὴ νύχτα φωτιζόταν μ' ἕνα ταπεινὸ λυχνάρι κρεμασμένο σὲ μιὰ ἄκρη, στὸν τοῖχο. Στὸ πάτωμα βρισκόταν ριχμένη μιὰ ψάθα κι' ἀπάνω σ' αὐτὴν μιὰ χοντρὴ μάλλινη κάπα, ποὺ χρησίμευε γιὰ στρῶμα καὶ γιὰ σκέπασμα συγχρόνως τοῦ Σισίνη. Ὅσο γιὰ προσκεφάλι, ἦταν ἕνα πέτσινο σακκοῦλι ποὺ περιεῖχε τὰ ἀσπρόρρουχα τοῦ προέδρου. Ἐκτὸς ἀπ' τὸ λυχνάρι καὶ μιὰ πετσέτα ποὺ κρεμόταν στὸν τοῖχο ἀπὸ ἕνα καρφί, κανένα ἄλλο ἔπιπλο δὲν ἐστόλιζε τὸ ἀπέριττο ἐκεῖνο δωμάτιο.

Μιὰ μέρα ὁ Σισίνης καθόταν στὸ κατῶφλι τοῦ σπιτιοῦ του καὶ κουβέντιαζε μὲ κάποιον πατριώτη του, ὁ ὁποῖος καθάριζε μερικὰ ψάρια γιὰ τὸ γεῦμα τοῦ προέδρου. Ἔξαφνα φάνηκε ἀπὸ τὴν παραλία κάποιος στρατιώτης νὰ τρέχη πρὸς τὸ μέρος των βιαστικός. Μόλις ἔφτασε κοντά τους τοὺς ἀνήγγειλε ὅτι ἕνα Ἀγγλικὸ καράβι εἶχε ἀράξει στὴν προκυμαία καὶ ὅτι εἶχε ρίξει μιὰ βάρκα του στὴ θάλασσα. Μόλις τἄκουσε αὐτὸ ὁ Σισίνης, κατάλαβε πὼς ἐπρόκειτο γιὰ τὸ ναύαρχο Ἄμιλτον, γιὰ τὸν ὁποῖο εἶχε μάθει πὼς ἐπρόκειτο νὰ ἐπισκεφθῆ τὴν Ἐθνοσυνέλευσι τῆς Τροιζῆνος ἐκεῖνες τὶς ἡμέρες. Ἔστειλε τότε τὸν συμπατριώτη του νὰ καλέση γρήγορα καὶ τοὺς ἄλλους πληρεξουσίους, ποὺ ἦσαν σκορπισμένοι στὶς δουλειές των, ἐνῶ αὐτὸς σήκωσε ἀπάνω τὰ μανίκια του, πῆρε τὸ μαχαῖρι στὰ χέρια καὶ συνέχισε τὸ καθάρισμα τῶν ψαριῶν. Τὴ στιγμὴ ὅμως ἀκριβῶς ποὺ τ' ἀλάτιζε, ἔφτασε καὶ ὁ ναύαρχος Ἄμιλτον, συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν τιμονιέρη τοῦ πλοίου, κάποιον Ἕλληνα ἀπὸ τὴ Μίλητο, ὁ ὁποῖος τοῦ ἐχρησίμευε καὶ ὡς διερμηνεύς. Ὁ ναύαρχος ἔρριξε ἕνα βλέμμα περίεργο στὸ γέρο ποὺ κρατοῦσε στὰ χέρια του τὸ πιάτο μὲ τὰ ψάρια καὶ τὸν ρώτησε:

—Ἐδῶ μένει ὁ κύριος πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως;

—Μάλιστα, κοπιάστε ἀπάνω, εἶπε ὁ Σισίνης ἀτάραχος.

Καί, ξεπλένοντας σὲ μιὰ στιγμὴ τὰ χέρια του, ἔβαλε τὸ πιάτο μὲ τὰ ψάρια σὲ μιὰ θυρίδα τοῦ τοίχου ποὺ χρησίμευε ὡς ντουλάπι, καὶ μπῆκε στὸ δωμάτιο.

Ὁ Ἄμιλτον, ἐντωμεταξύ, ἐπειδὴ δὲν βρῆκε κανένα κάθισμα στὸ δωμάτιο εἶχε καθήσει στὸ πρεβάζι τοῦ μοναδικοῦ παραθύρου του καὶ κύτταζε ἔξω. Ὁ Σισίνης, μπαίνοντας, τὸν ἐχαιρέτησε καὶ πάλι καὶ τὸν ρώτησε διὰ μέσου τοῦ διερμηνέως γιὰ τὸν σκοπὸ τῆς ἐπισκέψεώς του.

—Ἦρθα ἐδῶ, ἀπάντησε μὲ φωνὴ βροντώδη καὶ ἀπειλητικὴ ὁ Ἄγγλος ναύαρχος, γιὰ νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχή σας στὴν τρομερὴ πειρατεία ποὺ βασιλεύει στὸ Αἰγαῖο πέλαγος καὶ ἕνεκα τῆς ὁποίας κινδυνεύουν κάθε τόσο τὰ ἐμπορικὰ σκάφη τῶν ξένων ἐθνῶν.

—Δυστυχῶς, εἶπε τότε ὁ Σισίνης χωρὶς νὰ χάση καθόλου τὴν ψυχραιμία του, ἡ πειρατικὲς αὐτὲς πράξεις ὀφείλονται σὲ μερικοὺς κακοποιοὺς ποὺ δὲν ἔχουν καμμιὰ σχέσι μὲ τὴν ἐθνικὴ ὑπόθεσι γιὰ τὴν ὁποία ἀγωνιζόμαστε καὶ μάλιστα εἶνε ἐχθροὶ τῆς ἐλευθερίας μας. Ὁ μικρὸς στόλος δὲ τὸν ὁποῖον διαθέτει ὁ τόπος μας μόλις ἐπαρκεῖ νὰ προστατεύη τὰ παράλια καὶ τὰ νησιὰ ἀπὸ τοὺς διαφόρους κινδύνους ποὺ τὰ ἀπειλοῦν. Ἡ κυβέρνησίς μας καὶ ὁ λαός μας θὰ ἔννοιωθαν μεγάλη εὐγνωμοσύνη πρὸς τὴν ἐξοχότητά σας, ἂν ἀνελαμβάνατε, μαζὺ μὲ τοὺς ναυάρχους τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Γαλλίας, τὴν ἐξόντωσι τῶν πειρατῶν αὐτῶν.

Τότε ὁ Ἄμιλτον ἐπλησίασε τὸν Σισίνη καί, χτυπῶντας τον στὸν ὦμο φιλικά τοῦ εἶπε:

—Σὲ βεβαιώνω πὼς ἡ Ἑλλάδα σὲ λίγον καιρὸ θὰ εἶνε ἐλεύθερη, ἀφοῦ προεδρεύει τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως ἕνας τέτοιος ἄνδρας, γενναῖος καὶ μετριόφρων, σὰν τοὺς ἀρχηγοὺς τῆς Ἀμερικανικῆς Συμπολιτείας.

Καί, λέγοντας αὐτά, ἀποχαιρέτησε τὸν πρόεδρο τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως κ' ἔφυγε.

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

ΘΑΝΑΤΙΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΕΙΣ

Πρὸ ἡμερῶν ἔγινε στὴν αὐλὴ τῶν Κεντρικῶν φυλακῶν τοῦ Ζαγρὲμπ ἡ θανατικὴ ἐκτέλεσις τεσσάρων Κροατῶν καταδίκων, κατηγορουμένων διὰ πολλοὺς φόνους καὶ ληστείας.

Ἀπὸ τοὺς τέσσερες μελλοθανάτους πρῶτος ὡδηγήθη μπρὸς στὴν ἀγχόνη κάποιος Κενπότικ. Τὸν ἐρώτησαν ποιὰ ἦταν ἡ τελευταία θέλησίς του, κι' αὐτὸς ἀπεκρίθη:

—Θέλω νὰ δῶ τὸν κουνιάδο μου, τὸν Πέρπικ τὸν Κοντακιανό.

Ὁ «Πέρπικ ὁ Κοντακιανὸς» ἀποτελοῦσε κι' αὐτὸς μέλος τῆς συμμορίας κ' ἐπρόκειτο νὰ κρεμαστῆ μαζὺ μὲ τοὺς ἄλλους.

Ὅταν τὸν ἔβγαλαν ἀπὸ τὸ κελλί του καὶ τὸν παρουσίασαν στὸν Κενπότικ, οἱ δυὸ ἄνδρες φιλήθηκαν μὲ μεγάλη διάχυσι.

Ὕστερα ὁ Κενπότικ εἶπε:

—Μοῦ ἀξίζει τέτοιος ἀτιμωτικὸς θάνατος γιατὶ ἔκανα πολλὰ ἐγκλήματα στὴ ζωή μου. Ζητῶ συγγνώμη ἀπ' ὅλους.

Καί, γυρνῶντας πρὸς τοὺς παρισταμένους δημοσιογράφους, εἶπε:

—Σᾶς παρακαλῶ νὰ περιγράψετε τὸν θάνατό μου μὲ ζωηρὰ χρώματα, γιὰ νὰ δοῦν ὅλοι πῶς τιμωρεῖται τὸ ἔγκλημα καὶ ν' ἀποφεύγουν τὸν κακὸ δρόμο. Δὲν ἔχω ἀπὸ κανέναν παράπονο καὶ εἶμαι εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴν τύχη μου. Ποιὰ ἀπ' αὐτὲς τὶς ἀγχόνες εἶνε γιὰ μένα;... Δὲν ἔχω ἀνάγκη ἀπὸ δήμιο...

Καὶ ἀνέβηκε μόνος του στὸ ἰκρίωμα. Ἔπειτα ἦρθε ἡ σειρὰ τοῦ δευτέρου καταδίκου καὶ ἀκολούθως τοῦ Πέρπικ τοῦ Κοντακιανοῦ, ὁ ὁποῖος φώναξε:

—Ὁ μπάρμπας μου, ὁ Πέρπικ ὁ Ψηλός, μὲ πῆρε στὸ λαιμό του!...

Τέλος, πλησίασε στὴν τέταρτη ἀγχόνη καὶ ὁ τελευταῖος κατάδικος, ὁ ψυχραιμότερος ἀπ' ὅλους.

—Κάνε σύντομα, εἶπε ἀπότομα στὸ δήμιο. Δὲν πρέπει νὰ χάνης τὸν πολύτιμο καιρό σου...

Μὰ ὁ βοηθὸς τοῦ δημίου, τρομαγμένος κ' ἐξηντλημένος ἀπὸ τὶς τρεῖς προηγούμενες ἐκτελέσεις, δὲν εἶχε πειὰ δυνάμεις νὰ ξεκάνη καὶ τὸν τέταρτο κατάδικο. Πέρασε τὴ θηλειὰ ἀπὸ τὸ λαιμὸ τοῦ τελευταίου πελάτου του τόσο ἀδέξια, ὥστε ὁ κατάδικος ἔπεσε τρεῖς φορὲς καταγῆς.

Τότε ὁ ἑτοιμοθάνατος ὥρμησε πάνω στὸ δήμιο καὶ τοῦ ἔδωσε μιὰ δυνατὴ γροθιά, φωνάζοντας:

—Τί κάνεις αὐτοῦ, ζῶο, ἀνίκανε ἄνθρωπε; Πάγωσαν τὰ χέρια σου ἀπὸ τὸ φόβο!... Χά, χά, χά!... Ἂν ἤμουν ἐγὼ στὴ θέσι σου, ἀπὸ πολλὴ ὥρα τώρα θὰ ἦσουν κρεμασμένος!...

Καί, ἁρπάζοντας τὴ θηλειὰ ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ δημίου, τὴν πέρασε μόνος του στὸ λαιμό του καί, ἀφοῦ βεβαιώθηκε ὅτι ἤτανε καλὰ στὴ θέσι της, κλώτσησε τὸ σκαμνὶ ποὺ ἤτανε κάτω ἀπὸ τὰ πόδια του — καὶ κρεμάστηκε στὸ κενό, σφαδάζοντας σὰν ψάρι ποὺ τὸ βγάζουν στὴ στεριά!...

ΑΛΛΟΤΕ ΚΑΙ ΤΩΡΑ

Η ΑΜΟΙΒΕΣ ΤΩΝ ΓΙΑΤΡΩΝ

Οἱ γιατροὶ στὴν ἀρχαιότητα ἐκέρδιζαν γενναῖα ποσὰ ἀπὸ τὸ ἐπάγγελμά τους, γιατὶ ἦσαν ὀλίγοι καὶ περιζήτητοι.

Ὁ Δημοκήδης ὁ Κροτωνιάτης, ὅταν ἔφυγε ἀπὸ τὴν πατρίδα του καὶ πῆγε στὴν Αἴγινα, προσελήφθη μετὰ ἓ ἔτος ὡς δημοτικὸς ἰατρὸς τῆς πόλεως ἀντὶ ἐτησίου μισθοῦ ἑνὸς ταλάντου, ἓξ περίπου χιλιάδων δραχμῶν, ποσοῦ πολὺ μεγάλου γιὰ τὴν ἐποχὴ αὐτή. Ἀργότερα ὁ Δημοκήδης ἦλθε στὰς Ἀθήνας, ὅπου ἔπαιρνε 100 μνᾶς τὸ χρόνο (ἡ μνᾶς ἀναλογεῖ μ' ἑκατὸ σημερινὲς δραχμές). Ἀπὸ τὰς Ἀθήνας πῆγε στὴ Σάμο, ὅπου τὸν προσέλαβε ὡς ἰδιαίτερο γιατρό του ὁ ἡγεμὼν τῆς νήσου Πολυκράτης, δίνοντάς του ἐτησία ἀμοιβὴ δύο τάλαντα. Κατόπιν ὅμως, αἰχμαλωτισθεὶς ὑπὸ τῶν Περσῶν, ὁδηγήθηκε στὰ Σοῦσα, ὅπου ἐθεράπευσε τὸν βασιλέα Δαρεῖον ἀπὸ ἕνα κάταγμα καὶ τὴν βασίλισσα Ἄτοσσα ἀπὸ ἕναν ὄγκο τοῦ στήθους. Οἱ Πέρσαι βασιλεῖς τότε τὸν ἀντήμειψαν πλουσιοπάροχα γιὰ τὶς ὑπηρεσίες ποὺ τοὺς προσέφερε.

Ἄλλοι περίφημοι γιατροὶ τῆς ἀρχαιότητος ἦσαν ὁ Ἀπολλωνίδης ἀπὸ τὴ νῆσο Κῶ καὶ ὁ Κτησίας ἀπὸ τὴν Κνίδο. Ὁ πρῶτος ἀπ' αὐτοὺς προσελήφθη ἀντὶ τεραστίου μισθοῦ, ὡς γιατρὸς στὴν Αὐλὴ τοῦ Ἀρταξέρξου τοῦ Μακρόχειρος, ὁ δὲ δεύτερος στὴν Αὐλὴ τοῦ Ἀρταξέρξου τοῦ Μνήμονος.

Στὴ Ρώμη, κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, ὑπῆρχαν ἀρκετοὶ Ἕλληνες γιατροί. Καθὼς ἀναφέρει ὁ Πλίνιος, ὁ γιατρὸς Ἐρασίστρατος, ὁ ὁποῖος ἐθεράπευσε τὸν βασιλέα Ἀντίοχον, ἔλαβε ὡς ἀμοιβὴ ἑκατὸ τάλαντα, δηλαδὴ ἑξακόσιες περίπου χιλιάδες σημερινὲς δραχμές. Ὁ γιατρὸς πάλι Ξενοφῶν, ἀπὸ τὴν Κῶ, εὐνοούμενος τοῦ Κλαυδίου, ἐλάμβανε ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα 500.000 σεστέρτια τὸ χρόνο μισθό.

Στὴν ἐποχὴ τοῦ Νέρωνος, ὁ γιατρὸς Χάρμης, γιὰ νὰ πάη ἀπὸ τὴ Μασσαλία στὴ Ρώμη, ὅπου τὸν προσκάλεσε κάποιος ἀσθενὴς γιὰ νὰ τὸν θεραπεύση, ἐζήτησε ἀμοιβὴ 200 χιλιάδες σεστέρτια. Κάποιος ἄλλος δὲ Ἕλλην γατρός, ὀνόματι Κρίνας, ἄφησε μετὰ τὸ θάνατό του στοὺς κληρονόμους του περὶ τὰ 10 ἑκατομμύρια σεστέρτια, τὰ ὁποῖα εἶχε κερδίσει ἀποκλειστικῶς ἀπὸ τὸ ἐπάγγελμά του.

Ὁ περίφημος γιατρὸς τῆς ἀρχαιότητος Γαληνὸς ἔλαβε κάποτε περὶ τὶς 10 χιλιάδες σημερινὰ φράγκα ὡς ἀμοιβὴ γιὰ τὴ θεραπεία μιᾶς γυναικός!...

Καὶ τώρα, ἂς ἔλθουμε στοὺς νεωτέρους χρόνους.

Κατὰ τὸν 15ον αἰῶνα, ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Κάρολος Ζ', ἐκτὸς τῶν ἄλλων πολυτίμων δώρων του, ἔδινε σὲ καθένα ἀπὸ τοὺς δέκα γιατροὺς τῆς Αὐλῆς του καὶ 4 χιλιάδες φράγκα μισθό!... Ὁ Ναπολέων ἐπλήρωνε τὸν πρῶτο του γιατρὸ Κορβισὰρ 35 χιλιάδες φράγκα τὸ χρόνο, τὸν τακτικό του χειροῦργο Ὑβὸν 12 χιλιάδες φράγκα, τὸν τακτικὸ γιατρὸ τῶν αὐτοκρατορικῶν ἀνακτόρων Ἀλλὲ 15 χιλιάδες φράγκα καὶ 4 κατωτέρους γιατροὺς ἀπὸ 8 χιλιάδες φράγκα τὸν καθένα. Ἐκτὸς αὐτῶν, ὁ Ναπολέων ἔδινε 6 χιλιάδες φράγκα τὸ χρόνο στὸν ὀδοντογιατρό του Ντιμπουᾶ, 2.600 φράγκα στὸ γιατρὸ Τομάς, 8.000 φράγκα στὸν πρῶτο φαρμακοποιό του καὶ ἀπὸ 1.500 ὥς 3.000 φράγκα σ' ἕνα πλῆθος βοηθῶν. Ὁ ἴδιος ἐκληροδότησε 100 χιλιάδες φράγκα στὸν ἐπιφανῆ χειροῦργο Παρρέϋ, ὁ ὁποῖος πρῶτος ἐφήρμοσε τὸ σύστημα τῆς ἐπιδέσεως τῶν τραυμάτων στὸ πεδίο τῆς μάχης, ἐκθέτοντας τὴ ζωή του σὲ κίνδυνο...

Κατὰ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἡ ἀμοιβὲς τῶν γιατρῶν ἄρχισαν νὰ γίνωνται ἀκόμα μεγαλείτερες. Ὁ Ἄγγλος χειροῦργος Ζὰμ Παζὲ ἀναφέρει στὰ ἀπομνημονεύματά του ὅτι, ἐνῶ ἡ εἰσπράξεις του στὶς ἀρχὲς τοῦ σταδίου του ἦσαν πενιχρότατες, ἀργότερα, ὅταν ἀναγνωρίστηκε ἡ ἀξία του, ἐκέρδιζε κάθε χρόνο 250 περίπου χιλιάδες φράγκων.

Ὁ τυφλὸς γιατρὸς Γκὰλ ἀπὸ τὴ Μπριστόλ, ὁ ὁποῖος κατώρθωσε νὰ θεραπεύση κάποιον ζάπλουτο ἀπὸ μιὰ πάθησι τοῦ γόνατος, ἔλαβε ἀμοιβὴ 50 χιλιάδες λίρες στερλίνες!... Ὁ Ρῶσσος γιατρὸς Ζαχάριν, γιὰ δυὸ ἡμερόνυχτα ποὺ πέρασε κοντὰ στὸ κρεββάτι τοῦ Τσάρου Ἀλεξάνδρου τοῦ Γ', πῆρε 375 χιλιάδες ρούβλια ἀμοιβή. Ὁ διάσημος Ἄγγλος λαρυγγολόγος Μορὲλ Μάκενζι ἔλαβε ὡς ἀμοιβὴ ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα τῆς Γερμανίας Φρειδερῖκο 100 χιλιάδες φράγκα.

Ἐπίσης ὁ Πολωνὸς ὀφθαλμολόγος Γκαλεζόφσκυ, ὁ ὁποῖος ἐκλήθη κάποτε στὴν Τεχεράνη ἀπὸ τὸ Σάχη τῆς Περσίας κ' ἔμεινε στὴν Αὐλή του τρεῖς μῆνες, γιὰ νὰ τοῦ κάνη καλὰ τὰ μάτια, πληρώθηκε γιὰ τοὺς κόπους του μὲ 175 χιλιάδες φράγκα!

Ὑπάρχουν ἀκόμη πολλὰ παραδείγματα Ἰνδῶν μεγιστάνων, οἱ ὁποῖοι, γιὰ μιὰ μόνη ἐγχείρησι προσέφεραν στοὺς γιατρούς των 10 χιλιάδες λίρες! Ὁ διάσημος Ρῶσσος πυρετολόγος Μπότκε, γιὰ μιὰ διάγνωσί του, πληρώθηκε 25 χιλιάδες φράγκα, καὶ γιὰ τρεῖς ἐπισκέψεις 40 χιλιάδες φράγκα. Ὁ πρώην Τσάρος τῆς Ρωσσίας ἔδωσε κάποτε στὸ γιατρὸ Ρόπου, γιὰ τὶς φροντίδες του κατὰ τὴν διάρκεια μιᾶς ἀσθενείας του, 500 χιλιάδες φράγκα, συγχρόνως δὲ ἡ Τσαρίνα τοῦ παρεχώρησε ἕνα πολυτελέστατο ἀνάκτορο!... Ὁ περίφημος Ἀμερικανὸς δισεκατομμυριοῦχος Γκοὺλ ἐπλήρωνε κατ' ἔτος 75.000 δολλάρια στὸ γιατρό του κι' ἂν ἀκόμη δὲν ἀσθενοῦσε οὔτε μιὰ φορὰ τὸ χρόνο.

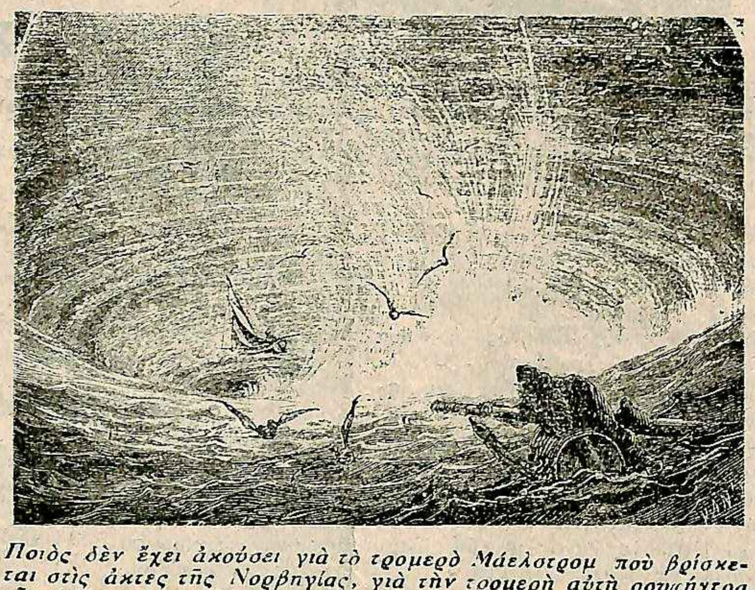

Ποιὸς δὲν ἔχει ἀκούσει γιὰ τὸ τρομερὸ Μάελστρομ ποὺ βρίσκεται στὶς ἀκτες τῆς Νορβηγίας, γιὰ τὴν τρομερὴ αὐτὴ ρουφήχτρα τῆς θάλασσας, ποὺ καταπίνει ὁλόκληρα καραβάνια, ὁλόκληρα βαπόρια, σὰν νἆναι καρυδότσουφλα; Ὁ Βὲρν καὶ ὁ Πόε τὸ ἔχουν περιγράψει θαυμάσια. Ὅπως βλέπετε καὶ στὴν εἰκόνα, ἡ θάλασσα σχηματίζει μιὰ τρομερὴ δίνη, ἐκτάσεως 1 1)2 μιλίου, ἀπ' τὴν ὁποία τίποτα δὲν γλυτώνει. Τὰ μεγαλείτερα πλοῖα παρασύρονται, συντρίβονται καὶ ρουφιοῦνται μέσα σὲ λίγα λεπτά!

Ἄγρια αἱματηρὰ δράματα συμβαίνουν καθημερὶ ὡς στὰ παρθένα δάση καὶ τὶς ἔρημες κι' ἀπάτητες περιοχὲς τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Βραζιλίας, στὰ χιονισμένα βουνὰ τοῦ Καυκάσου καὶ τῶν Ἰμαλαΐων. Σαρκοβόρα ὄρνεα, ἄγρια θηρία, τρομερὰ ἑρπετὰ ἀλληλοσπαράσσουνται γιὰ νὰ ζήσουν, τρώγοντας τὸ ἕνα τὸ ἄλλο. Ἡ εἰκὼν παριστάνει δυὸ πεινασμένους ἀετούς, τὴ στιγμὴ ποὺ ἀποτελειώνουν ἕνα ζαρκάδι, τὸ ὁποῖο μετὰ λυσσαλέαν πάλην ἔχει γονατίσει ἀποκαμωμένο...

ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΝΘΑΝΕΤΕ

ΚΑΙ ΝΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΖΕΤΕ

— Ἡ πρώτη τακτικὴ ὑπερωκεάνειος συγκοινωνία μεταξὺ Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς ἐγκαινιάστηκε στὰ 1816. Τὸ ταξεῖδι διαρκοῦσε κατὰ τὴ μετάβασι 13 ἡμέρες καὶ κατὰ τὴν ἐπιστροφὴ 40!...

— Ἡ βελόνες ἐπενοήθησαν ἀπὸ τοὺς Ἰνδοὺς κατὰ τὸ 200 πρὸ Χριστοῦ. Ἡ δαχτυλῆθρες πάλι, ἡ ὁποῖες στὴν ἀρχὴ ἦσαν ξύλινες, μόλις κατὰ τὸν 12ον μ. Χ. αἰῶνα ἔγιναν γνωστές.

— Ἡ μεγαλειτέρα ταχύτης τὴν ὁποία μπορεῖ νὰ ἐπιτύχη μιὰ ἠλεκτρικὴ ἁμαξοστοιχία, εἶνε 200 χιλιόμετρα τὴν ὥρα.

— Ὁ πρῶτος συγγραφεὺς ὁ ὁποῖος βγῆκε στὴ σκηνὴ κατόπιν ἀπαιτήσεως τῶν θεατῶν, ὑπῆρξε ὁ Βολταῖρος, κατὰ τὴν παράστασι τῆς τραγωδίας του «Μερόπη» στὶς 20 Φεβρουαρίου 1743.

— Ἡ πρῶτες τσέπες κατεσκευάσθησαν στὰ ἀνδρικὰ παντελόνια, στὴ Γαλλία, κατὰ τὴν περίοδο τῆς βασιλείας Καρόλου τοῦ IX. Ἀργότερα, κατὰ τὶς ἀρχὲς τῆς βασιλείας τοῦ Λουδοβίκου XIV ἔγιναν τσέπες καὶ στὰ σακκάκια.

— Τὸ πλουσιώτερο καὶ πιὸ πλῆρες μουσεῖον ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου εἶνε τὸ Γαλλικὸ Λοῦβρο στὸ Παρίσι. Στὸ Λοῦβρο ὑπάρχουν ἡ τελειότερες καλλιτεχνικὲς συλλογὲς καὶ τὰ περιφημότερα ἔργα τέχνης.

— Τὸ ὑψηλότερο μνημεῖο τοῦ κόσμου εἶνε ὁ πύργος τοῦ Ἄϊφφελ στὸ Παρίσι μὲ 300 μέτρα ὕψος. Ἔπειτα ἀπ' αὐτὸν ἔρχονται: ὁ ὀβελίσκος τῆς Βασιγκτῶνος (169 μ.), ὁ Μῶλος Ἀντονελλιάνα, στὸ Τουρῖνο (164 μ.), οἱ πύργοι τῆς Μητροπόλεως τῆς Κολωνίας (156 μ.), τὸ βέλος τοῦ καθεδρικοῦ ναοῦ τῆς Ρουέννης (150 μ.), ἡ ὑψηλοτέρα πυραμὶς τῆς Αἰγύπτου (142 μ.), κτλ. κτλ.

— Οἱ ἀρχαῖοι ἀγνοοῦσαν τὴν ἐπεξεργασία τῶν διαμαντιῶν. Πρῶτος ποὺ σκέφτηκε νὰ τὰ ἐπεξεργασθῆ ὑπῆρξε κάποιος Λουδοβῖκος ντὲ Μπερκέμ, ἀπὸ τὴν Μπρὺζ τοῦ Βελγίου, ἐκεῖνος δὲ ποὺ τὰ φόρεσε πρῶτος γιὰ κόσμημα ἦταν ὁ Κάρολος ὁ Ἀτρόμητος. Ἀπὸ τότε, σιγὰ-σιγά, ἔγιναν τῆς μόδας.

— Ἡ πρώτη γνωστὴ Τράπεζα στὸν κόσμο εἶνε ἡ Τράπεζα «Ἔγιμπι καὶ Υἱός», ἡ ὁποία λειτουργοῦσε στὴ Βαβυλῶνα κατὰ τὸ 700 π. Χ. καὶ ἡ ὁποία εἶχε ὑποκαταστήματα σὲ πολλὲς πόλεις τῆς Ἀνατολῆς. Στὴν Εὐρώπη, ἡ πρώτη Τράπεζα λειτούργησε στὴν Ἑνετία κατὰ τὸν 12ο αἰῶνα. Ὕστερ' ἀπ' αὐτὴν ἱδρύθησαν ἡ Τράπεζες τῆς Στοκχόλμης καὶ τῆς Βαρκελώνης, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ πρώτη ἔθεσε γιὰ πρώτη φορὰ εἰς κυκλοφορίαν χαρτονομίσματα, τὸ 1668.

— Τὰ γραμματόσημα ἐχρησιμοποιήθησαν γιὰ πρώτη φορὰ στὸ Λονδῖνο, στὶς 10 Ἰανουαρίου 1840 καί, ἐπὶ δέκα χρόνια, μόνο ἡ Ἀγγλία τὰ χρησιμοποιοῦσε. Τὴν 1 Ἰανουαρίου 1849 εἰσήχθησαν καὶ στὴ Γαλλία.

— Ἕνας ἀρχαῖος γλύπτης ἔφτιασε ἕνα ἄγαλμα τῆς Ἀφροδίτης, ντυμένο μὲ βαρύτιμα καὶ πλούσια ἐνδύματα, καὶ ρώτησε τὸ μεγάλο ζωγράφο Ἀπελλῆ, πῶς τοῦ φαίνεται.

—«Βλέπω καλά, τοῦ ἀπάντησε ἐκεῖνος, ὅτι, μιὰ καὶ δὲν μπόρεσες νὰ κάμης τὴν Ἀφροδίτη ὡραία, τὴν ἔκαμες πλουσία!...»

— Γιὰ ν' ἀπολυμανθῆ ἕνα δωμάτιο, ἀρκεῖ νὰ βάλη κανεὶς μέσα σ' αὐτὸ μιὰ λεκάνη γεμάτη παγωμένο νερό. Σὲ λίγη ὥρα τὸ παγωμένο νερὸ θ' ἀπορροφήση ὅλα τὰ ὀξέα καὶ ὅλα τὰ μικρόβια.

— Ὁ βασλεὺς τῆς Πορτογαλίας Κάρολος ἐκάπνιζε 40 ποῦρα τὴν ἡμέρα!

— Μιὰ καμήλα φορτωμένη 200 ὀκάδες, μπορεῖ νὰ ὁδοιπορήση 12—14 ἡμέρες χωρὶς νερό, διανύουσα 40 χιλιόμετρα τὴν ἡμέρα.

— Ἡ Ὀλλανδία ἔχει παραπάνω ἀπὸ δέκα χιλιάδες ἀνεμομύλους.

— Στὴν Ἀγγλία ὑπάρχουν ἑφτὰ ἑκατομμύρια γάτες!...

— Μιὰ ἀπὸ τὶς μεγαλείτερες στενοχώριες κάθε νοικοκυρᾶς εἶνε τὰ ἀσημικά της ποὺ λερώνουν. Οἱ μεγαλείτεροι δὲ ἐχθροὶ τῶν ἀσημικῶν εἶνε τὸ ξύδι καὶ τὸ αὐγό.

— Γιὰ νὰ τὰ καθαρίσετε, τρίψατέ τα μ' ἕνα μάλλινο ὕφασμα βουτηγμένο στὸ ἁλάτι. Αὐτὸ τοὺς βγάζει τὶς κηλίδες καὶ τοὺς δίνει τὴν παληά τους λάμψι.

— Ἐὰν τὰ ἀσημικά σας ἔχουνε μαυρίσει τότε τὰ γυαλίζετε μ' ἕνα κομμάτι πανὶ βουτηγμένο σὲ βραστὴ διάλυσι στύψης καὶ σαπουνιοῦ.

— Μερικοὶ λένε ὅτι ὁ κισσὸς φέρνει ὑγρασία καὶ δὲν πρέπει νὰ τὸν βάζουν στὰ σπίτια.

— Αὐτὸ ὅμως δὲν εἶνε οὔτε σωστὸ οὔτε ἀληθινό. Ὁ κισσὸς τραβάει τὴν ὑγρασία καὶ τὴν ἐμποδίζει ἔτσι ν' ἀπορροφᾶται ἀπὸ τὸν τοῖχο.

— Τὸ καπέλλο μᾶς ἦρθε ἀπὸ τὴν Ἀφρική. Οἱ μαῦροι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ὅταν ταξείδευαν, φοροῦσαν καπέλλα ποὺ ἦσαν ἀνάλογα μὲ τὰ σημερινὰ τὰ εὐρωπαϊκά.

—Πρῶτοι ἀπὸ τοὺς Εὐρωπαίους τὰ φόρεσαν οἱ Ἰσπανοί, ὅταν ἡ χώρα των κατεκτήθη ἀπὸ τοὺς Ἄραβας, καὶ τὰ ὠνόμασαν «σομπρέρο», δηλαδὴ πρᾶγμα ποὺ κρατάει σκιά.

— Στὴ Γαλλία πρωτοφορέθηκε τὸ καπέλλο ἐπὶ Λουδοβίκου τοῦ 12ου καὶ ἦταν ἕνα εἶδος «ντεμὶ-σομπρέρο».

— Ἕνα ποτῆρι κρύο νερὸ μετὰ τὴν μακαρονάδα, διευκολύνει ἐξαιρετικὰ τὴν χώνευσι.

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

Ὁ νεαρὸς ζωγράφος Σαμπὰ ἔκαμε τελευταίως, στὸ Παρίσι, μιὰ ἔκθεσι τῶν μοντέρνων ἔργων του.

Τὴν ἡμέρα τῶν ἐγκαινίων τῆς ἐκθέσεως, παρετήρησε μιὰ κυρία ποὺ ἐξήταζε μὲ μεγάλη προσοχὴ ἕνα γυναικεῖο πορτραῖτο.

Ὁ ζωγράφος πλησίασε τὴν κυρία, καὶ μὲ τὸ πιὸ λεπτό του χαμόγελο τῆς εἶπε:

— Σᾶς ἀρέσει αὐτὸς ὁ πίναξ, κυρία;

— Πολύ... Θὰ ἦταν δυνατὸν νὰ μάθω...

— Ἕξη χιλιάδες φράγκα, κυρία!... Τιμὴ ἐξαιρετική...

— Ὄχι, καλέ! Δὲν ἐζήτησα τὴν τιμή... Θὰ ἦταν δυνατὸν νὰ μάθω... τὴν διεύθυνσι τῆς μοδίστρας τοῦ μοντέλλου σας;...

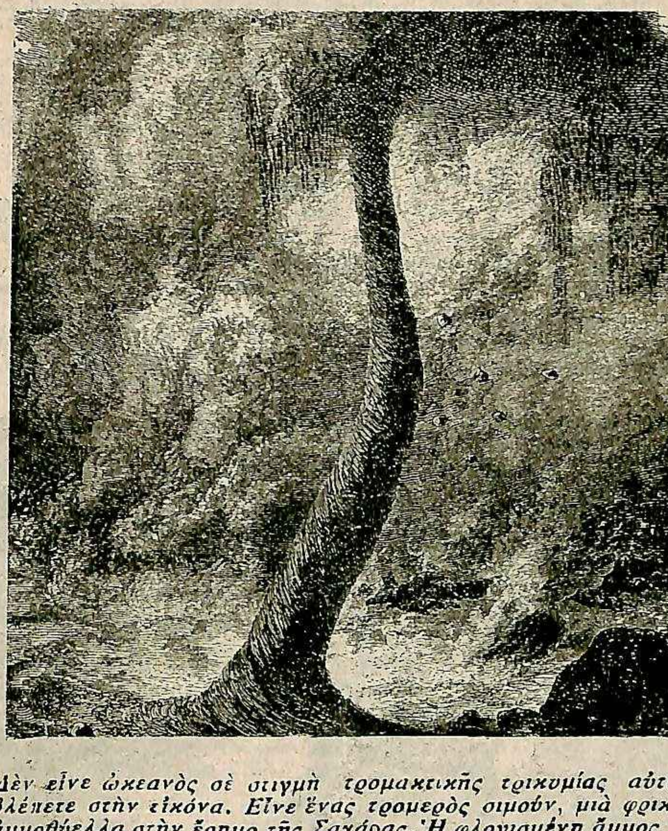

Δὲν εἶνε ὠκεανὸς σὲ στιγμὴ τρομακτικῆς τρικυμίας αὐτὸ ποὺ βλέπετε στὴν εἰκόνα. Εἶνε ἕνας τρομερὸς σιμοὺν, μιὰ φρικώδης ἀμμοθύελλα στὴν ἔρημο τῆς Σαχάρας. Ἡ φλογισμένη ἄμμος στροβιλίζεται, σηκώνεται ψηλὰ ἀπαράλλαχτη μὲ θαλάσσιο σίφουνα, πέτρες καὶ δέντρα ὁλόκληρα παρασύρονται ἀνάερα καὶ ὁλόκληρα καραβάνια ἁρπάζονται καὶ θάπτονται κάτω ἀπ' τὴν μαύρη αὐτὴ τρικυμία!...

Ἕνας ἐξυπνότατος οὐραγκοτάγκος, τὸν ὁποῖο ἐξημέρωσε ὁ Ἰταλὸς ζωγράφος Ἄντζελο Φαλμέριο καὶ τὸν ἔμαθε νὰ ζωγραφίζη, τὴ στιγμὴ ποὺ ἑτοιμάζει τὰ σύνεργά του γιὰ ν' ἀρχίση τὴν ἐργασία του.

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΕΡΩΤΕΣ

Η ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΤΗΣ ΒΟΥΡΓΟΥΝΔΙΑΣ

Τὸ ἀπαίσιο ἔργο τοῦ Φουρτούνα. Πῶς ἐξέκανε τοὺς ἀδιακρίτους. Τὰ δυὸ πρῶτα θύματα. Τί κάνει ἡ φιλοχρηματία. Ὅπου σμίγουν τρεῖς φιλάργυροι. Μέσα στὸν ἀκατοίκητο πῦργο. Οἱ δυὸ ὡραῖοι ἐξάδελφοι. Ὅπου ἡ πριγκήπισσες τοὺς ἐγκαταλείπουν. Ματαία ἀναμονή. Τὰ τολμηρὰ σχέδια τοῦ Ρενῶ, κλπ.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ: Οἱ τρεῖς γυιοὶ τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Φιλίππου τοῦ Ὡραίου, παντρέφτηκαν συγχρόνως τρεῖς ἀδελφές, τὶς πριγκήπισσες Μαργαρίτα, Ἰωάννα καὶ Μπλὰνς τῆς Βουργουνδίας. Ἕνα χρόνο ὅμως μετὰ τὸ γάμο τους, οἱ τρεῖς πρίγκηπες ἔφυγαν γιὰ τὸν πόλεμο, ἀφήνοντας μόνες τὶς νεαρὲς γυναῖκες τους. Ἐκεῖνες τότε ἄρχισαν νὰ πλήττουν καὶ νὰ ζητοῦν νὰ διασκεδάσουν τὴ μονότονη ζωή τους μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς τῶν συζύγων τους. Τότε ἡ ἀκόλουθός των Ζιλβέρτη ἀναλαμβάνει νὰ τὶς διασκεδάση βρίσκοντάς τους διάφορους ὡραίους νέους φίλους. Ἡ πριγκήπισσες δέχονται καὶ ἡ ἀκόλουθος ἀρχίζει το ἔργο της μὲ τὴ βοήθεια κάποιου Φουρτούνα, τέως βασανιστοῦ.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Στὸ πρόσωπο τοῦ Φουρτούνα ἡ τρεῖς πριγκήπισσες βρῆκαν πράγματι τὸν ἄνθρωπο ποὺ τοὺς χρειαζόταν. Ἦταν ρωμαλέος σὰν ταῦρος καὶ συγχρόνως ἔδειχνε πὼς θἆταν πιστὸς καὶ διακριτικὸς σὰν σκυλλί, μὲ τὸ ὁποῖο, ἄλλωστε, ἔμοιαζε λίγο στὸ πρόσωπο...

Τὴν ἴδια μέρα, λοιπόν, ἐκλήθη ὁ Φουρτούνας στὸν πύργο τοῦ Νέσλ..

Ἡ τρεῖς ἀδελφὲς τὸν ὑπεδέχθησαν μὲ ἐπισημότατο ὕφος.

Ἡ συζήτησίς τους δὲν ἐβάστηξε πολύ. Μὲ τέτοιου εἴδους ἀνθρώπους, κι' ὅταν ἀκόμα τοὺς χρειάζεται κανένας, καλὸ εἶνε νὰ μὴ χάνη τὰ λόγια του καὶ νὰ ξεμπερδεύη γρήγορα.

—Ἀπὸ τὴ στιγμὴ αὐτὴ περνᾶς στὴν ἰδιαιτέρη μας ὑπηρεσία, Φουρτούνα, τοῦ εἶπε ἡ Μαργαρίτα.

Ὁ τέως βασανιστὴς ἔκαμε μιὰ ἐδαφιαία ὑπόκλισι χωρὶς ν' ἀπαντήση.

—Στὴν ἐντελῶς ἰδιαιτέρα μας ὑπηρεσία, ἐτόνισε ἡ Μπλάνς.

—Τόσο ἰδιαιτέρα καὶ τόσο ἐμπιστευτικὴ εἶνε ἡ ὑπηρεσία ποὺ θὰ σοῦ ἀναθέσουμε, συνέχισε ἡ Ἰωάννα, ὥστε, ἂν κανεὶς ποτὲ — εἴτε μεγάλος, εἴτε μικρὸς — τύχη νὰ μάθη ἀπὸ σένα τίποτε σχετικὸ μὲ αὐτή, πρέπει νὰ ξέρης πὼς εἶσαι χαμένος... Τὴ στιγμὴ ἐκείνη πρέπει νὰ κάνης τὴν προσευχή σου στὸ Θεό!

—Στὸ Θεό! εἶπε μ' ἕνα ἀπαίσιο χαμόγελο ὁ Φουρτούνας. Δὲν φαντάζομαι ὁ Θεὸς νὰ δεχτῆ τὴν ψυχή μου. Ὁπωσδήποτε, ὅσο ζῶ, κυράδες μου, θὰ εἶμαι ἕτοιμος, ὅπως σᾶς εἶπα, νὰ κάνω ὅ,τι μὲ προστάξετε...

—Καλά, εἶπε ἡ Μαργαρίτα. Ἀπὸ τὴ στιγμὴ αὐτὴ δὲν ἀνήκεις παρὰ σὲ μᾶς. Γιὰ τοὺς ἄλλους θἆσαι κουφός, βουβὸς καὶ τυφλός. Πήγαινε!... Ἀπὸ σήμερα ὁ μισθός σου εἶνε πέντε χρυσᾶ σολδία τὸ μῆνα!...

Πέντε χρυσᾶ σολδία! Ποσὸν τεράστιο γιὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη. Στὴν φρικώδη μορφὴ τοῦ Φουρτούνα ἁπλώθηκε μιὰ λάμψις χαρᾶς.

Γιατί, στὸ ζήτημα αὐτό, ὁ Φουρτούνας ἔμοιαζε πολὺ τῆς Ζιλβέρτης. Ἀγαποῦσε κι' αὐτὸς τὸ χρυσάφι.

Τί διάβολο! Κάτι πρέπει ν' ἀγαπάη κανεὶς στὸν κόσμο!...

Γιατὶ αὐτὸς ἦταν καὶ ὁ λόγος ποὺ εἶχε κάνει τὴν Ζιλβέρτη ντὲ Μορφονταὶν νὰ κάνη ὅ,τι ἔκανε.

Ἡ Ζιλβέρτη εἶχε γεννηθῆ μ' ὅλα τὰ ἐλαττώματα: ἦταν διεφθαρμένη, λαίμαργη, τσιγκούνα. Ὅταν ὅμως προσελήφθη στὴν ὑπηρεσία τῆς γυναικὸς τοῦ Λουδοβίκου τοῦ Ὀξύθυμου, κατώρθωσε νὰ κρύψη τὰ ἐλαττώματά της αὐτά, ἐκτὸς ἀπὸ ἕνα μόνο, τὸ μεγαλείτερο: τὴν ἄπληστη φιλοχρηματία της.

Ὁ πατέρας της ἦταν ἕνας φτωχὸς εὐγενής, πού, ἐκτὸς ἀπ' αὐτήν, εἶχε ἄλλα ἔξη παιδιά. Ὅταν τὴν ξεφορτώθηκε, εὐχαρίστησε τὸ Θεὸ ποὺ θὰ εἶχε νὰ τρέφη ἕνα στόμα λιγώτερο.

Τὰ μεσάνυχτα οἱ δυὸ ἐξάδελφοι πήδηξαν ἀπὸ τὸν τοῖχο...

Ὡς κόρη, ἡ Ζιλβέρτη δὲν εἶχε γνωρίσει παρὰ τὶς στενοχώριες τῆς φτώχειας. Ὤμορφη δὲν ἦταν, ὥστε νὰ ἐλπίζη πὼς θὰ μποροῦσε νὰ τὴν ἐρωτευθῆ κανένας πλούσιος ἄρχοντας. Καὶ γι' αὐτό, ἴσως, ὁ πόθος της νὰ πλουτίση ὁπωσδήποτε, εἶχε μεταβληθῆ σιγὰ-σιγὰ σ' ἕνα εἶδος μανίας.

Πῶς ὅμως θὰ κατώρθωνε, τέλος πάντων, νὰ πλουτίση;... Ἡ ἰδέα αὐτὴ τὴν ἀπασχολοῦσε διαρκῶς. Καὶ νὰ ποὺ τώρα τῆς παρουσιαζόταν ἡ εὐκαιρία νὰ ἐκπληρώση τὴν ἐπιθυμία της...

✻✻

Ἡ πρώτη δουλειὰ τῆς Ζιλβέρτης, μόλις ἄφησε τὶς πριγκήπισσες, ἦταν νὰ πάη νὰ συναντήση τὸν γέρο φύλακα τοῦ πύργου τοῦ Βιτρύ. Εὐτυχῶς γι' αὐτήν, ὁ γέρος ὑπηρέτης ἔτυχε νἆναι ὁμοιοπαθής της: ἔτρεφε κ' ἐκεῖνος μεγάλη ἀδυναμία πρὸς τὰ χρυσᾶ νομίσματα.

Ἔτσι ἡ Ζιλβέρτη δὲν δυσκολεύτηκε νὰ τὸν πείση νὰ δεχτῆ αὐτὸ ποὺ τοῦ ζητοῦσε: τοῦ ἐξήγησε ὅτι ὄχι μόνο ὁ πύργος δὲν θὰ πάθαινε τὴν παραμικρὴ ζημία ἀπὸ τοὺς νέους του ἐνοίκους, ὄχι μόνο οἱ ἰδιοκτῆται τοῦ πύργου δὲν θὰ μάθαιναν ποτὲ τὴ συμφωνία τους, ἀλλὰ τὸν ἐβεβαίωσε ἀκόμη ὅτι γιὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους λόγους κανεὶς ποτὲ δὲν θὰ μάθαινε τὸ μυστικὸ τῆς ἐνοικιάσεως τοῦ πύργου.

Γιὰ νὰ μὴν τοῦ ἀφήση δὲ τὸν παραμικρὸ δισταγμό, τοῦ ἐδήλωσε ὅτι, ἂν ἤθελε, θὰ μποροῦσε νὰ ἐπισκέπτεται καθημερινῶς τὸν πύργο, γιατὶ οἱ ἔνοικοί του δὲν θὰ τὸν χρησιμοποιοῦσαν παρὰ δυὸ-τρεῖς φορὲς τὴ βδομάδα.

Ἡ ἐμφάνισις, τέλος, διακοσίων χρυσῶν σκούδων, τὸν ἔπεισε τελειωτικά, καὶ ἐδέχθη. Κ' ἔτσι ἡ πριγκήπισσες εἶχαν πλέον τὸ οἴκημα ποὺ τοὺς χρειαζόταν.

Μόλις ἐκανονίσθη τὸ ζήτημα αὐτό, ἡ Ζιλβέρτη βγῆκε ἀμέσως, μαζὺ μὲ τὴν ἀχώριστή της Μπάρμπ, πρὸς ἄγραν τῶν πριγκηπικῶν «φίλων».

Μὲ διαφόρους μυστηριώδεις ὑποσχέσεις, κατώρθωσαν νὰ πείσουν τρεῖς νέους — δύο γραφεῖς συμβολαιογραφείου κ' ἕναν νεαρὸ ὑπάλληλο τοῦ Δικαστηρίου — νὰ τοὺς ἀκολουθήσουν ὡς τὸ μέγαρο.

Ἡ παρουσίασις τῶν τριῶν νέων στὶς πριγκήπισσες ἔγινε μὲ ὅλη τὴ δυνατὴ μυστικότητα. Οἱ νέοι ὡδηγήθησαν ἕως τὸ δωμάτιο ὅπου τοὺς περίμεναν ἡ τρεῖς ὡραῖες βασιλοποῦλες μὲ δεμένα τὰ μάτια, αὐτὲς δέ, σ' ὅλο τὸ διάστημα ποὺ ἔμειναν μαζύ τους, δὲν ἔβγαλαν τὶς μάσκες των, παρ' ὅλες τὶς παρακλήσεις των.

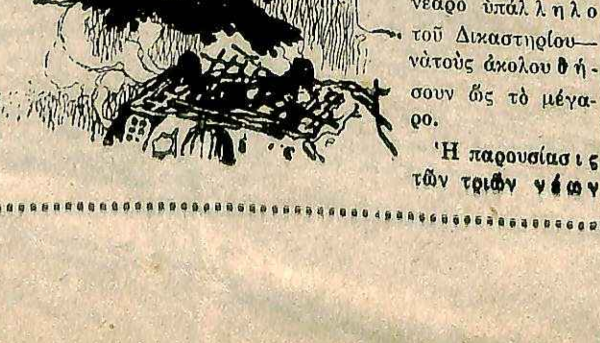

Κ' ἔτσι οἱ τρεῖς νέοι, ὅταν ξαναβρεθῆκαν, κατὰ τὴν αὐγή, στὸ δρόμο, δὲν ἤξεραν οὔτε ποῦ εἶχαν ὁδηγηθῆ, οὔτε ποιὲς ἦσαν ἡ γυναῖκες μὲ τὶς ὁποῖες εἶχαν περάσει τόσο εὐχάριστες ὧρες...

Ἦσαν νέοι ὅμως — κ' οἱ τρεῖς τους μαζὺ δὲν ὑπερέβαιναν τὰ ἐξῆντα χρόνια — καὶ δὲν πολυσκοτίζουνταν γιὰ τέτοια πράγματα... Κι' οὔτε θέλησαν νὰ λύσουν τὸ μυστήριο ποὺ περιέβαλε τὴν καταπληκτικὴ περιπέτειά τους...

✻✻

Ἡ πρώτη αὐτὴ ἐπιτυχία ἔδωσε θάρρος στὶς τρεῖς πριγκήπισσες, καθὼς καὶ στὴν πιστή τους «κυρία τῆς... τιμῆς» (1). Ἔτσι οἱ φίλοι τῶν πριγκηπισσῶν ἐπολλαπλασιάστηκαν. Ἡ Ζιλβέρτη καὶ ἡ Μπάρμπ τοὺς ὁδηγοῦσαν στὸν πύργο μὲ τὶς ἴδιες προφυλάξεις κ' ἔτσι κανένας τους δὲν κατώρθωνε νὰ μάθη — ποῦ νὰ τὸ φαντασθῆ ἄλλωστε — ποιὲς ἦσαν ἡ φιλενάδες τους.

Καί, εὐτυχῶς γι' αὐτούς, κανένας τους δὲν ἔδειχνε τὴν παραμικρὴ περιέργεια γιὰ νὰ λύση τὸ μυστήριο μέσα στὸ ὁποῖο βρισκόταν μπλεγμένος. Ἡ πριγκήπισσες, ἄλλωστε, γιὰ μεγαλείτερη ἀσφάλεια, μεθοῦσαν μὲ παληὰ κρασιὰ τοὺς φίλους των καὶ τοὺς ἔκαναν σὲ τέτοια χάλια, ὥστε τὴν ὥρα ποὺ ἔφευγαν νὰ μὴν ἀντιλαμβάνωνται τίποτε.

Δύο μόνον ἀπ' αὐτοὺς ἔδειξαν περιέργεια κ' ἔδειξαν ἀντίστασι. Ὁ πρῶτος, ὅταν ἡ Μπάρμπ παρουσιάστηκε γιὰ νὰ τοῦ δέση τὰ μάτια καὶ νὰ τὸν βγάλη ἀπὸ τὸν πύργο, ἀρνήθηκε νὰ ὑπακούση. Ἡ Μπάρμπ ἐπέμενε ἀλλὰ κι' αὐτὸς ἔμενε ἀνένδοτος στὴν ἄρνησί του. Τότε ἡ Μπάρμπ ἀναγκάστηκε νὰ καλέση τὸν Φουρτούνα, ὁ ὁποῖος ἅρπαξε τὸ νεαρὸ ἀνυπότακτο, καὶ... ὥσπου νὰ τὸν ὁδηγήση στὸν κῆπο, τὸν ἔπνιξε!

Ὁ ἄλλος — ἕνας ὡραῖος νέος, τόσο ὡραῖος, ὥστε ἔκανε μάλιστα τὴ Μαργαρίτα νὰ κλάψη γιὰ τὸν θάνατό του — εἶχε τὴ μεγάλη ἀπρονοησία ν' ἀποσπάση τὴ μάσκα ἀπὸ τὸ πρόσωπο τῆς Μπλάνς. Μόλις ἀντίκρυσε τὴν ὡραία πριγκήπισσα, ἔρριξε μιὰ κραυγὴ περηφάνειας καὶ θριάμβου. Ἀλλοίμονο!... Αὐτὴ ἦταν ἡ τελευταία κραυγή του. Ἡ Μαργαρίτα δὲν τοῦ εἶπε ἐκείνη τὴ στιγμὴ τίποτα. Σὲ λίγο ὅμως μπῆκε στὸ δωμάτιο ὁ Φουρτούνας. Κ' ἡ Μαργαρίτα, ποὺ εἶχε πολὺ εὐαίσθητη καρδιὰ κι' ἀπεχθάνετο τὰ αἵματα, ζήτησε συγγνώμη ἀπὸ τὸν ἐκλεκτό της κι' ἀποσύρθηκε, ἐνῶ ὁ Φουρτούνας τὸν ἐξέκανε...

Παρὰ τὰ... μικροεπεισόδια αὐτά, ἡ ζωή τους κυλοῦσε ἤρεμη καὶ γαλήνια... Καὶ θὰ ἐξακολουθοῦσε νὰ κυλάη ἔτσι, ἂν μιὰ μέρα δὲν τοὺς συνέβαινε κάτι ἀπρόοπτο, κάτι ποὺ ἦρθε νὰ τὶς ἀναστατώση...

✻✻

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ζοῦσαν στὸ Παρίσι δυὸ ἐξάδελφοι, ὁ Ρολάνδος καὶ ὁ Ρενὼ Κουρτενιέ, οἱ ὁποῖοι, ἐκτὸς τῆς συγγενείας τους, συνεδέοντο μεταξύ τους καὶ μὲ ἀδελφικὴ φιλία.

Ἕνα βράδυ ἡ Ζιλβέρτη τοὺς εἶχε συναντήσει μαζὺ καὶ τοὺς εἶχε παρασύρει, μὲ τὶς συνηθισμένες προφυλάξεις, ὡς τὸ μέγαρο τῶν ἐρώτων τῶν πριγκηπισσῶν.

Τὴν ἐπομένη τὸ πρωΐ οἱ δυὸ νέοι βρεθῆκαν πάλι μαζύ, ζαλισμένοι ἀπ' τὸ Ἰσπανικὸ κρασί, κάτω ἀπὸ τὶς σκαλωσιὲς ἑνὸς σπιτιοῦ ποὺ χτιζόταν.

Οἱ δυὸ ἐξάδελφοι ἀντάλλαξαν μιὰ ματιὰ γεμάτη κατάπληξι.

—Ὦ! φίλε μου, τί θαυμάσιο πλᾶσμα ἐγνώρισα ἀπόψε!... εἶπε ὁ ἕνας.

—Ὄχι θαυμασιώτερο ἀπ' αὐτὸ ποὺ γνώρισα ἐγώ!...

—Τί κρῖμα ποὺ φοροῦσε μάσκα!...

—Ὅπως καὶ ἡ δική μου!...

—Ποιὲς νἆναι, ἄραγε, αὐτὲς ἡ γυναῖκες, Ρενώ;...

—Θἆναι, ὑποθέτω, ἡ γυναῖκες ἱπποτῶν ποὺ λείπουν στὸν πόλεμο. Ἡ δική μου μοῦ ὡρκίστηκε ὅτι, ἂν δὲν φανῶ ἀδιάκριτος, θὰ ξανασυναντηθοῦμε πολὺ γρήγορα...

—Τὸ ἴδιο μοῦ ὑποσχέθηκε κ' ἡ δική μου...

—Θὰ κρατήσουν, ἄραγε, τὸ λόγο τους; Ἂς τὸ ἐλπίσουμε...

—Καὶ ἂς περιμένουμε...

Πέρασαν ἔτσι ὀχτώ, δεκαπέντε μέρες, τρεῖς βδομάδες, ἔξη βδομάδες.. Ὁ Ρενὼ καὶ ὁ Ρολάνδος περίμεναν πάντα καὶ ἤλπιζαν. Καμμιὰ ὅμως ἀπ' τὶς δυὸ ἄγνωστές τους γυναῖκες δὲν τοὺς ἔδινε τὸ παραμικρὸ σημεῖο ζωῆς.

Ὁ Ρολάνδος εἶχε ἀρχίσει σιγὰ-σιγὰ νὰ λησμονῆ τὴν περιπέτειά του. Ὁ Ρενὼ ὅμως ἦταν πιὸ ἐπίμονος.

—Ἄκουσε, εἶπε μιὰ μέρα στὸν ἐξάδελφό του. Εἶμαι τῆς γνώμης ὅτι ἡ δυό μας φίλες δὲν ἔχουν σκοπὸ νὰ μᾶς προσκαλέσουν πειά. Δὲν ἔννοιωσαν γιὰ μᾶς παρὰ ἕνα καπρίτσιο. Καὶ τώρα ποὺ τὸ καπρίτσιο αὐτὸ πέρασε, μᾶς ξέχασαν.

—Συμφωνῶ ἀπολύτως μαζύ σου!

—Λοιπόν: ἂν θέλης, θὰ ἐπιχειρήσουμε νὰ τὶς ξανάβρουμε μονάχοι μας. Κάτι μοῦ λέει ὅτι μᾶς δέχτηκαν στὸν πύργο τοῦ Βιτρύ. Χθὲς εἶχα πάει ἐπίτηδες πρὸς τὰ ἐκεῖ καί, ἐξετάζοντας προσεχτικὰ ὅλα τὰ περίχωρα, ἀνεκάλυψα μιὰ μικρὴ σανιδένια πορτίτσα, ποὺ βγαίνει στὸν γειτονικὸ κῆπο τοῦ πύργου, καὶ ἀπὸ τὴν ὁποία στοιχηματίζω τὸ κεφάλι μου ὅτι μᾶς πέρασαν τὶς προάλλες.

—Μὰ ὁ πύργος τοῦ Βιτρὺ εἶνε ἀκατοίκητος.

—Ἔτσι νομίζει ὁ κόσμος... Γι' αὐτὸ μάλιστα ἡ κυρίες αὐτὲς ἔχουν μεγαλείτερη ἐλευθερία κινήσεων. Ἐγὼ πιστεύω τὸ ἐναντίον.

—Καλά, καὶ τί σκοπεύεις νὰ κάνουμε; Νὰ πᾶμε ἀπόψε τὸ βράδυ νὰ χτυπήσουμε τὸ πορτάκι αὐτό; Δὲν θὰ μᾶς ἀνοίξη κανείς...

—Ποιὸς σοῦ εἶπε τέτοιο πρᾶγμα; Αὐτὸ θὰ ἦταν πράγματι ἀνοησία... **Τὸ ζήτημα εἶνε νὰ μποῦμε στὸν κῆπο...** πηδῶντας ἀπὸ τὴ μάντρα.

Ὁ Ρολάνδος κούνησε μὲ ἀμηχανία τὸ κεφάλι.

—Φοβᾶσαι; τὸν ρώτησε ὁ Ρενώ.

—Ὁμολογῶ ὅτι ναί...Ἀφοῦ ἡ κυρίες αὐτὲς μᾶς δίνουν τόσο καλὰ νὰ καταλάβουμε ὅτι μᾶς βαρεθήκανε, φοβοῦμαι μήπως δὲν μᾶς δεχθοῦν καὶ τόσο καλά... Καλύτερα θἆναι, μοῦ φαίνεται, νὰ πάψουμε νὰ τὶς συλλογιζόμαστε. Δὲν βαρυέσαι! Ὑπάρχουν τόσες γυναῖκες στὸ Παρίσι!...

—Ναί, ὑπάρχουν πολλές... ἄπειρες γυναῖκες, ὄχι ὅμως τόσο ὄμορφες σὰν κι' αὐτές!...

—Ὤ! Ὤμορφες! Ποῦ τὸ ξέρουμε αὐτό, ἀφοῦ εἶχαν σκεπασμένο τὸ πρόσωπό τους;... Μπορεῖ νἆναι καὶ τέρατα...

(Ἀκολουθεῖ)

ΑΠ' ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΠΟΙΚΙΛΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

—Ἡ ὁμίχλη τοῦ Λονδίνου

Σὲ κανένα ἄλλο μέρος τοῦ κόσμου δὲν πέφτει τόση ὁμίχλη ὅση στὸ Λονδῖνο, ὅπου πολλὲς φορές, τὸν χειμῶνα ἰδίως, ἀναγκάζονται ν' ἀνάβουν τὰ ἠλεκτρικὰ τῶν δρόμων ἀπὸ τὸ μεσημέρι, γιὰ νὰ μὴ συμβαίνουν δυστυχήματα. Ἡ ὁμίχλη στὸ Λονδῖνο ἀρχίζει νὰ γίνεται πυκνότερη ἀπὸ τὶς 15 Αὐγούστου καὶ φτάνει στὴ μεγαλείτερη ἔντασί της κατὰ τὸ τέλος Νοεμβρίου. Ἀπὸ τότε μέχρι τοῦ Φεβρουαρίου παρουσιάζει κάποια ἐλάττωσι, μένει ἔπειτα στάσιμη ἐπὶ ἕνα μῆνα καὶ ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ Μαρτίου μέχρι τοῦ Μαΐου λιγοστεύει. Ὅταν ἡ ὁμίχλη γίνε πολὺ πυκνή, σταματάει ἡ ποταμοπλοΐα καὶ ἡ κυκλοφορία τῶν ἁμαξοστοιχιῶν.

Μιὰ ἀπὸ τὶς μεγαλείτερες ὁμίχλες τοῦ Λονδίνου ἦταν ἐκείνη ποὺ ἔπεσε στὶς 21 Δεκεμβρίου 1904. Ἡ ὁμίχλη αὐτὴ ἐπροξένησε ζημίες 7.500.000 φράγκων, σὲ διάστημα μιᾶς ἡμέρας, στοὺς σιδηροδρόμους, στὰ τράμ, στὰ ἁμάξια, στὰ ἑστιατόρια, στὰ θέατρα καὶ στὰ ἐργοστάσια, λόγῳ τῆς ἀναγκαστικῆς διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν των.

Ἡ ὁμίχλη, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ὑποβοηθεῖ στὸ Λονδῖνον καὶ τοὺς λωποδῦτες στὴν ἐξάσκησι τοῦ ἐπαγγέλματός των.

— Τὸ μεγαλείτερο ψέμμα

Κάποτε ὁ σουλτάνος Ἀβδοὺλ Χαμὶτ ἔβγαλε στὸ λαὸ μιὰ προκήρυξι, μὲ τὴν ὁποία ὑποσχόταν πὼς θἄδινε χάρισμα χίλιες λίρες σ' ἐκεῖνον ποὺ θὰ τοὔλεγε τὸ μεγαλείτερο ψέμμα. Μόλις τὸ ἔμαθαν αὐτό, πολλοὶ Ρωμηοὶ κίνησαν καὶ πῆγαν στὴν Πόλι μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ κερδίσουν τὸ δῶρο, μὰ κανένας τους δὲν ἔκανε τίποτε. Στὸ τέλος ὅμως βρέθηκε κάποιος τετραπέρατος γέρος Μωραΐτης, ὁ ὁποῖος ἀπεφάσισε νὰ παρουσιαστῆ κι' αὐτὸς στὸ σουλτάνο γιὰ νὰ βγάλη ἀσπροπρόσωπο τὸν τόπο του. Χωρὶς νὰ χάση καιρό, πῆρε τρία σακκιὰ ἄδεια καὶ τράβηξε γιὰ τὸ παλάτι. Σὲ λίγο βρισκόταν μπρὸς στὸ σουλτάνο, ὁ ὁποῖος τὸν ρώτησε γιὰ τὸ σκοπὸ τῆς ἐπισκέψεώς του.

—Ἀφέντη μου πολυχρονεμένε, ἄρχισε ὁ Ρωμηός, ὁ συχωρεμένος ὁ πατέρας σου μοῦ χρωστοῦσε τρεῖς χιλιάδες λίρες. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ μακαρίτης πέθανε ἄξαφνα, δὲν πρόφτασε νὰ τὸ σημειώση στὴ διαθήκη του. Γι' αὐτὸ ἦρθα σήμερα ἐδῶ νὰ μοῦ τὰ δώσης τοῦ λόγου σου αὐτὰ τὰ χρήματα. Ἔφερα μάλιστα καὶ τρία τσουβάλια νὰ τὰ βάλω, γιατὶ δὲν πιστεύω νὰ μὴν ἀναγνωρίσης τὸ χρέος τοῦ πατέρα σου.

—Τί εἶνε αὐτὰ ποὺ λές, τζάνουμ!... Τέτοιο μεγάλο ψέμμα δὲν ἄκουσα ποτὲ στὴ ζωή μου!... Ποῦ ἄκουσες σουλτάνος νὰ χρωστάη παράδες σὲ Ρωμηό;

—Ἂν εἶνε ψέμμα, ἀφέντη μου, ἀπάντησε τότε μὲ ἱκανοποίησι ὁ πονηρὸς Μωραΐτης, κέρδισα τὸ στοίχημα τῶν χιλίων λιρῶν!... Ἂν ὅμως εἶνε ἀλήθεια, τότε δός μου τὶς τρεῖς χιλιάδες λίρες καὶ φύγω... Ἐσὺ τώρα διάλεξε ὅποιο θέλεις ἀπ' τὰ δυό!...

— Ὁ Διάβολος κι' ὁ Καύκασος

Ὁ Καύκασος εἶνε, ὡς γνωστόν, ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλείτερα ὄρη τῆς Ρωσσίας. Τὸ βουνὸ αὐτὸ εἶνε τόσο ἀνώμαλο, τόσο ἀπόκρημνο καὶ ἄγριο, ὥστε οἱ ἐντόπιοι ἔχουν πλάσει σχετικὸ τὸ ἀκόλουθο μῦθο:

Ἄλλοτε, στὰ παληὰ χρόνια, ὁ Καύκασος ἦταν βουνὸ κανονικό, ὁμαλὸ καὶ σκεπασμένο ἀπὸ λουλούδια. Στὴ κορυφή του βρισκόταν μιὰ σπηλιὰ κ' ἐκεῖ μέσα κατοικοῦσε ἕνας ἅγιος ἐρημίτης. Ὁ Διάβολος ὅμως, βλέποντας τὸν ἐρημίτη νὰ ζῆ ἐκεῖ ἀπάνω ἥσυχα κ' εὐτυχισμένα, βάλθηκε νὰ τὸν πάρη μὲ τὸ μέρος του. Μὰ αὐτὸς οὔτε ἤθελε κἂν νὰ τὸν ἀκούση καί, μόλις τὸν ἔβλεπε, τοῦ ἔκλεινε τὴν πόρτα. Ὁ Διάβολος ὅμως, χωρὶς νὰ χάση τὴν ὑπομονή του, τὸν ἐπισκεπτόταν κάθε μέρα, σὲ ὡρισμένη ὥρα, καὶ τοῦ ἐπανελάμβανε τὰ ἴδια, περνῶντας τὸ κεφάλι του μέσ' στὸ φεγγίτη. Στὸ τέλος ἀγανάκτησε ὁ ἐρημίτης κι' ἀποφάσισε νὰ τοῦ παίξη ἕνα καλὸ παιγνίδι. Μιὰ μέρα λοιπόν, καθὼς ἐπλησίαζε ἡ ὡρισμένη ὥρα ποὺ θἄρχόταν ὁ Διάβολος, ὅπως πάντα, κοκκίνισε στὴ φωτιὰ μιὰ τσιμπίδα καὶ περίμενε κρυμμένος σὲ μιὰ σκοτεινὴ γωνιά. Μόλις ὁ τρισκατάρατος ἔχωσε τὸ κεφάλι του μέσ' στὸ φεγγίτη, ὁ ἐρημίτης τὸν ἔπιασε ἀπὸ τὴ μύτη μὲ τὴν τσιμπίδα κι' ἄρχισε νὰ τοῦ τὴ σφίγγη δυνατά. Ὁ Διάβολος ἀμέσως ἔβαλε τὶς φωνὲς κι' οὔρλιαζε σὰν τρελλὸς ἀπὸ τοὺς πόνους του. Τότε ἡ οὐρά του ἄρχισε νὰ μεγαλώνη καὶ νὰ χτυπάη μὲ λύσσα ἀπάνω στὰ βουνά, γκρεμίζοντας τὶς κορυφὲς κι' ἀνοίγοντας βαθειὲς ρεματιὲς καὶ γκρεμούς.

— Ἡ νεκροφάνεια στὴν ἀρχαιότητα

Ἂν διαβάση κανεὶς τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς, θὰ δῆ ὅτι πολλὲς περιπτώσεις νεκροφανείας παρουσιάστηκαν καὶ στὴν ἀρχαιότητα. Κατὰ τὴν παράδοσι μάλιστα, ὁ Ἑρμῆς, πρὶν παραλάβη τοὺς νεκρούς, τοὺς ἐξέταζε ἂν ἦσαν πραγματικῶς πεθαμένοι, ἀγγίζοντας τὸ σῶμα τους μ' ἕνα πυρωμένο σίδερο. Κάτι παρόμοιο συνήθιζαν νὰ κάνουν καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ἰνδοί, οἱ ὁποῖοι, πρὶν θάψουν τοὺς νεκρούς, τοὺς ἔχυναν μέσα στὸ στόμα τους γελαδοκοπριά.

Ὁ Ἀσκληπιάδης, βλέποντας κάποτε νὰ περνάη μιὰ κηδεία, ἐσταμάτησε τὴν πομπὴ καὶ μὲ μερικὲς ἐντριβὲς ἀνέστησε τὸν νεκρό, ὁ ὁποῖος φαίνεται εἶχε πάθει νεκροφάνεια. Ἐπίσης ὁ βιογράφος τοῦ περιφήμου Ἀπολλωνίου τοῦ Τυανέως ἀναφέρει τὸ ἑξῆς ἐκπληκτικό. Κάποτε ἡ κόρη μιᾶς εὐγενοῦς οἰκογενείας τῆς Ρώμης εἶχε θεωρηθῆ νεκρὴ καὶ τὴν φέρνανε στὸν τάφο της. Τὴν κηδεία ἀκολουθοῦσε πλῆθος κόσμου, μεταξὺ τοῦ ὁποίου καὶ ὁ ἀρραβωνιαστικὸς τῆς πεθαμένης ποὺ ἔκλαιγε ἀπαρηγόρητα. Τὴ στιγμὴ ὅμως ἐκείνη ἐρχόταν ἀπὸ τὸ ἀντίθετο μέρος ὁ Ἀπολλώνιος, ὁ ὁποῖος, μόλις εἶδε τὴν κηδεία, πλησίασε καὶ διέταξε νὰ βάλουν κάτω τὸ φέρετρο. Στὴν ἀρχὴ ἐζήτησε νὰ μάθη τὸ ὄνομα τῆς κόρης καὶ ἔπειτα τῆς ψιθύρισε μερικὲς ἀκατάληπτες λέξεις στὸ αὐτί. Ἀμέσως ἡ νεκρὴ ἔβγαλε μιὰ κραυγή, καὶ ἄνοιξε τὰ μάτια της σὰν νὰ ξύπνουσε ἀπὸ βαθὺν ὕπνο. Ἔπειτα σηκώθηκε ἀπάνω καὶ γύρισε στὸ σπίτι τοῦ πατέρα της, συνοδευομένη ἀπὸ τὸ πλῆθος τὸ ὁποῖο ἐπευφημοῦσε τὸν Ἀπολλώνιο.

ΙΤΑΛΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Η ΜΕΝΙΚΟΥΤΣΙΑ

ΤΟΥ SIRO CHIMENZ

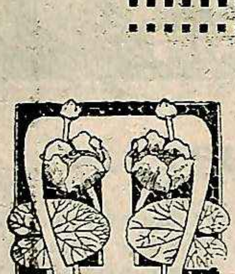

Α πουλιὰ τὶς φωληές τους τὶς χτίζουν μὲ λάσπη, μερικὰ ἄχυρα καὶ μερικὰ χλωρὰ φύλλα δένδρων. Καὶ ὅμως ζοῦν μέσα σ' αὐτὲς εὐτυχισμένα, τραγουδῶντας μὲ τὸ ξένοιαστο κελάϊδισμά τους τὸν ὕμνο τῆς εὐτυχίας. Ὁ ἄνθρωπος ὅμως, ποὺ χτίζει μὲ κόπους, μὲ ἱδρῶτα καὶ μὲ ἀγωνία τὸ σπίτι του, δὲν κατορθώνει ποτὲ νὰ ζήση μέσα σ' αὐτὸ οὔτε μιὰ στιγμὴ ἥσυχη κ' εὐτυχισμένη, σὰν νὰ τὸν καταδιώκη ἡ κατάρα τοῦ Θεοῦ... Τὸν βασανίζει διαρκῶς ἡ μοχθηρία καὶ ἡ πλεονεξία του...

……

Ἡ Μενικούτσια ἦταν πολὺ δυστυχισμένη!...

Ἡ Μενικούτσια δὲν ἦταν παραπάνω ἀπὸ δέκα χρονῶν. Τἄλλα τ' ἀδέρφια της, ποὺ ἦσαν ὅλα μεγαλείτερα, τῆς ἅρπαζαν διαρκῶς τὸ ψωμὶ ἀπὸ τὸ στόμα κι' ἅμα ἐκείνη ἔκανε νὰ φωνάξη γιὰ νὰ διαμαρτυρηθῆ, τῆς τραβοῦσαν ἀλύπητα τὰ μαλλιά. Ἡ μητέρα της εἶχε πεθάνει ἀπὸ ἡλίασι, πρὶν ἀπὸ μερικὰ χρόνια, τὸν καιρὸ τοῦ θερισμοῦ.

Τὸ σπίτι ποὺ ἔμεναν τὸ εἶχαν νοικιασμένο. Ὁ πατέρας της ὅμως ἤθελε νὰ τὸ ἀγοράσουν. Καὶ γι' αὐτὸ ἔβαζε καὶ τὰ ἐννιὰ παιδιά του, ἀγόρια καὶ κορίτσια, νὰ δουλεύουνε κοντά του, γιὰ νὰ μπορέση ἔτσι νὰ οἰκονομήση τὸ ποσὸν ποὺ χρειαζόταν. Ἡ Μενικούτσια, ἐπειδὴ ἦταν πολὺ μικρὴ καὶ δὲν μποροῦσε νὰ δουλέψη στὰ χωράφια, ἔμενε στὸ σπίτι, ἀλλὰ δούλευε κι' αὐτή, περισσότερο μάλιστα ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Εἶχε ὅλο τὸ νοικοκυριὸ ἐπάνω της. Αὐτὴ μάζευε ξῦλα γιὰ τὴ φωτιά, αὐτὴ μαγείρευε καὶ σιγύριζε τὸ σπίτι, αὐτὴ φρόντιζε τὰ ζῶα κι' αὐτὴ κουβαλοῦσε τὰ βαρελάκια μὲ τὸ νερό, ἀπὸ τὴ βρύση ποὺ βρισκόταν τρακόσια μέτρα μακρυὰ ἀπὸ τὸ σπίτι. Κανεὶς δὲν τὴν λυπόταν. Ὅταν τ' ἀδέρφια της τὴν ἔβλεπαν νὰ περπατάη κουτσαίνοντας καὶ καμπουριασμένη ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ βαρελιοῦ, ποὺ ἦταν μεγάλο ὅσο καὶ τὸ κορμί της, τὴν ἔδερναν ἀλύπητα. Κι' ὅταν γύριζε μὲ τὰ ροῦχα της βρεμμένα, πάλι τὴν ἔδερναν.

— Τεμπέλα! τῆς ἔλεγαν. Κρῖμα στὸ μπόϊ σου!...

Γιατὶ εἶν' ἀλήθεια πὼς ἡ Μενικούτσια εἶχε πρόωρη ἀνάπτυξι καὶ τὸ μπόϊ της ἦταν δυσανάλογο μὲ τὴν ἡλικία της. Σὲ ἡλικία δέκα χρόνων φαινόταν δώδεκα, κι' ὅταν πάτησε στὰ δώδεκα φαινόταν σὰν δεκαπέντε. Μὰ ἀπὸ κεῖ καὶ πέρα δὲν μεγάλωσε καθόλου. Ἡ μεγάλη κούρασις, ἡ στέρησις τοῦ ψωμιοῦ ποὺ κατὰ κανόνα τῆς τ' ἅρπαζαν τ' ἀδέρφια της, τὰ βάρη ποὺ σήκωνε, τῆς στρέβλωσαν τὸ κορμὶ κ' ἔκαναν τὸ κεφάλι της νὰ χωθῆ βαθειὰ μέσα στοὺς ὤμους ποὺ εἶχαν ἀρχίσει νὰ καμπουριάζουν. Ἔτσι ἔγινε ἄσχημη καὶ κακοκαμωμένη. Κι' αὐτὸ ἦταν ἀκόμα ἕνας λόγος ποὺ κανένας δὲν τὴν χώνευε μέσα στὸ σπίτι — σὰν νὰ ἔφταιγε αὐτὴ γιὰ τὴν ἀσχήμια της — κι' ὅταν ἔβγαινε στὸ δρόμο τὰ παιδιὰ τὴν περιγελοῦσαν καὶ τὴ φώναζαν καμποῦρα.

Ἡ καϋμένη!... Αὐτὴ ἔκανε ὅλες τὶς δουλειὲς τοῦ σπιτιοῦ. Ἡ μεγαλείτερες ἀδερφές της δὲν καταδεχόντουσαν νὰ τὴν βοηθήσουν, οὔτε ὅταν ἀκόμα αὐτὲς δὲν εἶχαν καμμιὰ δουλειὰ καὶ ἦσαν ἐντελῶς ξεκούραστες.

Ὅταν ἡ Μενικούτσια ἔγινε εἴκοσι χρονῶν, ὁ πατέρας της κατώρθωσε ἐπὶ τέλους ν' ἀγοράση τὸ σπίτι ποὺ ἔμεναν καί, γιὰ νὰ πανηγυρίση τὸ σπουδαῖο αὐτὸ γεγονός, ἔκανε ἕνα μεγάλο τραπέζι στοὺς συγγενεῖς του καὶ τοὺς φίλους του. Ἡ ἡμέρα ἐκείνη ἦταν ἡμέρα μεγάλης χαρᾶς γιὰ ὅλους τοὺς ἄλλους. Γιὰ τὴ Μενικούτσια ὅμως ἦταν ἡ ἡμέρα ποὺ κουράστηκε καὶ μαρτύρησε περισσότερο ἀπ' ὅλες τὶς ἄλλες. Αὐτὴ μαγείρεψε ὅλα τὰ φαγητὰ κι' αὐτὴ τὰ σερβίρισε στὸ τραπέζι. Κι' ὅταν οἱ ἄλλοι, χορτᾶτοι πειὰ καὶ ξαναμμένοι ἀπ' τὸ κρασί, ἄρχισαν τὰ τραγούδια, κάθησε κι' αὐτὴ σὲ μιὰ ἄκρη τοῦ τραπεζιοῦ. Μὰ ἀπ' τὴν κούρασι δὲν μπόρεσε νὰ βάλη οὔτε μπουκιὰ στὸ στόμα της.

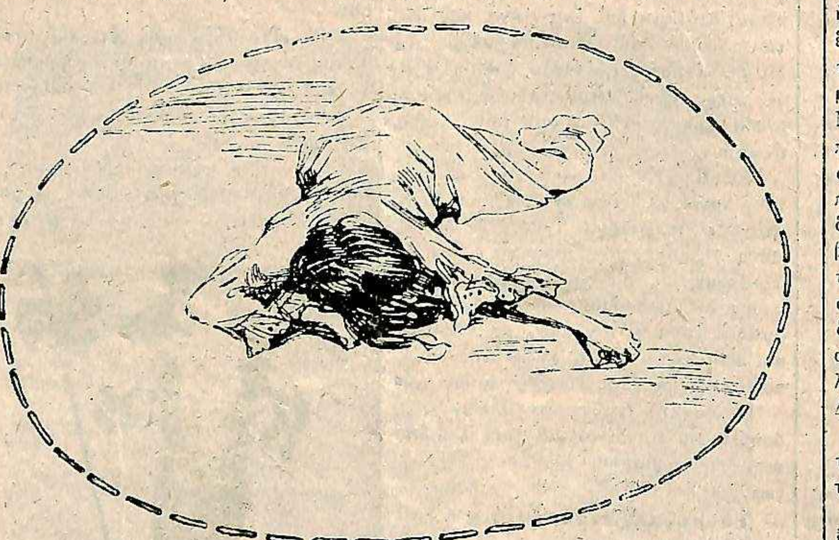

Ἡ φτωχὴ Μενικούτσια σωριάστηκε στὸ πάτωμα

Ὁ πατέρας της, καθὼς τὴν εἶδε ἔτσι, ἔγινε ἔξω φρενῶν.

— Γιατί, μωρὴ καμποῦρα, μοῦ κάθεσαι ἀμίλητη; τῆς φώναξε ἁρπάζοντάς την ἀπὸ τὸ λαιμό. Ἕνα ὁλόκληρο σπίτι σοῦ ἀγόρασα καὶ μοῦ εἶσαι μελαγχολική; Γιατὶ ἀπ' τὸ σπίτι αὐτὸ ἕνα μερίδιο εἶνε καὶ δικό σου.

Ἡ Μενικούτσια πῆγε τότε στὴν κάμαρή της κι' ἄρχισε νὰ κλαίη. Μέσα ὅμως στὸ κλάμμα της συλλογιζόταν τὰ λόγια τοῦ πατέρα της. Ὥστε ἕνα μερίδιο ἀπ' αὐτὸ τὸ σπίτι ἦταν δικό της; Ναί, ἀλλὰ πῶς καὶ πότε θὰ μποροῦσε νὰ τὸ πάρη; Καὶ ἂν δὲν δεχόντουσαν οἱ ἄλλοι νὰ τῆς τὸ δώσουν; Ἡ σκέψεις αὐτὲς τὴν ἔκαναν νὰ σκεφτῆ κάτι ἄλλο: Γιατὶ νὰ μὴν προσπαθήση μόνη της ν' ἀποκτήση κι' αὐτὴ κάτι τὸ δικό της, κάτι ἐντελῶς δικό της, ποὺ νὰ μὴν εἶνε ὑποχρεωμένη νὰ τὸ μοιραστῆ μὲ τοὺς ἄλλους;

Κι' ἀπὸ τότε ἄρχισε νὰ κρύβη διάφορα πράγματα ἀπὸ τοὺς ἄλλους... Στὴν ἀρχὴ ἔβαζε κάθε μέρα στὴν μπάντα ἕνα - δυὸ αὐγὰ — ποιὸς μποροῦσε νὰ ξέρη πόσα ἀκριβῶς ἔκαναν ἡ εἴκοσι κόττες του; — κ' ἔπειτα πήγαινε καὶ τὰ πουλοῦσε στὴν μπακάλισσα, τὴ Μαρία Στέλλα. Εἶνε ἀλήθεια πὼς ἡ Μαρία Στέλλα, ποὺ καταλάβαινε πὼς τἄπαιρνε κρυφὰ ἀπὸ τὸ κοττέτσι της, τῆς τὰ πλήρωνε πιὸ φτηνὰ ἀπ' ὅ,τι πουλιόντουσαν ἔξω. Ἀλλὰ τί τὴν ἔννοιαζε αὐτήν; Ἀρκεῖ ὅτι κατώρθωνε νὰ ἐξοικονομῆ πότε τρεῖς δεκάρες, πότε ἕξη καὶ πότε μιὰ λιρέττα καὶ νὰ τὶς κρύβη στὸ κομπόδεμά της, μέσα στὸν κόρφο της.

Σιγὰ - σιγὰ ἄρχισε νὰ παίρνη κι' ἄλλα πράγματα ἀπὸ τὸ σπίτι καὶ νὰ τὰ δίνη στὴ Μαρία Στέλλα. Ἔτσι, ἔπειτα ἀπὸ κάμποσον καιρό, εἶχε κατορθώσει νὰ μαζέψη ἕνα ἀρκετὰ σεβαστὸ ποσόν.

Ἐντωμεταξὺ ὅμως παντρεύθηκε ὁ μεγάλος της ἀδερφός. Κ' ἐπειδὴ ὁ πατέρας της δὲν ἤθελε ν' ἀρχίση νὰ σκορπάη ἡ οἰκογένεια προτοῦ ἀγοράσουνε ἀκόμη μερικὰ χωράφια, ὁ ἀδερφός της ἐξακολουθοῦσε νὰ μένη στὸ σπίτι μαζὺ μὲ τὴ γυναῖκα του.

Τώρα πειὰ ἡ Μενικούτσια ἔπρεπε νὰ προσέχη πολύ, γιατὶ ἡ νύφη της ἦταν χειρότερη ἀπὸ πεθερὰ γι' αὐτήν. Τὴν παρακολουθοῦσε διαρκῶς, προσέχοντας ὡς καὶ τὸ ψωμὶ ποὺ ἔτρωγε.

Ἔτσι τὴν εἶδε δυὸ - τρεῖς φορὲς ποὺ κρυφομιλοῦσε μὲ τρόπο μυστηριώδη στὴ γωνιὰ τοῦ δρόμου μὲ τὴ Μαρία Στέλλα καὶ εἶδε ἀκόμη ὅτι κάτι τῆς ἔδινε καὶ ὅτι ἐκείνη πάλι τῆς ἔδωσε λεπτὰ ποὺ ἡ Μενικούτσια τἄδεσε σ' ἕνα μαντῆλι καὶ τἄβαλε στὸν κόρφο της.

Ἔτρεξε ἀμέσως καὶ τὶς ρώτησε τί συνέβαινε, ἀλλὰ ἐκεῖνες ἔκαναν τὶς ἀνήξερες.

— Ποῦ θὰ μοῦ πᾶτε! μουρμούρισε ἡ νύφη σφίγγοντας τὰ δόντια της. Θὰ σᾶς παρακολουθήσω καὶ θὰ σᾶς πιάσω.

Ἐκεῖνες τὶς ἡμέρες ἡ Μενικούτσια, μιὰ καὶ εἶχε τώρα τὴ νύφη της βοηθὸ στὸ νοικοκυριό, ὕφαινε προικιὰ γιὰ τὶς ἀδερφές της ποὺ ἐπρόκειτο νὰ παντρευθοῦν σὲ λίγον καιρό.

Κάποια μέρα, τὴν ὥρα ποὺ ἔλειπε ἡ νύφη της, ἔκοψε ἀπὸ τὸ ὑφάδι της ἕνα - δυὸ μέτρα καὶ τἄκρυψε. Ἔπειτα, μιὰ ἄλλη ὥρα, ἔφτιασε μ' αὐτὸ μαντηλάκια γιὰ νὰ τὰ πουλήση στὴ Μαρία Στέλλα. Ἡ νύφη της, ὅμως, ποὺ τὸ εἶχε μυριστῆ, ξαναγύρισε σιγὰ σιγὰ καὶ εἶδε ἀπὸ τὴ χαραμάδα τῆς πόρτας τί ἔκανε. Δὲν εἶπε τίποτε. Καὶ ὅταν, τὸ ἀπόγευμα, ἡ Μενικούτσια βγῆκε ἔξω, ἡ νύφη της ἀνέβηκε στὴν ταράτσα καὶ τὴν εἶδε ν' ἀνταμώνη στὴ γωνιὰ τὴ Μαρία Στέλλα, νὰ τῆς δίνη τὰ μαντήλια καὶ νὰ παίρνη λεφτὰ ποὺ τἄδεσε κι' αὐτὰ στὸ μαντῆλι της καὶ τἄκρυψε στὸν κόρφο της. Δὲν ἤθελε περισσότερα.

Τὸ βράδυ, ὅταν μαζεύτηκαν ὅλοι στὸ τραπέζι, ἡ νύφη γύρισε στὸν πεθερό της καὶ τοῦ εἶπε:

— Ξέρεις, πατέρα, ἡ Μενικούτσια ἔκοψε σήμερα ἀπὸ τὸ ὑφάδι καὶ σοὔφτιαξε μερικὰ μαντήλια. Ποῦ τἄχεις, Μενικούτσια; Δεῖξε τα...

Ἡ Μενικούτσια, ἀκούγοντάς την, ἔγινε κατακίτρινη.

— Δὲν ἔφτιαξα μαντήλια, εἶπε.

— Πῶς δὲν ἔφτιαξες, ψεῦτρα; εἶπε τότε ἡ νύφη. Μήπως τὰ πούλησες στὴ Μαρία Στέλλα τὴν ὥρα ποὺ ἀνταμώθηκες μαζύ της στὴ γωνιὰ τοῦ δρόμου;

— Τί ἔκανε, λέει; φώναξε ἄγρια ὁ πατέρας.

— Ναί, ναί, ἐξακολούθησε ἡ νύφη. Δὲν τὸ ξέρετε; Ἡ Μενικούτσια πουλάει πράγματα ἀπ' τὸ σπίτι στὴ Μαρία Στέλλα καὶ κάνει κομπόδεμα, ποὺ τὄχει κρυμμένο στὸν κόρφο της.

Ἀμέσως ὅλοι ξαφνιάστηκαν.

— Τί εἶν' αὐτὰ ποὺ ἀκούω; φώναξε ὁ πατέρας.

Σηκώθηκε καὶ προχώρησε πρὸς τὴν κόρη του ποὺ εἶχε γίνει κατακίτρινη.

— Δὲν ἔχω τίποτε στὸν κόρφο μου, εἶπε ἡ Μενικούτσια. Δὲν κάνω κομπόδεμα. Αὐτὴ λέει ψέμματα, ἐπειδὴ δὲ μὲ χωνεύει.

Ἀλλ' ὁ πατέρας της, ἀμείλικτος, τὴν ἅρπαξε ἀπ' τὸν ὦμο μὲ τὸ ἕνα χέρι καὶ ἔχωσε τὸ ἄλλο στὸν κόρφο της.

— Δὲν ἔχω τίποτε! Ἀφῆστε με! φώναζε ἡ Μενικούτσια.

Νόμιζε πὼς ἂν τῆς ἔπαιρναν τὸ κομπόδεμά της, θὰ τῆς ἔπαιρναν τὴν ψυχή. Ὡστόσο τὸ χέρι τοῦ πατέρα προχωροῦσε ὁλοένα πιὸ βαθειά. Ἡ Μενικούτσια ἔβλεπε πὼς δὲ θὰ γλύτωνε.

Τότε, σὲ μιὰ ἔξαψι ἀπελπισίας, ἔσκυψε καὶ δάγκωσε τὸ πατρικὸ χέρι, τόσο πολύ, ποὺ μισοκόπηκε ἕνα κομμάτι κρέας κι' ἄρχισε νὰ τρέχη ἄφθονο αἷμα.

— Ἄ, ἔτσι! Νὰ λοιπόν, στρίγγλα φώναξε ὁ πατέρας.

Καὶ τῆς ἔδωσε μιὰ γροθιὰ στὸν κρόταφο, τόσο δυνατή, ποὺ ἡ φτωχὴ Μενικούτσια σωριάστηκε στὸ πάτωμα μὲ τὰ μοῦτρα. Πρόφτασε ὅμως ὁ πατέρας της καὶ μὲ τὸ πληγωμένο του χέρι ἔβγαλε ἀπὸ τὸν κόρφο της τὸ κομπόδεμα.

— Τὰ λεφτά μου! Εἶνε δικά μου φώναξε μὲ φωνὴ βραχνή, ξεψυχισμένη ἡ Μενικούτσια.

Μὰ δὲν μπόρεσε νὰ συνεχίση τὴ φράσι της. Ἔρριξε μιὰ τελευταία ματιὰ στὸ κομπόδεμά της, περιέφερε τὸ βλέμμα της στοὺς συγγενεῖς της ποὺ τὴν εἶχαν καταβασανίσει σ' ὅλη της τὴ ζωή, ἔπειτα ἔγειρε τὸ κεφάλι της, ἔκλεισε σιγὰ - σιγὰ τὰ μάτια της καὶ ξεψύχησε!...

ΑΠ' ΤΑ ΛΟΝΤΡΕΖΙΚΑ ΦΥΛΛΑ

ΤΙ ΕΙΝΕ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ;..

Μιὰ Ἀγγλικὴ ἐφημερίδα προεκήρυξε τελευταῖα διαγωνισμὸ γιὰ τὴν καλύτερη ἀπάντησι στὴν παραπάνω ἐρώτησι: «Τί εἶνε τὸ παιδί;» Ἀπὸ τὶς πολυάριθμες ἀπαντήσεις ποὺ ἔλαβε ἀπ' ὅλο τὸν κόσμο, μεταφράζουμε καὶ δημοσιεύουμε τὶς καλύτερες. Ἰδού:

— Ἀνθρώπινο λουλοῦδι ποὺ δὲν τ' ἄγγιξε ἀκόμη τὸ δάχτυλο τῆς ἔγνοιας.

— Ἀντεραστὴς τοῦ πατέρα στὴν ἀγάπη τῆς μητέρας.

— Συνάλλαγμα ποὺ παρουσιάζεται ἐγκαίρως ἀπὸ τὴ φύσι καὶ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐπιστραφῆ ἀνεξόφλητο.

— Μπουμποῦκι ποὺ ἀνοίγει στὸ δέντρο τῆς ζωῆς.

— Ἡ τελευταία ἔκδοσις τοῦ κόσμου, κατὰ τὴν ὁποία κάθε ζεῦγος ἐκδοτῶν νομίζει ὅτι ἐξέδωσε τὸ καλύτερο ἀντίτυπο.

— Πρᾶγμα πολὺ μικρό, γιὰ τὸ ὁποῖο χρειάζεται μεγάλη προσοχή.

— Μεσίτης μεταξὺ πατρὸς καὶ μητρός, ἐν ἀγνοίᾳ του.

— Ἥλιος τοῦ σπιτιοῦ, ποὺ διώχνει τὰ σύννεφα τῶν φροντίδων.

— Ὁ γλυκύτερος ἄγγελος ποὺ ἔπλασε ὁ Θεὸς χωρὶς φτερά.

Νὰ τώρα κ' ἡ τελευταία, ἡ καλύτερη:

— Πλᾶσμα ποὺ κάνει τὸ σπίτι πιὸ εὐτυχισμένο, τὴν ἀγάπη πιὸ δυνατή, τὴν ὑπομονὴ πιὸ μεγάλη, τὰ χέρια πιὸ ἐργατικά, τὶς ἡμέρες πιὸ σύντομες, τὶς νύχτες πιὸ παρατεταμένες, τὰ πορτοφόλια πιὸ ἐλαφρά, τὸ παρελθὸν πιὸ γλυκό, τὸ μέλλον πιὸ φωτεινό.

ΕΥΘΥΜΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ

ΣΤΙΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Στὶς ἐξετάσεις:

— Ποιοὶ ἦσαν οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι;

— Ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὔα, ἀπαντᾶ ὁ μαθητής.

— Καὶ γιὰ ποιὸ λόγο ἐδιώχτηκαν ἀπὸ τὸν Παράδεισο;

— Γιατὶ δὲν πλήρωναν τὸ νοῖκι!...

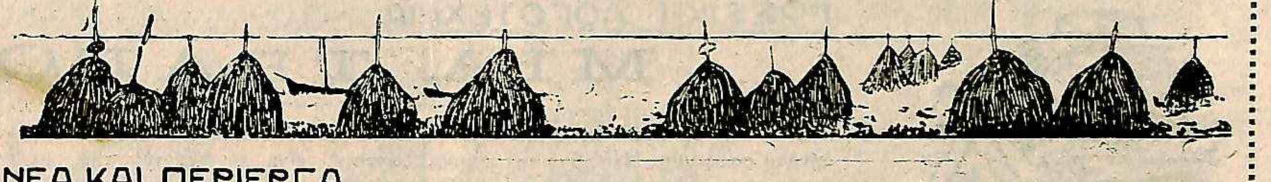

ΝΕΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΤΥΠΟ

— Τὸ μυστικὸν τῆς Σφιγγὸς

Ἡ Διεθνὴς ἀρχαιολογικὴ ἀποστολὴ ἡ ὁποία ἐκτελεῖ ἀπὸ καιροῦ ἀνασκαφὲς στοὺς πρόποδας τῆς περιφήμου Σφιγγὸς τῆς Αἰγύπτου, ἔκανε τελευταῖα μιὰ σπουδαία ἀνακάλυψι.

Ἡ ἀρχαιολογικὴ αὐτὴ ἀποστολὴ βρῆκε σὲ βάθος ὀκτὼ μέτρων μέσα στὴν ἄμμο τὴν εἴσοδο ἑνὸς ναοῦ τεραστίων διαστάσεων, τοῦ ὁποίου, ἡ Σφίγξ, ἡ ὁποία μέχρι σήμερον ἐθεωρεῖτο ὡς ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλείτερα μνημεῖα τῆς ἀρχαιότητος, δὲν εἶνε παρὰ μία μικρὴ ἐξέχουσα λεπτομέρεια τοῦ ἀετώματός του!...

Ἀπ' αὐτὸ μπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε τὸ κολοσσιαῖο μέγεθος τοῦ ναοῦ!

— Ἀσφάλιστρα κατὰ τῆς πείνης

Μία μεγάλη Ἀγγλικὴ ἑταιρεία, ὁποία εἶνε ἰδιοκτήτρια πολλῶν ξενοδοχείων καὶ ἑκατοντάδος ἑστιατορίων τοῦ Λονδίνου, ἔκαμε κατ' αὐτὰς μιὰ πολὺ πρωτότυπη καινοτομία.

Ἀκοῦστε, λοιπόν:

Ἡ ἑταιρεία ἀναλαμβάνει νὰ ἐξασφαλίση ἐκλεκτὴ καθημερινὴ τροφὴ καὶ ἀναπαυτικὸ ὕπνο ἐφ' ὅρου ζωῆς σὲ ὅποιον θὰ τῆς καταβάλη πέντε χιλιάδες λίρες! Δηλαδὴ μὲ ἐνάμιση ἑκατομμύριο περίπου δραχμὲς μπορεῖ ἐξασφαλίση κανεὶς τὸ φαΐ του καὶ τὸν ὕπνο του μέχρι τοῦ θανάτου του. Πολλοὶ προνοητικοὶ Ἄγγλοι κατέβαλαν ἤδη στὴν ἐν λόγῳ ἑταιρεία τὸ ποσὸ αὐτὸ καὶ ὑπέγραψαν τὰ σχετικὰ συμβόλαια.

— Πόσον πωλοῦνται τὰ χειρόγραφα τοῦ Σῶ

Πρὸ ἡμερῶν, πουλήθηκε στὴν Ἀγγλία τὸ χειρόγραφο τοῦ δράματος τοῦ Μπερνὰρ Σῶ: «Δὲν μπορεῖς νὰ πῆς ποτέ!», ἀντὶ 1200 λιρῶν στερλινῶν, ἂν καὶ μόνον ὀκτώμιση σελίδες ἀπὸ τὶς 187 ὅλου τοῦ ἔργου εἶνε γραμμένες ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ Σῶ. Ἡ ὑπόλοιπες εἶνε δακτυλογραφημένες.

Ἐπίσης ἕνα αὐτόγραφο τοῦ Σῶ, στὸ ὁποῖο γράφει τὴ γνώμη του γιὰ τὸν Σαίξπηρ, πουλήθηκε ἀντὶ 150 λιρῶν.

— Οἱ ἀεροπόροι διανομεῖς

Τὸ σύστημα τῆς ἐναερίου διανομῆς τοῦ ταχυδρομείου ἄρχισε πειὰ νὰ γενικεύεται στὴν Ἀγγλία.

Ἕνας ταχυδρομικὸς διανομεὺς μπαίνει σ' ἕνα εἰδικὸ καλάθι ποὺ κρέμεται κάτω ἀπὸ τὸ ἀεροπλάνο καί, καθὼς τὸ ἀεροπλάνο περνάει πάνω ἀπὸ τὶς στέγες τῶν διαφόρων καταστημάτων, αὐτὸς ρίχνει τὴν ἀλληλογραφία τους στοὺς εἰδικοὺς γραμματοδέκτας, οἱ ὁποῖοι εὑρίσκονται στὶς ταράτσες των.

Τὸ σύστημα αὐτὸ ἐφαρμόζεται ἐπὶ τοῦ παρόντος μόνο γιὰ τὴν ἐμπορικὴ ἀλληλογραφία.

— Ἡ ἀνασκαφὲς στὸ Κρεμλῖνον

Τὰ Σοβιὲτ ἐξακολουθοῦν τὰς ἔρευνας των στὰ ἀνεξερεύνητα ὑπόγεια τοῦ Κρεμλίνου γιὰ ν' ἀνακαλύψουν τὴν περίφημη βιβλιοθήκη τοῦ Τσάρου Ἰβὰν τοῦ Τρομεροῦ.

Στὴν βιβλιοθήκη αὐτή, κατὰ τὰς διαβεβαιώσεις τῶν ἀρχαιοδιφῶν, ὑπάρχουν καὶ τὰ περίφημα συγγράμματα τοῦ Τίτου Λιβύου καὶ ἡ μεγάλη ἱστορία του, ἡ ὁποία, ὅπως ἐλπίζεται, θὰ διαφωτίση πολλὰ σκοτεινὰ σημεῖα τοῦ παρελθόντος...

— Τὸ βάρος τῆ; Γῆς

Ἀγγέλλεται ἐξ Ἀμερικῆς ὅτι, κατόπιν πολλῶν μελετῶν καὶ ὑπολογισμῶν, ὁ σοφὸς καθηγητὴς τοῦ «Γραφείου μέτρων καὶ σταθμῶν» τῆς Νέας Ὑόρκης κ. Νέϋλ κατώρθωσε νὰ ὑπολογίση τὸ βάρος τῆς γῆς.

Κατὰ τοὺς ὑπολογισμούς, λοιπόν, τοῦ Ἀμερικανοῦ ἐπιστήμονος, ἡ γῆ ζυγίζει 6 ἑξάκις ἑκατομμύρια τόννων...

— Ὁ «Σύνδεσμος διὰ τὴν προστασία τοῦ πνεύματος καὶ ὁ Μπερνὰρ Σῶ

Στὴν Ἀμερικὴ ὑπάρχει ἕνας «Σύνδεσμος διὰ τὴν προστασίαν τοῦ πνεύματος», ὁ ὁποῖος πῶς νομίζετε ὅτι ἐκδηλώνει τὴν προστασίαν του αὐτήν; Ἁπλούστατα ἀγόρασε στὸ Κεντρικὸ Νεκροταφεῖο τῆς Νέας Ὑόρκης μιὰ σημαντικὴ ἔκτασι γῆς καὶ ἀνήγειρε στὸ κέντρο της ἕνα μεγάλο μνημεῖο καὶ διάφορα ἄλλα μικρότερα γύρω του. Ἔπειτα ἀνέγραψε ἐπάνω σ' αὐτὰ τὰ ὀνόματα πολλῶν συγχρόνων μεγάλων ἀνδρῶν, στοὺς ὁποίους ἔγραψε νὰ προτιμήσουν ὡς τελευταίας των κατοικίας τὰ μνημεῖα αὐτά. Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἔγραψε καὶ στὸν διάσημο Ἄγγλο συγγραφέα Μπερνὰρ Σῶ. Ὁ Σὼ τότε τοὺς ἔστειλε τὴν ἑξῆς ἀπάντησι:

«Πιστεύω νὰ χτίσω ἕνα μνῆμα ἀπὸ ὅλες τὶς πέτρες ποὺ μοῦ ἔρριξαν σ' ὅλη μου τὴ ζωή... Ἂν ἀναγκαζόμουν νὰ τὶς μεταφέρω στὴν Ἀμερική, δὲ θὰ μοῦ ἔφταναν αἱ συγγραφικαὶ μου πρόσοδοι!...»

— Γόνδολες ταξί!!

Ἡ περίφημες γόνδολες τῆς Βενετίας φαίνεται ὅτι εἶνε προωρισμένες νὰ ἐκλείψουν σὲ λίγο ἀπὸ τὰ κανάλια τῆς Βενετίας, ὅπως καὶ τὰ κλασικὰ μόνιππα ἀπὸ τοὺς δρόμους τοῦ Παρισιοῦ.

Ἤδη ἡ Βενετία ἔχει τὰ ταξί της! Εἶνε δηλαδὴ μικρὲς βάρκες μὲ μοτὲρ καὶ ταξιμέτρ, ἡ ὁποῖες χρησιμοποιοῦνται ὡς μέσον μεταφορᾶς καὶ συγκοινωνίας καὶ θεωροῦνται ὡς πρακτικώτερες ἀπὸ τὶς γραφικὲς μαῦρες γονδολες, ποὺ ἦσαν τὸ ὄνειρον τῶν περιηγητῶν καὶ τῶν ζωγράφων ὅλων τῶν γενεῶν!...

— Στὴν Ἰρλανδικὴ Βουλὴ

Στὴν Ἰρλανδικὴ Βουλὴ ὑπῆρχε κάποτε ἕνας λαϊκὸς ἀντιπρόσωπος ὀνομαζόμενος Μπόϋλ - Ρός, τοῦ ὁποίου ἡ φράσεις ἔμειναν παροιμιώδεις στὴν Ἀγγλία.

Μιὰ φορὰ ποὺ συνεζητεῖτο τὸ ζήτημα τοῦ Συντάγματος, ὁ Μπόϋλ - Ρὸς ἐφώναξε:

— Θὰ ἔδινα τὸ μισὸ — τί λέγω; — ὁλόκληρο τὸ Σύνταγμα γιὰ νὰ διατηρηθῆ τὸ ὑπόλοιπο!

Ἀργότερα, σὲ μιὰ ταραχώδη ἐποχή, κατὰ τὴν ὁποία ἡ ζωὴ τῶν φιλησύχων πολιτῶν δὲν ἦταν καθόλου ἀσφαλής, εἶπε τὸ ἑξῆς ἀμίμητο:

— Γιὰ νὰ σχηματίσετε μιὰ σαφῆ ἰδέα τῆς καταστάσεως στὴν ὁποία βρισκόμαστε, σᾶς λέγω μόνον ὅτι, ὅταν κάθουμαι καὶ γράφω, κρατῶ ἕνα σπαθὶ μὲ τὸ ἕνα μου χέρι κ' ἕνα περίστροφο μὲ τὸ ἄλλο!...

Ὁ ἴδιος μέσα στὴ Βουλὴ διεμαρτυρήθη κάποτε ἐναντίον «κάποιου ἀγνώστου καὶ ἀνωνύμου συγγραφέως, ὀνομαζομένου.... Τζούνιους!»

Ἄλλη μιὰ φορὰ πάλι, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν πρόεδρον τῆς Βουλῆς, του εἶπε μὲ ζωηρότητα:

— Γνωρίζω ὅτι προετοιμάζετε μίαν θύελλαν, ἀλλὰ εἶμαι εἰς θέσιν νὰ τὴν συντρίψω μόλις ἐμφανισθῆ...

Τέλος, νὰ καὶ μιὰ ἄλλη περικοπὴ ἀπὸ κάποιον λόγον του, ὁ ὁποῖος ἔμεινε ἱστορικός:

— Δὲν βλέπω, κύριοι συνάδελφοι, εἶπε, τὸν λόγον διὰ τὸν ὁποῖον ὁ προλαλήσας ἐπεκαλέσθη τὴν μέλλουσαν γενεάν... Πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ ἀνεχθῶμεν τὴν ἐπέμβασίν της; Τί καλὸν ἔπραξε δι' ἡμᾶς ἡ μέλλουσα γενεά;

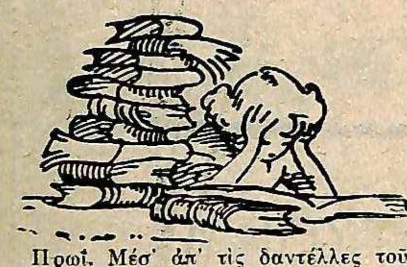

ΡΩΣΣΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΑΝΤ. ΤΣΕΧΩΦ

ΜΙΑ ΤΡΑΓΩΔΙΑ

Πρωΐ. Μέσ' ἀπ' τὶς δαντέλλες τοῦ πάγου ποὺ σκεπάζει τὰ τζάμια, μιὰ ἀχτίδα ἥλιου μπαίνει στὴν κάμαρα τῶν παιδιῶν.

'Ο Βάνιας, παιδάκι κάπου ἕξη χρόνων, μὲ τὸ κεφάλι ξυρισμένο, μὲ τὴ μύτη ὅμοια μ' ἕνα κουμπί, καὶ ἡ ἀδελφή του, ἡ Νίνα, κοριτσοῦλα πέντε χρόνων, κατσαρή, παχειά, πολὺ μικρὴ γιὰ τὴν ἡλικία της, ξυπνοῦν καὶ κυττάζουν μ' ἕνα ὕφος δυσαρεστημένο ἔξω ἀπὸ τὰ κάγγελα τῶν κρεββατιῶν τους.

—Οὔ!... οὔ!... δὲν ντρεπόσαστε! τὰ μαλώνει ἡ γκουβερνάντα τους. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἤπιαν κιόλας τὸ τσάϊ τους καὶ σεῖς δὲν μπορεῖτε ἀκόμα ν' ἀνοίξετε τὰ μάτια σας...

'Η ἀχτίνες τοῦ ἥλιου πέφτουν παιγνιδιάρικες ἀπάνω στὸ χαλί, στὴν ἄκρη τοῦ φορέματος τῆς γκουβερνάντας, σὰν νὰ τὰ προκαλοῦν νὰ παίξουν μαζύ τους, μὰ τὰ παιδιὰ δὲν τὶς προσέχουν. Ξύπνησαν σήμερα μὲ πολὺ ἄσχημο κέφι. 'Η Νίνα φουσκώνει τὰ χείλη της, κάνει διαφόρους μορφασμοὺς κι' ἀρχίζει νὰ λέη, σέρνοντας τὴ φωνή της:

—Τσάϊ!... Νταντᾶ!... Τσάϊ!...

'Ο Βάνιας πάλι ζαρώνει τὸ μέτωπό του καὶ φαίνεται σὰν νὰ σκέπτεται: «Τί ἀφορμὴ νὰ βρῶ γιὰ νὰ κλάψω;» Εἶχε ἀρχίσει μάλιστα ν' ἀνεβοκατεβάζη τὶς βλεφαρίδες καὶ ν' ἀνοίγη τὸ στόμα του, ὅταν τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἀκούστηκε ἀπ' τὸ σαλόνι ἡ φωνὴ τῆς μαμᾶς ποὺ ἔλεγε:

—Μὴν ξεχάσετε νὰ δώσετε γάλα τῆς γάτας!... Πρέπει νὰ πίνη γάλα, γιατὶ γέννησε!...

'Αμέσως ὁ Βάνιας κ' ἡ Νίνα τεντώνουν τὰ μάτια τους καὶ κυττάζονται ξαφνιασμένοι, ἐρωτηματικά. Ἔπειτα κ' οἱ δυὸ μαζύ, ἀρχίζουν νὰ φωνάζουν ἄξαφνα, γεμίζοντας τὸν ἀέρα μὲ τὶς διαπεραστικὲς κραυγές τους. Κι' ἀμέσως, πηδῶντας ἀπ' τὰ κρεββάτια τους, τρέχουν ξυπόλυτοι, μὲ τὰ πουκάμισά τους στὴν κουζίνα.

—'Η γάτα γέννησε! φωνάζουν. 'Η γάτα γέννησε!

Μέσ' στὴν κουζίνα, κάτω ἀπὸ ἕναν μπάγκο, βρίσκεται ἡ μικρὴ κάσσα μέσ' στὴν ὁποία ὁ Στέφανος βάζει τ' κὸκ γιὰ τὸ ἄναμμα τοῦ τζακιοῦ. Μέσ' ἀπὸ τὴν κάσσα αὐτὴ ἡ γάτα κυττάζει. Στὸ μικρὸ γκρίζο μουσουδάκι τῆς ζωγραφίζεται μιὰ ὑπέρτατη ἐξάντλησις. Τὰ πράσινα μάτια της μὲ τὶς μικροῦλες πράσινες κόρες, εἶνε κουρασμένα καὶ ὑγρά.... Βλέπει κανεὶς ἀπὸ τὸ πρόσωπό της ὅτι, γιὰ νὰ εἶνε πλήρης ἡ εὐτυχία της, δὲν λείπει, ἀπὸ τὴν κάσσα, παρὰ «ἐκεῖνος», ὁ πατέρας τῶν παιδιῶν της.... Θέλει νὰ νιαουρίση, ἀνοίγει τὸ στόμα της φαρδὺ-πλατύ, μὰ δὲν βγαίνει ἀπὸ τὸ λαιμό της παρὰ ἕνα ἀδύνατο σφύριγμα. Μέσ' ἀπὸ τὴν κάσσα ἀκούγονται τὰ νιαουρισματάκια τῶν παιδιῶν της...

Τὰ δυὸ παιδιὰ κάθονται μπρὸς στὴν κάσσα καί, χωρὶς νὰ σαλεύουν, κρατῶντας τὴν ἀναπνοή τους, κυττάζουν τὴ γάτα... Εἶνε ξαφνιασμένα, κατάπληκτα καὶ δὲν ἀκοῦνε τὶς γκρίνιες τῆς γκουβερνάντας τους, ἡ ὁποία ἔτρεξε πίσω τους. 'Η πιὸ εἰλικρινὴς χαρὰ λάμπει μέσα στὰ μάτια τους.

—Πόσο μικρὰ εἶνε! λέει ἡ Νίνα, ἀνοίγοντας τόσα τὰ ματάκια της καὶ γελῶντας μὲ χαρά. Εἶνε ὅμοια μὲ ποντικάκια...

—Ἕνα... δύο... τρία... μετράει ὁ Βάνιας. Τρία γατάκια. Δηλαδὴ ἕνα γιὰ μένα, ἕνα γιὰ σένα κ' ἕνα περισσευούμενο....

—Ρόν... ρόν... ρόν... κάνει ἡ μητέρα τῶν γατιῶν, κολακευμένη ἀπὸ τὴν προσοχὴ τῶν παιδιῶν. Ρόνν...

'Αφοῦ κύτταξαν κάμποση ὥρα τὰ γατάκια, τὰ παιδιὰ τὰ παίρνουν ἀπὸ τὴν ἀγκαλιὰ τῆς μητέρας τους στὰ χέρια τους, κ' ἔπειτα, σὰν νὰ μὴν τοὺς ἔφτανε αὐτό, τὰ διπλώνουν στὰ πουκάμισά τους καὶ τρέχουν μέσα στὶς κάμαρες φωνάζοντας:

—Μαμά!... ἡ γάτα γέννησε!...

'Η μαμὰ κάθεται στὸ σαλόνι μ' ἕναν κύριο ποὺ δὲν τὸν γνωρίζουν. Βλέποντας τὰ παιδιὰ ἄνιφτα, ἄντυτα, μὲ τὰ πουκαμισάκια τους ἀνασηκωμένα, γίνεται κατακόκκινη καὶ τοὺς λέει μὲ αὐστηρότητα:

—Κατεβᾶστε τὰ πουκάμισά σας, ξεδιάντροπα, καὶ φευγᾶτε ἀπὸ δῶ γιατὶ θὰ σᾶς τιμωρήσω!

'Ο Βάνιας παίρνει τὴ ζαχαριέρα καὶ τὴν ἀδειάζει στὸ πάτωμα

Μὰ τὰ παιδιὰ δὲν προσέχουν οὔτε τὶς φοβέρες τῆς μητέρας τους, οὔτε τὴν παρουσία τοῦ ξένου. Βάζουν τὰ γατάκια στὸ χαλὶ κι' ἀρχίζουν νὰ ξεφωνίζουν δυνατά. 'Απὸ κοντά, τὰ τριγυρνάει ἡ μητέρα τῶν γατιῶν. Νιαουρίζει σὰν νὰ τὰ ἱκετεύη. Μὰ ἐκείνη τὴ στιγμὴ κάνει τὴν ἐμφάνισί της στὸ σαλόνι ἡ γκουβερνάντα, ἡ ὁποία, σ' ἕνα νόημα τῆς μαμᾶς, παίρνει τὰ παιδιὰ στὸ δωμάτιό τους, τὰ ντύνει, τὰ βάζει νὰ κάνουν τὴν προσευχή τους καὶ νὰ πιοῦνε τὸ τσάϊ τους. Αὐτὰ ὅμως, σ' ὅλο ἐκεῖνο τὸ διάστημα, δὲν βλέπουν τὴν ὥρα πότε νὰ ξεμπερδέψουν ἀπὸ τὶς πεζὲς αὐτὲς ἀγγαρεῖες καὶ νὰ τρέξουν στὴν κουζίνα, κοντὰ στὰ γατάκια. 'Η ἄλλες ἀσχολίες τους καὶ τὰ καθημερινά τους παιγνίδια ἔχουν λησμονηθῆ σήμερα.

Τὰ γατάκια, μὲ τὸν ἐρχομό τους στὸν κόσμο, ἔχουν κάνει τὸν Βάνια καὶ τὴ Νίνα νὰ τὰ ξεχάσουν ὅλα... Εἶνε γι' αὐτὰ κάτι καινούργιο, κάτι ζωντανό, εἶνε τὸ γεγονὸς τῆς ἡμέρας. Ἂν τοὺς ἔλεγαν τί προτιμοῦν, ἕνα κουτὶ μπομπόνια ἢ τὰ γατάκια, δὲν θὰ ἔκαναν οὔτε κὰν συζήτησι ἀπάνω σὲ μιὰ τέτοια πρότασι. Παρ' ὅλες τὶς διαμαρτυρίες τῆς γκουβερνάντας καὶ τῆς μαγείρισσας, τὰ δυὸ παιδιὰ μένουν, ὡς τὸ δεῖπνο(*) καθισμένα στὴν κουζίνα, κοντὰ στὴν κάσσα, καὶ διασκεδάζουν μὲ τὰ γατάκια. Τὰ πρόσωπά τους εἶνε σοβαρά, γεμᾶτα συλλογὴ καὶ ἀνησυχία. Τὰ ἀνησυχεῖ τὸ μέλλον τῶν γατιῶν, γιατὶ ἡ μαμά τους ἀπεφάσισε νὰ κρατήσουν στὸ σπίτι τὸ ἕνα μόνο γατάκι, γιὰ παρηγοριὰ τῆς μεγάλης γάτας, τῆς μητέρας του, τὸ ἄλλο νὰ τὸ στείλουν στὴν ἐξοχή, καὶ τὸ τρίτο νὰ τὸ κατεβάσουν κάτω στὸ ὑπόγειο, ὅπου ὑπάρχουν ἄφθονα ποντίκια.

—Μὰ γιατὶ δὲν βλέπουν; ρωτάει ἡ Νίνα ξαφνιασμένη.... Ἔχουν τὰ μάτια τους κλειστὰ σὰν τοὺς ζητιάνους...

'Η ἀπορία αὐτὴ ἀνησυχεῖ καὶ τὸν Βάνια, ὁ ὁποῖος, καλὸ καὶ σώνει, ἐπιχειρεῖ ν' ἀνοίξη τὰ μάτια στὸ ἕνα ἀπὸ τὰ γατάκια. Τὰ φυσάει, τ' ἀγγίζει μὲ τὰ χέρια του, μὰ ἡ ἐγχείρησίς του δὲν ἐπιτυγχάνει. Τὰ παιδιὰ δίνουν στὰ γατάκια κρέας καὶ γάλα, μὰ ἐκεῖνα ἀρνοῦνται νὰ φᾶνε ὅ,τιδήποτε... Ὅλα ὅσα βάζουν κάτω ἀπὸ τὴ μυτίτσα τους, τὰ τρώει ἡ μητέρα τους.

—Ἄκου, Νίνα, προτείνει ὁ Βάνιας, θέλεις νὰ χτίσουμε σπιτάκια γιὰ τὰ γατάκια μας; Νὰ τὰ βάλουμε τὸ καθένα χωριστὰ κ' ἔτσι ἡ γάτα θὰ πηγαίνη νὰ τοὺς κάνη ἐπίσκεψι...

Σὲ λίγο ὁ Βάνιας κ' ἡ Νίνα εἶχαν τοποθετήσει σὲ διάφορες γωνιὲς τῆς κουζίνας τρεῖς καπελλιέρες, μέσα στὶς ὁποῖες ἐγκατέστησαν τὰ γατάκια τους. Μὰ αὐτὸς ὁ χωρισμὸς φαίνεται πὼς εἶνε πολὺ πρόωρος. 'Η γάτα, μὲ τὴν ἔκφρασι πάντα ἱκετευτική, παίρνει γύρω τὶς καπελλιέρες καί, παίρνοντας τὰ παιδιά της, τὰ ξαναφέρνει στὴ θέσι τους.

—'Η γάτα εἶνε ἡ μαμά τους, παρατηρεῖ ὁ Βάνιας. Μὰ ποιὸς εἶνε ὁ μπαμπᾶς τους;

—Ναί, ποιὸς εἶνε ὁ μπαμπᾶς τους; ρωτάει κ' ἡ Νίνα.

—Τοὺς χρειάζεται ἕνας μπαμπᾶς...

'Ο Βάνιας κ' ἡ Νίνα συζητοῦν ἐπὶ πολλὴ ὥρα ποιὸς πρέπει νὰ γίνη πατέρας τους καὶ τέλος ἡ ἐκλογή τους πέφτει στὸ μεγάλο ξύλινο ἄλογο μὲ τὴν βγαλμένη οὐρά, ποὺ τελειώνει τὴν ὕπαρξί του ἄδοξα στὸ κούφωμα, κάτω ἀπ' τὴ σκάλα. Τὰ παιδιὰ τρέχουν, τὸ βγάζουν ἀπὸ κεῖ καὶ τὸ σέρνουν μέσα στὴν κουζίνα, κοντὰ στὴν κάσσα μὲ τὰ γατιά.

—Πρόσεχε! τοῦ λένε. Στάσου ἐδῶ κ' ἔχε τὸ νοῦ σου νὰ εἶνε φρόνιμα τὰ γατάκια...

Ὅλα αὐτὰ εἰπώθηκαν καὶ γίνηκαν μὲ τὸν σοβαρώτερο τρόπο καὶ μὲ μιὰ ἔκφρασι μεγάλης φροντίδας στὸ πρόσωπο τῶν παιδιῶν. Ἔξω ἀπὸ τὴν κάσσα μὲ τὰ γατάκια, ὁ Βάνιας κ' ἡ Νίνα δὲν ἤθελαν πειὰ νὰ ξέρουν τίποτε στὸν κόσμο. 'Η χαρά τους δὲν εἶχε ὅρια.

Μὰ ἔμελλαν νἄρθοῦν καὶ στιγμὲς θλίψεως καὶ ὀδύνης.

Λίγο πιὸ ὕστερα, μετὰ τὸ δεῖπνο, ὁ Βάνιας, καθισμένος στὸ γραφεῖο τοῦ πατέρα του, κύτταζε ὀνειροπολῶντας τὰ χαρτιὰ ποὺ ἦσαν σκόρπια ἐδῶ κ' ἐκεῖ. Κοντὰ στὴ λάμπα, ἕνα ἀπὸ τὰ γατάκια κυλιόταν ἀπάνω σ' ἕνα χαρτόσημο. 'Ο Βάνιας παρακολουθοῦσε τὶς κινήσεις του, χώνοντας στὸ μουσουδάκι του πότε τὸ μολύβι, πότε ἕνα σπίρτο... Ἔξαφνα ὁ πατέρας του παρουσιάστηκε, σὰν νὰ βγῆκε ἀπὸ τὴ γῆ.

—Τί εἶν' αὐτὸ ἐκεῖ;... ρώτησε μὲ ὀργή.

—Εἶν' ἕνα γατάκι, μπαμπᾶ, ἀπάντησε ὁ Βάνιας.

—Τώρα νὰ σοῦ δείξω ἐγώ!... Κύττα κεῖ τί ἔκανε, παληόπαιδο!... Μοῦ λέρωσε ὅλα μου τὰ χαρτιά!...

Ἔτσι ὁ Βάνιας εἶδε μὲ μεγάλη του ἔκπληξι ὅτι ὁ πατέρας του δὲν συμμεριζόταν καθόλου τὴ συμπάθειά του πρὸς τὰ γατάκια. 'Αντὶ νὰ εὐχαριστηθῆ καὶ νὰ χαρῆ κι' αὐτός, τοῦ τράβηξε τ' αὐτὶ καὶ συγχρόνως φώναξε στὸν ὑπηρέτη:

—Στέφανε, πέταξε ἀπὸ δῶ μέσα αὐτὸ τὸ βρωμιάρικο γατί...

Στὸ δεῖπνο νέο ἐπεισόδιο... Μετὰ τὸ σερβίρισμα τοῦ δευτέρου φαγητοῦ, ἀκούγεται ἄξαφνα ἕνα νιαούρισμα... Ψάχνουν καὶ βρίσκουν κάτω ἀπ' τὴν ποδιὰ τῆς Νίνας ἕνα γατάκι....

—Πέτα το στὴν κουζίνα! φωνάζει θυμωμένος ὁ πατέρας στὸν ὑπηρέτη. Πετᾶχτε τα ἀμέσως ὅλα στὰ σκουπίδια... Νὰ φύγουν ἀπ' τὸ σπίτι αὐτὰ τὰ παληοπράμματα...

'Ο Βάνιας καὶ ἡ Νίνα τρέμουν ἀπὸ τὸν τρόμο τους. 'Ο θάνατος μέσα στὰ σκουπίδια θὰ εἶνε τρομερός!... Κ' ἔπειτα σκέπτονται πῶς θὰ χωριστῆ ἡ γάτα ἀπὸ τὰ παιδιά της... 'Η κάσσα ἔτσι θ' ἀδειάση, τὰ ὄνειρα τοῦ μέλλοντος θὰ διαλυθοῦν!

Καὶ μὲ τὶς σκέψεις αὐτὲς τὰ παιδιὰ ἀρχίζουν νὰ κλαῖνε καὶ ἱκετεύουν νὰ χαριστῆ ἡ ζωὴ στὰ γατάκια τους. 'Ο πατέρας τους τὰ λυπᾶται καὶ δέχεται, ἀλλὰ ὑπὸ τὸν ὅρον τὰ παιδιὰ νὰ μὴν ξαναπᾶνε στὴν κουζίνα καὶ νὰ μὴν ἀγγίξουν τὰ γατάκια.

Μετὰ τὸ φαγητό, ἡ Νίνα κι' ὁ Βάνιας τριγυρίζουν περίλυποι μέσα σὲ ὅλα τὰ δωμάτια. 'Η ἀπαγόρευσις νὰ ξαναπᾶνε στὴν κουζίνα τὰ ἔχει βυθίσει σὲ θλίψη. Δὲν τρῶνε πειὰ γλυκίσματα, κάνουν πείσματα, γκρινιάζουν μὲ τὴ μαμά τους. 'Ο Βάνιας, γιὰ νὰ ἐκδικηθῆ, παίρνει τὴ ζαχαριέρα καὶ τὴν ἀδειάζει στὸ πάτωμα. Τὸ βράδυ, ὅταν ὁ θεῖος Πετρούσας ἔρχεται στὸ σπίτι, τὸν παίρνουν ἰδιαιτέρως καὶ παραπονιοῦνται ἐναντίον τοῦ πατέρα τους, ὁ ὁποῖος ἤθελε νὰ πετάξη τὰ γατάκια στὰ σκουπίδια.

—Θεῖε Πετρούσα, τὸν ἱκετεύουν, παρακάλεσε τὴ μαμὰ νὰ βάλη τὰ γατάκια στὴν κάμαρή μας... Παρακάλεσέ την!...

—Καλά, καλά, τοὺς ἀπαντάει ὁ θεῖος ἀπομακρύνοντάς τα.

Συνήθως ὁ θεῖος Πετρούσας δὲν ἔρχεται μόνος. Μαζύ του ἔρχεται κι' ὁ Νέμος, μεγάλος Δανικὸς σκύλλος μὲ κρεμασμένα αὐτιὰ καὶ μὲ οὐρὰ σκληρὴ σὰν μπαστοῦνι. Αὐτὸς ὁ σκύλλος εἶνε σιωπηλός, σκυθρωπός, γεμᾶτος ἀξιοπρέπεια. Δὲν δίνει τὴν παραμικρὴ προσοχὴ στὰ παιδιὰ καί, ὅταν περνάη κοντά τους, τὰ χτυπάει μὲ τὴν οὐρά, σὰν νὰ ἦταν καρέκλες. Τὰ μικρὰ τὸν μισοῦν μὲ ὅλη τους τὴν καρδιά, μὰ αὐτὴ τὴ φορὰ πρακτικὲς σκέψεις τὰ κάνουν νὰ τὸν συμπαθήσουν.

—Ξέρεις, Νίνα, λέει ὁ Βάνιας ἀνοίγοντας τὰ μάτια του, νὰ βάλουμε τὸ Νέμο γιὰ πατέρα τῶν γατιῶν, ἀντὶ γιὰ τὸ ἄλογο... Τὸ ἄλογο εἶνε ξύλινο, ἐνῶ αὐτὸς εἶνε ζωντανός....

Καὶ περιμένουν, ὅλο τὸ ἀπόγευμα, τὴν ὥρα ποὺ ὁ πατέρας τους θ' ἀρχίση νὰ παίζη χαρτιὰ μὲ τὸ θεῖο τους, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ πᾶνε τὸ Νέμο στὴν κουζίνα χωρὶς νὰ τοὺς ἀντιληφθῆ.

'Ο πατέρας τους, ἐπὶ τέλους, ἀρχίζει νὰ παίζη... 'Η μητέρα ἑτοιμάζει τὸ τσάϊ καὶ δὲν τὰ προσέχει... 'Η μεγάλη στιγμὴ εἶχε φτάσει...

—Ἔλα!... λέει ὁ Βάνιας στὴν ἀδελφή του.

Μὰ ἐκείνη τὴ στιγμὴ μπαίνει μέσα ὁ ὑπηρέτης ὁ Στέφανος, ὁ ὁποῖος φωνάζει γελῶντας:

—Κυρία, ὁ Νέμος καταβρόχθισε τὰ γατάκια!

'Ο Βάνιας κ' ἡ Νίνα χλωμιάζουν καὶ κυττάζουν τὸ Στέφανο μὲ τρόμο.

—Ναί... κυρία!... ξαναλέει ὁ ὑπηρέτης γελῶντας. Πλησίασε τὴν κάσσα καὶ τὰ κατάπιε ὅλα...

Γιὰ μιὰ στιγμὴ τὰ παιδιὰ νομίζουν πὼς ὅλοι ὅσοι βρίσκονται στὸ σπίτι, θὰ ὁρμήσουν κατὰ τοῦ Νέμου καὶ θὰ τὸν πνίξουν. Μὰ ὅλοι μένουν ἀπαθεῖς στὶς θέσεις τους καὶ ξαφνιάζονται μόνο μὲ τὴν ὄρεξι τοῦ τεραστίου σκύλου... 'Ο πατέρας καὶ ἡ μητέρα γελοῦν... 'Ο Νέμος περνάει κοντὰ στὸ τραπέζι, σαλεύοντας τὴν οὐρά του καὶ γλείφοντας τὰ χείλη του εὐχαριστημένος... Μονάχα ἡ γάτα εἶνε ἀνήσυχη... Μὲ τὴν οὐρὰ ἀνασηκωμένη, πηγαίνει ἀπὸ κάμαρη σὲ κάμαρη, κυττάζοντας ὅλους μὲ ὑποψία καὶ νιαουρίζοντας κλαψιάρικα.

—Παιδιά, δέκα ἡ ὥρα! φωνάζει ἡ μαμά. Καιρὸς νὰ κοιμηθῆτε!

'Ο Βάνιας κ' ἡ Νίνα πέφτουν στὰ κρεββάτια τους κλαίγοντας γιὰ τὴν δυστυχία τῆς γάτας καὶ γιὰ τὴ σκληρότητα τοῦ Νέμου, ποὺ ἔμεινε ἀτιμώρητος...

ΑΝΤ. ΤΣΕΧΩΦ

(*)Τὸ δεῖπνο γίνεται συνήθως στὴ Ρωσσία στὶς 3 τὸ ἀπόγευμα.

Η ΑΦΕΛΕΙΑ ΤΩΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΩΝ

ΤΟ «ΓΚΑΟΥΣΤΑΡΚ» ΚΑΙ ΤΑ ΘΥΜΑΤΑ ΤΟΥ

Ἕνα δημοφιλὲς μυθιστόρημα ποὺ πουλάει 5.000 000 ἀντίτυπα. Ἡ παρεξήγησις τῶν 'Αμερικανῶν. Πῶς ἐπῆραν γιὰ ἀληθινὸ ἕνα φανταστικὸ Κράτος. Πῶς πηγαίνουν στὸ... Γκάουσταρκ! Τόπος ἀναψυχῆς καὶ ἀναρρώσεως! Ἡ ὡραία πρωτεύουσα... 'Εντελβάϊς! Δεσμοὶ συγγενείας μὲ τὴ βασιλικὴ οἰκογένεια. Ἡ λέσχη «Γκάουσταρκ». 'Αμερικανικὲς τερατολογίες, κλπ.

Κατὰ τὸ Νοέμβριο τοῦ περασμένου χρόνου πέθανε στὴν 'Αμερικὴ ὁ μυθιστοριογράφος Τζῶρτζ Μπὰρρ Μὰκ Κάτσον, συγγραφεὺς γνωστότατος καὶ προσφιλέστατος στὰ ἑκατομμύρια τῶν 'Αμερικανῶν ἀναγνωστῶν του. 'Απὸ τὰ ἔργα του, τὸ γνωστότερο εἶνε τὸ «Γκάουσταρκ», τὸ ὁποῖο ἔγινε καὶ κινηματογραφικὴ ταινία, ποὺ παίχτηκε πέρσυ καὶ στὰς 'Αθήνας. Εἶνε ἕνα ἔργο γεμᾶτο πλοκὴ καὶ δρᾶσι καὶ κινεῖ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀναγνώστου, ὅπως καὶ ἡ τόσες ἄλλες χιλιάδες τῶν παρομοίων μυθιστορημάτων. Μὰ δὲν θ' ἀσχοληθοῦμε σήμερα μ' αὐτό. Θ' ἀσχοληθοῦμε μὲ τὶς ἀναρίθμητες παρεξηγήσεις ποὺ ἐδημιούργησε τὸ μυθιστόρημα αὐτὸ μεταξὺ τῶν ἀφελῶν καὶ... ἀγεωγραφήτων 'Αμερικανῶν ἀναγνωστῶν του...

Τὸ «Γκάουσταρκ» εἶνε ἕνα φανταστικὸ Βαλκανικὸ βασίλειο, τὸ ὁποῖο ἐδημιούργησε ἡ φαντασία τοῦ 'Αμερικανοῦ μυθιστοριογράφου. Πρωτεύουσα τοῦ Γκάουσταρκ εἶνε ἡ ἐπίσης φανταστικὴ 'Εντελβάϊς, τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα ὁ Μὰκ Κάτσον δανείστηκε ἀπὸ τὸ γνήσιο λευκὸ ἄνθος ποὺ φυτρώνει στὰς Ἄλπεις. Τὴν περιέγραψε ὅμως τόσο παραστατικά, μὲ τόσες λεπτομέρειες, ὥστε οἱ ἀφελεῖς 'Αμερικανοὶ ποὺ ἐδιάβασαν τὸ ἔργο, τὴν ἐπῆραν γιὰ ἀληθινή... Βαρέθηκαν, βλέπετε, νὰ ρίξουν μιὰ ματιὰ στὸ χάρτη τῆς Βαλκανικῆς. Πολλοὶ μάλιστα, οἱ ὁποῖοι εἶχαν τὰ μέσα, ἀντὶ νὰ πᾶνε νὰ περάσουν πουθενὰ ἀλλοῦ τὶς διακοπές τους, ἀπεφάσισαν νὰ κάνουν ἕνα... ταξειδάκι καὶ ἀπευθύνθηκαν στὰ διάφορα ἁρμόδια πρακτορεῖα περιηγήσεων!...

'Η εὐπιστία αὐτὴ τῶν 'Αμερικανῶν, ποὺ δὲν σκέφτηκαν οὔτε γιὰ μιὰ στιγμὴ ν' ἀμφισβητήσουν τὴν ἀλήθεια τῶν φανταστικῶν περιγραφῶν τοῦ μυθιστοριογράφου, ξεπέρασε, σὲ μερικὲς περιπτώσεις, καὶ τὰ ὅρια τοῦ κωμικοῦ. Ἔτσι μιὰ κυρία ἀπὸ τὴν Κλήβελανδ, ἔστειλε στὸ Μὰκ Κάτσον ἕνα γράμμα, μὲ τὸ ὁποῖο τοῦ ζητοῦσε πληροφορίες γιὰ τὰ δρομολόγια ποὺ ἔπρεπε ν' ἀκολουθήση μόλις ἔφτανε μὲ τὸ ὑπερωκεάνειο στὴν Εὐρώπη, γιὰ νὰ πάη σιδηροδρομικῶς στὸ Γκάουσταρκ!... Κ' ἐπρόσθετε ἡ δυστυχισμένη, βασιζομένη στὶς σχετικὲς περιγραφὲς τοῦ μυθιστορήματος, ὅτι φανταζόταν πὼς τὸ κλίμα τοῦ Βαλκανικοῦ αὐτοῦ κράτους θὰ ἦταν ὠφέλιμο γιὰ τὴν ὑγεία τῆς κόρης της.

Μιὰ ἄλλη κυρία πάλι, ποὺ ἔγραψε κι' αὐτὴ στὸ Μὰκ Κάτσον, τὸν παρακαλοῦσε νὰ τὴν πληροφορήση μὲ ποιὸ τρόπο θὰ μποροῦσε νὰ νοικιάση ἢ ν' ἀγοράση μιὰ βίλλα κοντὰ στὴν πρωτεύουσα τοῦ Γκάουσταρκ, τὴν 'Εντελβάϊς, γιὰ νὰ κατοικήση σ' αὐτὴν μαζὺ μὲ τὸν φυματικὸ σύζυγό της!...

Κάποιος ἄλλος ἀναγνώστης τηλεγράφησε ἐπειγόντως στὸ Μὰκ Κάτσον, ζητῶντας του πληροφορίες ποιὸς ἦταν ὁ συντομώτερος δρόμος ποὺ ἔπρεπε ν' ἀκολουθήση γιὰ νὰ πάη στὸ Γκάουσταρκ!...

Ἕνας ἄλλος πάλι, ὁ ὁποῖος ἤθελε φαίνεται νὰ κάνη τὸν καλῶς πληροφορημένο, ἔστειλε ἕνα γράμμα στὸ συγγραφέα διὰ τοῦ ὁποίου τὸν... πληροφοροῦσε γιὰ τὴν ἀκριβῆ ὥρα τῆς ἀναχωρήσεως κάποιου τραίνου τοῦ Γκάουσταρκ, τὸ ὁποῖον ἀνεφέρετο σ' ἕνα κεφάλαιο τοῦ ἔργου, καὶ τὸν συμβούλευε νὰ διορθώση στὴ νέα ἔκδοσι τοῦ βιβλίου τὴν ἀνακρίβεια!...

Μερικοὶ ἄλλοι, πιὸ εὐφάνταστοι ἀκόμα, τοῦ ἔγραψαν πληροφορῶντας τον ὅτι συγγένευαν μὲ τὴν.... βασιλικὴ οἰκογένεια τοῦ Γκάουσταρκ καὶ μὲ τοὺς 'Αμερικανοὺς ἥρωας καὶ ἡρωΐδας τοῦ μυθιστορήματος...

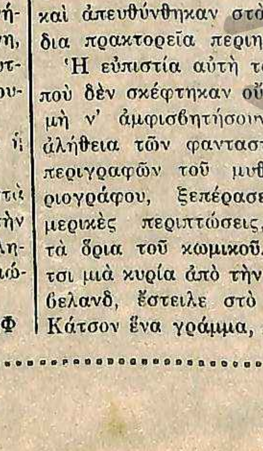

Ἕνας κάτοικος τῆς Βασιγκτῶνος, ἐνθουσιασμένος, φαίνεται, ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσι τοῦ ἔργου, τοῦ ἔγραψε ὅτι εἶχε ἱδρύσει λέσχη μὲ τὸν τίτλο «Γκάουσταρκ», τῆς ὁποίας τὰ μέλη, μόλις ὁ καιρὸς θὰ τὸ ἐπέτρεπε, θὰ ἔκαναν μιὰ ἐκδρομὴ ὡς τὴν πρωτεύουσα τοῦ Βαλκανικοῦ αὐτοῦ κράτους!...

Μία κυρία, τέλος, ἀπὸ τὸν Ἅγιο Φραγκίσκο, ζητοῦσε ἀπὸ τὸ συγγραφέα νὰ τῆς καθορίση τὸ γεωγραφικὸ πλάτος καὶ μῆκος τοῦ Γκάουσταρκ. «Κάποια φίλη μου — τοῦ ἔγραφε στὴν ἐπιστολή της — ποὺ ἔχει ταξειδέψει σ' ὅλο τὸν κόσμο, ἔχει πάει δυὸ φορὲς στὸ... Γκάουσταρκ καὶ τὸ ἀγαπᾶ πολύ. Μοῦ λέει ὅτι τὸ περιγράφετε περίφημα στὸ μυθιστόρημά σας. 'Ελπίζω ὅτι τὴν προσεχῆ ἄνοιξι θὰ μπορέσω νὰ τὸ ἐπισκεφθῶ κ' ἐγώ. Τώρα ἡ φίλη μου λείπει ἀπ' ἐδῶ καὶ φαίνεται ὅτι θὰ βρίσκεται πάλι στὸ Γκάουσταρκ, γιατί, καθὼς μοῦ γράφει στὸ τελευταῖο της γράμμα, ἐγνώρισε καὶ τὴν πριγκήπισσαν Γετνὶν (ἡρωΐδα τοῦ μυθιστορήματος) καὶ ἐπεσκέφθη τὸ ἀνάκτορό της... Ἐγὼ ἀναζήτησα τὸ Γκάουσταρκ στὸ χάρτη καί, ἐπειδὴ δὲν κατώρθωσα νὰ τὸ βρῶ, σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ πληροφορήσετε σεῖς ποῦ ἀκριβῶς πέφτει!...»

Χαρακτηριστικὸ τῆς δημοτικότητος τοῦ μυθιστορήματος αὐτοῦ τοῦ Μὰκ Κάτσον, εἶνε ὅτι ἐπουλήθηκαν ὡς τώρα πάνω ἀπὸ πέντε ἑκατομμύρια ἀντίτυπά του!...

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Η ΔΥΣΤΥΧΙΑ ΤΗΣ ΒΑΛΜΟΡ

Τελευταῖα ἐξετέθησαν στὴ βιτρίνα ἑνὸς ἐμπόρου αὐτογράφων, πρὸς πώλησιν, δυὸ ἐπιστολὲς τῆς μεγάλης ποιητρίας τοῦ περασμένου αἰῶνος, τῆς περιφήμου Μαρσελίνας Ντεμπόρντ Βαλμόρ.

Στὴ μιὰ ἀπὸ τὶς ἐπιστολές της αὐτές, χρονολογουμένη ἀπὸ τὶς 5 Αὐγούστου 1858, ἡ ποιήτρια γράφει ὅτι, ἀφοῦ ἐπὶ μῆνες ἀνεζήτησε ἕνα σπίτι πιὸ φτηνὸ ἀπὸ ἐκεῖνο στὸ ὁποῖο καθόταν, βρῆκε τέλος **ἕνα διαμέρισμα σὲ** κάποια σοφίτα τῆς ὁδοῦ Λαφίτ. Καὶ προσθέτει:

«Τὸ καινούργιο μου διαμέρισμα βρίσκεται κυριολεκτικῶς ἀπάνω στὰ κεραμίδια. Γιὰ νὰ φτάσης σ' αὐτό, πρέπει ν' ἀνεβῆς 75 σκάλες! Μὰ κι' αὐτὸ εἶνε πολὺ ἀκριβὸ καὶ γρήγορα θ' ἀναγκασθῶ νὰ τὸ ἐγκαταλείψω....»

Καὶ πράγματι, ὕστερ' ἀπὸ τρεῖς μῆνες τὸ ἐγκατέλειψε, μὴ μπορῶντας νὰ πληρώση τὸ νοῖκι, γιὰ νὰ πάη σ' ἕνα ἄλλο, πολὺ χειρότερο, ὅπως βεβαιώνει στὴ δευτέρα τῆς ἐπιστολή.

Δυστυχισμένη Μαρσελίνα!...

ΛΑΪΚΕΣ ΠΡΟΛΗΨΕΙΣ

Η ΨΥΧΕΣ ΤΩΝ ΚΟΛΑΣΜΕΝΩΝ

Στὴ Στερεὰ 'Ελλάδα καὶ στὴν Πελοπόννησο πιστεύουν ὅτι ἡ ψυχὲς ποὺ εἶνε κολασμένες καὶ βασανίζονται στὸν Ἅδη, βγαίνουν, ἀπὸ τὸ Πάσχα ὡς τὴν Πέμπτη τῆς 'Αναλήψεως, καὶ πηγαίνουν στὸν Παράδεισο. 'Απὸ τὴν Πέμπτη τῆς 'Αναλήψεως πάλι κ' ἔπειτα γυρίζουν ξανὰ στὸν Ἅδη.

'Υπάρχει σχετικῶς καὶ τὸ ἑξῆς δημῶδες τετράστιχο:

Ὅλες ἡ Πέφτες νἄρχονται,
καὶ ὅλες ἡ βδομάδες,
κ' ἡ Πέφτη τῆς 'Ανάληψις,
ποτὲ νὰ μὴν ἐρχόταν

Γι' αὐτὸ τὴν ἡμέρα αὐτὴ κάνουν μνημόσυνα καὶ τρισάγια στὰ νεκροταφεῖα..

ΕΚΛΕΚΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΛΕΟΝΙΔΑ ΑΝΤΡΕΓΙΕΦ

ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ Σ' ΕΝΑ ΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΟ

Θεέ μου! Τί μοῦ συνέβη! Δὲν ξέρω πῶς νὰ σᾶς τὸ πῶ, πῶς νὰ σᾶς τὸ περιγράψω! Στάθηκα πάνω ἀπὸ τὴν ἄβυσσο! Παρ' ὀλίγο νὰ πεθάνω! Τί φριχτὴ δοκιμασία ἦταν αὐτὴ ποὺ μοῦ ἐπεφύλασσε τώρα στὰ ἑξῆντα μου χρόνια ἡ ζωή!... Κ' ἔχω τριάντα χρόνια τώρα στὴ φυλακή...

Ἔκλαψα! Ἔκλαψα τόσο πολύ! Ἕνα λεπτὸ ἀκόμα καὶ ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ δράματός μου θὰ ἔπεφτα σὲ μιὰν ἄβυσσο, νομίζοντας ὅτι πετοῦσα στὰ οὐράνια. Μὰ εἶνε δυνατό..... εἶνε δυνατὸ ἡ «ὡραία ἄγνωστος» μὲ τὸ μαῦρο πέπλο, ποὺ ἦρθε τρεῖς φορὲς μυστηριωδῶς νὰ μὲ δῆ, νὰ εἶνε ἡ κυρία Χ..., ἡ παληὰ ἀρραβωνιαστική μου, ἡ ἀγάπη μου, τὸ ὄνειρο καὶ ἡ θλῖψι μου;

Κ' ἐγὼ ποὺ δὲν ἐγνώρισα καὶ δὲν ἀγάπησα ἄλλη γυναίκα ἀπ' αὐτὴν κατὰ τὸ διάστημα τῶν τρομερῶν χρόνων τῆς φυλακίσεώς μου!...

Μὰ καιρὸς εἶνε ν' ἀρχίσω νὰ βάζω λίγη τάξι στὴ διήγησί μου. Καὶ ὁ καταδεκτικὸς ἀναγνώστης μου ἂς μὲ συγχωρήση γιὰ τὴν ἀσυναρτησία ποὺ ἔχουν τὰ παραπάνω λόγια μου. Εἶμαι ἑξῆντα ἐτῶν, αἱ δυνάμεις μου μ' ἐγκαταλείπουν—καὶ εἶμαι μόνος. Γενοῦ ἕνας φίλος γιὰ μένα, ὦ ἄγνωστε ἀναγνώστη, στὶς θλιβερὲς αὐτὲς στιγμές. Ἄκουσέ με! Θὰ προσπαθήσω νὰ σοῦ διηγηθῶ ὅ,τι μοῦ συνέβη σὲ ὅλες του τὶς λεπτομέρειες, μ' ὅση διαύγεια ἔχει ἀκόμα τὸ ψυχρὸ καὶ φωτεινὸ λογικό μου.

* *

Ὅταν ὁ φύλακας μοῦ εἶπε ὅτι ξανάρθε ἡ ἄγνωστος μὲ τὸν πέπλο καὶ ζητοῦσε νὰ μὲ δῆ, ἡ πρώτη σκέψις ποὺ ἔκανα ἦταν νὰ τὴν δεχτῶ. Ἀλλ' ἡ περιέργεια καθὼς καὶ ἡ ἐπιθυμία νὰ μὴ φανῶ ἀγενὴς ἀπέναντί της, μ' ἔπεισαν ὅτι ἔπρεπε νὰ δεχτῶ τὴν ἐπίσκεψι τῆς ἄγνωστης αὐτῆς κυρίας.

Ἔδωσα ἀμέσως στὰ χαρακτηριστικά καὶ στὴ στάσι μου τὴν ἔκφρασι τῆς μακαρίας καλωσύνης ποὺ λαμβάνω ὅταν δέχομαι τοὺς ἐπισκέπτας μου, ἐφαίδρυνα τὸ πρόσωπό μου μ' ἕνα πονηρὸ καὶ καταδεχτικὸ χαμόγελο καὶ εἶπα στὸ φύλακα ὅτι μποροῦσε νὰ εἰσαγάγη τὴν κυρία.

* *

—Καθῆστε, σᾶς παρακαλῶ, ἀγαπητή μου κυρία, εἶπα μὲ φιλικὸ τόνο στὴν ἄγνωστη ποὺ στεκόταν ὄρθια καὶ ἀκίνητη μπροστά μου, σὰν νὰ τὴν εἶχε κυριεύσει μιὰ παράξενη νάρκωσι.

Ἐκείνη κάθησε.

—Συνηθίζω νὰ σέβωμαι ὅλα τὰ μυστικά, ἐσυνέχισα. Ὡστόσο θὰ σᾶς παρακαλέσω ν' ἀνασηκώσετε τὸν πέπλο ποὺ σᾶς σκεπάζει τὸ πρόσωπο. Ποιὰ ἡ ἀνάγκη νὰ κρύβετε τὸ πρόσωπό σας;

Μὰ ἡ ἀλλόκοτη ἐπισκέπτριά μου ἀρνήθηκε νὰ ὑπακούση στὴν πρόσκλησί μου, μὲ μιὰ συγκίνησι, τῆς ὁποίας εἶχα παραξηγήσει τὴ σημασία.

—Θὰ τὸν ἀνασηκώσω ἀργότερα, μοῦ ἀποκρίθηκε. Πρῶτα θέλω νὰ σᾶς ἰδῶ καλά.

Ἡ εὐχάριστη φωνὴ τῆς συνομιλητρίας μου δὲν μοῦ ξύπνησε καμμιὰ ἀνάμνησι.

Καὶ τότε σκανδαλισμένος καὶ κολακευμένος συγχρόνως—ἄρχισα νὰ κάνω στὴν ἐπισκέπτριά μου ἐπίδειξι τοῦ πνεύματός μου, τῆς πείρας μου — τῆς πικρῆς πείρας ποὺ εἶχα ἀποκτήσει τριάντα χρόνια μέσα στὴ φυλακή.

Ἡ μεγάλη προσοχὴ ποὺ ἔδειχνε ἡ ἄγνωστος, ἐνῶ ἄκουε τὶς κουβέντες μου, μ' ἔκανε νὰ προσέχω τὰ λόγια μου καὶ τὶς ἐκφράσεις μου. Ἤμουν ἕνας ἄνθρωπος ποὺ ἔζησε τριάντα χρόνια ὁλομόναχος, μακρυὰ ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, καὶ ἑπόμενο ἦταν νὰ ξέρω περισσότερα ἀπὸ τὸν ἄλλο κόσμο, ὁ ὁποῖος δὲ μπορεῖ ποτὲ νὰ σκεφτῆ σοβαρὰ μέσα στὸ δυνατὸ ἀνεμοστρόβιλο τῆς ζωῆς.

Γι' αὐτὸ καὶ ὁ διευθυντὴς τῶν φυλακῶν μοῦ ἐπέτρεπε τελευταῖα νὰ δέχωμαι πολλοὺς ἀγνώστους μου καὶ νὰ τοὺς κάνω σύντομες διαλέξεις γιὰ τὸν προορισμὸ τοῦ ἀνθρώπου στὴ γῆ.

Ἐνόμισα, λοιπόν, ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ ἄγνωστη ἐπισκέπτρια θὰ ἦτανε καμμιὰ περίεργη ποὺ ἦρθε ν' ἀκούση τὰ παράξενα καὶ βαθυστόχαστα λόγια ἑνὸς ἀνθρώπου, ποὺ ἔζησε τριάντα ὁλόκληρα χρόνια μακρυὰ ἀπὸ τοὺς ὁμοίους του....

* *

Καὶ σιγὰ-σιγά, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβω, μ' ἔπιασε μιὰ παράξενη συγκίνησι καὶ ἄρχισα νὰ μιλῶ στὴν ἄγνωστη γιὰ τὴ θλιβερὴ ἱστορία τῆς ἀγάπης μου, γιὰ τὴν κυρία Χ....

Πρώτη φορά, ἀπὸ τὸν καιρὸ πο[illegible] βρισκόμουν στὴ φυλακὴ ἔκανα λόγο σὲ ξένον ἄνθρωπο γι' αὐτὸ τὸ αἴσθημά μου.

Ἐνῶ μιλοῦσα μὲ λυρικὴ ἔξαρσι γιὰ τὴν πρώτη καὶ τελευταία αὐτὴ ἀγάπη μου, ἡ ἐπισκέπτριά μου ἄλλοτε ἔπιανε τὰ χέρια μου, ἄλλοτε μ' ἔσπρωχνε μακρυά της καὶ ἄλλοτε πάλι μὲ θερμοπαρακαλοῦσε:

—Ὄχι, ὄχι, ὄχι! Σωπάστε πειά! Δὲν μπορῶ νὰ σᾶς ἀκούω νὰ μιλᾶτε ἔτσι!...

Καὶ σὲ μιὰ στιγμὴ ποὺ εἶχα γυρίσει ἀλλοῦ τὸ κεφάλι μου, ἐκείνη ἔβγαλε τὸ καπέλλο της καὶ τὸ πυκνὸ πέπλο της.

Τότε τὰ μάτια μου εἶδαν τὸ πρόσωπό της, τὸ πρόσωπο ἐκείνης, ποὺ ἤτανε τριάντα χρόνια τώρα ἡ ἀγάπη μου, ἡ ἀπέραντη καὶ πικρή μου θλῖψι!

Τὸ πρόσωπό της δὲν μοῦ φάνηκε οὔτε γερασμένο, οὔτε μαραμένο—ἴσως ἐπειδὴ ἔζησα πάντα μαζύ της τὴ ζωή μου, μέσα σ' ἕνα συνεχὲς ὄνειρο..... Ἦταν τέτοιο, ὅπως τὸ ἀναπαριστοῦσε στοὺς ὁραματισμούς μου: ἀξιαγάπητο καὶ πολυαγαπημένο.

Τί μοῦ συνέβη τότε;

—Τὶ τρομερὸς ποὺ εἶσαι!.. Μὲ ξέχασες!...

Γιὰ πρώτη φορὰ στὴ ζωή μου, ὕστερ' ἀπὸ τριάντα ὁλόκληρα χρόνια, ἔννοιωσα τὸν ἑαυτό μου νὰ χάνεται μέσα σὲ μιὰ τρομερὴ ἀμηχανία. Στάθηκα ἀκίνητος καὶ περίμενα μοιρολατρικὰ κ' ἐγὼ δὲν ξέρω τί εἴδους θανάσιμο χτύπημα, ἐνῶ ἐκείνη ψιθύριζε:

—Βέπεις, βλέπεις.... ἐγὼ εἶμαι!... Θεέ μου! γιατί δὲν μοῦ μιλᾶς; Δὲν μὲ ἀνεγνώρισες;...

Ἂν τὴν ἀνεγνώρισα!...

Ἀλλοίμονο! Καλύτερα θὰ ἦταν γιὰ μένα νὰ μὴν ἀνεγνώριζα ποτὲ αὐτὸ τὸ πρόσωπο!

Καλύτερα θὰ εἶχα νὰ εἶχα τυφλωθῆ, παρὰ νὰ τὸ ξαναδῶ μπροστά μου.

—Γιατί δὲν μοῦ μιλᾶς;... Τί τρομερὸς ποὺ εἶσαι!... Μὲ ξέχασες;

—Κυρία μου....

Θὰ μποροῦσα, βέβαια, νὰ ἐξακολουθήσω νὰ τῆς μιλῶ μ' αὐτὸν τὸν σοβαρὸ τόνο, ἀλλὰ τὴν εἶδα ἔξαφνα νὰ κλονίζεται.

Τὴν εἶδα νὰ ζητάει μὲ τὰ τρεμάμενα χέρια της τὸν πέπλο της, εἶδα ὅτι ἔφτανε μιὰ λέξι μου γιὰ νὰ ἀπολαύσω ἐπιτέλους τὴ χαρὰ ποὺ τὴν εἶχα στερηθῆ τόσα χρόνια.

Μὰ τότε συνέβη κάτι τρομερό.

Κάποιος ξένος καὶ ὄχι ἐγὼ—ὄχι ἐγώ!—ἐπρόφερε τὴν παρακάτω ἠλιθία καὶ γελοία φράσι, τὴν ψυχρὴ καὶ γεμάτη ζηλοτυπία καὶ ἀπελπισμένη ἀγωνία:

—Δὲν σᾶς γνωρίζω, κυρία μου. Θὰ κάνατε δίχως ἀμφιβολία λάθος στ πόρτα μου. Ὁ σύζυγός σας καὶ τὰ παιδιά σας θὰ σᾶς περιμένουν τώρα. Πηγαίνετε στὸ καλό...

Λ. ΑΝΤΡΕΓΙΕΦ

ΜΙΚΡΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

Η ΖΑΧΑΡΗ

Ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν ἔκανε τελευταίως πρὸς τοὺς λαοὺς τῆς Εὐρώπης θερμὴ ἔκκλησι νὰ... κάνουν ὅσο τὸ δυνατὸν μεγαλείτερη κατανάλωσι ζάχαρης. Καὶ τοῦτο, γιατὶ τὰ τελευταῖα δυὸ χρόνια ἔχουν μείνει στὶς διάφορες χῶρες ἕνα ἑκατομμύριο τόννοι ζάχαρης ἀξόδευτοι. Καὶ ἔτσι προμηνύεται σοβαρὴ κρίσι τῆς ζαχαροβιομηχανίας.

Ὡστόσο ἦταν μιὰ ἐποχὴ πρὶν ἀπὸ διακόσια χρόνια, ποὺ ἀπαγορευόταν αὐστηρὰ ἡ χρῆσις τῆς ζάχαρης ἀπὸ τὸν πολὺ κόσμο. Καὶ ἦταν μιὰ ἄλλη ἐποχὴ πρὶν ἀπὸ ἑξακόσια χρόνια, ποὺ κανένας στὴν Εὐρώπη δὲν ἔτρωγε ζάχαρη, διότι... ἦταν ἄγνωστη. Σᾶς φαίνεται παράξενο; Καὶ ὅμως ἔτσι εἶνε.

Σ' ὅλη τὴν ἀρχαιότητα, καὶ στὸν Μεσαίωνα, ὥς ἀργά, μετὰ τὶς Σταυροφορίες, ἡ ζάχαρη ἦταν πρᾶγμα ἐντελῶς ἄγνωστο.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, οἱ Ρωμαῖοι καὶ οἱ Βυζαντινοὶ Αὐτοκράτορες, μ' ὅλη τὴν πολυτέλειά τους, καθὼς καὶ οἱ φεουδάρχαι τοῦ Μεσαίωνος μεταχειριζόντουσαν μόνον μέλι γιὰ νὰ φτιάχνουν τὰ γλυκίσματά τους.

Στὸν 14ον αἰῶνα εἰσήχθη γιὰ πρώτη φορὰ στὴν Εὐρώπη ἀπ' τὴν Ἀνατολὴ ἡ ζάχαρη καὶ ἡ τέχνη τοῦ νὰ φτιάχνουν γλυκίσματα μ' αὐτήν. Ὡστόσο ἐπὶ τρεῖς αἰῶνες καὶ μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Λουδοβίκου 14ου ἡ ζάχαρη ἦταν εἶδος ποὺ τὸ πουλοῦσαν μόνο τὰ φαρμακεῖα. Τὰ παντοπωλεῖα πάλαιψαν αἰῶνες ὁλόκληρους γιὰ νὰ πάρουν τὸ δικαίωμα νὰ πουλοῦν ζάχαρη. Γιατί πρέπει νὰ σημειωθῆ ὅτι μέχρι τοῦ Λουδοβίκου 16ου ἡ κατανάλωσις τῆς ζάχαρης ὁριζόταν διὰ βασιλικοῦ διατάγματος.

Ἔπρεπε νὰ εἶνε κανεὶς μέγας φεουδάρχης ἢ αὐλικὸς καὶ ὑπερβολικὰ πλούσιος γιὰ νὰ μπορῆ νὰ χρησιμοποιῆ ζάχαρη γιὰ ἄλλη χρῆσι ἐκτὸς ἀπὸ φάρμακο. Οἱ φτωχοί, καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ εὔποροι ἀστοὶ περνοῦσαν ὅλη τὴ ζωή τους χωρὶς νὰ βάλουν στὸ στόμα τους οὔτε ἕνα σπειρὶ ζάχαρη.

Στὸ 1372 τὸ βασιλικὸ διάταγμα ὥριζε ὅτι ἡ βασίλισσα τῆς Γαλλίας εἶχε δικαίωμα νὰ χρησιμοποιῆ γιὰ τὰ γλυκίσματά της μόνο δυόμισυ ὀκάδες ζάχαρη τὸ χρόνο.

Πολὺ λιγώτερο ποσὸν εἶχαν τὸ δικαίωμα νὰ παίρνουν κάθε χρόνο οἱ ἀνώτεροι αὐλικοὶ καὶ οἱ μεγάλοι ἄρχοντες.

ΜΙΚΡΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ LEON LAFAGE

Η ΩΡΑΙΑ ΜΕ ΤΟ ΕΝΑ ΜΑΤΙ!

ΚΑΘΙΣΜΕΝΟΙ μὲ τὸν φίλο μου στὴν ἀμμουδιὰ τῆς ἀριστοκρατικῆς λουτροπόλεως, ἐχαζεύαμε μὲ τοὺς λουομένους, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ποὺ κολυμποῦσαν, εὔθυμοι καὶ σφριγηλοί, ξεφωνίζοντας καὶ κυνηγῶντας ὁ ἕνας τὸν ἄλλον.

Σὲ μιὰ στιγμὴ ὁ φίλος μου ἀντελήφθη πῶς κύτταζα μ' ἐπιμονὴ μιὰ ἀπὸ τὶς λουόμενες.

—Ὡραία γυναῖκα! Δὲν εἶν' ἔτσι; μοῦ εἶπε.

Ἀκούγοντάς τον, ξαφνιάστηκα καὶ τὸν κύτταξα ντροπιασμένος σὰν μαθητὴς ποὺ συλλαμβάνεται τὴ στιγμὴ ποὺ κάνει κάποια ἀταξία. Ὡστόσο, δὲν μπόρεσα νὰ συγκρατήσω τὸ αἴσθημα τοῦ θαυμασμοῦ ποὺ πλημμύριζε τὴν ψυχή μου καὶ εἶπα:

—Ναί, πολὺ ὡραία γυναῖκα! Μόνο...

—Μόνο, τί;

—Νά... πῶς νὰ σοῦ πῶ; Μοῦ φαίνεται πολὺ σοβαρή, πολὺ μελαγχολική. Καὶ ὅμως ὁ ἄνδρας της ποὺ κολυμπάει δίπλα της — ὑποθέτω πὼς θὰ εἶνε ὁ ἄνδρας της — φαίνεται πὼς τὴν λατρεύει. Κι' αὐτή, ἄλλωστε, δείχνει ὅτι τοῦ ἀνταποδίδει τὴν λατρεία του αὐτή. Γι' αὐτὸ μοῦ φαίνεται περίεργο τὸ ὕφος της τὸ μελαγχολικό. Ἔπειτα...

—Ἔπειτα τί;

—Τὰ μάτια της ἔχουν μιὰ παράξενη λάμψι...

—Ἰδίως τὸ ἕνα. Δὲν εἶν' ἔτσι;...

—Ἀκριβῶς.

—Λοιπόν, μοῦ εἶπε ὁ φίλος μου, αὐτὸ τὸ ἕνα μάτι ποὺ λάμπει παράξενα, ἀγαπητέ μου, εἶνε κρυστάλλινο... ψεύτικο...

—Πῶς; ἔκανα ἐγὼ κατάπληκτος.

—Ναί, ναί... Καὶ αὐτὸ ἀκριβῶς εἶνε ἡ αἰτία τῆς μελαγχολίας της.

—Ἀδύνατον.

—Καὶ ὅμως εἶν' ἀλήθεια! Αὐτὸ τὸ ὑπέροχο πλᾶσμα, μὲ τὸ θαυμάσιο κορμὶ καὶ μὲ τὸ ἀγγελικὸ πρόσωπο, αὐτὴ ἡ οὐράνια καλλονή, μὲ τὴν ὁποία καμμιὰ ἄλλη ἐδῶ στὴ λουτρόπολι δὲν μπορεῖ νὰ συγκριθῆ, αὐτὴ ἡ γυναῖκα ποὺ σοῦ κινεῖ τὸ θαυμασμό, εἶνε μονόφθαλμη...

—Αὐτὸ εἶνε ἀφάνταστο!... Καὶ ποῦ τὸ ξέρεις ἐσύ;

—Ἤμουν μπροστὰ στὸ δυστύχημα ποὺ τὴν ἔκανε νὰ χάση τὸ μάτι της. Ἄκουσε, λοιπόν, νὰ σοῦ διηγηθῶ τὴν ἱστορία αὐτή... Τὸ περασμένο φθινόπωρο, στὴ σαιζὸν τοῦ κυνηγιοῦ, βρισκόμαστε στὸν πύργο τοῦ Φερβίλλ. Εἶνε ἕνας ὡραῖος πύργος, χτισμένος τὸν δέκατο ἕκτο αἰῶνα, στὴ θέσι ἀκριβῶς τοῦ παλαιοῦ φεουδαρχικοῦ πύργου τῶν κομήτων Φερβίλλ, καὶ χωμένος μέσα σὲ ἀπέραντα ὡραῖα δάση γεμᾶτα ἀπὸ θηράματα ἄφθονα καὶ ποικίλα. Κάθε φθινόπωρο ὁ Ροβέρτος Φερβίλλ προσκαλεῖ γιὰ τὸ κυνῆγι στὸν πύργο του μιὰ διαλεχτὴ συντροφιά. Τὸ περασμένο λοιπὸν φθινόπωρο βρισκόμαστε ἐκεῖ δεκαοχτὼ ἐν ὅλῳ πρόσωπα, δηλαδὴ ὀχτὼ ἄνδρες καὶ δέκα γυναῖκες, ἀπ' τὶς ὁποῖες ἡ δυὸ ἡλικιωμένες, ἡ τρεῖς παντρεμμένες καὶ ἡ ὑπόλοιπες πέντε δεσποινίδες...

»Ἀπ' ὅλες τὶς γυναῖκες ξεχώριζαν δύο. Ἡ μικρόσωμη Ὑβέτ, μιὰ λεπτοκαμωμένη μικροῦλα, ἡ ὁποία, μολονότι δὲν ἦταν βέβαια πρότυπο καλλονῆς, ἦταν ὡστόσο κομψοτάτη, χαριτωμένη, τσαχπίνα, τετραπέρατη, γεμάτη ζωὴ καὶ θέλησι, ἀεικίνητη, καὶ μ' ἕνα ὕφος τόσο γοητευτικὰ ἐπιταχτικό, ποὺ σ' ἔκανε νὰ ὑποκύπτης τυφλὰ στὴν θέλησί της.

»Ἡ ἄλλη ἦταν ἡ ὡραία Σολάνζ, μιὰ καλλονὴ σπανία, μὲ σῶμα Καρυάτιδος καὶ μὲ πρόσωπο ἀγγέλλου. Αὐτὴ ἔμενε σοβαρὰ πάντοτε, ἀλλὰ σ' ἐγοήτευε μὲ τοὺς ἀριστοκρατικούς της τρόπους, μὲ τὸ γλυκὺ ὕφος της καὶ μὲ τὸν βελουδένιο τόνο τῆς φωνῆς της. Ἡ ὡραία Σολὰνζ δὲν εἶνε ἄλλη ἀπ' αὐτὴν ποὺ θαυμάζεις τόσην ὥρα μέσα στὸ νερό.

»Ὅλοι τὶς ἐκορτάραμε μανιωδῶς, ἀλλ' αὐτὲς εἶχαν ρίξει καὶ ἡ δυὸ τὰ δίχτυα τους στὸν πυργοδεσπότη, τὸν Ροβέρτο ντὲ Φερβίλλ, ποὺ ἦταν ὁ πλουσιώτερος, ὁ νεώτερος καὶ — γιὰ νὰ εἶμαι εἰλικρινὴς — ὁ κομψότερος καὶ συμπαθητικώτερος ἀπ' ὅλους μας. Ἐκεῖνος, γιὰ κάμποσον καιρό, φαινόταν σὰν νὰ δυσκολευόταν νὰ κάνη τὴν ἐκλογή του. Στὸ τέλος ὅμως φάνηκε πὼς ἔρριξε τὴν προτίμησί του στὴ Σολάνζ. Ὡστόσο, ἐπειδὴ εἶνε εὐγενὴς καὶ μὲ ἀνατροφή, ἀπέφευγε νὰ τὸ δείχνη καθαρὰ καὶ τὸ ἔκρυβε ὅσο μποροῦσε ἀπ' τὴν τσαχπίνα Ὑβέτ, μὴ θέλοντας νὰ τὴν λυπήση. Αὐτὴ ὅμως, ποὺ ἦταν τετραπέρατη καὶ τὸ ἀντελήφθη ἀμέσως, δὲν θέλησε ν' ἀναγνωρίση τὴν ἧττα της καὶ νὰ ὑποκύψη στὴ μοῖρα. Ἀπεναντίας μάλιστα, ἀπὸ τότε, ἄρχισε νὰ κορτάρη τόσο ἄγρια τὸν πυργοδεσπότη, ὥστε πολλὲς φορὲς ἔφθανε τὰ ὅρια τῆς φορτικότητος.

»Δὲν τὸν ἄφινε νὰ μείνη οὔτε στιγμὴ μόνος του μὲ τὴν Σολάνζ. Ἐφρόντιζε νὰ βρίσκεται διαρκῶς δίπλα του, στὸ τέννυς, στὸ τσάϊ, καὶ πρὸ πάντων στὸ κυνῆγι. Γιατὶ πρέπει νὰ σοῦ πῶ, πὼς ἡ Ὑβὲτ ἦταν μανιώδης ἀμαζὼν καὶ κυνηγὸς κ' ἐσκόπευε σὰν διάβολος. Κάθε μέρα ποὺ θὰ βγαίναμε κυνῆγι, αὐτὴ θὰ σκότωνε τὰ περισσότερα θηράματα ἀπ' ὅλους μας. Ἦσαν μάλιστα καὶ μέρες ποὺ αὐτὴ σκότωνε ὅσα δὲν κατορθώναμε νὰ σκοτώσουμε ὅλοι οἱ ἄλλοι μαζύ!... Ἦταν σωστὴ διαβολογυναῖκα!...

»Ἕνα πρωΐ εἴχαμε ἀποφασίσει νὰ μὴν ἀπομακρυνθοῦμε, ἀλλὰ νὰ κυνηγήσουμε κοντὰ στὸν πύργο, γύρω ἀπὸ τὴν λιμνοῦλα του καὶ νὰ προγευματίσουμε ἔπειτα στὸ περίπτερο ποὺ ἦταν χτισμένο σ' ἕνα μικροσκοπικὸ νησάκι στὴ μέση τῆς λίμνης. Εἴχαμε σχηματίσει καὶ οἱ δώδεκα, δηλαδὴ οἱ δέκα ἄνδρες, ἡ Ὑβὲτ καὶ ἡ Σολάνζ — γιατὶ κ' ἡ Σολὰνζ ἦταν ἀρκετὰ καλὴ κυνηγὸς — ἕναν κύκλο κοντὰ στὴ λιμνοῦλα καὶ περιμέναμε νὰ μᾶς φέρουν τὰ θηράματα πρὸς τὰ ἐκεῖ οἱ χουγιαχτῆδες καὶ οἱ σκύλλοι ποὺ εἶχαν ξαμολυθῆ στὸ γειτονικὸ δάσος.

»Ὅταν φάνηκε τὸ πρῶτο θήραμα, ἡ Ὑβὲτ πυροβόλησε πρώτη καὶ τὸ χτύπησε ἀμέσως, προτοῦ νὰ προφτάσουμε ἐμεῖς οἱ ἄλλοι οὔτε νὰ σκοπεύσουμε. Τὸ ἴδιο ἔγινε καὶ μὲ τὸ δεύτερο. Ἔπειτα ὅμως φάνηκαν πολλὰ θηράματα μαζύ, κ' ἐπυροβολούσαμε ὅλοι μας. Τὴν ἴδια στιγμὴ ὅμως ἀκούστηκε μιὰ δυνατὴ κραυγὴ πόνου, μιὰ κραυγὴ γυναικεία. Ἀφήσαμε τὰ θηράματα καὶ τρέξαμε πρὸς τὸ μέρος ἀπ' τὸ ὁποῖο ἐρχόταν ἡ κραυγή. Τὸ αἷμα ἀμέσως ἐπάγωσε στὶς φλέβες μας. Εἴδαμε τὴ Σολὰνζ νὰ σηκώνη τὰ χέρια πρὸς τὸ πρόσωπό της, ποὺ ἦταν γεμᾶτο αἵματα. Ἀθέλα τότε ἐμεῖς γυρίσαμε ὅλοι καὶ κυττάξαμε τὴν Ὑβέτ.

Σὰν τὰ περιστέρια '...

»Ἦταν, γιὰ πρώτη ἴσως φορὰ στὴ ζωή της, σοβαρή, σχεδὸν κίτρινη, καί, μὲ δάκρυα στὰ μάτια, ἔλεγε:

—Ἆ, τὴν καϋμένη τὴ Σολάνζ!... Χτυπήθηκε στὸ μάτι. Τώρα θὰ μείνη μονόφθαλμη!... Σ' ὅλη της τὴ ζωὴ μονόφθαλμη!...

»Καὶ ἔφυγε κλαίγοντας πρὸς τὸν πύργο. Δὲν ξέρω ἂν τὰ κλάματα αὐτὰ ἤτανε εἰλικρινῆ. Ὡστόσο τὴν ἄλλη μέρα ἔμεινε κλεισμένη στὸ δωμάτιό της καὶ οἱ ὑπηρέτες μᾶς εἶπαν ὅτι ἔκλαιγε ὅλη τὴν ἡμέρα κι' αὐτὴ τὴ φορὰ εἰλικρινά, πραγματικά, μὲ διαρκεῖς λυγμούς. Καὶ ξέρεις γιατί;

»Γιατὶ ὁ Ροβέρτος, μόλις εἶδε τὴ Σολὰνζ χτυπημένη, τὴν ἅρπαξε στὴν ἀγκαλιά του καὶ τὴν πῆγε στὸν πύργο. Ἔπειτα ἔστειλε ἀμέσως δυὸ αὐτοκίνητα στὴ γειτονικὴ κωμόπολι. Τὸ ἕνα γιὰ νὰ φέρη γιατρὸ καὶ τὸ ἄλλο τὸν ἐφημέριο. Μόλις ὁ γιατρὸς ἔφτασε, ἔπλυνε κ' ἔδεσε τὸ μάτι τῆς Σολάνζ. Ὅταν κατόπιν ἦλθε ὁ ἐφημέριος, ὁ Ροβέρτος τοῦ εἶπε:

—Πάτερ μου, δὲν ἔχουμε καιρὸ γιὰ χάσιμο. Σᾶς ἐκάλεσε γιὰ νὰ εὐλογήσετε ἀμέσως, αὐτὴ τὴ στιγμή, τὴν ἕνωσί μου μὲ τὴν δεσποινίδα.

Συγχρόνως ἡ Σολὰνζ κι' ὁ Ροβέρτος γονάτισαν συγκινημένοι μπροστά του.

»Ἔτσι ἡ τελετὴ τοῦ γάμου τελείωσε μέσα σὲ λίγα δευτερόλεπτα, στὸ πεῖσμα τῆς Ὑβέτ, ἡ ὁποία, κλεισμένη τὴν ὥρα ἐκείνη στὸ δωμάτιό της, ἔκλαιγε ἀπὸ τὴν ἀπελπισία της...

»Γι' αὐτὸ βλέπεις τώρα τὴ Σολὰνζ εὐτυχισμένη στὸ πλευρὸ τοῦ συζύγου της καὶ συγχρόνως μελαγχολική, καὶ γι' αὐτὸ ἀγκαλιάζονται καὶ φιλιοῦνται κάθε στιγμὴ σὰν τὰ περιστέρια...»

LEON LAFAGE

ΑΛΛΟΤΕ ΚΑΙ ΤΩΡΑ

ΤΑ ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΑ ΚΕΡΔΗ

Φαίνεται ὅτι οἱ συγγραφεῖς ἠμείβοντο ἀρκετὰ καλὰ καὶ πρὸ τῆς ἐφευρέσεως ἀκόμη τῆς τυπογραφίας, ἰδίως στὴν ἀρχαιότητα. Εἶνε γνωστὸν ὅτι ὁ Πλάτων ἀγόρασε τρεῖς χειρόγραφες πραγματεῖες τοῦ φιλοσόφου Ἀρχελάου ἀντὶ 9 χιλιάδων δραχμῶν. Ὁ Ἀριστοτέλης ἐπίσης ἐπλήρωσε 16 χιλιάδες δραχμὲς γιὰ ν' ἀγοράση τὰ συγγράμματα τοῦ Σπευσίωνος, μαθητοῦ τοῦ Πλάτωνος, καὶ ἕνας ἄλλος βιβλιόφιλος προσέφερε 200 πρόβατα γιὰ τὴν ἀγορὰ ἑνὸς σπανίου βιβλίου.

Κατὰ τὶς ἀρχὲς τοῦ μεσαίωνος οἱ συγγραφεῖς καὶ οἱ ραψωδοὶ ἠμείβοντο ἀπὸ τοὺς ἡγεμόνας καὶ τοὺς μεγιστάνας. Ὁ κόμης Ρουσιγιὸν π. χ. εἶχε τέσσερες ραψωδοὺς καὶ πλήρωνε στὸν καθένα τους 3.700 φράγκα τὸ χρόνο. Ἐπίσης οἱ ραψωδοὶ προσεκαλοῦντο σὲ διαφόρους γάμους, ὅπου ἐπληρώνοντο ἀκριβά. Κάποιος κάτοικος τοῦ Ἀβινιόν, ὀνόματι Ἀνσέλμ Φεϋντί, ἐκέρδισε ἀπὸ τὶς κωμωδίες ποὺ συνέγραψε ὁ ἴδιος καὶ τὶς παρίστανε μὲ δικούς του ἠθοποιούς, 200 χιλιάδες φράγκα.

Ὁ περίφημος Ρονσάρ, ὁ ἀρχηγὸς τῆς ποιητικῆς «Πλειάδος», ἔλαβε ἀπὸ τὴν βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας Ἐλισάβετ ἀρκετοὺς ἀδάμαντας καὶ ἀπὸ τὴ Μαρία Στοῦαρτ ἔπιπλα ἀξίας ἐν ὅλῳ 45 χιλιάδων φράγκων γιὰ τοὺς στίχους του.

Μολαταῦτα, ὁ Ραμπελαὶ ἀπὸ τὸν «Γαργαντούα», τὸ περίφημο ἀριστούργημά του, δὲν ἐκέρδισε σχεδὸν τίποτε, μολονότι πουλήθηκαν μέσα σὲ δυὸ μῆνες περισσότερα ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου του ἀπὸ ὅσα πουλήθηκαν τῆς Ἁγίας Γραφῆς ἐντὸς 9 ἐτῶν. Συνέβη δὲ αὐτὸ γιατὶ πούλησε τὸ ἔργο του στὸν ἐκδότη.

ΑΓΟΡΑΖΟΥΜΕ εἰς ἀπολύτως ἱκανοποιητικὴν τιμὴν παλαιὰ περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδας, πρὸ πεντηκονταετίας. Γράψατέ μας: Περιοδικὸν «Οἰκογένεια», Λέκα 7, Ἀθήνας.

ΑΛΗΘΙΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΓΙΑ ΜΙΑ ΦΟΥΧΤΑ ΧΩΜΑ!...

('Απὸ ἕνα παληὸ Γερμανικὸ χειρόγραφο)

ΣΤΟ μικρὸ χωριὸ Ὅ τῆς Πρωσσίας, ζοῦσε πρὸ ἑκατὸ περίπου χρόνων κάποια φτωχὴ χήρα ποὺ τὴν ἔλεγαν Γερτρούδη καὶ ἡ ὁποία ἦταν ὀνομαστὴ σ' ὅλη τὴ γύρω χώρα γιὰ τὴν ἐργατικότητά της, γιὰ τὴν τιμιότητά της καί, πρὸ πάντων, γιὰ τὸν ὑπερήφανο χαρακτῆρα της.

Ἡ Γερτρούδη εἶχε δυὸ παιδιά, τ' ἕνα ὀχτὼ χρόνων καὶ τὸ ἄλλο πέντε, καί, γιὰ νὰ μπορῆ νὰ τὰ θρέφη, δούλευε σκληρὰ ἀπ' τὸ πρωῒ ὥς τὸ βράδυ, ὡς ἐργάτρια στὰ ξένα χωράφια. Κα' τὸ βράδυ ὅμως, ὅταν γύριζε στὸ σπίτι της, κατατσακισμένη ἀπὸ τὴ δουλειά, δὲν καθόταν νὰ ξαποστάση. Σιγύριζε τὸ νοικοκυριό της, ἔρραβε, ἔπλενε καὶ μάθαινε γράμματα στὰ παιδιά της, γιατὶ ἦταν πολὺ μορφωμένη.

Ὁ πατέρας της ἦταν ἄλλοτε πλούσιος κτηματίας στὴ γειτονικὴ πόλι, ἀλλὰ ἔμπλεξε στὰ δικαστήρια γιὰ κάποια ὑπόθεσι, ξόδεψε ὅλη τὴν περιουσία του στοὺς δικηγόρους καὶ στὸ τέλος πέθανε ἀπὸ τὴ λύπη του, ἀφίνοντας τὴν οἰκογένειά του στὸ δρόμο.

Τὰ ἄλλα ἀδέρφια τῆς Γερτρούδης ἄρχισαν τότε νὰ δουλεύουν γιὰ νὰ ζήσουν. Ἐκείνη ὅμως, ποὺ ἦταν πολὺ περήφανη, δὲν μποροῦσε νὰ μείνη πειὰ στὴν πατρίδα της, ὅπου τώρα οἱ γνωστοί της τῆς ἐφέροντο μὲ περιφρόνησι, καὶ γι' αὐτὸ σηκώθηκε κ' ἔφυγε. πῆγε στὸ χωριὸ Ὅ, ὅπου δὲν τὴν ἤξερε κανείς, κι' ἄρχισε νὰ δουλεύη ὡς ἐργάτρια.

Σὲ λίγον καιρὸ συνδέθηκε μ' ἕναν ἐργάτη, νέο καὶ τίμιο, ποὺ ἦταν κι' αὐτὸς ὁλομόναχος, ὅπως ἐκείνη, καὶ ποὺ τῆς πρότεινε νὰ παντρευθοῦν. Ἡ Γερτρούδη δέχτηκε τὴν πρότασί του. Παντρεύθηκαν, ἔκαναν δυὸ παιδιὰ καὶ ζοῦσαν ἥσυχοι κ' εὐτυχισμένοι, ἐκεῖνος δουλεύοντας στὰ χωράφια κι' αὐτὴ φροντίζοντας τὸ σπιτάκι τους καὶ τὰ παιδιά τους. Ξαφνικὰ ὅμως, μιὰ μέρα, ὁ ἄνδρας της ἀρρώστησε καί, μέσα σὲ λίγες μέρες, πέθανε, ἀφίνοντάς την ἔρημη κι' ἀπροστάτευτη, ὅπως πρίν, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸ βάρος δυὸ παιδιῶν τὴ φορὰ αὐτή.

Ὡστόσο, ἡ Γερτρούδη δὲν ἀπελπίστηκε. Ἄρχισε ἀμέσως νὰ δουλεύη ἀκούραστα. Ἡ μόνη της χαρὰ τώρα ἦταν νὰ καμαρώνη τὰ δυὸ παιδιά τη ποὺ τὰ εἶχαν πάντα καλοντυμένα κα' ποὺ ἦσαν ἔξυπνα, φρόνιμα καὶ περήφανα, σὰν κι' αὐτήν.

Ὅλοι στὸ Ὅ καὶ στὰ γειτονικὰ χωριὰ τὴν θαύμαζαν γιὰ τὴν τιμιότητα, τὴν ἐργατικότητά της καὶ τὴν περηφάνειά της. Δὲν γινόταν ποτὲ φόρτωμα σὲ κανέναν, δὲν ἐνοχλοῦσε κανένα καὶ δὲν εἶχε πολλὲς κουβέντες μὲ τὸν κόσμο. Ἡ περηφάνειά της ὅμως ἔγινε αἰτία τῆς καταστροφῆς της.

Ἕνα πρωΐ, πρὶν φύγη γιὰ τὴ δουλειά της, ἔβγαλε ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι, τοὺς ἔδωσε τὰ παιχνίδια τους καὶ τοὺς εἶπε:

— Νὰ καθήσετε ἐδῶ φρόνιμα. Ν μὴν ἀνακατευτῆτε μὲ τ' ἄλλα παιδιά.

Τότε ἐκεῖνα τῆς ζήτησαν λίγο χῶμα γιὰ νὰ χτίσουν μὲ τοῦβλα ἕνα μικρὸ φοῦρνο.

—Ἀμέσως νὰ σᾶς τὸ φέρω! τοὺς εἶπε ἡ μητέρα τους.

Καὶ πῆγε ὥς τὴ γωνία, ὅπου ὁ δήμαρχος τοῦ χωριοῦ εἶχε κουβαλήσει χῶμα γιὰ νὰ χτίση ἕνα καινούργιο μαγαζί του. Πῆρε μιὰ φοῦχτα χῶμα καὶ γύρισε νὰ τὸ πάη στὰ παιδιά της, ὅταν, ἔξαφνα, ἕνα χέρι βαρὺ τὴ χτύπησε στὸν ὦμο της κι' ἄκουσε μιὰ φωνὴ ποὺ τῆς ἔλεγε ἄγρια:

—Ποιὸς σοὔδωσε, κυρά, τὸ δικαίωμα νὰ παίρνης τὸ ξένο χῶμα; Ἐγὼ ἔχω πληρώσει λεπτὰ γιὰ νὰ τὸ κουβαλήσω ὥς ἐδῶ γιὰ τὸ μαγαζί μου....

Ἦταν ὁ δήμαρχος!

— Μὴ φωνάζης ἔτσι, κύριε δήμαρχε, γιὰ μιὰ φοῦχτα χῶμα, τοῦ ἀπάντησε μὲ ἀξιοπρέπεια ἡ Γερτρούδη. Οὔτε χρυσάφι νἄτανε, δὲν ἔπρεπε νὰ φωνάζης ἔτσι! Ἐγὼ τὸ βράδυ νὰ σοῦ φέρω ἕνα καρροτσάκι γεμᾶτο χῶμα!

— Σώπα, παληογυναῖκα!... Δὲν χρειάζομαι τὸ χῶμα σου, ἀλλὰ καὶ δὲν θέλω ν' ἀγγίζης τὸ δικό μου. Ἄλλη φορὰ μὴν τὸ ξαναπειράξης, γιατὶ θὰ σὲ βάλω φυλακή, παληοκλέφτρα!

— Ἐγώ, παληοκλέφτρα! φώναξε ἡ Γερτρούδη ἀγριεμένη.

— Ναί, ἐσύ!... ἐπέμεινε ὁ δήμαρχος.

— Νὰ πάρης τὸ λόγο σου πίσω, κύριε δήμαρχε.

— Δὲν ἔχω νὰ πάρω πίσω τίποτε! Πήγαινε τώρα στὴ δουλειά σου!

— Θὰ πάω στὴ δουλειά μου, ἀλλὰ ὕστερα θὰ πάω στὴν πόλι, στὸ δικαστήριο!...

Καί, συγκρατῶντας τὰ δάκρυά της, ξεκίνησε γιὰ τὴ δουλειά της.

Τὸ βράδυ, γυρίζοντας, γέμισε ἕνα καρροτσάκι χῶμα καὶ πῆγε καὶ τὄρριξε πάνω ἀπ' τὸ ἄλλο χῶμα τοῦ δημάρχου. Ἐννοοῦσε νὰ τοῦ γυρίση μὲ τὸ παραπάνω τὸ λίγο χῶμα ποὺ τοῦ εἶχε πάρει, προτοῦ νὰ πάη νὰ τὸν καταγγείλη. Ἔπειτα, ἐπειδὴ αὐτὴ δὲν ἤξερε ἀπὸ δικαστήρια, πῆγε νὰ συμβουλευτῆ τὸν ἐφημέριο τοῦ χωριοῦ. Ἐκεῖνος ὅμως, ἀφοῦ τὴν ἄκουσε, τῆς εἶπε:

— Παιδί μου, ἐγὼ ἔχω καθῆκον ν διδάσκω τὴν ἀνεξικακία καὶ τὴ σ γνώμη. Σὲ συμβουλεύω λοιπὸν νὰ δώσης τόπο στὴν ὀργή σου!...

Ἡ Γερτρούδη ὅμως ἦταν ἀμετάπειστη. Καταλάβαινε ὅτι ὁ ἐφημέριος δὲν ἤθελε νὰ κάνη κακὸ στὸ δήμαρχο, ἐπειδὴ ἦταν φίλος του. Σηκώθηκε λοιπὸν καὶ πῆγε σ' ἕνα δικηγόρο, στὴν πόλι. Ἀλλὰ κι' αὐτὸς τὴν συμβούλεψε νὰ καθήση στ' αὐγά της.

— Κυρά μου, τῆς εἶπε, θὰ ξοδέψης τὰ μαλλιοκέφαλά σου καὶ πάλι δὲν θὰ κάνης τίποτε!...

— Μὰ δὲν μπορῶ ν' ἀφήσω στὰ παιδιά μου τὴν προσβολὴ αὐτή!... Αὔριο θὰ τοὺς λένε ὅτι ἔχουν μητέρα κλέφτρα...

Ὁ δικηγόρος ὅμως ἀρνήθηκε ν' ἀναλάβη τὴν ὑπόθεσί της. Τότε ἡ Γερτρούδη πῆγε σ' ἕναν μεγάλο δικηγόρο, ποὺ τὸν εἶχε ἄλλοτε συνήγορο ὁ πατέρας της σ' ὅλες τὶς δίκες του. Αὐτὸς ἦταν πολὺ παραδόπιστος κ' ἐννοοῦσε νὰ ἐκμεταλλεύεται καὶ τὸν πιὸ φτωχὸ ποὺ ἔπεφτε στὰ νύχια του καὶ γι' αὐτὸ προθυμοποιήθηκε ν' ἀναλάβη τὴν ὑπόθεσί της. Τῆς ζήτησε ὅμως δέκα σκοῦδα καὶ μάλιστα προκαταβολικῶς.

Ἡ φτωχὴ ἡ Γερτρούδη γύρισε τότε στὸ χωριό της σκεπτική, σπάζοντας τὸ κεφάλι της μὲ τί τρόπο νὰ ἐξοικονομήση τὰ χρήματα αὐτά. Στὸ τέλος ἀπεφάσισε νὰ δουλεύη περισσότερο γιὰ νὰ τὰ ἐξοικονομήση.

Ἐντωμεταξὺ ὅμως ὁ δήμαρχος, ὅταν ἔμαθε πὼς ἡ Γερτρούδη ἐννοοῦσε, σώνει καὶ καλά, νὰ τὸν καταγγείλη, ἔγινε ἔξω φρενῶν κι' ἀπεφάσισε νὰ τῆς δώση ἕνα καλὸ μάθημα. Πῆγε λοιπὸν στὴν πόλι καὶ τὴν κατήγγειλε ὡς κλέφτρα.

Ἔτσι ἕνα καλὸ πρωῒ ἔφτασε στὸ σπίτι τῆς Γερτρούδης ἕνας δικαστικὸς κλητῆρας μὲ δυὸ χωροφύλακες ποὺ τὴν ξεσήκωσαν ἄρον-ἄρον γιὰ νὰ τὴν ὁδηγήσουν στὸ δικαστήριο.

Ἡ φτωχὴ Γερτρούδη δὲν εἶχε λεφτὰ γιὰ νὰ πληρώση δικηγόρο. Ἔκανε λοιπὸν μόνη της τὸ δικηγόρο τοῦ ἑαυτοῦ της. Μίλησε μὲ ὅλη τὴν ἀφέλειά της καὶ μὲ ὅλη τὴ δύναμι τῆς ψυχῆς της καὶ συγκίνησε τὸ ἀκροατήριο καὶ τοὺς δικαστάς, οἱ ὁποῖοι τὴν ἀθώωσαν.

Ὅταν ὁ πρόεδρος ἀπήγγειλε τὴν ἀπόφασι, ἡ Γερτρούδη στράφηκε θριαμβευτικὰ πρὸς τὸ δήμαρχο καὶ τοῦ εἶπε:

— Καὶ τώρα, ἂν θέλης, ξαναπές με ἄλλη μιὰ φορὰ κλέφτρα!...

Αὐτὸς ὅμως, ρίχνοντάς της ἕνα διαβολικὸ χαμόγελο, τῆς ἀποκρίθηκε.

—Μὴν παινεύης τὴν καλοκαιριά, ἂν δὲν νυχτώση!...

Καί, πράγματι, βγαίνοντας ἀπ' τὸ δικαστήριο, ὁ δήμαρχος ἔτρεξε μὲ τοὺς δικηγόρους του στὸ Ἐφετεῖο καὶ ἔκανε ἔφεσι κατὰ τῆς ἀποφάσεως. Ξεσήκωσε ὅλους τοὺς γνωστούς του, διέθεσε ὅλα τὰ μέσα καί, ὅταν ξαναδικάστηκε ἡ ὑπόθεσις, τὸ Ἐφετεῖο ἔβγαλε μιὰ ἀπόφασι ποὺ ἔλεγε:

«Μολονότι τὸ ἀντικείμενο ποὺ ἐκλάπη ἦταν ἀσήμαντο, ὡστόσο ἡ πρᾶξις δὲν εἶνε δυνατὸν παρὰ νὰ θεωρηθῆ ὡς κλοπὴ ξένης ἰδιοκτησίας. Διὰ τοῦτο καταδικάζομεν τὴν κατηγορουμένη ἐπιεικῶς σὲ φυλάκισι ὀκτὼ ἡμερῶν καὶ στὰ ἔξοδα τῆς δίκης».

Ἡ Γερτρούδη δὲν πῆρε στὰ συβαρὰ τὴν ἀπόφασι ἐκείνη καὶ θέλησε νὰ καταφύγη στὸν Ἄρειο Πάγο. Δὲν εἶχε ὅμως τὰ χρήματα ποὺ χρειαζόντουσαν γιὰ νὰ πληρώση τοὺς δικηγόρους καὶ τὰ χαρτόσημα.

Ἀπεφάσισε τότε νὰ πουλήση τὸ σπιτάκι της. Ἀλλά, ὥσπου νὰ βρῆ ἀγοραστή, ἔφτασε ὁ δικαστικὸς κλητῆρας μὲ τοὺς χωροφύλακες νὰ τὴ συλλάβουν, γιὰ νὰ ἐκτίση τὴν ποινή της καὶ νὰ κατασχέσουν τὸ σπίτι της γιὰ νὰ πληρωθοῦν τὰ ἔξοδα τῆς δίκης.

Πολλοὶ τὴν συμβούλεψαν τότε νὰ παρουσιαστῆ στὸ βασιλῆα καὶ νὰ ζητήση χάρι.

— Δὲν θέλω χάρι! φώναξε ἡ Γερτρούδη. Θέλω τὸ δίκηο μου! Κι' ὅταν δὲν μπορῶ νὰ βρῶ τὸ δίκηο μου, τί μοῦ χρειάζεται ἡ χάρις;

Καὶ τότε, γιὰ πρώτη φορὰ στὴ ζωή της, ἄρχισε νὰ κλαίη.

Τὰ δυὸ παιδιά της, ὅταν τὴν εἶδαν νὰ κλαίη, ρίχτηκαν στὴν ἀγκαλιά της. Ἀλλὰ ἐκείνη τὰ ἔσπρωξε μακρυά, φωνάζοντάς τους:

—Φύγετε ἀπὸ μένα, δυστυχισμένα! Ἡ μητέρα σας εἶνε μιὰ κλέφτρα!...

Καὶ κλείστηκε μέσα στὸ σπίτι της, μὴν ἀφίνοντας νὰ μπῆ κανένας μέσα, οὔτε κι' ὁ ἐφημέριος ποὺ πῆγε γιὰ νὰ τὴν ἐνθαρρύνη καὶ νὰ τὴν παρηγορήση.

Ὅταν, ὕστερ' ἀπὸ λίγες ὧρες ξαναπῆγε πάλι ὁ δικαστικὸς κλητῆρας γιὰ νὰ πουλήση τὸ σπίτι της σὲ πλειστηριασμὸ καὶ νὰ τὴν παραδώση στοὺς χωροφύλακες γιὰ τὴν φυλάκισι, δὲν τὴν βρῆκε ἐκεῖ. Ἐπάνω στὸ τραπέζι της ἦταν ἕνα λιγόλογο γράμμα, ποὺ ἔγραφε:

«Ἀφοῦ ὁ δήμαρχος κατώρθωσε νὰ μὲ καταδικάσουν τὰ δικαστήρια τῶν ἀνθρώπων, ἐγὼ πηγαίνω στὸ Θεὸ καὶ τὸν ἐγκαλῶ κι' αὐτὸν στὸ Δικαστήριο Ἐκείνου. Παρακαλῶ νὰ στηθῆ ἕνα καλὸ μνῆμα στὰ παιδιά μου. Δὲν φταῖνε αὐτά, ἂν ἡ μητέρα τους ἦταν μιὰ κλέφτρα!»

Ὅλο τὸ χωριὸ ξαφνιάστηκε μόλις ἔμαθε τί ἔγραφε τὸ γράμμα καὶ ὅλοι σκόρπισαν δεξιὰ κι' ἀριστερὰ ψάχνοντας νὰ βροῦνε τὴ Γερτρούδη καὶ τὰ δυὸ παιδιά της. Μὰ βρῆκαν σὲ λίγο τὰ πτώματά τους, στὸν ὄχθο τῆς γειτονικῆς λίμνης!...

Ἡ Γερτρούδη εἶχε πνιγῆ, πνίγοντας μαζὺ καὶ τὰ παιδιά της...

Ὅλοι ἔφριξαν τότε κι' ὁ δήμαρχος κόντεψε νὰ τρελλαθῆ ἀπὸ τὸ φόβο του.

—Ἀκοῦς ἐκεῖ νὰ μ' ἐγκαλέση στὸ Δικαστήριο τοῦ Θεοῦ γιὰ μιὰ φοῦχτα χῶμα! ἔλεγε.

Τὴν ἄλλη μέρα ἔπεσε στὸ κρεββάτι ἄρρωστος βαρειά. Καὶ μέσα σὲ ὀχτὼ μέρες πέθανε, μὲ πόνους φρικτούς, ψιθυρίζοντας διαρκῶς:

— Γιὰ μιὰ φοῦχτα χῶμα!... Θεέ μου, συχώρεσέ με!... Γιὰ μιὰ φοῦχτα χῶμα!...

— Νὰ καθήσετε ἐδῶ φρόνιμα!...

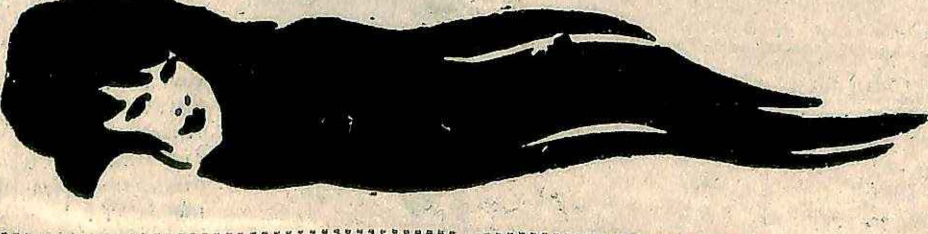

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Ἀμπέλι μου πλατύφυλλο καὶ κοντο-
(κλαδεμένο,
τί δὲν ἀνθεῖς, τί δὲν καρπεῖς, σταφύ-
(λιὰ τί δὲ βγάνεις;
Ἀμπέλι μου, μὲ χάλασες κ' ἐγὼ θὰ σὲ
(πουλήσω.
— Μὴ μὲ πουλᾶς, ἀφέντη μου, καὶ μὴ
(μὲ παζαρεύεις.
Μόν' βάλε νειοὺς στὸ σκάψιμο, στὸ
(κλάδεμα γερόντους,
βάλε κορίτσια ἀπάρθενα νὰ μὲ κεφα-
(λοδέσουν.
βάλε κι' ἀνύπαντρα παιδιὰ νὰ μὲ βλα-
(στολογήσουν.
τότε νὰ δῆς, ἀφέντη μου, σταφύλια
(ποὺ θὰ κάνω...

ΑΓΟΡΑΖΟΥΜΕ εἰς ἀπολύτως ἱκανοποιητικὴν τιμὴν παλαιὰ περιοδικ καὶ ἐφημερίδας, πρὸ 50ετίας. Γράψατέ μας: Περιοδικὸν «Οἰκογένεια», Λέκα 7, Ἀθήνας.

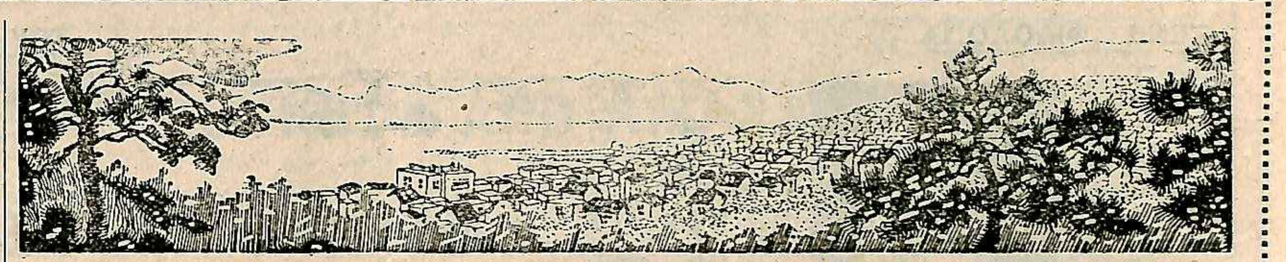

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΜΟΥΣΙΚΩΝ

ΤΟ «ΚΥΡΙΕ ΕΛΕΗΣΟΝ» ΤΟΥ ΜΟΖΑΡΤ

Στὴν Καπέλλα Σιξτίνα τῆς Ρώμης. Ἡ περίφημη Βυζαντινὴ ψαλμωδία τοῦ «Κύριε Ἐλέησον». Ἡ βοῦλα τοῦ Πάπα Ἰνοκεντίου. Ὁ ξένος κύριος καὶ τὸ παιδί του. Τὴ Μεγάλη Παρασκευή... Ἡ καταπληκτικὴ μεγαλοφυΐα τοῦ μικροῦ Μόζαρτ. Ὁ θάνατος καὶ ἡ δόξα. Μόζαρτ καὶ Πάπας, κλπ.

Ἦταν ἡ Μεγάλη Τρίτη τοῦ ἔτους 1770 καὶ ἡ ἐκκλησίες τῆς Ρώμης εἶχαν γεμίσει ἀπὸ τοὺς πιστοὺς ποὺ ἄκουγαν μὲ κατάνυξι τὶς συγκινητικὲς ψαλμωδίες τῶν Παθῶν. Περισσότερο ὅμως ἀπ' ὅλες, ἡ Καπέλλα Σιξτίνα, τὸ κοσμοξακουσμένο παρεκκλήσιο τοῦ Ἁγίου Πέτρου, τὸ γεμᾶτο ἀπὸ ἀριστουργήματα τοῦ θείου Ραφαέλο καὶ τοῦ ἄφθαστου Μιχαὴλ Ἄγγελο, ἦταν ἀσφυκτικὰ πλημμυρισμένη ἀπὸ κόσμο. Ὅλος αὐτὸς ὁ κόσμος εἶχε πάει στὴν Καπέλλα Σιξτίνα, ὄχι τόσο γιατὶ θὰ χοροστατοῦσε ὁ ἴδιος ὁ Πάπας, ὅσο γιατὶ τὴν ἡμέρα ἐκείνη θὰ ψελνόταν τὸ περίφημο καὶ συγκινητικὸ «Κύριε Ἐλέησον». Τὸ «Κύριε Ἐλέησον» ἦταν μιὰ πανάρχαια Βυζαντινὴ ψαλμωδία, ποὺ εἶχε διασωθῆ ἐκ παραδόσεως ἀπὸ τοὺς ψάλτες τοῦ Ἁγίου Πέτρου, οἱ ὁποῖοι τὸ ἔψελναν μόνο δυὸ φορὲς τὸ χρόνο, τὴ Μεγάλη Τρίτη καὶ τὴ Μεγάλη Παρασκευή. Μιὰ παληὰ βοῦλα τοῦ Πάπα Ἰνοκεντίου τοῦ 3ου τιμωροῦσε μὲ θάνατο ἐκεῖνον ἀπὸ τοὺς ψάλτες ποὺ θὰ ἔδινε σὲ ἄλλον ἄνθρωπο τὸ ἀντίγραφο τῆς μουσικῆς τοῦ «Κύριε Ἐλέησον». Ἐπίσης ἐτιμωρεῖτο μὲ θάνατο κ' ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θὰ ἔπαιρνε τὸ ἀντίγραφο.

Σ' ἕνα ἀπόμερο στασίδι ἦταν καθισμένος ἕνας γέρος κύριος μὲ παρουσιαστικὸ ξένου, ἔχοντας κοντά του ἕνα μικρὸ παιδὶ ὡς δώδεκα ἐτῶν, ποὺ φαινόταν γυιός του. Ὁ μικρός, καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς ψαλμωδίας, φαινόταν βυθισμένος σὲ βαθειὰ συλλογὴ καὶ δὲν ἀπαντοῦσε στὸν πατέρα του ποὺ τοῦ ζητοῦσε κάθε τόσο τὰς ἐντυπώσεις του.

Μόλις τελείωσε τὸ «Κύριε Ἐλέησον», ὁ μικρὸς γύρισε καὶ εἶπε στὸν πατέρα του νὰ φύγουν.

— Μὰ τόσο νωρίς; ἔκανε ξαφνιασμένος ἐκεῖνος.

— Μοῦ πονάει τὸ κεφάλι μου, ἀπάντησε τὸ παιδί.

Ἔφυγαν πράγματι καί, ὅταν γύρισαν στὸ ξενοδοχεῖο ὅπου ἔμεναν, ὁ μικρὸς κλειδώθηκε στὴν κάμαρή του. Δὲν βγῆκε καθόλου ὅλη τὴν ἄλλη μέρα. Ὁ πατέρας του ἀνησύχησε καὶ πῆγε νὰ δῆ τί γίνεται. Τὸν βρῆκε ὅμως πολὺ καλὰ στὴν ὑγεία του, καθισμένον στὸ γραφεῖο του νὰ γράφη, ἐπάνω σὲ κόλλες μουσικῆς.

— Τί κάνεις ἐκεῖ, παιδί μου; Συνθέτεις μεγαλοβδομαδιάτικα; τὸν ρώτησε.

— Εἶνε μιὰ ἔμπνευσις, πατέρα, ποὺ δὲν θέλω νὰ τὴν χάσω.

— Γιὰ νὰ ἰδῶ τί εἶνε...

— Ὄχι ἀκόμη. Ὅταν θὰ εἶνε καιρὸς θὰ σοῦ τὸ δείξω μόνος μου.

Ὁ πατέρας δὲν ἐπέμεινε. Ἀγαποῦσε καὶ θαύμαζε τόσο πολὺ τὸ γυιό του, ὥστε ὑποχωροῦσε σὲ ὅλες του τὶς θελήσεις.

Ὅταν ἦρθε ἡ Μεγάλη Παρασκευή, πατέρας καὶ γυιὸς ξαναπῆγαν πάλι στὴν Καπέλλα Σιξτίνα. Μόλις ἄρχισε πάλι νὰ ἐκτελῆται τὸ περίφημο «Κύριε Ἐλέησον», ὁ μικρὸς ἔβγαλε ἀπὸ τὴν τσέπη του μερικὲς κόλλες μουσικῆς γραμμένες κ' ἕνα μολύβι, καὶ εἶπε στὸν πατέρα του:

— Κύττα κ' ἐσύ, πατέρα, μήπως ἔχω κάνει κανένα λάθος ἢ μήπως ἔχω παραλείψει καμμιὰ νότα.

— Τί εἶν' αὐτό, παιδί μου;

— Κάθησα κ' ἔγραψα ἀπὸ μνήμης τὸ «Κύριε Ἐλέησον».

Πατέρας καὶ γυιὸς παρηκολούθησαν μὲ προσοχὴ τὴν ψαλμωδία, κυττάζοντας τὶς νότες. Δὲν βρῆκαν οὔτε τὴν παραμικρὴ παράλειψι, οὔτε τὸ ἐλάχιστο λάθος.

Ὅταν τελείωσε τὸ «Κύριε Ἐλέησον», ὁ γυιὸς — ἦταν ὁ Βόλφαγκ Μόζαρτ — παρεκάλεσε τὸν πατέρα του νὰ φύγουν. Καί, ἅμα βρέθηκαν στὸ δρόμο, ὁ νέος, σφίγγοντας τὶς κόλλες τῆς μουσικῆς στὴ μασχάλη του, εἶπε:

— Πατέρα, ἀπ' αὐτὰ ἐδῶ τὰ χαρτιὰ ἐξαρτᾶται ἡ καλλιτεχνική μου δόξα. Πρέπει νὰ παρακαλέσης τὸ φίλο σου πρίγκηπα Κολόννα, ποὺ φάνηκε ὡς τώρα τόσο καλὸς γιὰ μᾶς, νὰ δώση μιὰ ἑσπερίδα, στὴν ὁποία θὰ παίξω τὸ «Κύριε Ἐλέησον».

— Μά, παιδί μου, καταλαβαίνεις σὲ τί κίνδυνο μᾶς ἐκθέτεις; Ξέρεις τὸ διάταγμα...

— Προτιμῶ νὰ πεθάνω δοξασμένος παρὰ νὰ ζήσω ἄδοξα!

Ὁ πατέρας ποὺ ὑποχωροῦσε πάντα, ὑπεχώρησε καὶ τὴ φορὰ αὐτή. Κ' ἔτσι, ἔπειτα ἀπὸ τρεῖς μέρες, ὁ πρίγκηψ Κολόννα προσκαλοῦσε ὅλη τὴν ἀνώτερη κοινωνία τῆς Αἰωνίας πόλεως σὲ μιὰ ἑσπερίδα, στὴν ὁποία ἔλεγε πὼς ἐπεφύλασσε μιὰ ἀφάνταστη ἔκπληξι.

Καὶ ἡ ἔκπληξις ἦταν τὸ «Κύριε Ἐλέησον» τοῦ μικροσκοπικοῦ Μόζαρτ.

Μερικοὶ ὅμως θρησκόληπτοι ἀπὸ τοὺς καλεσμένους, ἐξεμάνησαν γιὰ τὴν ἱεροσυλλία αὐτὴ καὶ κατήγγειλαν τὸ πρᾶγμα στὸν Πάπα.

Ὁ Βόλφαγκ Μόζαρτ κινδύνευε νὰ θανατωθῆ, σύμφωνα μὲ τὸ πανάρχαιο παπικὸ διάταγμα.

Ὁ πρίγκηψ Κολόννα ὅμως παρουσιάστηκε τότε στὸν Πάπα καὶ τοῦ ἀνέφερε ὅλη τὴν ἱστορία τοῦ Μόζαρτ. Ὁ Πάπας, κατάπληκτος, ζήτησε νὰ γνωρίση τὸν μικροσκοπικὸ μουσικό, καὶ τὸν ἔβαλε νὰ παίξη ἀπὸ μνήμης τὸ περίφημο «Κύριε Ἐλέησον».

Ἡ ἐκτέλεσις ἦταν τόσο ἄμεμπτη καὶ τόσο ζωντανή, ὥστε ὁ Πάπας ὄχι μόνον δὲν ἄφησε νὰ ἐφαρμοσθῆ ἡ βοῦλα τοῦ Ἰνοκεντίου 3ου, ἀλλὰ καὶ περιέβαλε μὲ ἀπερίγραπτες τιμὲς τὸν μικρὸ Μόζαρτ, ὁ ὁποῖος ἔτσι, σὲ ἡλικία δώδεκα ἐτῶν, ἐστερέωσε τὴν παγκόσμια φήμη του διακινδυνεύοντας τὴ ζωή του.

Ὁ Μόζαρτ

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Ἡ γυναῖκα εἶνε φαγητὸ ἀντάξιο τοῦ Θεοῦ, ὅταν δὲν τὸ μαγειρέψη ὁ Διάβολος.

Σαίξπηρ.

Ὅπως τὸ σκουλῆκι τρώει τὸ ξύλο, ἔτσι κ' ἡ κακὴ γυναῖκα καταστρέφει τὸν ἄντρα.

Σολομών.

Ἡ φύσις παράγει γυναῖκες μόνον ὅταν δὲν μπορῆ νὰ δημιουργήση ἄνδρας.

Ἀριστοτέλης.

Ἡ γυναῖκα εἶνε ἐκ φύσεως τύραννος ὅταν δὲν εἶνε δούλη.

Μπαλζάκ.

Δικαίως ἡ νῆσος Ἰθάκη ἔγινε διάσημη σ' ὅλο τὸν κόσμο, ἀφοῦ βρέθηκε ἐκεῖ μιὰ γυναῖκα πιστὴ στὸν ἄντρα της.

Καντὲ Στάελ.

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΤΟΥ UGO BETTI

ΑΝΑΜΕΣΑ ΑΠ' ΤΑ ΚΑΓΚΕΛΑ

'Η Ἄνοιξις εἶνε καλὴ γιὰ τοὺς ἀφεντάδες καὶ γιὰ τοὺς πλουσίους ποὺ μποροῦν καὶ καλοπερνοῦνε. Ἀλλὰ γιὰ τοὺς ἀλῆτες εἶνε πικρὴ καὶ σκληρή, σωστὴ κόλασις. Οἱ κάμποι εἶνε ἀπογυμνωμένοι καὶ δὲν ἔχουν οὔτε ἕνα φροῦτο γιὰ νὰ κλέψη κανείς, νὰ ξεγελάση τοὐλάχιστον τὴν πεῖνα του.

Ἔτσι ὁ Μαρτοῦ, ὁ ἀλήτης Μαρτοῦ ἦταν μετανοιωμένος ποὺ εἶχε πάει στὴν ἐξοχὴ καὶ εἶχε ἀφίσει τὴν πόλι, ὅπου τουλάχιστον εὕρισκε νὰ κάνη κανένα θέλημα, νὰ κουβαλάη κάπου-κάπου κανένα δέμα καὶ νὰ παίρνη μιὰ λιρέττα, μὲ τὴν ὁποία μποροῦσε ν' ἀγοράζη ἕνα κομμάτι ἀφράτο ψωμί!

Εἶνε ἀλήθεια ὅτι καὶ στὴν ἐξοχή, καθὼς γύριζε στὶς πόρτες τῶν ἐπαύλεων, τὸν εἶδε κάποιος πλούσιος δικηγόρος ἔτσι ρακένδυτον, τὸν λυπήθηκε καὶ τοὔδωσε μιὰ παληὰ ρεδιγκότα του, κ' ἕνα πουκάμισό του. Μὰ οὔτε μὲ τὴ ρεδιγκότα οὔτε μὲ τὸ πουκάμισο γεμίζει κανεὶς τὸ στομάχι του! Ἂν βρισκόταν τώρα στὴν πόλι θὰ μποροῦσε νὰ τὰ πουλήση σὲ κανέναν παλαιοπώλη καὶ νὰ φάη γιὰ δεκαπέντε μέρες.

Αὐτὰ συλλογιζόταν ὁ Μαρτοῦ, καθὼς προχωροῦσε σύρριζα στοὺς τοίχους καὶ στὰ κάγκελα τῶν ἐπαύλεων μὲ τὸ κεφάλι σκυφτὸ καὶ μ' ἕνα μπαστοῦνι στὸ χέρι, μὲ τὰ μάτια γουρλωμένα, κυττάζοντας δεξιὰ κι' ἀριστερὰ σὰν πεινασμένο θηρίο.

Ἔτσι σὲ κάποια στιγμή, μέσα σ' ἕναν κῆπο, εἶδε, πεταγμένη κατὰ γῆς, μιὰ μεγάλη φέτα ἄσπρου ἀφράτου ψωμιοῦ ἀλειμμένη μὲ μαρμελάδα, καὶ δαγκωμένη λίγο στὴν ἄκρη. Κάποιο πλουσιόπαιδο θὰ τὴν εἶχε χωρὶς ἄλλο πετάξει ἐκεῖ πέρα.

Ἀμέσως ὁ Μαρτοῦ σκίρτησε ἀπὸ λαχτάρα. Τί ὡραία φέτα! Καὶ τί ἀφράτη!...

Πλησίασε στὰ κάγκελα καὶ χώνοντας μέσα τὰ χέρια του, προσπάθησε νὰ μετακινήση μὲ τὸ μπαστοῦνι του τὴν φέτα τοῦ ψωμιοῦ καὶ νὰ τὴν φέρη πιὸ κοντά. Ὅταν, σὲ λίγο, τὸ κατώρθωσε αὐτό, ἔχωσε τὸ μπαστοῦνι βαθειὰ στὴν ψύχα, γιὰ ν' ἀνασηκώση τὴ φέτα. Ἀλλὰ τότε ἡ φέτα χωρίστηκε στὰ δύο καὶ μόνο τὸ μικρότερο κομμάτι ἔμεινε στὸ μπαστοῦνι τοῦ Μαρτοῦ. Ἀμέσως μὲ χέρια ποὺ ἔτρεμαν ἀπ' τὴν πεῖνα κι' ἀπ' τὴ λαχτάρα, ὁ Μαρτοῦ, σήκωσε τὸ μπαστοῦνι του, ἐπῆρε τὸ κομμάτι αὐτό, ἄνοιξε τὸ στόμα του ὅσο μποροῦσε περισσότερο καὶ τὸ ἔχαψε μονομιᾶς.

Τί γλυκὸ ποὺ ἦτανε! Πόσο τρυφερὰ χάϊδευε τὰ δόντια του καὶ τὸν οὐρανίσκο του καὶ τί ἁπαλὰ ποὺ γλυστροῦσε ἀνάμεσα ἀπ' τὸ λαρύγγι καὶ κατέβαινε κάτω στὸ στομάχι!...

Ἀφοῦ τὸ κατάπιε, κι' ἔμεινε γιὰ μιὰ στιγμὴ ἀκίνητος γιὰ ν' ἀπολαύση τὴ γεῦσι του, ὁ Μαρτοῦ ξανά πλήσε τὰ χέρια του ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ κάγκελα, καὶ τέντωσε τὸ μπαστοῦνι του γιὰ νὰ πάρη καὶ τὸ ἄλλο κομμάτι.

Μὰ τὴ στιγμὴ αὐτὴ ἀκούστηκε ἄξαφνα μιὰ λεπτή, μιὰ ζωηρή, μιὰ παιδικὴ φωνή:

— Τί κάνεις κεῖ;

Ἦταν ἕνα παιδάκι, καλοντυμένο μὲ συμπαθητικὰ χαρακτηριστικὰ καὶ ἔξυπνα μάτια. Φοροῦσε μι' ἄσπρη φανελλίτσα κι' εἶχε ριγμένο τὸ ἐπανωφοράκι του στὸν ὦμο...

Ὁ Μαρτοῦ ἔγινε ἀμέσως κατακόκκινος κι' ὅσο ἔβλεπε τὸ παιδάκι νὰ πλησιάζη, τόσο κοκκίνιζε περισσότερο. Ἔμεινε μιὰ στιγμὴ ἄφωνος, μὴν ξέροντας τί ν' ἀπαντήση. Στὸ τέλος ὅμως εἶπε μὲ τόνο ὑστηρό:

— Δὲν εἶνε σωστὸ πρᾶγμα νὰ πετᾶτε ἔτσι τὸ ψωμί.

— Τὸ θέλεις; ρώτησε ὁ μικρός.

— Ὄχι, ὄχι, ψιθύρισε τραυλίζοντας ὁ Μαρτοῦ. Ὄχι, δὲν τὸ θέλω. Τί νὰ τὸ κάνω; Ἤθελα μόνον νὰ τὸ πάρω ἀπὸ κεῖ ποὺ θὰ τὸ φᾶν τὰ μυρμήγκια καὶ νὰ τὸ βάλω ἐδῶ ἐπάνω στὸν τοῖχο γιὰ νὰ περάση κανένας φτωχός, νὰ τὸ βρῆ καὶ νὰ τὸ πάρη.

Ὁ μικρὸς ἔσκυψε τότε, πῆρε τὸ ψωμὶ ἀπὸ κάτω, τὸ πέρασε ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ κάγκελα τι τὸ ἀπόθεσε σὲ μιὰ γωνιά. Ἔπειτα κύτταξε τὴν ρεδιγκότα καὶ τὸ κάτασπρο πουκάμισο τοῦ ἀλήτη καὶ τὸν ρώτησε.

— Εἶσθε δικηγόρος;

Ὁ Μαρτοῦ κύτταξε κι' αὐτὸς τὴν ρεδιγκότα του καὶ χαμογέλασε. Ὅλη ἡ στενοχώρια του εἶχε σβύσει τώρα διὰ μιᾶς. Πῆρε κι' αὐτὸς ἕνα εὔθυμο κι' εὐχαριστημένο ὕφος κι' ἀποκρίθηκε:

— Ὄχι, δὲν εἶμαι δικηγόρος, ἀλλὰ γυρίζω... ἐδῶ κι' ἐκεῖ... ταξειδεύω...

— Καὶ ὁ μπαμπᾶς μου ταξειδεύει διαρκῶς, εἶπε ὁ μικρός. Ἔχεις καὶ σὺ περίστροφο μαζύ σου; Ὁ μπαμπᾶς μου ἔχει πάντα περίστροφο στὴν τσέπη του.

— Καὶ βέβαια, ἔχω κι' ἐγώ...

— Ταξειδεύεις καὶ μὲ πλοῖα στὴ θάλασσα; Ἆ! Θὰ εἶνε πολὺ διασκεδαστικὸ νὰ ταξειδεύη κανεὶς καὶ νὰ γυρίζη τὸν κόσμο.

— Βέβαια, βέβαια, ἀποκρίθηκε ὁ Μαρτοῦ, κάνοντας μιὰ ἀόριστη χειρονομία.

— Ἔχεις πάει στὴν Τουρκία; ξαναρώτησε ὁ μικρός.

— Ὄχι! Ἐκεῖ δὲν ἔχω πάει.

— Ἡ Τουρκία βρίσκεται στὴν Ἀσία. Ἆ! Ὅταν θὰ μεγαλώσω θὰ γίνω ἀξιωματικὸς τοῦ ναυτικοῦ καὶ θὰ γυρίζω ἀπὸ χώρα σὲ χώρα καὶ θὰ κάνω συλλογὴ γραμματοσήμων...

Ἔπειτα, χαμηλώνοντας τὴ φωνή του, ὁ μικρὸς ἐπρόσθεσε μὲ ὕφος μελαγχολικό:

— Ξέρεις... ἐμένα δὲν μ' ἀφίνουν νὰ βγῶ καθόλου ἔξω ἀπ' τὸν κῆπο μας οὔτε νὰ πάω στὸ ποτάμι νὰ παίξω μὲ τὰ ἄλλα παιδιά. Δὲν μ' ἀφίνουν γιὰ νὰ μὴ γίνω κακοαναθρεμμένο παιδί... Καὶ ξέρεις... στενοχωριέμαι τόσο πολὺ ἐδῶ μέσα... δὲν ἔχω κανένα φίλο...

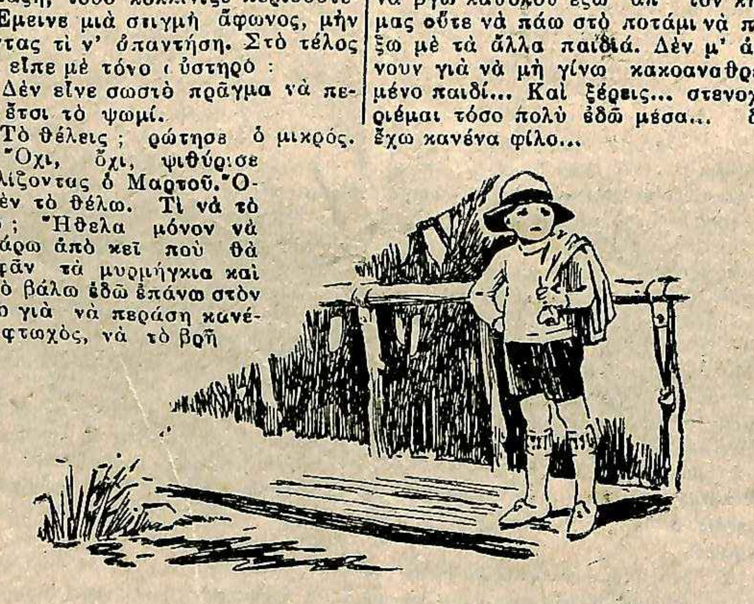

Ἦταν ἕνα παιδάκι καλοντυμένο, μὲ συμπαθητικὰ χαρακτηριστικὰ κ' ἔξυπνα μάτια...

Ἐκύτταξε τὸν Μαρτοῦ, μὲ μάτια στὰ ὁποῖα ἔλαμπε μιὰ ἔκφρασις ἱκεσίας. Ὁ ἀλήτης αἰσθάνθηκε τότε τὴν διάθεσι νὰ διασκεδάση λίγο τὸν καϋμένο τὸν μικρό. Ἤξερε ἕνα σωρὸ παιχνίδια. Ἔβγαλε λοιπὸν ἀπ' τὴν τσέπη του ἕνα κομμάτι ἐφημερίδα κι' ἕνα φελλό, τὸ δίπλωσε μερικὲς φορές, τὸ δάγκωσε σὲ δυὸ μεριὲς καὶ ἔφτιαξε ἔτσι ἕνα μικρὸ χάρτινο ἀνθρωπάκο. Ὁ μικρός, βλέποντάς τον, γέλασε μὲ ὅλη τὴν καρδιά του καὶ κύτταξε τὸν Μαρτοῦ μὲ μάτια γεμᾶτα εὐγνωμοσύνη. Ὁ ἀλήτης ἔννοιωσε τὴ στιγμὴ ἐκείνη νὰ σκιρτάη ἡ καρδιά του ἀπὸ ἀγαλλίασι, ἀπὸ καλωσύνη καὶ τρυφερότητα. Εἶχε ξεχάσει πειὰ ὅλη τὴ δυστυχία του, ὅλη τὴν μνησικακία του ἐναντίον τῆς κοινωνίας, τὴν πεῖνα του καὶ τὴν ἀθλιότητά του... Ἤθελε κάτι νὰ πῆ...

Ἔξαφνα ὅμως ἀκούσθηκε μιὰ γυναικεία φωνὴ συρτή, ἄτονη καὶ ρύθμη ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ πεῦκα;

— Φλαβιανέ... Φλαβιανέ....

— Εἶνε ἡ δεσποινίς... ἡ γκουβερνάντα μου, ψιθύρισε ὁ μικρὸς στὸν ἄγνωστο φίλο του.

Ἔπειτα, φώναξε κι' αὐτός, γυρίζοντας πρὸς τὴν ἔπαυλι:

— Ἐδῶ εἶμαι! Στὸν κῆπο!...

— Τί κάνεις;

— Παίζω.

— Καλά.

Σιγὴ ἐπακολούθησε. Δὲν ἀκουγόταν, στὴν γλυκειὰ γαλήνη τοῦ ἀνοιξιάτικου μεσημεριοῦ τίποτε ἄλλο παρὰ τὸ κελάηδημα ἑνὸς πουλιοῦ, ἐπάνω σὲ κάποιο δένδρο.

Ὅλα τριγύρω στὸ τοπεῖο ἐκεῖνο, τὰ δένδρα, ἡ χλόη, ἡ γαλήνη, ἦταν ὡραῖα, γοητευτικά, ἀλλὰ καὶ κάπως μελαγχολικά. Τὰ βουνὰ ποὺ φαινόντουσαν πέρα μακρυά, ἐτόνωναν τὴν γοητεία ἐκείνη. Ὅλο τὸ περιβάλλον σ' ἔκανε νὰ νοιώθης ὅτι ὑπάρχει εὐτυχία σ' αὐτὸν τὸν κόσμο καὶ σοῦ γεννοῦσε τὸν πόθο νὰ γίνης εὐτυχής.

Ὁ Μαρτοῦ ξαφνικὰ ἔννοιωσε τὴν ἀνάγκη νὰ διηγηθῆ στὸν μικρὸ φίλο του μιὰ φανταστικὴ ἱστορία ποὺ νὰ τὸν καταπλήξη καὶ συγχρόνως νὰ παραστήση τὸν ἑαυτό του ὡς εὐτυχισμένον.

— Ξέρεις, τοῦ εἶπε σιγὰ μὲ τόνο μυστηριώδη, ἔχω μιὰ ἀρραβωνιαστικιά. Ἀλλὰ μένει πολὺ μακρυὰ παραπολὺ μακρυά. Εἶνε ὡραία, εἶνε καλή, ἔχει παπούτσια μὲ χρυσᾶ τακούνια καὶ μ' ἀγαπάει, πολύ, παραπολύ.

Ὅταν εἶμαι στενοχωρημένος, λυπημένος τὴν συλλογίζομαι. Καὶ τότε αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκη νὰ τραγουδήσω. Ὅταν εὐκαιρῶ, πηγαίνω καὶ τὴν βρίσκω στὸ ὡραῖο καὶ ἀπέραντο παλάτι της, ποὺ εἶνε γεμᾶτο ἀπὸ ἕνα σωρὸ καθρέφτες, τάπητες καὶ βελοῦδα. Κι' ἐκείνη, εὐχαριστημένη ποὺ μὲ βλέπει κοντά της, μοῦ χαϊδεύει τὰ μαλλιά, μοῦ ἑτοιμάζει μόνη ἕνα γεῦμα ἀπὸ τὰ ἐκλεκτότερα φαγητὰ τοῦ κόσμου!.. Ὤ! Εἶμαι πολὺ εὐτυχισμένος!... Πολὺ εὐτυχισμένος.

Ὁ μικρὸς στεκότανε καὶ τὸν ἄκουγε θαμπωμένος. Ἤθελε ν' ἀκούση κι' ἄλλα. Ἀλλὰ ἐκείνη τὴ στιγμὴ σήμανε μεσημέρι. Ἔπρεπε νὰ γυρίση στὴν ἔπαυλι γιὰ τὸ γεῦμα, γιατὶ ἀλλοιῶς θὰ κατέβαινε νὰ τὸν πάρη ἡ γκουβερνάντα του. Ἐνῶ ἑτοιμαζόταν νὰ φύγη, κοντοστάθηκε ἄξαφνα, τράβηξε τὸν Μαρτοῦ ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τοῦ ἔδειξε πίσω του στὸ δρόμο ἕναν ἀλήτη.

— Δόσε του τὸ ψωμί! τοῦ εἶπε.

Ἀμέσως ὁ Μαρτοῦ, χωρὶς νὰ πῆ λέξι, ἔδωσε στὸν ζητιάνο τὸ ψωμί. Ἔπειτα ἑτοιμάστηκε κι' αὐτὸς νὰ φύγη...

— Φεύγεις; τὸν ρώτησε ὁ μικρός.

— Ναί.

— Θὰ ξαναγυρίσης στὴν πόλι;

— Ναί.

— Γιατὶ δὲν περιμένεις τὸ τράμ;

— Θὰ πάω μὲ τὰ πόδια.

— Μὰ εἶνε πολὺ μακρυά. Θὰ κουρασθῆς...

— Εἶμαι συνηθισμένος. Μ' ἀρέσει νὰ πηγαίνω μὲ τὰ πόδια, γιατὶ ἀνοίγει ἡ ὄρεξις.

Καὶ ὁ Μαρτοῦ φεύγει... Καὶ καθὼς ἀπομακρύνεται σκύβει πάλι τὸ κεφάλι του καὶ ξαναπαίρνει τὸ κουρασμένο βάδισμά του. Ἡ εὐτυχία του τελείωσε!...

ΤΡΥΦΕΡΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΚΑΤΟΥΛ ΜΑΝΤΕΣ

ΕΝΑ ΜΠΟΥΚΕΤΟ ΑΠΟ ΑΜΑΡΑΝΤΟΥΣ...

Ἡ τρελλὴ καθόταν ἀπάνω σ' ἕνα πέτρινο μπάγκο, μέσ' στὴ μεγάλη αὐλὴ τοῦ φρενοκομείου καὶ κύτταξε γύρω της ἀφηρημένη τὰ γυμνὰ δένδρα καὶ τὴ χειμωνιάτικη φύσι. Θἆταν μόλις δεκαεφτὰ χρονῶν, λιγνὴ καὶ χλωμή, μὲ ξανθὰ λυμένα μαλλιὰ καὶ καταγάλανα μάτια. Εἶχε σκύψει λίγο τὸ κεφάλι της καὶ φιλοῦσε μὲ πάθος ἕνα μπουκέτο ἀπὸ ἀμαράντους, ἀπάνω στοὺς ὁποίους κυλοῦσαν τὰ θερμὰ δάκρυά της.

Ὁ γιατρός, ποὺ μὲ συνώδευε μέσα σ' αὐτὸ τὸ πένθιμο κτίριο, μόλις φτάσαμε κοντά της, μοῦ ἔκαμε νόημα πὼς μποροῦσα ἐλεύθερα νὰ τὴν πλησιάσω καὶ νὰ τῆς μιλήσω. Αὐτή, μόλις ἄκουσε τὰ βήματά μου, σήκωσε ἀπότομα τὸ κεφάλι της καὶ μὲ κύτταξε κατάματα. Ἀμέσως ὅμως ἄλλαξε ὕφος κ' ἐνῷ τὰ μάτια της ἔπαιρναν μιὰ παράξενη λάμψι, μὲ ρώτησε:

— Ἤρθατε γιὰ νὰ μὲ πάρετε;... Δὲν εἶν' ἔτσι;... Ὤ, πόσο εἶμαι εὐτυχισμένη!... Πρέπει νὰ βγῶ ἀπὸ δῶ μέσα τὸ γρηγορώτερο, σήμερα μάλιστα, πρὶν σουρουπώση... Ἔχω πολὺν καιρὸ ποὺ δὲν ἐπῆγα νὰ τὸν ἰδῶ καὶ νὰ τὸν παρηγορήσω... Πόσο θὰ στενοχωριέται ὁ καϋμένος μοναχός του!...

— Σὲ ποιὸν θέλετε νὰ πᾶτε; τὴν ἐρώτησα περίεργα.

— Στὸ Ροβέρτο.

— Εἶνε φίλος σας μήπως;

— Ὄχι, εἶνε ὁ ἀρραβωνιαστικὸς τῆς Ἰωάννας...

— Τῆς Ἰωάννας; ἐπανέλαβα ἐγὼ μὲ κάποια ἔκπληξι.

— Μάλιστα.

— Σᾶς περιμένει;

— Κάθε μέρα, ἐδῶ κ' ἕξη μῆνες τώρα...

— Σὲ ποιὸ μέρος;

— Ποῦ ἀλλοῦ ἀπ' τὸ νεκροταφεῖο; Ἐκεῖ πέρα εἶνε ἡ κατοικία του!... Ἀλήθεια, δὲν ξέρετε τὸν τάφο του; Εἶνε καμωμένος ὁλόκληρος ἀπὸ ἄσπρο μάρμαρο κι' ἀστράφτει ὅταν πέφτουν ἀπάνω του ἡ ἀχτίδες τοῦ ἥλιου... Τ' ὄνομά του εἶνε χαραγμένο ἀπάνω σὲ μιὰ στήλη, ἀνάμεσα στὰ λουλούδια, ἐκεῖ κοντὰ στὸ ἀλαβάστρινο δοχεῖο ἀπ' ὅπου πίνουν νερὸ τὰ πουλάκια...

Βυθίστηκε γιὰ λίγο στὴ ρέμβη της κ' ἔπειτα ἐξακολούθησε μὲ περισσότερη θέρμη:

— Μὰ δὲν ξέρετε ὅτι ζοῦν κ' οἱ νεκροί; Ἀλλὰ ἔχετε δίκηο. Κ' ἐγὼ δὲν θὰ τὸ πίστευα, ἂν δὲν τὄβλεπα μὲ τὰ μάτια μου. Ἀκοῦστε λοιπόν. Μιὰ μέρα πῆγα κατάμονη στὸ νεκροταφεῖο τοῦ Πὲρ-Λασαὶζ γιὰ νὰ φέρω λίγα λουλούδια στὸν τάφο κάποιας παληᾶς μου συμμαθητρίας ποὺ εἶχε πεθάνει. Ἄφησα τὸ στεφάνι μου στὸ μνῆμα της, κι' ἀφοῦ κάθησα κάπου λίγη ὥρα, προχώρησα ἔπειτα ἄσκοπα ἀνάμεσ' ἀπὸ τοὺς τάφους. Ὁ οὐρανὸς ἦταν κατακάθαρος κι' ὁ καιρὸς τόσο γλυκός, ποὺ αἰσθανόμουν τὸν ἑαυτό μου εὐτυχισμένο. Ἔννοιωθα τόσο μεγάλη χαρὰ τὴν ὥρα ἐκείνη, ὥστε μοὔρχόταν νὰ τραγουδήσω, νὰ φωνάξω, νὰ πηδήσω... Ἐνῷ λοιπὸν περνοῦσα κοντὰ ἀπὸ ἕναν τάφο, εἶδα μέσα στὶς κιγκλίδες του πλῆθος δροσερῶν λουλουδιῶν μ' ἕνα ἄρωμα μεθυστικὸ καὶ θέλησα νὰ κόψω ἕνα ἀπ' αὐτά. Ἅπλωσα τὸ χέρι μου, ἀλλὰ τὴν ἴδια στιγμὴ σταμάτησα παγωμένη ἀπ' τὸ φόβο μου. Ἐκεῖ, μπροστά μου, κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιτάφια πλάκα, ἀκούστηκε μιὰ φωνὴ πολὺ γλυκειά.

— Ἰωάννα, ἔλεγε ἡ γλυκειὰ ἐκείνη φωνή, ἐσὺ εἶσαι, Ἰωάννα; Ἤρθες ἐπὶ τέλους;

Ἔσκυψα γιὰ ν' ἀκούσω καλύτερα, κ' ἡ φωνὴ ἐξακολούθησε:

— Ἐσὺ εἶσαι, Ἰωάννα; Μὰ γιατὶ δὲν μοῦ ἀπαντᾶς; Ἀνυπομονῶ... Μίλησέ μου!...

Στὴν ἀρχὴ μ' εἶχε πιάσει κρύος φόβος κ' ἔκανα νὰ φύγω... Ἔπειτα ὅμως μὲ κατέλαβε ἕνα δυνατὸ συναίσθημα οἴκτου καὶ στοργῆς. Σήκωσα τὰ μάτια μου καὶ διάβασα ἀπάνω στὴ στήλη τὸ ὄνομα τοῦ Ροβέρτου. Ἡ χρονολογία ἔδειχνε πὼς εἶχε πεθάνει σὲ ἡλικία εἴκοσι χρονῶν. Ἀμέσως τὰ κατάλαβα ὅλα. Ὁ ἄνθρωπος αὐτός, ποὺ ὅλοι τὸν θεωροῦσαν νεκρὸ καὶ ποὺ ὡστόσο βρισκόταν στὴ ζωή, δὲν μποροῦσε νἆναι ἄλλος ἀπὸ τὸν ἀρραβωνιαστικὸ κάποιας Ἰωάννας. Ἐκείνη θὰ τοῦ εἶχε ὑποσχεθῆ, φαίνεται, νὰ τὸν ἐπισκέπτεται τακτικὰ στὸ νεκροταφεῖο, ἀλλὰ δὲν ἐκράτησε τὸ λόγο της. Ὁ Ροβέρτος ὅμως τὴν περίμενε πάντοτε, καί, μόλις ἄκουγε κρότο βημάτων, νόμιζε πὼς ἦταν ἐκείνη καὶ ρωτοῦσε: «Ἐσὺ εἶσαι, Ἰωάννα;» Ἀλλὰ δὲν ἐλάβαινε καμμιὰ ἀπάντησι καὶ ἡ ἀγωνία του κάθε τόσο θὰ μεγάλωνε. Ἐγὼ ὅμως ἀπεφάσισα νὰ τοῦ μιλήσω, γιὰ νὰ τὸν παρηγορήσω κάπως μέσα στὴ σκοτεινιὰ καὶ στὴν ψύχρα τοῦ τάφου του. Ἔβαλα λοιπὸν τὸ στόμα μου ἀπάνω στὴν πλάκα καὶ τοῦ ἀπάντησα: «Ναί, ἐγὼ εἶμαι ἡ Ἰωάννα σου!» Στὴν ἀρχὴ ἀνησύχησα μήπως ἀπὸ τὸν τόνο τῆς φωνῆς μου ἀναγνωρίση πὼς δὲν ἤμουν ἡ ἀρραβωνιαστικιά του καὶ καταστραφῆ ὅλο τὸ ὡραῖο σχέδιό μου.

'Αφοῦ κάθισα κάπου λίγη ὥρα...

Εὐτυχῶς ὅμως ὁ ἦχος τῆς φωνῆς μου ἔφτασε ὥς τ' αὐτιά του παραλλαγμένος καὶ δὲν ἀντελήφθη τὴν ἀπάτη. Σὲ λίγο ἄκουσα ἕναν ἀργὸ καὶ βαθὺ ἀναστεναγμὸ ἀνακουφίσεως. Κ' ἔπειτα ἄρχισε νὰ μ' εὐχαριστῆ καὶ νὰ μοῦ μιλάη μ' ἀγάπη. Ἔτσι, σὲ μιὰ ὥρα, ἤξερα ὅλες τὶς λεπτομέρειες τῆς ζωῆς του. Ἐγὼ δὲν μιλοῦσα καὶ τόσο πολύ. Τὸν ἄφινα νὰ λέη, νὰ λέη, καὶ πρόσεχα ἐξαιρετικὰ κάθε φράσι του γιὰ νὰ τοῦ ἀπαντήσω ἔπειτα ἀνάλογα, καὶ νὰ μὴν ἀνακαλυφθῆ τὸ παιγνίδι. Ἔμεινα ἐκεῖ μιλῶντας μαζύ του ὥς τὴν ὥρα ποὺ κλείνουν ἡ πόρτες τοῦ νεκροταφείου. Τὴν ἄλλη μέρα βρισκόμουν πάλι ἐκεῖ. Εἴχαμε γνωριστῆ πειὰ καὶ κάθε μέρα, ἐπὶ τρεῖς ὁλόκληρους μῆνες, ἀλλάζαμε ἐρωτικὰ γλυκόλογα. Θυμούμαστε μὲ συγκίνησι τὸ ἀνοιξιάτικο πρωῒ ποὺ συναντηθήκαμε γιὰ πρώτη φορά, τὸ πρῶτο δειλὸ χαμόγελο, τὸ πρῶτο τρυφερὸ σφίξιμο τῶν χεριῶν, κ' ἡ καρδιές μας ξεχείλιζαν ἀπὸ ἐρωτικὴ εὐτυχία. Ἐγὼ ἤμουν γι' αὐτὸν ἡ Ἰωάννα του κι' αὐτὸς ἦταν γιὰ μένα ὁ ἀρραβωνιαστικός μου. Οἱ γονεῖς μας σὲ λίγον καιρὸ πληροφορήθηκαν τὶς σχέσεις μας καὶ θέλησαν νὰ μᾶς παντρέψουν. Ἡ τύχη ὅμως φθόνησε τὴ χαρά μας κι' ὁ Ροβέρτος σὲ λίγο ἔπεφτε ἄρρωστος. Σ' ὅλο τὸ διάστημα ὅμως τῆς ἀσθενείας του τὸν ἐπισκεπτόμουν τακτικὰ καὶ προσπαθοῦσα νὰ τὸν παρηγορήσω ὥσπου νὰ γίνη καλά. Μά, ἀλλοίμονο! πέθανε!... Ὡστόσο, πρὶν πεθάνη, τοῦ ὑποσχέθηκα νὰ πηγαίνω νὰ τὸν βλέπω τακτικά. Ἀλλὰ μιὰ μέρα, ἐνῷ ἑτοιμαζόμουν νὰ τοῦ πάω στὸ νεκροταφεῖο ἕνα μπουκέτο ἀπὸ ἀμαράντους, ποὺ μοῦ τὸ εἶχε ζητήσει ὁ ἴδιος, μπῆκε στὴν κάμαρά μου ἡ μητέρα μου, μαζὺ μὲ δυὸ ἀγνώστους. Μ' ἅρπαξαν διὰ τῆς βίας, μ' ἐπῆραν ἀπὸ τὸ σπίτι μου, μ' ἔκλεισαν ἐδῶ μέσα κ' ἔφυγαν...

Στὸ σημεῖο αὐτὸ ἡ τρελλὴ σταμάτησε τὴν ἱστορία της κι' ἀναλύθηκε σὲ λυγμούς, ποὺ συγκλόνιζαν τὸ ἀδύνατο στῆθος της μὲ νευρικοὺς σπασμούς. Ἔπειτα σήκωσε τὸ κεφάλι της καὶ βλέποντας τὸ θλιβερὸ ὕφος ποὺ εἶχα πάρει, κατάλαβε πὼς δὲν εἶχα πάει γιὰ νὰ τὴν πάρω...

— Κάντε μου αὐτὴ τὴ χάρι, τοὐλάχιστον, μοῦ εἶπε ἱκετευτικά. Ὁ Ροβέρτος, ὅπως σᾶς εἶπα, βρίσκεται στὸ νεκροταφεῖο τοῦ Πὲρ-Λασαίζ. Δὲν θὰ δυσκολευθῆτε πολὺ νὰ βρῆτε τὸν τάφο του. Θὰ πάρετε τὴ μεγάλη δενδροστοιχία καὶ θὰ στρίψετε ἀριστερά, στὸν πρῶτο δρομάκο ποὺ θὰ συναντήσετε. Μόλις φτάσετε ἐκεῖ, θὰ χτυπήσετε τρεῖς φορὲς ἀπάνω στὴν πλάκα, γιατὶ κοιμᾶται κάποτε καὶ μπορεῖ νὰ μὴ σᾶς ἀντιληφθῆ ἀμέσως... Τότε θὰ τοῦ πῆτε πὼς ἡ Ἰωάννα — ἀκοῦτε καλά; — ἔφυγε σὲ ταξεῖδι μὲ τὴ μητέρα της, ἀλλὰ θὰ ξαναγυρίση σὲ μιὰ-δυὸ βδομάδες τὸ πολύ. Προσθέσατε ὅτι τὸν ἀγαπάει πάντα κι' ἀνυπομονεῖ νὰ τὸν ἰδῆ. Ἀκόμα νὰ τοῦ πῆτε πὼς ἡ ἴδια τοῦ στέλνει κι' αὐτὸ τὸ μπουκέτο. Νὰ τὸ βάλετε ἀπάνω στὸν τάφο του. Εἶμαι βεβαία πὼς αὐτὸ θὰ τὸν εὐχαριστήση πολύ, γιατὶ ἔχει ξεχωριστὴ προτίμησι σ' αὐτὰ τὰ λουλούδια...

Καί, λέγοντας αὐτά, μοῦ ἔδωσε τὸ χέρι, ἀποχαιρετῶντας με.

Πῆρα τὸ μπουκέτο τῶν ἀμαράντων κι' ἀπομακρύνθηκα μὲ τὴν καρδιὰ σφιγμένη ἀπὸ τὸν πόνο. Ἐκεῖνο ποὺ ὑπολείπεται ἀκόμη νὰ σᾶς πῶ, μ' ὅλο τὸν κίνδυνο νὰ φανῶ γελοῖος, εἶνε πὼς... ἐξετέλεσα τὴν παραγγελία της!

ΚΑΤΟΥΛ ΜΑΝΤΕΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΑΚΙΑ

ΠΑΡΑΒΟΛΗ

Οὐδὲ τ' ἄστρο τῆς αὐγῆς
ἔχει τόση χάρι,
ὅσην ἔχεις ὅταν βγῆς,
χαρωπὸ καμάρι.

Οὐδὲ τόσην ὑγρασιὰ
τὸ χλωρὸ τριφύλλι,
ὅσην ἔχουνε δροσιὰ
τὰ γλυκά σου χείλη.

Οὐδὲ τόσην εὐωδιὰ
τ' ἄνθη τοῦ ναρκίσσου
ὅσην ἔχει μυρωδιὰ
ἡ λεπτὴ πνοή σου.

Οὐδὲ ψάλλει τὸ πουλὶ
τραγουδάκια τόσα,
ὅσα ξέρει νὰ λαλῆ
ἡ σοφή σου γλῶσσα.

Ἕνα μόνον «σ' ἀγαπῶ»
δὲν μπορεῖ νὰ μάθη
καὶ γιὰ τοῦτο — νὰ στὸ πῶ; —
μιὰ ψυχὴ θὰ πάθη!...

† Γ. ΒΙΖΥΗΝΟΣ

ΑΝΕΜΩΝΕΣ

ΣΤΟΝ ΑΝΕΜΟ

Τὸ ἔνστικτο τῶν γυναικῶν ἀξίζει ὅσο καὶ ἡ διορατικότης τῶν μεγάλων ἀνδρῶν.

— Ἡ φιλία τῆς γυναικὸς εἶνε κατὰ πολὺ ἀνωτέρα ἀπὸ τὸν ἔρωτά της.

— Ἡ φύσις δίνει στὴ γυναίκα τὴν ἐξαιρετικὴ δύναμι τῆς ὑπομονῆς, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀδυναμία ποὺ τῆς ὑπαγορεύει τὴν ὑπακοή.

— Ὅποιος ζητεῖ δανειστή, ζητεῖ ἀποκεφαλιστή.

ΤΟ ΔΙΗΓΗΜΑ ΜΑΣ

ΤΟΥ JULES MOULIN

ΚΑΤΩ ΑΠ' ΤΙΣ ΡΟΔΟΔΑΦΝΕΣ...

—Μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ πικρὲς ἀναμνήσεις τῆς στρατιωτικῆς μου ζωῆς στὴν Ἀφρικὴ — μᾶς εἶπε ὁ κόμης ντὲ Σ... τὴν ὥρα πού, μετὰ τὸ δεῖπνο, εἴχαμε ἀποσυρθῆ στὸ καπνιστήριό του γιὰ νὰ καπνίσουμε τὰ περίφημα ποῦρα του — ἦταν ἡ ἐρωτικὴ περιπέτεια κάποιου φίλου μου, ὁ ὁποῖος, ὅπως κ' ἐγώ, ὑπηρετοῦσε ὡς ἐπιλοχίας στὸ 4ο σύνταγμα τῶν κυνηγῶν. Ἦταν ἕνα ὡραῖο, ψηλὸ παλληκάρι, ἀπὸ τὰ μεσημβρινὰ τῆς Γαλλίας, τίμιο, ἠθικὸ καὶ αἰσθηματικό. Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ γνωριστήκαμε, εἴχαμε συνδεθῆ μὲ στενὴ φιλία...

Βρισκόμαστε τότε ὡς φρουρὰ στὰ νότια τοῦ Ὀράν, στὴ μικρὴ πόλι Σαΐντα, στὴν ὁποία εἴχαμε πάει μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐπαναστάσεως, ποὺ αἱματοκύλισε ἐπὶ δεκαοχτὼ ὁλόκληρους μῆνες ὅλο τὸ Ὀράν. Ἡ ἐπανάστασις μάλιστα αὐτὴ εἶχε ἐκραγῆ πρῶτα στὴ Σαΐντα. Μιὰ μέρα οἱ Ἄραβες χωρὶς καμμιὰ προφανῆ αἰτία, εἶχαν σηκωθῆ ἄξαφνα καί, ὁρμῶντας ὅλοι μαζὺ ἔξω ἀπὸ τὴν πόλι, ἄρχισαν τὶς σφαγὲς καὶ τὶς λεηλασίες. Τὰ θύματά τους ἦσαν κυρίως οἱ Ἱσπανοί, οἱ ὁποῖοι ὑπηρετοῦσαν στὶς μεγάλες Ἀγγλικὲς ἑταιρεῖες καὶ οἱ ὁποῖοι εἶχαν τὶς ἐγκαταστάσεις τους στὰ περίχωρα.

Γιὰ νὰ καταπνιγῆ ἡ ἐπανάστασις αὐτὴ χρειάστηκε πολὺς καιρός, μὰ ὅταν ἐφτάσαμε ἐμεῖς στὴ Σαΐντα, εἶχε σχεδὸν τελειώσει.

Ἂν καὶ ἡ τάξις εἶχε ἀποκατασταθῆ, ἡ Σαΐντα ἦταν ἀκόμα τρομοκρατημένη ἀπὸ τὰ φοβερὰ γεγονότα ποὺ εἶχαν διαδραματισθῆ σ' αὐτήν.

Εἴχαμε ἕξη βδομάδες περίπου ποὺ βρισκόμαστε στὴ Σαΐντα, ὅταν ἔξαφνα ὁ φίλος μου, ὁ Παῦλος Γκαὲρ περπατῶντας μιὰ μέρα στὰ περίχωρα τῆς πόλεως, συνάντησε μιὰ νέα Ἱσπανίδα.

Ἤτανε κόρη φτωχῶν ὑπαλλήλων, ποὺ ἐργαζόντουσαν σὲ κάποια Ἀγγλικὴ ἑταιρεία. Ὁ φίλος μου τὴν ἐρωτεύθηκε ἀμέσως σὰν τρελλός.

Ὕστερ' ἀπὸ μερικὲς ἡμέρες μοῦ τὴν παρουσίασε κ' ἐμένα καὶ εἶδα πὼς ἦταν πράγματι ἕνα γοητευτικὸ πλᾶσμα. Ἀσφαλῶς δὲν εἶχε περάσει ἀκόμα τὰ δεκαοχτώ, μὰ φαινόταν ἀκόμα πολὺ πιὸ μικρὴ μὲ τὸ κομψὸ καὶ μικροκαμωμένο σῶμα της. Εἶχε μεγάλα μάτια, βελουδένιο δέρμα καὶ ἄφθονα μαῦρα μαλλιά, πού, ὧρες - ὧρες, ἔπαιρναν κάποιες χρυσὲς ἀνταύγειες. Μὲ δυὸ λόγια, ἦταν μιὰ ἀξιολάτρευτη κόρη, ἕνα ἀληθινὸ μαργαριτάρι τῆς Ἱσπανίας.

Δὲν μποροῦσα παρὰ νὰ συγχαρῶ τὸ φίλο μου γιὰ τὴν καλή του τύχη. Ἐπὶ δυὸ ὁλόκληρους μῆνες ἀγαπιόντουσαν σὰν τρελλοί. Μόλις ἔμενε ἐλεύθερος ἀπὸ τὴν ὑπηρεσία του ὁ φίλος μου, σὲ ὁποιαδήποτε στιγμὴ τῆς μέρας ἢ τῆς νύχτας, ἔτρεχε ἀμέσως στὸ πλευρὸ τῆς ἀγαπημένης του Ἀνίτας. Μὰ κι' αὐτὴ τὸν ἀγαποῦσε, ὅσο κι' αὐτός!

Ὅλα πήγαιναν καλά, ὅταν ἕνα πρωΐ, ἔξαφνα, στὴν ἀναφορὰ τοῦ λόχου, μάθαμε ὅτι τὸ ἀπόσπασμα, στὸ ὁποῖο ὑπηρετούσαμε, θὰ ἔφευγε σὲ δεκαπέντε μέρες γιὰ τὴν Τύνιδα, ὅπου θὰ συναντούσαμε τὸ σύνταγμά μας.

Αὐτὸ ἦταν ἕνα τρομερὸ χτύπημα γιὰ τὸ φτωχό μου φίλο, τὸν Παῦλο. Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἔγινε σκυθρωπὸς καὶ σκεφτικὸς καὶ φαινόταν τόσο θλιμμένος, ὥστε κινοῦσε τὸν οἶκτο μου.

Τοῦ κάκου προσπάθησα νὰ τὸν κάνω νὰ λογικευθῆ καὶ νὰ τὸν φέρω στὴν πραγματικότητα. Τοῦ κάκου τοῦ εἶπα ὅτι ἡ ἀγάπη του ἦταν μιὰ ἀπὸ τὶς συνηθισμένες περαστικὲς ἀγάπες, τὶς ὁποῖες κάθε ἄνθρωπος ἔχει στὴ ζωή του κι' ὅτι σὲ λίγον καιρὸ δὲν θὰ θυμόταν πειὰ τὴν Ἀνίτα του, ὅπως ἄλλωστε θὰ τὸν ξεχνοῦσε κ' ἐκείνη. Σ' ὅλα τὰ λόγια μου αὐτὸς μοῦ ἀπαντοῦσε μὲ φωνὴ ποὺ τὴν ἔπνιγαν οἱ λυγμοί:

—Δὲν θὰ μπορέσω ποτὲ νὰ τὴν ξεχάσω!... Μοῦ εἶνε ἀδύνατον νὰ τὴν ἀφήσω γιὰ πάντα!... Ἀδύνατον!

Ἔτσι μονάχα νεκρὸ μπόρεσε νὰ δῆ τὸ λατρευτό της!

Δυὸ μέρες ἔμεναν ἀκόμη ὥς τὴν ἀναχώρησί μας, ὅταν ἔξαφνα ἕνα πρωῒ ἔμαθα ὅτι ὁ Παῦλος Γκαὲρ εἶχε μπῆ στὸ Νοσοκομεῖο, προσβληθεὶς ἀπὸ τὸν κακοήθη πυρετὸ ποὺ ἐμάστιζε τὸ Ὀράν. Πῆγα, πρὶν φύγω, γιὰ νὰ τοῦ σφίξω τὸ χέρι. Τότε ἐκεῖνος μοῦ ἐξομολογήθηκε ὅτι μόνος του εἶχε προκαλέσει τὴν ἀρρώστεια του. Θέλοντας μὲ κάθε θυσία νὰ μὴν ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὴν ἀγαπημένη του, εἶχε πάει ἕνα ἀπόγευμα στὶς ὄχθες τοῦ ποταμοῦ ποὺ κυλάει ἔξω ἀπὸ τὶς πύλες τῆς πόλεως τὰ μολυσμένα νερά του καὶ ἐκεῖ, ξαπλώνοντας κάτω ἀπ' τὶς ροδοδάφνες ποὺ στόλιζαν τὴν ἀκροποταμιά, εἶχε μείνει ὧρες ἀναπνέοντας τὶς δηλητηριώδεις ἀναθυμιάσεις ποὺ ἔβγαιναν ἀπ' τὸ ποτάμι καὶ καπνίζοντας σιγαρέττα ἀπὸ φύλλα ροδοδάφνης γιὰ νὰ μολύνη τὸ αἷμά του! Τὸ ἔκανε αὐτό, γιατὶ ἤξερε πὼς τὸ ποτάμι ἦταν μολυσμένο, ἐπειδὴ ὄχι μόνο μᾶς εἶχε ἀπαγορευθῆ νὰ κολυμπᾶμε σ' αὐτό, ἀλλὰ οὔτε κὰν νὰ προσεγγίζουμε στὶς ὄχθες του.

Ὁ φτωχός μου φίλος δὲν γελάστηκε στὶς προσδοκίες του. Τὴν ἄλλη μέρα ἔπεσε στὸ κρεββάτι μὲ βαρὺ πυρετὸ καὶ τὴν μεθεπομένη μετεφέρθη ἐπειγόντως στὸ νοσοκομεῖο, γιατὶ ἡ κατάστασίς του εἶχε ἐπιδεινωθῆ.

Τὸ διάβημά του αὐτὸ μοῦ φάνηκε ἐντελῶς ἀπονενοημένο γιατὶ κανεὶς δὲν ἤξερε τί συνέπειες μποροῦσε νὰ ἔχη ἡ ἀρρώστεια του... Μποροῦσε καὶ νὰ πεθάνη... Μά, ἐκτὸς αὐτοῦ, καὶ καλὰ νὰ γινόταν, ποιὸς μποροῦσε νὰ τοῦ ἐγγυηθῆ ὅτι, μετὰ τὴν ἀνάρρωσί του, θὰ τὸν κρατοῦσα στὴ Σαΐντα, στὸ νέο ἀπόσπασμα ποὺ θἀρχόταν νὰ μᾶς ἀντικαταστήση; Ἴσια - ἴσια θὰ φρόντιζαν νὰ τὸν στείλουν ἀμέσως ἀλλοῦ γιὰ ν' ἀναρρώση, μακρυὰ ἀπὸ τὴ μολυσμένη Σαΐντα.

Ὡστόσο, μιὰ καὶ τὸ κακὸ εἶχε γίνει πειά, ἀπέφυγα νὰ τοῦ πῶ τίποτε γιὰ νὰ μὴν τὸν ἀπελπίσω περισσότερο.

Μὲ τὴν καρδιὰ λοιπὸν σφιγμένη ἀπὸ κακὰ προαισθήματα, ἔσφιξα τὸ φλογισμένο χέρι τοῦ φτωχοῦ μου Παύλου καὶ τὸν ἀπεχαιρέτησα, συγκρατῶντας μὲ δυσκολία τὰ δάκρυα ποὺ μοῦ ἐρχόντουσαν στὰ μάτια.

Μοῦ εἶχε ὑποσχεθῆ νὰ μοῦ γράφη, νὰ μὲ κρατῆ ἐνήμερο τῆς καταστάσεώς του καὶ νὰ μοῦ δίνη νέα τῆς Ἀνίτας του. Μὰ ἕξη βδομάδες πέρασαν, κατὰ τὶς ὁποῖες τοῦ ἔγραψα τρεῖς φορὲς χωρὶς νὰ λάβω ἀπάντησί του. Ἀλλοίμονο!... δὲν ἔμελε νὰ λάβω ποτὲ γράμμα του, γιατί, δώδεκα μέρες μετὰ τὴν ἀναχώρησί μας ἀπὸ τὴ Σαΐντα, ἔμαθα πὼς εἶχε πεθάνει!...

— Δυστυχισμένη μικροῦλα Ἀνίτα — σκέφτηκα τότε — καὶ σὺ τί θ' ἀπογίνης;...

Μὰ δὲν πέρασαν πολλὲς ἡμέρες κ' ἔμαθα ἀκόμα λεπτομέρειες τοῦ θανάτου του καὶ τὸ τέλος αὐτῆς τῆς λυπητερῆς ἱστορίας.

Ἡ ἀρρώστεια τοῦ Παύλου εἶχε σημειώσει πολὺ γρήγορα μεγάλη πρόοδο. Τὸν εἶχε πιάσει ἕνα ἀδιάκοπο παραλήρημα, κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ ὁποίου, μέχρι τοῦ τέλους του, ἐπεκαλεῖτο συνεχῶς τὴν Ἀνίτα του. Ἡ φτωχὴ κόρη σ' ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα βρισκόταν μπρὸς στὴν πόρτα τοῦ νοσοκομείου, ἱκετεύοντας γονατιστὴ νὰ τὴν ἀφήσουν νὰ πάη κοντὰ στὸν πολυαγαπημένο της... Μὰ αὐστηρὴ διαταγὴ εἶχε δοθῆ νὰ τῆς ἀπαγορευθῆ ἡ εἴσοδος. Ἔτσι μονάχα νεκρὸ μπόρεσε νὰ δῆ τὸ λατρευτό της. Καί, ὅταν ὡδήγησαν τὸν δυστυχισμένο Παῦλο στὸ κοιμητήριο τῆς Σαΐντας, ἡ μικροῦλα Ἱσπανίδα, παραβαίνοντας κάθε στρατιωτικὸ κανονισμό, ἀκολουθοῦσε σὰν φτωχὸ πιστὸ σκυλλί, πρώτη, πίσω ἀπὸ τὸ φέρετρο τοῦ ἀγαπημένου της!

Τὴν ἄλλη μέρα τὴ βρῆκαν ξαπλωμένη στὶς ὄχθες τοῦ ποταμοῦ, κάτω ἀπὸ τὶς ροδοδάφνες, στὸ ἴδιο μέρος ὅπου ὁ Παῦλος της εἶχε ρουφήξει τὸ θάνατο. Ἐκάπνιζε, ὅπως κι' αὐτός, σιγάρα ἀπὸ φύλλα ροδοδάφνης...

Τὴν τράβηξαν διὰ τῆς βίας ἀπὸ τὸ μολυσμένο αὐτὸ μέρος.

Μὰ τοῦ κάκου, γιατὶ τὴν ἄλλη μέρα ἔπεφτε ἄρρωστη μὲ πυρετὸ καί, ὕστερα ἀπὸ δεκαπέντε μέρες, ὑπέκυπτε κι' αὐτὴ στὴν τρομερὴ ἀρρώστεια...

Πρὶν πεθάνη, ζήτησε ὡς χάρι νὰ τὴν θάψουν στὸν ἴδιο τάφο μὲ τὸν ἀγαπημένο της. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἱστορία αὐτὴ εἶχε συγκινήσει ὅλο τὸν τόπο, σεβάστηκαν τὴ θέλησί της.

Ἄνοιξαν λοιπὸν τὸν τάφο τοῦ Παύλου Γκαὲρ κ' ἔθαψαν τὴ μικροῦλα Ἱσπανίδα στὸ πλευρὸ τοῦ ἀγαπημένου της λοχία.

Οἱ ὑπαξιωματικοὶ τοῦ συντάγματος τῶν Κυνηγῶν καὶ οἱ κάτοικοι, γιὰ νὰ τιμήσουν τὸ μεγάλο τους ἔρωτα, ἔστησαν στὸν τάφο τους ἕνα μνημεῖο εἰς ἀνάμνησιν τῶν δύο ἐραστῶν.

Ἀπὸ τότε, κάθε χρόνο, τὴν ἐπέτειο τοῦ θανάτου τοῦ Πέτρου Γκαὲρ ἔγινε παράδοσις στὸν ἀποικιακὸ στρατὸ τῆς Ἀφρικῆς, νὰ πηγαίνη ἕνα ἀπόσπασμα ἀξιωματικῶν τοῦ ἱππικοῦ καὶ νὰ καταθέτη ἕνα στέφανο ἀπὸ ροδοδάφνες στὸν τάφο τοῦ Παύλου καὶ τῆς Ἀνίτας γιὰ νὰ διαιωνίζη τὴν ἀνάμνησι τοῦ ταπεινοῦ ἀλλὰ καὶ τόσο μεγάλου αὐτοῦ ἔρωτος...

JULES MOULIN

ΑΓΟΡΑΖΟΥΜΕ εἰς ἀπολύτως ἱκανοποιητικὴν τιμὴν παλαιὰ περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδας, πρὸ πεντηκονταετίας. Γράψατέ μας: Περιοδικὸν «Οἰκογένεια», Λέκα 7, Ἀθήνας.

ΑΛΒΑΝΙΚΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

Ο ΒΥΖΟΓΙΔΑΣ

Μιὰ φορὰ κ' ἕναν καιρὸ ζοῦσε στὴν Ἀρβανιτιὰ ἕνας ἀφέντης πολὺ πλούσιος. Ὁ ἀφέντης αὐτὸς κίνησε μιὰ μέρα ἀπὸ τὸ χωριό του γιὰ νὰ πάη ν' ἀγοράση πρόβατα. Ἀφοῦ περπάτησε πολλὲς ὧρες, ἔφτασε τέλος σ' ἕνα μέρος, ὅπου τοῦ εἶχαν πῆ πὼς ἦταν ἕνας τσέλιγγας ποὺ πουλοῦσε πρόβατα. Ἐπειδὴ ὅμως εἶχε βραδυάσει καὶ δὲν μποροῦσε νὰ βρῆ τὸν τσέλιγγα, βλέποντας μπροστά του ἕνα σπίτι φτωχικό, χτύπησε τὴν πόρτα του γιὰ νὰ παρακαλέση νὰ τὸν ἀφήσουν νὰ περάση σ' αὐτὸ τὴ νύχτα του. Ἀμέσως τοῦ ἄνοιξε μιὰ φτωχὴ γυναῖκα, ποὺ ἦταν λεχῶνα τριῶν ἡμερῶν. Τὸν δέχτηκε μὲ καλωσύνη στὸ φτωχικό της, τοῦ ἔβαλε νὰ φάη καὶ τοῦ ἔστρωσε νὰ κοιμηθῆ.

Ἐπειδὴ ἦταν κουρασμένος, ἀμέσως ἄρχισε νὰ κοιμᾶται βαρειά. Κατὰ τὰ μεσάνυχτα ὅμως ἄκουσε ἄξαφνα ἕναν κρότο δυνατό, ποὺ τὸν ξύπνησε. Ἄνοιξε ἀμέσως τὰ μάτια του κ' εἶδε νὰ μπαίνουν ἀπὸ τὴν πόρτα στὴν καλύβα τρεῖς γυναῖκες, πολὺ ψηλές, πῆγαν καὶ κάθισαν γύρω ἀπὸ ἕνα τραπέζι. Ἦσαν ἡ τρεῖς Μοῖρες ποὺ ἐρχόντουσαν νὰ μοιράνουν τὸ μωρὸ τῆς φτωχῆς γυναίκας. Ἀπάνω στὸ τραπέζι βρισκόντουσαν τ' ἀσημικὰ τοῦ σπιτιοῦ κ' ἕνα ποτῆρι γεμᾶτο μέλι μὲ τρία ἀμύγδαλα. καί, ἐκτὸς ἀπ' αὐτά, τρία μαχαίρια, τρία πηρούνια, τρεῖς πετσέτες, τρία πιάτα γεμᾶτα φαΐ καὶ τρεῖς φέτες ψωμὶ γιὰ τὶς Μοῖρες.

Ὁ ξένος φοβήθηκε στὴν ἀρχή, ἔπειτα ὅμως ἔκαμε τὸν κοιμισμένο γιὰ νὰ δῆ τί θ' ἀπογίνη.

Ἡ Μοῖρες ἔκατσαν γύρω στὸ τραπέζι, ἔκαμαν τὸ σταυρό τους κ' ἔφαγαν κ' ἤπιαν γιὰ καλά.

Ὕστερα ἡ πρώτη, ἡ μεγαλείτερη, πῆρε τὸ παιδί, τὸ ἔλυσε ἀπὸ τὰ σπάργανα, τὸ σταύρωσε κ' εἶπε: «Θἄρθη καιρὸς κι' αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ποὺ κοιμᾶται τώρα ἐδῶ θὰ κάνη αὐτὸ τὸ παιδὶ γαμπρὸ στὴν κόρη του».

Ὁ ξένος τἄκουσε αὐτὸ καὶ τοῦ κακοφάνηκε, ἀλλὰ δὲν μίλησε καθόλου κ' ἐξακολούθησε νὰ κάνη τὸν κοιμισμένο.

Ἔπειτα σηκώθηκε ἡ δεύτερη Μοῖρα, πλησίασε τὸ παιδὶ κι' ἀφοῦ ἔρριξε γύρω τὸ βλέμμα της, εἶπε: «Ὅσα εἶπε ἡ ἀδερφή μου θὰ βγοῦν ἀληθινὰ καὶ θὰ γίνουν. Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος θὰ στείλη μονάχος του τὸ παιδὶ στὸ σπίτι του γιὰ γαμπρὸ στὴν κόρη του!»

Τέλος σηκώθηκε κ' ἡ τρίτη Μοῖρα, πλησίασε τὸ παιδί, τὸ σπαργάνωσε κ' εἶπε: «Ὅσα εἶπαν ἡ ἀδερφές μου, θὰ γίνουν!...»

Ἔπειτα καληνύχτισαν κ' ἡ τρεῖς τὸ παιδὶ κ' ἔφυγαν.

Ὁ ξένος, ποὺ ἄκουσε ὅλα ὅσα εἶπαν ἡ Μοῖρες, εἶχε μείνει σὰν ξερὸς καὶ δὲν ἤξερε τί νὰ κάνη, γιατὶ δὲν μποροῦσε ἀκόμα νὰ πιστέψη πὼς ὁ γυιὸς αὐτῆς τῆς φτωχῆς γυναίκας θὰ ἔπαιρνε γυναῖκα τὴν κόρη του. Μὰ ἐνῶ συλλογιζόταν μὲ τί τρόπο νὰ τὸ ἀφανίση γιὰ νὰ μὴ βγοῦν τὰ λόγια τῶν Μοιρῶν ἀληθινά, τὸν πῆρε ὁ ὕπνος χωρὶς νὰ τὸ καταλάβη. Τὸ πρωΐ, ὅταν ξύπνησε, πρὶν φύγη γιὰ τὴ δουλειά του, φώναξε τὴ γυναῖκα καὶ τῆς εἶπε:

—Ἐσύ, ὅπως βλέπω εἶσαι φτωχιά, ἔχεις κι' ἄλλη φαμιλιὰ καὶ δὲν μπορεῖς νὰ τὰ βγάλης πέρα. Γι' αὐτὸ σοῦ λέω νὰ μοῦ δώσης αὐτὸ τὸ μικρὸ νὰ τὸ πάρω μαζύ μου καὶ νὰ τ' ἀγαπῶ σὰν δικό μου παιδί, γιατὶ ἐγὼ εἶμαι ἄκληρος.

—Σοῦ τὸ δίνω τὸ παιδί, ἀποκρίθηκε ἡ γυναῖκα, νὰ τὸ πάρης μαζύ σου γιὰ δικό σου, ἀλλὰ νὰ τ' ἀγαπᾶς πολὺ καὶ νὰ μοῦ τὸ στέλνης κάπου - κάπου νὰ τὸ βλέπω κ' ἐγώ.

Ἔτσι ὁ ξένος πῆρε τὸ παιδί, ἀποχαιρέτησε τὴ μητέρα κι' ἀκολούθησε τὸ δρόμο ποὺ τοῦ ἔδειξε ἐκείνη γιὰ νὰ βγῆ στὴ στάνη ἀπ' ὅπου θ' ἀγόραζε τὰ πρόβατα.

Περπάτησε, περπάτησε κ' ἔφτασε σ' ἕνα μεγάλο βράχο. Ἐκεῖ κύτταξε γύρω του καὶ εἶδε μιὰ σπηλιά. Χωρὶς νὰ χάση καιρό, παράτησε μέσα σ' αὐτὴ τὸ παιδὶ καὶ ξαναπῆρε τὸ δρόμο. Σὲ λίγο ἔφτασε στὴ στάνη, κι' ἀφοῦ ἀγόρασε τὰ πρόβατα ποὺ χρειαζόταν, γύρισε πίσω στὸ σπίτι του.

Τὸ παιδί, τὴν ὥρα ποὺ τ' ἄφησε στὴ σπηλιὰ ὁ κακὸς ἀφέντης, κοιμόταν. Καί, πρὶν ἀκόμα ξυπνήση, ἡ Μοῖρα ποὺ τὸ εἶχε μοιράνει πρώτη, πῆγε στὴ στάνη, πῆρε τὴ γίδα μὲ τὸ περισσότερο γάλα καὶ τὴν ἐπῆγε στὴ σπηλιά. Ἔπειτα ξύπνησε τὸ παιδί, τὸ ἔλυσε ἀπὸ τὰ σπάργανα καὶ τοῦ ἔβαλε στὸ στόμα τὸ βυζὶ τῆς γίδας γιὰ νὰ πιῆ γάλα. Καὶ τὴν ἄλλη μέρα ἔκυνε πάλι τὸ ἴδιο, καὶ τὴν παράλλη...

Ὁ τσοπάνος ὅμως, βλέποντας πὼς ἡ καλύτερη γίδα του δὲν εἶχε πειὰ καθόλου γάλα, ὑποψιάστηκε μὴν τῆς τὸ ἔπινε ὁ παραγυιός του ποὺ φύλαγε τὸ κοπάδι. Ἕνα βράδυ λοιπὸν παραφύλαξε καὶ εἶδε τὴ γίδα νὰ φεύγη τὴ στιγμὴ ποὺ ἡ ἄλλες ἔμπαιναν στὸ μαντρί. Τὴν πῆρε τὸ κατόπι κ' ἔφτασε μαζύ της ὥς τὴ σπηλιά. Τότε μπῆκε κι' αὐτὸς μέσα γιὰ νὰ μάθη τί γίνεται. Μὰ μόλις πάτησε τὸ πόδι του μέσα, εἶδε μπροστά του ἕναν παίδαρο στρουμπουλὸ καὶ κατακόκκινο. Ἀφοῦ σταυροκοπήθηκε γιὰ τὸ ξαφνικό, τὸν πῆρε στὰ χέρια του, τὸν φίλησε καὶ κρατῶντας τον στὴν ἀγκαλιά του, ἔτρεξε γρήγορα στὴ στάνη. Ἔπειτα τράβηξε σπίτι του, ἔδειξε τὸ παιδὶ στὴ γυναῖκα του καὶ τῆς διηγήθηκε τὴν ἱστορία του. Στὸ τέλος, ἐπειδὴ ἦσαν καλοὶ ἄνθρωποι, ἀπεφάσισαν νὰ τὸ κρατήσουν γιὰ δικό τους καὶ νὰ τοῦ δώσουν τὸ ὄνομα Βυζογίδας. Ἔτσι τὸ παιδὶ μεγάλωσε κι' ὠμόρφηνε κ' ἔγινε ἕνα γερὸ παλληκάρι.

Ὕστερα ἀπὸ εἴκοσι χρόνια ὁ πλούσιος ἐκεῖνος ἀφέντης ξαναπέρασε ἀπὸ τὴν ἴδια στάνη γιὰ ν' ἀγοράση ἄλλα πρόβατα. Ὁ τσοπάνος τὸν καλοδέχτηκε, ἔψησε στὴ σοῦβλα ἕνα ἀρνὶ κ' ἔφαγαν κ' ἤπιαν βασιλικά. Ὁ ξένος ὅμως, ἀκούγοντας νὰ φωνάζουν τὸ τσοπανόπουλο Βυζογίδα, δὲν μπόρεσε νὰ κρατήση τὴν περιέργειά του καὶ ρώτησε τὸν τσοπάνο γιατὶ τὸ ἔλεγαν ἔτσι. Αὐτὸς τότε τοῦ διηγήθηκε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὅλη τὴν ἱστορία τοῦ παιδιοῦ.

Ὁ Βυζογίδας

Ὁ ξένος, ἀκούγοντάς την, θυμήθηκε ἀμέσως τί εἶχε κάνει πρὶν ἀπὸ εἴκοσι χρόνια καὶ κατάλαβε πὼς ὁ Βυζογίδας ἦταν τὸ παιδὶ ποὺ αὐτὸς εἶχε ἀφήσει μέσα στὴ σπηλιά. Θυμήθηκε τότε καὶ τὰ λόγια ποὺ εἶχαν πῆ ἡ Μοῖρες κ' ἄρχισε νὰ σκέπτεται μὲ ποιὸ τρόπο νὰ ξεμπερδέψη τὸ παλληκάρι.

Ὕστερα ἀπὸ λίγη ὥρα εἶπε στὸν τσοπάνο ὅτι τοῦ χρειαζόταν ἕνα ἔμπιστο παιδὶ γιὰ νὰ στείλη ἕνα γράμμα τῆς γυναίκας του ποὺ ἦταν ἀνάγκη νὰ τὸ λάβη ἐκείνη γρήγορα. Ὁ τσοπάνος φώναξε ἀμέσως τὸ Βυζογίδα γιὰ νὰ πάη τὸ γράμμα. Μέσα στὸ γράμμα ὁ ἄρχοντας ἔγραψε τὰ ἑξῆς: «Αὐτὸ τὸ παιδὶ ποὺ θὰ σοῦ φέρη τὸ γράμμα νὰ τὸ πιάσης ἀμέσως, νὰ τὸ λιανίσης νὰ τὸ βάλης σ' ἕνα καζάνι καὶ νὰ τὸ βράσης, κι' ὅταν ἔρθω αὐτὸ θέλω νὰ τὸ δῶ μέσα στὸ καζάνι μὲ τὰ μάτια μου». Ἀφοῦ τὸ τελείωσε, σφράγισε μὲ τὴ βοῦλα του τρεῖς φορὲς καὶ τὸ ἔδωσε στὸ Βυζογίδα λέγοντας:

—Κύτταξε νὰ μὴν τ' ἀνοίξης στὸ δρόμο! Νὰ τὸ πᾶς γρήγορα στὸ σπίτι, γιατ' εἶνε μεγάλη ἀνάγκη.

Ὁ Βυζογίδας ἅρπαξε τὸ γράμμα καὶ πῆρε τρεχάτος τὸ δρόμο. Καθὼς περπατοῦσε ὅμως, βρῆκε ἕνα γέρο ἑβδομῆντα χρονῶν μὲ ἄσπρα γένεια μακρυά, ποὺ τὸν σταμάτησε καὶ τοῦ εἶπε:

—Δὲν μοῦ δίνεις, παλληκάρι μου, νὰ ἰδῶ τὸ γράμμα ποὺ σοῦδωσε αὐτὸς ὁ κακὸς ἄνθρωπος γιὰ νὰ τὸ πᾶς στὴ γυναῖκα του;

—Μὰ πῶς νὰ σοῦ τὸ δώσω, ἀπάντησε τὸ παιδί, ποὺ τὸ ἔχει σφραγισμένο μὲ τὴ βοῦλα του;

—Μὴ σὲ νοιάζει γι' αὐτό. Θὰ τὸ διορθώσω ἐγώ.

Πῆρε λοιπὸν τὸ γράμμα ὁ γέρος, τὸ ἔσχισε ἀμέσως κ' ἔγραψε ἕνα ἄλλο μὲ χρυσὰ γράμματα καὶ μ' αὐτὰ τὰ λόγια: «Αὐτὸ τὸ παιδὶ ποὺ σοῦ φέρνει τὸ γράμμα νὰ τὸ καλοδεχτῆς ὅπως πρέπει, καὶ νὰ τὸ δώσης ἀμέσως γυναῖκα τὴ μοναχοκόρη μας». Ἔπειτα τὸ βούλωσε, τὸ ἔδωσε στὸ Βυζογίδα κ' ἔγινε ἄφαντος...

Τὸ παιδί, βλέποντας τὸ γέρο νὰ χάνεται ἔτσι ξαφνικὰ ἀπὸ μπροστά του, ἔκανε τὸ σταυρό του κ' ἐξακολούθησε τὸ δρόμο του. Σὲ λίγη ὥρα ἔφτασε στὸ σπίτι τοῦ κακοῦ ἀνθρώπου κ' ἔδωσε τὸ γράμμα στὴ γυναῖκα του.

Ἐκείνη τὸ ἄνοιξε, διάβασε τί ἔγραφε, τὸ εἶπε καὶ τῆς κόρης της κι' ἄρχισαν κ' οἱ δυό τους νὰ κλαῖνε. Τί νάκαναν ὅμως; Θέλοντας καὶ μὴ ἀναγκάστηκαν νὰ κάνουν τὸ Βυζογίδα γαμπρό.

Ὕστερα ἀπὸ μιὰ μέρα ἔφτασε κι' ὁ νοικοκύρης καὶ ρώτησε τὴ γυναῖκα του ἂν ἔκαμε ὅσα τῆς εἶχε προστάξει μὲ τὸ γράμμα καὶ ζήτησε νὰ δῆ τὰ κομμάτια τοῦ παιδιοῦ.

—Τί κομμάτια μοῦ ζητᾶς, τοῦ ἀπάντησε ἐκείνη, ἀφοῦ μοῦ ἔγραφες νὰ τὸν κάμω γαμπρὸ στὴ μοναχοκόρη μας;

Κι' ἀμέσως ἔβγαλε καὶ τοῦδειξε τὸ γράμμα μὲ τὰ χρυσὰ γράμματα. Ἐκεῖνος τότε, τρελλὸς ἀπὸ τὸ θυμό του, φώναξε τὸ Βυζογίδα καὶ τὸν ρώτησε γιατὶ δὲν πῆγε στὴ γυναῖκα του τὸ γράμμα ποὺ τοῦ εἶχε δώσει αὐτός.

Ὁ Βυζογίδας ὅμως τοῦ διηγήθηκε τὴν ἱστορία τοῦ γέρου. Τότε ὁ ἄρχοντας δὲν τοῦ εἶπε τίποτα γιατὶ κατάλαβε πώς, ἀφοῦ ἔτσι εἶχαν ὁρίσει ἡ Μοῖρες, δὲν μποροῦσε νὰ γίνη ἀλλοιῶς. Μὲ τὸν καιρὸ ἀγάπησε τὸ Βυζογίδα, γιατὶ ἦταν γερὸ καὶ γνωστικὸ παλληκάρι καὶ πέρασαν καλὰ τὴ ζωή τους.

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΑ

Ἡ πεῖνα κυττάζει ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ ἐργατικοῦ, ἀλλὰ δὲν τολμάει νὰ μπῆ μέσα.

—Ἂν ἀγοράσης πράγματα ποὺ δὲν τὰ χρειάζεσαι, γρήγορα θὰ πουλήσης ὅσα πράγματα σοῦ εἶνε χρήσιμα.

—Ὅποιος ἀγαπᾶ γρήγορα, μισεῖ γρήγορα.

—Οἱ κακοὶ ὀφειλέται δημιουργοῦν τοὺς κακοὺς δανειστάς.

—Οἱ φτωχοὶ δὲν ἔχουν φίλους.

Η ΣΕΛΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

Η Α Μ. Η ΜΟΔΑ

ΤΙ ΘΑ ΦΟΡΕΣΩΜΕ

Ἡ **Μόδα**, ἡ ὁποία τὸν τελευταῖο καιρὸ μᾶς εἶχε καταπλήξει μὲ τὴν τάσι της νὰ γίνῃ ἀνδροπρεπής, τὸν τελευταῖο καιρὸ ἄρχισε νὰ ξαναγίνεται πάλι... γυναικεία! Πάει πειὰ ἡ ἐντελῶς ἴσια σιλουέττα, τὸ ἀγαρνίριστο καὶ πολὺ κοντὸ φόρεμα, ἡ χαμηλὴ ζώνη, τὸ χτένισμα ἀ λὰ γκαρσὸν κ.τ.λ. Τώρα τὰ φορέματα εἶνε πολὺ πιὸ πολύπλοκα, μὲ φοῦστες ἀρκετὰ μακριὲς τὴν ἡμέρα καὶ πολὺ μακρυὲς τὸ βράδυ, γαρνιρισμένες μὲ ἄφθονα γκοντὲ καὶ βολάν, ἐφαρμοσμένες στοὺς γοφοὺς καὶ μὲ κορσάζα ποὺ ἀναδεικνύουν τὴ γραμμὴ τοῦ στήθους. Ἐπίσης τὰ μαλλιὰ δὲν κόβονται πειὰ πολὺ βαθειὰ καὶ γίνονται μποῦκλες ἢ ὀντυλέ. Καθὼς φαίνεται μάλιστα, τὸν χειμῶνα θὰ ἐπικρατήσουν τὰ ἐντελῶς μακρυὰ μαλλιά, μὲ σινιόν, χαμηλὰ πίσω στὸν σβέρκο, γιατὶ πολλὲς κομψὲς Παρισινὲς ἔπαψαν πειὰ νὰ κόβουν τὰ μαλλιά των!...

— Τὰ ὑφάσματα ποὺ θὰ φορεθοῦν τὸ φθινόπωρο καὶ τὸν χειμῶνα εἶνε πολὺ ὡραῖα. Θὰ συνηθιστοῦν πολὺ καὶ ἐφέτος φορέματα ἀπὸ βελοῦδο μονόχρωμο, καθὼς καὶ ἀπὸ βελοῦδο ἐμπριμὲ σὲ μαῦρο φόντο.

— Ὡστόσο εἶνε ἀλήθεια ὅτι γιὰ τὰ ἁπλᾶ καθημερινὰ φορέματα τοῦ δρόμου ἡ μόδα δὲν ἄλλαξε καὶ πολύ. Θὰ φορεθοῦν λοιπὸν καὶ τὸ φθινόπωρο φορέματα περιπάτου μὲ φοῦστες ἀν-φὸρμ καὶ μὲ ἐφαρμοστὰ ἀμπιεσμὰν γύρω στοὺς γοφούς. Ἀντὶ ὅμως τῆς μακρυᾶς καζάκας ποὺ ἐσυνηθίζετο τὸ καλοκαῖρι, θὰ φορεθοῦν τζέμπερ, ἐλαφρῶς μπλουζάν, γύρω στὴ ζώνη τῆς φούστας, γιατὶ ἐφέτος θὰ εἶνε πολὺ τῆς μόδας ἡ ἐφαρμοστὲς καὶ ὑψηλὲς ζῶνες.

— Τὰ φθινοπωρινὰ καὶ χειμωνιάτικα φορέματα θὰ γαρνίρωνται περισσότερο στὰ μανίκια, στὸ λαιμὸ καὶ στὶς ζῶνες.

— Ἐπίσης κατὰ τὸ φθινόπωρο θὰ φορεθοῦν ἀρκετὰ καὶ ἡ φοῦστες σπόρ, γαρνιρισμένες μὲ μικροὺς φιόγκους τοποθετημένους σύμφωνα μὲ τὸ γοῦστο κάθε κυρίας.

— Θὰ ἰδοῦμε καὶ φιόγκους πλατεῖς, ὁμοίους μὲ πεταλοῦδες μὲ ἀνοιγμένα φτερά, τοποθετημένους πίσω στὴν πλάτη, ψηλά, τῶν φθινοπωρινῶν ἐπανωφοριῶν.

— Ἡ πιὸ μοντέρνα φθινοπωρινὴ γαρνιτοῦρα θὰ εἶνε τὰ μεγάλα μετάλλινα κουμπιὰ ἀπὸ ἐπίχρυσο χαλκὸ ἢ ἀπὸ χρωμιτιστὸ ξύλο ἀσορτὶ μὲ τὴν ἀγκράφα τῆς ζώνης.

— Ὅλα σχεδὸν τὰ φθινοπωρινὰ φορέματα θὰ ἔχουν ζῶνες στενὲς ἢ πλατειὲς — συνήθως πλατειὲς — ἡ ὁποῖες θὰ κλείνουν μὲ ἀγκράφες πολὺ ἁπλὲς ἢ πολυτελέστατες.

— Θὰ φορεθοῦν ἀκόμη κατὰ τὸ φθινόπωρο ρὸμπ-μαντὼ καὶ ταγιὲρ ἀπὸ ντρᾶ ἢ ἀπὸ βελοὺρ-ντὲ-λαίν, χρώματος μπέζ-ροζέ, τὰ δὲ πρῶτα χειμωνιάτικα ἐπανωφόρια περιπάτου θὰ εἶνε πράσινα ἀνοιχτά.

ΕΝΑ ΚΟΜΨΟ ΜΟΝΤΕΛΟ

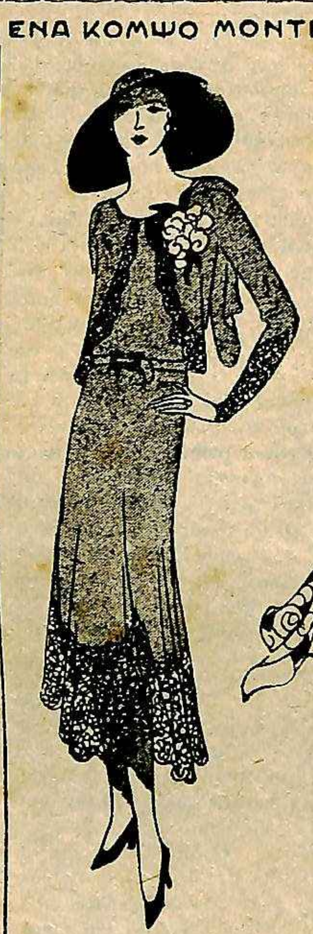

Φόρεμα ἀπὸ μουσελίνα - σιφφὸν μαύρη, γαρνιρισμένο κάτω μ' ἕνα δαντελλένιο βολάν, πιὸ πλατὺ καὶ πιὸ μακρὺ πίσω. Τὸ κορσάζο γαρνίρεται ἐπίσης μὲ δαντέλλα. Ἡ ζώνη κλείνει ἐμπρὸς μὲ μιὰν ἀγκράφα ἀπὸ ὄνυχα.

ΦΟΡΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΒΡΑΔΥ

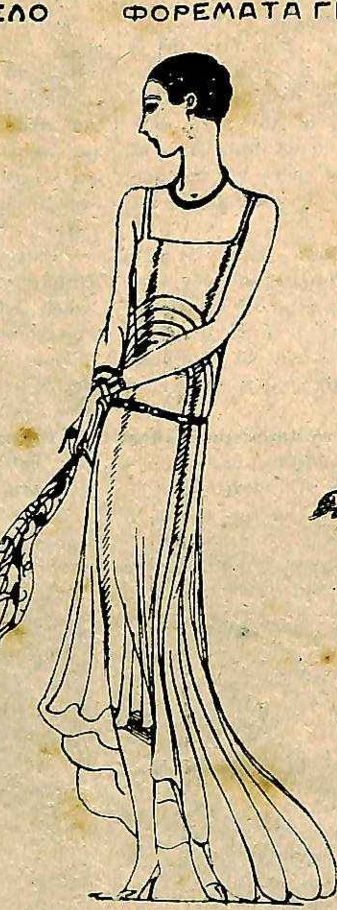

Βραδυνὸ φόρεμα ἀπὸ ταφτᾶ μπλέ. Ἡ μπάντες ποὺ γαρνίρουν τὸ κορσάζο συνεχίζονται καὶ στὴ φοῦστα, ὥς κάτω, σχηματίζοντας πίσω οὐρά. (Μοντέλο τοῦ Παρισινοῦ Οἴκου Πακέν).

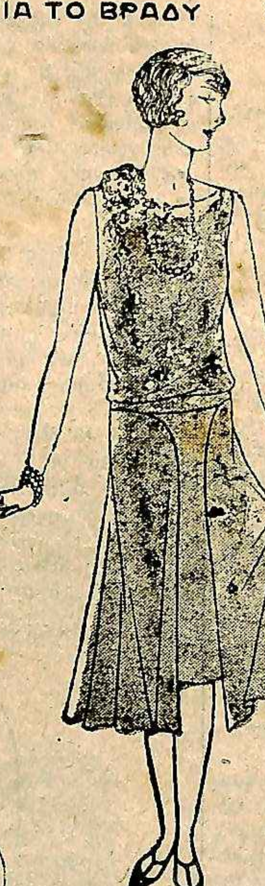

Ἁπλὸ καὶ κομψὸ βραδυνὸ φόρεμα ἀπὸ κρὲπ-ζωρζὲτ κίτρινη, μὲ κίτρινα λουλούδια στὸν δεξιὸ ὦμο, καὶ ζώνη ἀπὸ τὸ ἴδιο ὕφασμα

ΝΤΕΖΑΜΠΙΓΙΕ ΛΟΥΞΟΥ

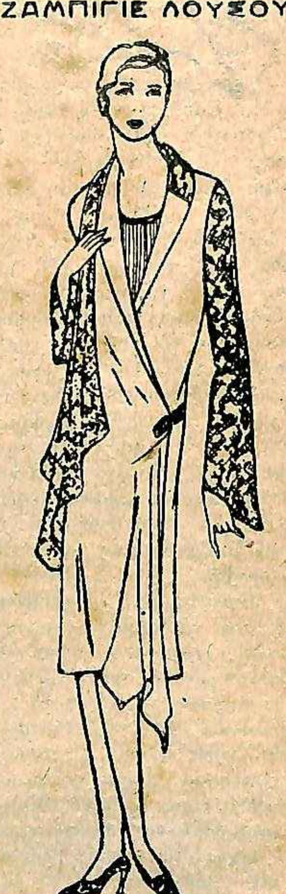

Πολυτελὲς «ντεζαμπιγιὲ» ἀπὸ φιλγκυρὰν μπλέ, μὲ μανίκια καὶ ἐσάρπα ἀπὸ δαντέλλα. Κλείνει στὸ πλάϊ, ἀριστερά, μὲ μιὰ διπλῆ ἀγκράφα.

Τὰ βραδυνὰ φορέματα θὰ εἶνε καμωμένα ἀπὸ ταφτᾶ ἢ ἀπὸ μουὰρ μπλέ, κόκκινο, ρεζεντᾶ ἢ λιλᾶ.

— Τὰ φορέματα αὐτὰ θὰ ἔχουν φοῦστες μὲ μεγάλα βολάν, πιὸ μακρυὰ πίσω.

— **Σὲ** φορέματα σχεδίου «πρενσὲς» — δηλαδὴ ἐντελῶς ἐφαρμοσμένα στὸ κορμὶ — θὰ προσαρμόζωνται διαγωνίως πὰν ἀρκετὰ πλατειά.

— Ἐπειδὴ ἡ φοῦστες τῶν βραδυνῶν φορεμάτων εἶνε πιὸ μακρυὲς στὰ πλάγια ἢ πίσω καὶ κοντὲς ἐμπρός, καὶ φαίνεται ἔτσι ἡ ἀνάποδη τοῦ ὑφάσματος, γι' αὐτὸ ντουμπλάρονται μὲ ὕφασμα ἀντιθέτου χρώματος. Π. χ. σ' ἕνα φόρεμα μαῦρο πηγαίνει ντουμπλὺρ ρόζ, καὶ σὲ φόρεμα μπλὲ-μαρὲν πηγαίνει ντουμπλὺρ μπλὲ ἀνοιχτή. Ἐννοεῖται ὅτι αὐτὴ ἡ ντουμπλὺρ μπαίνει στὸ κάτω μόνο μέρος τῆς φούστας, στὶς προεξέχουσες δηλαδὴ ἄκρες της.

— **Καθὼς** φαίνεται ὅμως, τὰ βραδυνὰ φορέματα τοῦ χειμῶνος θὰ εἶνε τὰ περισσότερα ὁλόγυρα μακρυά, ὥστε νὰ μὴν ἔχουν ἀνάγκην ἀπὸ ντουμπλύρ.

— Τὰ πρῶτα φθινοπωρινὰ ἐπανωφόρια ποὺ ἐνεφανίσθησαν ἤδη στὸ Παρίσι, γαρνίρονται ὁλόγυρα μὲ στενὲς σειρὲς ἀπὸ γοῦνα. Τὰ περισσότερα ἔχουν μανίκια γαρνιρισμένα ὥς τὸν ἀγκῶνα ὑψηλὰ μὲ σειρὲς ἀπὸ γοῦνα ἀλεποῦς μαύρη.

— Ἄλλωστε ὅλα τὰ φορέματα καὶ τὰ ἐπανωφόρια τῆς ντεμὶ-σαιζὸν θὰ ἔχουν μανίκια γαρνιρισμένα ὥς τὸν ἀγκῶνα ὑψηλὰ μὲ διάφορες γαρνιτοῦρες, κεντήματα, ντεκούπ, βολάν, σοῦρες, πιέτες, σειρὲς ἀπὸ κουμπιὰ κλπ.

— Τὰ καπέλλα ἀπὸ φέτρ, τὰ ὁποῖα θὰ φορεθοῦν κατὰ τὴν ντεμὶ-σαιζόν, θὰ εἶνε κλὸς ἢ τόκες, χρώματος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μπανάνας, μπέζ, λιλᾶ ἢ κόκκινα σκοῦρα. Θὰ γαρνίρονται δὲ μὲ ἐνκρυστασιὸν ἐπίσης ἀπὸ φέτρ καὶ μὲ αἰγκρέτες καὶ φτερὰ φανταιζί. Τὰ φτερὰ ὅμως αὐτὰ θὰ εἶνε πολὺ ἐλαφρά, πολὺ λίγα, ὥστε νὰ διακρίνωνται μόνο ἀπὸ πολὺ κοντά. Ἄλλα καπέλλα, πιὸ φανταιζὶ εἶνε προωρισμένα γιὰ ταξείδια, γιὰ σπὸρ καὶ γιὰ ἐκδρομές. Πολλὰ ἀπ' αὐτὰ γίνονται ἀπὸ τρικὸ καὶ γαρνίρονται μὲ φέτρ μπέζ, ἄλλα πάλι γίνονται ἀπὸ ὕφασμα τρίχρωμο, μὲ γραμμὲς μπέζ, κόκκινες καὶ μπλέ.

— Μὲ κοστούμια σπὸρ θὰ φορεθοῦν καὶ μικρὰ μποννὲ ἀπὸ τζέρσεϋ, ριγέ, μὲ κλωστὲς μετάλλινες.

— Φορέματα ἀπὸ τζέρσεϋ μάλλινο θὰ φορεθοῦν πολὺ κατὰ τὴν ντεμὶ-σαιζόν, θὰ γαρνίρωνται δὲ μὲ μπάντες ἐνκρυστὲ ἀπὸ τὸ ἴδιο ὕφασμα. Ἡ πολύχρωμες καὶ κυβιστικὲς ἐνκρυστασιὸν δὲν θὰ εἶνε πειὰ ἀν-βόγκ. Τὶς ἔχουμε ἰδῆ τόσο πολὺ ἐφέτος, ὥστε τὶς ἔχουμε βαρεθῆ.

— Θὰ φορεθοῦν ἀκόμη τὸ φθινόπωρο ἀνσὰμπλ ἀπὸ κρὲπ-ντὲ-σὶν ἐμπριμὲ χονδρὸ καὶ πρὸ πάντων ἄσπρο μὲ σχέδια μαῦρα καὶ κόκκινα ἢ μὲ σχέδια μαῦρα καὶ κίτρινα ἐπάνω σὲ φόντο μπέζ.

— Θὰ φορεθοῦν ἐπίσης καὶ φορέματα ἀπὸ κρὲπ-ντὲ-σὶν λεπτό, μὲ ἐπανωφόρι ἀπὸ βελοὺρ-ντὲ-λαίν, τοῦ αὐτοῦ χρώματος μὲ τὸ φόρεμα.

— Φορέματα ἀπογευματινὰ λούσου, γιὰ γάμους, ἐπίσημα τσάγια, δεξιώσεις κλπ. γίνονται ἀπὸ μουσελίνα, σιφόν, γαρνιρισμένα μὲ δαντέλλα ἀσορτί. Ἡ φοῦστα γαρνίρεται μὲ πλατὺ δαντελλένιο βολὰν καὶ τὸ κορσάζο μὲ στενὴ ἐνκρυστασιὸν ἀπὸ τὴν ἴδια δαντέλλα, τὰ δὲ μανίκια ὥς τὸν ἀγκῶνα ἀποτελοῦνται ἀπὸ δαντέλλα.

— Τὰ μοντέρνα ντεζαμπιγιὲ εἶνε πολὺ λουσᾶτα. Γίνονται ἀπὸ φιλγκυρὰν καὶ ἔχουν μανίκια δαντελλένια, πλατειὰ κάτω.

— Φορέματα λούσου γιὰ μικρὰ κορίτσια γίνονται ἀπὸ ταφτᾶ ρόζ, μὲ κορσάζο φόρμας κιμονό, λίγο ντραπὲ στὴ μέση καὶ μὲ φοῦστα ἀποτελουμένη ἀπὸ πέντε ἢ ἓξ ἀλλεπάλληλα βολάν.

Η ΜΟΝΤΑΙΝ

Η ΠΡΩΤΗ ΕΛΒΕΤΙΚΗ ΜΑΡΚΑ

ΩΡΟΛΟΓΙΩΝ CHRONOMETRES

MOVADO

ΠΡΩΤΟΝ ΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΒΡΑΒΕΙΩΝ

εἰς τοὺς διεθνεῖς διαγωνισμοὺς τῶν ἀστεροσκοπείων NEUCHATEL *(Ἑλβετίας) καὶ* KEW *(Ἀγγλίας) τῶν ἐτῶν 1926-1927-1928*

Ἀπὸ τὸ ἔτος 1912 τὸ MOVADO *παίρνει κάθε χρόνο συνεχῶς ἀπὸ τὸ Κράτος τὸ ΒΡΑΒΕΙΟΝ διὰ τὰ 6 καλύτερα χρονόμετρα τσέπης καὶ ἀτμοπλοίων.*

Ἐγγύησις 30 ἐτῶν τοῦ ἰδίου Ἐργοστασίου

ΩΡΟΛΟΓΙΑ ΝΙΚΕΛΙΝΑ - ΑΡΓΥΡΑ - ΧΡΥΣΑ - ΠΛΑΤΙΝΗΣ

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΜΑΡΚΟΥ & ΤΣΑΜΠΟΥΛΑΣ

ΑΔΑΜΑΝΤΟΠΩΛΑΙ 20 ΕΡΜΟΥ

GRAND PRIX
BRUXELLES 1910

116
ΠΡΩΤΑ
ΒΡΑΒΕΙΑ

ΚΥΡΙΑΙ! ΠΡΟΣΕΞΑΤΕ!

Ἰδοὺ ἐν μεταφράσει τί εἶπεν ὁ γνωστὸς μεγάλος χημικὸς τῆς Γερμανίας Dr. Kurt Zimmermann κατὰ τὸν πρὸ ἡμερῶν ἐν Βερολίνῳ λόγον του περὶ τῶν Γερμανικῶν βαφῶν ὑφασμάτων «ARTI»

«Ὡς μία λίαν σοβαρὰ καὶ σπουδαιοτάτη πρόοδος τῆς Γερμανικῆς Χημείας πρέπει νὰ θεωρηθῇ καὶ ἡ σύνθεσις τῶν βαφῶν ὑφασμάτων σήματος «ARTI», ἡ ἀφάνταστος ἐπιτυχία τῶν ὁποίων ἔχει ἀπασχολήσει ἐπὶ καιρὸν τὸν παγκόσμιον τύπον. Τὰ συστατικὰ τῶν βαφῶν «ARTI», Κύριοι, δὲν μᾶς εἶνε ἀπολύτως γνωστά, διότι τὸ ἐργοστάσιον κρατεῖ αὐστηρῶς μυστικὸν τὸ ἓν ἐκ τῶν συστατικῶν τούτων. Κατόπιν ὅμως γενομένων κατ' ἐπανάληψιν πειραμάτων, ἀπεδείχθη ὅτι πάντως τὰ συστατικὰ τῶν βαφῶν «ARTI» εἶνε τοιαῦτα, ὥστε τὸ βαφόμενον ὕφασμα ἀποδεδειγμένως νὰ μὴν ὑφίσταται τὴν παραμικρὰν βλάβην, νὰ προσλαμβάνῃ ὄψιν καινουργοῦς, νὰ δύναται νὰ πλένεται χωρὶς νὰ ξεβάφῃ καὶ νὰ ἐκτίθεται εἰς τὸν ἥλιον χωρὶς νὰ ὑφίσταται καμμίαν ἀπολύτως ἀλλοίωσιν τοῦ χρωματισμοῦ. Λόγῳ τῶν μεγάλων τούτων προτερημάτων ὡς καὶ τῆς ἁπλουστάτης χρήσεώς των, αἱ βαφαὶ «ARTI» κατέκτησαν κυριολεκτικῶς τὸν κόσμον ὅλον. Ἡ τοιαύτη ἐπιτυχία τῶν βαφῶν «ARTI» ἐπέφερε βεβαίως μεγάλον κλονισμὸν εἰς τὰ βαφεῖα, διότι σήμερον ὁ κόσμος δὲν δίδει πλέον τὰ φορέματά του εἰς τὰ βαφεῖα, ἀλλὰ τὰ βάφει μόνος του μὲ βαφὰς «ARTI».

Αἱ Γερμανικαὶ βαφαὶ «ARTI» πωλοῦνται εἰς τὰ Φαρμακεῖα καὶ τὰ Ἐμπορικὰ τῆς συνοικίας σας

Γενικὸς Ἀντιπρόσωπος μετὰ διαρκοῦς παρακαταθήκης

ΠΕΤΡ. Α. ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ — Ἀθῆναι — Λέκκα 21α

ΕΥΚΑΙΡΙΑ Δ'Α ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ τυπογραφικαὶ κάσσαι καὶ στρίποδα ἐν καλῇ καταστάσει καὶ εἰς τιμὴν εὐκαιρίας. Πληροφορίαι εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ «Μπουκέτου» ὁδὸς Λέκκα ἀριθ. 7.

CRÉME DE BEAUTÉ NARCISSE

ΚΡΕΜΑ ΝΑΡΚΙΣΣΟΣ

Δι' αὐτὴν ἀρκεῖ διὰ κάθε Κυρίαν καὶ Δεσποινίδα ἡ πιστοποίησις τοῦ διασήμου καθηγητοῦ δερματολόγου τῆς Βιέννης κ. ERNEST FINGER.

Δήλωσις τοῦ κ. Καθηγητοῦ:

Hofrat Univers.-Professor
Med. un. Dr. Ernest Finger
I., Spiegelgasse 10.
Sprechstunden an Wochentagen von 2 bis 4 Uhr.

Ich empfehle die Narcisse Creme als vorzügliches Mittel zur Pflege der Haut

4/4 Finger

«Συνιστῶ τὴν Κρέμαν Ναρσὶς ὡς τὸ πλέον ἐξαίρετον μέσον περιποιήσεως τοῦ δέρματος.»

Πωλεῖται παντοῦ.

Παρακαταθήκη: Φαρμακεῖον Ἀλεξίου, Ὁμόνοια.

Κεντρικὴ Ἀποθήκη: Φαρμακεῖον Κωνσταντίνου, λεωφόρος Γεωργίου Α' 3. Πειραιᾶ.

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΦΥΜΑΤΙΚΟΥΣ

Ἐξεδόθη καὶ πωλεῖται παντοῦ «Ὁ πρακτικὸς ὁδηγὸς τῆς ἄνευ μαγειρικοῦ ἅλατος διαίτης τῶν φυματικῶν»
HERRMANNSDORFER
κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ
ὑπὸ Γ. Δ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ
ἰατροῦ-χειρούργου
ὁδὸς Σίνα 9. Τηλ. 8-72.

ΓΚΡΕΚΑ

ΒΟΥΛΗΣ 13

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ

Βιβλία ἀγγελιῶν δι' ἐφημερίδας καὶ περιοδικὰ εὑρίσκετε στὸ τυπογραφεῖον ΣΤΡΑΓΓΑΛΟΥ, Λέκκα 7

ΣΤΗΝ ΟΔΟΝ ΛΕΚΚΑ 6

Στὸ ἀρχαιότερον Κατάστημα Πλεκτῶν Ἐπίπλων τοῦ ΒΟΛΒΕΡΑΚΗ θὰ βρῆτε τὰ

ΕΥΘΗΝΟΤΕΡΑ

Στερεώτερα καὶ ὡραιότερα

ΠΛΕΚΤΑ ΕΠΙΠΛΑ

Α. Π. ΚΑΛΦΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΑΙΕΥΤΗΡ—ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΟΣ

Ἐπιμελητὴς Δημοτικοῦ Μαιευτηρίου Ἀθηνῶν.

Σπουδάσας εἰδικῶς ἐν Παρισίοις

Ὁδὸς Ἀσκληπιοῦ 4.

9—10 π.μ. 3—6 μ.μ.

ΔΙΑ ΤΟΥΣ κ. κ. ΟΔΟΝΤΟΪΑΤΡΟΥΣ

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ εἰς τιμὴν πραγματικῆς εὐκαιρίας τὰ κάτωθι ὀδοντοϊατρικὰ μηχανήματα: 1) ἕνα τοὺρ ἠλεκτρικὸν χειρουργείου RITER, καὶ 2) ἕνα ταμπλὼ ἠλεκτρικὸν DENTAL, ἀμφότερα ἐν ἀρίστῃ καταστάσει. Πληροφορίαι ὁδὸς Κοραῆ 5, γ' ὄροφος, γραφεῖα Π. Α. Ε. Κ.

ΤΟ ΓΡΑΜΜΟΦΩΝΟΝ ΣΤΑΡΡ
ΤΥΠΟΣ XXII
ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΟΝ ΟΛΩΝ

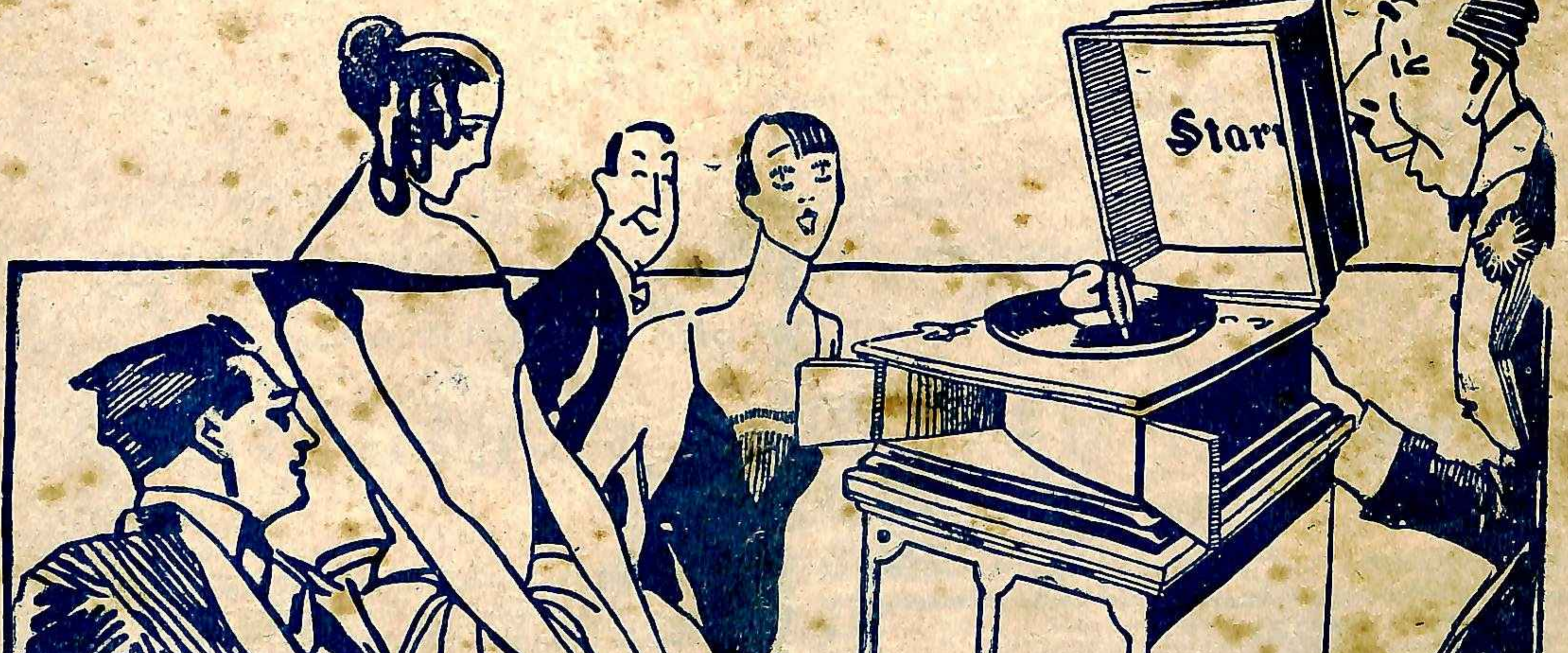

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΜΕ ΔΟΣΕΙΣ

ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΙΑΝΩΝ ΣΤΑΡΡ Α. Ε.

ΑΘΗΝΑΙ: ΣΤΟΑ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ 12
ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ: ΟΔΟΣ ΦΙΛΩΝΟΣ 48
ΘΕΣ/ΝΙΚΗ: ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 22Α
ΠΑΤΡΑΙ: ΡΗΓΑ ΦΕΡΡΑΙΟΥ 84